

EENVOUDIGE OEFENINGEN

DERDE BUNDEL MET 17 OEFENINGEN

DOOR

WULFERT FLOOR

UITGAVE: Kampen, Kok z.j. 2e onveranderde druk.

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2017**

INHOUD

1. DE WARE BETERSCHAP

OEFENING OVER HAND. 3:19

Betert u dan, en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden.

2. ROEM VAN VRIJE GENADE

OEFENING OVER PSALM 100:3

Weet dat de Heere is God; Hij heeft ons gemaakt (en niet wij) Zijn volk, en de schapen Zijner weide.

3. HET GELUKKIGE HUWELIJK

En zij waren beide rechtvaardig voor God, wandelende in alle geboden en rechten des Heeren, onberispelijk.

4. DE LOOPBAAN

OEFENING OVER HEBR. 12:1

Daarom dan ook, also wij zo groot een wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen alle last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons is voorgesteld

5. HEILZAAM GEVOEL DER ZIELENKRANKHEID.

OEFENING OVER PSALM 41: 5b.

Genees mijn ziel!

6. DE GENEZING DER ZIEL

OEFENING OVER PSALM 41: 5b.

Genees mijn ziel!

7. DE GEBROKEN STRIK.

OEFENING OVER PSALM 124:7

Onze ziel is ontkomen als een vogel uit de strik der vogelvangers; de strik is gebroken en wij zijn ontkomen

8. BLIJKEN VAN JEZUS' WONDERMACHT EN LIEFDE

OEFENING OVER MATTH. 12: 22

Toen werd tot Hem gebracht, een van de duivel bezetene, die blind en stom was, en Hij genas hem, also dat de blinde en stomme beide sprak en zag.

9. DE KONING, GAST EN INWONER BIJ EEN BEDELAAR

OEFENING OVER JOH. 14:23

Jezus antwoorde en zei tot hem: zo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn woord bewaren; en Mijn Vader zal hem lief hebben, en wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken.

10. DE VLIEGENDE REIZIGER

OEFENING OVER PSALM 90:10

Wij vliegen daarhenen.

11. DE ZONDAAR DOOR JEZUS VERVLOEKT EN VOOR EEUWIG VAN HEM WEGGEZONDEN

OEFENING OVER MATTH. 25:41

Gaat weg van mij, gij vervloekten! in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is.

12. HET GEREDDE BRANDHOUT.

OEFENING OVER LUK. 23:43

Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.

13. DE BESTE WELSTAND

OEFENING OVER 2 KON. 4:26.

Is het wel met u?

14. DE STAD DES HEMELS.

OEFENING OVER HEBR. 13:14

Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige.

15. DE STAD DES HEMELS.

OEFENING OVER HEBR. 13:14

Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige.

16. EEN MOEILIJKE WEG NAAR EEN HEERLIJKE PLAATS

OEFENING OVER PSALM 71: 20 en 21

Gij die mij veel benauwdheden en kwaden hebt doen zien, zult mij weder levendig maken: en zult mij weder ophalen uit de afgronden der aarde. Gij zult mijn grootheid vermeerderen, en mij rondom vertroosten.

17. ISRAËLS BEKERING IN HET LAATSTE DER DAGEN.

OEFENING OVER HOS. 3: 3 EN 4.

Want de kinderen Israëls zullen vele dagen blijven zitten zonder Koning, en zonder Vorst, en zonder offer, en zonder opgericht beeld, en zonder Efod en Terafim. Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren, en zoeken de Heere hun God en David hun Koning; en zij zullen vrezende komen tot de Heere, en tot Zijn goedheid, in 't laatste der dagen.

1. DE WARE BETERSCHAP

OEFENING OVER HAND. 3:19

Betert u dan, en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden.

VOORAFSPRAAK

Als wij aan onze dood denken (en wij denken daaraan maar al te zelden), dan komt onze dood ons doorgaans voor als een zaak, die wij heel in de verte zien aankomen, en die nog lang niet bij ons genaderd is, zodat er nog een verbazende tussenruimte is tussen ons en het graf. Ach, dat wij gewoon zijn zo over den dood te denken, en de dodelijke dag zo ver te stellen, dat is een natuurlijk gevolg van onze zondige afval en van de hardheid onzer harten. Sterven, daar willen wij toch maar niet aan; ons met de dood gemeen te maken, godvruchtig onze dagen te tellen en God om een wijs hart te bidden, daar hebben wij toch weinig of geheel geen kennis aan. Liever willen wij ons (zo zijn wij toch van nature) met de ijdelheden dezer wereld bezig houden, totdat wij ons aan de oever der eeuwigheid bevinden.

Och, mochten wij samen nog eens met David recht leren bidden: *Heere, maakt mij mijn einde bekend, en welke de mate mijner dagen zij!* Mochten wij nog eens bij de dag leren leven! Mocht onze onnodige drukte met de aardse dingen eens ophouden! Mochten wij eens bij aanvang of voortgang leren zoeken naar dat ene ding dat nodig is!

Ziet, zegt de Heere, ik kom als een dief! En waarlijk, zo gaat het toch, de meeste mensen worden door de dood overvallen als door een dief in de nacht en het kan ook zeer wel zijn, dat ook ons einde veel dichterbij is als wij denken, en dat onze plaats eerlang in het donkere graf zal wezen. En dan, als de dood komt, dan moeten wij bereid zijn, dan moeten wij veranderd en bekeerd zijn, dan moeten wij een verandering ondervonden hebben die van hoger hand moet komen, en anders gaan wij naar de hel, om daar eeuwig te branden, eeuwig smart te lijden, eeuwig door de duivelen gekweld te worden, en eeuwig vruchteloos te wensen, dat wij nimmer geboren waren geweest. O, nare eeuwigheid voor mij en voor ulieden, als de dood ons onherboren aantreft!

Indien dit nu zo is, o hoe moesten de jonge lieden dan God zoeken in hun jeugd, en de oude bezorgd zijn om nog ter elfder ure in Gods wijngaard binnen te raken, eer het voor eeuwig te laat is! Hoe moesten wij allen bezorgd zijn, om toch een waarachtige bekering en vernieuwing des harten te bezitten!

Komt, over de noodzakelijkheid en dierbare nuttigheid van een tijdige bekering, hopen wij thans nader te handelen.

TEKST: HAND. 3:19.

Betert u dan, en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden.

De Apostel Petrus was met Johannes, kort na de wonderbare uitstorting van de Heilige Geest, opgegaan naar de tempel. Aan één van de poorten des tempels, namelijk de zogenaamde Schone Poort, vonden zij een man zitten, die waarlijk ongelukkig was; hij was arm naar de wereld; hij was een bedelaar en daarbij was hij een kreupelen man, die zo geweest was van zijn geboorte af, en wel zo kreupel, dat hij nog geen voet gaan kon; hij kon niet met een stok lopen, of op twee krukken springen,

maar moest door zijn vrienden van de ene plaats naar de andere gedragen worden. O, ziet eens, wat een arme ongelukkige man! Vrienden heeft hij waarschijnlijk ook maar weinig gehad, want toch *de liefhebbers des rijken zijn vele, maar de arme wordt zelfs van zijn vriend gescheiden*. Geld of goed had hij in 't geheel niet, want hij was een bedelaar: voeten om te lopen zoals wij, had hij ook niet; of hij genade in zijn hart had, en of hij gaarne in de Tempel God zou gediend hebben, dan of hij zich genoegzaam tevreden stelde, om jaar uit jaar in aan de deur te zitten om geld te verzamelen, dat kunnen wij moeilijk beslissen. Hoe 't zijn moge, hij had thans een gelukkige dag aan deze Schone tempelpoort: hij vroeg om een aalmoes en kreeg veel meer dan hij vroeg, want hij werd door Petrus en Johannes genezen, zodat hij huppelende en springende, mee kon gaan in de tempel om God te loven en te prijzen.

Toen dit wonder door Petrus en Johannes gedaan was en het volk dit aanschouwd had, werden zij allen zeer verbaasd en verwonderd, en drongen op de twee Apostelen aan, in het voorhof van Salomo. Hierop nu opende Petrus zijn mond en sprak tot het verbaasde volk met grote vrijmoedigheid. O! ziet eens welk een schone en dierbare aanspraak de weleer zo vreesachtige Petrus aan het volk doet; hij vreest nu voor geen Kajafas, noch voor de Joodse raad; hij ontziet geen rijken of armen; hij werkt niet om door zachte woorden de mensen over het hoofd heen te praten, maar dringt vrijmoedig en fiks op de man aan, en stelt zijn hoorders hun zonden en verdoemelijkheid voor ogen: *gij hebt de Heilige en Rechtvaardige verloochent* zegt hij, *en hebt begeert dat u een man die een doodslager was zou geschonken worden: en de Vorst des levens hebt gij gedood*. „En dus hebt gij, wil hij zeggen, uzelf rijp gemaakt voor een eeuwige en rechtvaardige verdoemenis, en het is wonder dat de wraak des Almachtigen u al niet getroffen heeft. Nochtans, hoewel gij uw handen rood gemaakt hebt in het bloed van de Heere der Heerlijkheid, indien gij nog berouw moogt hebben en tot God moogt wederkeren, zo is ook voor u de deur der genade nog niet gesloten: nee, bij de Heere is nog vergeving, opdat Hij gevreesd wordt; Hij staat nog met uitgebreide armen en wacht u om genadig te zijn. Nu, *betert u dan, en bekeert u opdat uw zonden uitgewist mogen worden*.

Ziedaar onze tekstwoorden. Wij letten hier:

- A. Vooreerst op de vermaning van Petrus, tot verbetering en bekering;
- B. En dan, op de troostrijke belofte, waarmee hij zijn vermaning aandringt.

A. In de eerste plaats geven wij dan acht op des Apostels vermaning tot verbetering en bekering. Eer wij tot de verklaring van deze vermaning des Apostels overgaan, dient vooraf te worden opgemerkt, dat wij uit deze tekst geenszins moeten besluiten, dat het in des mensen eigen macht staat om zijn leven te verbeteren en zijn ziel te bekeren. Hier zegt Petrus: *Betert u dan en bekeert u*; en elders zegt de Heere: *Maakt u een nieuw hart, en een nieuwe geest*, en werpt van u weg al uw overtredingen! en bekeert u, en geloofd het Evangelie; of *Naakt tot God, en Hij zal tot u naken!* Uit deze en dergelijke plaatsen der Heilige Schrift, leren wij niet wat er zij van des mensen macht, want de mens ligt van nature gans dood in de zonde; maar wij leren daaruit, wat er zij van des mensen plicht, hoe hij aan God en zichzelf verplicht is om zich te bekeren en op de weg der godzaligheid te wandelen. Deze en dergelijke eisen stelt God de zondige mens voor, om Zijn recht van eisen te openbaren als een Rechtvaardig en Oppermachtig God, die de mens goed en naar Zijn beeld geschapen heeft; verder laat ons de Heere deze eisen voorstellen, opdat de arme zondaar bij de ondervinding van zijn onmacht en onbekwaamheid, het werk uit zijn hand mocht geven en Gods eisen in gebeden veranderen, roepende uit de diepte zijner ellende tot de Heere, zeggende:

Och Heere, naakt gij eerst tot mij, dan zal ik tot U naken, en geeft mij uit genade een nieuw hart en een nieuwe geest, en maakt mij bekwaam om in Uw wegen te wandelen.

Nu, dit vooraf opgemerkt hebbende, zo gaan wij kort tot de verklaring van de tekst over.

Petrus zegt dan vooreerst: *Zo betert u dan* hetwelk naar mijn inzien hoofdzakelijk het volgende zal te kennen geven, alsof hij zei: O mens! zoals gij nu leeft zijt gij ongeschikt voor de Hemel en het eeuwige leven. Niet alleen uw hart moet veranderd, maar uw leven en wandel, uw gedrag en verkeer moet veranderd en verbeterd worden. Betert u dan, hij die gestolen heeft, stele niet meer, maar arbeide liever met zijn handen, opdat hij mocht kunnen uitdelen aan degene die nood heeft. Hij, die eertijds een leugenaar was, zij het nu niet meer, maar spreke de waarheid een iegelijk met zijn naasten. De dieverij, onkuisheid, oneerlijkheid, lastering, ontheiliging van des Heeren dag en Naam, tegenstand tegen Jezus van Nazareth, en wat dies meer zij, zijn werken der duisternis, waarmee de arme mens ten verderve zinkt; en daarom, de dief moet eerlijk worden, de leugenaar moet de waarheid spreken, de lasteraar moet van zijn lastering afstand doen, de hoereerder moet kuis worden, de hater van zijn naaste moet zijn naaste liefhebben, wij allen moeten als in de dag eerlijk wandelen, van harte afstand doen van alle ongerechtigheid en in de betrachting van alle goede werken leven, daarin volhardende tot de dood.

Ten tweede. Petrus zegt niet alleen: *Betert u dan*, maar hij voegt er ook bij: *en bekeert u*. Het is dus alsof hij zei: Het zal niet genoeg zijn, o mens! al breekt gij de uitwendige takken van uw zonden wat af, en al wordt uw leven wat gebeterd, en al reinigt gij het buitenste van de drinkbeker en schotel, en al is uw gedrag en verkeer zodanig ingericht, dat niemand op u wat te zeggen heeft; want al leefde gij uitwendig zo nauwkeurig als de rijke jongeling, zo kon het nog zijn, dat gij een witgepleisterd graf gelijk zijt, en van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen vol doodsbeenderen, stank en onreinheid zijn. Dus dan, bekeert u! Gods ogen zien toch naar *waarheid in het binnenste*, en daarom, uw hart moet veranderd en bekeerd worden: anders zal al uw zedelijke verbetering en uitwendige beschaving u niets kunnen baten bij uw overstap naar de eeuwigheid.

Wij moeten dus bekeerd worden; al wat voorheen onze last was, moet nu onze lust worden of reeds geworden zijn, en omgekeerd moet de lust in een last veranderen. Wij moeten arme bidders worden, roepers om de goede en duur verworven Geest. Jezus Christus moet onze enige hoop der heerlijkheid worden, en alle doodsgonden buiten Hem, moeten wij leren afsterven. Het dierbare Woord des Heeren moet ons kompas zijn, waarnaar wij onze reis door deze wereld inrichten. Gods arme volk moeten wij met ons hart beminnen, al bezitten ze niet één cent in de wereld, en al waren ze nog kreupel en verminkt daarbij, gelijk de bedelaar, die wij zo-even aan de schone poort des tempels ontmoet hebben. Om arm, laag en klein te zijn, en in een gedurig gezicht en gevoel van onze steile afhankelijkheid van God te verkeren, dat moet onze beminnelijke gestalte zijn, waarnaar wij steeds heilbegerig uitzien. Als vreemdelingen hier om beneden, moeten wij met de lieden dezer wereld niet staan naar de schatten die bij de dood moeten hier blijven, maar wij moeten dwars door de wereld heen reizen naar dat vaderland, waar al Gods volk eenmaal eeuwig rusten zal van hun arbeid en strijd. In een woord: Wij moeten in alles willen eerlijk wandelen.

B. Laat dit nu voor de toegevende hoorder en lezer genoeg zijn over onze eerste hoofdzak, en laat ons nu ten tweede zien hoe Petrus zijn vermaning met een dierbare belofte aandringt, zeggende: *opdat uw zonden uitgewist mogen worden*. Niet dat

Petrus hier wil te kennen geven, dat de zonden van een mens door zijn bekering zouden worden uitgewist, en dat zo de bekering en verbetering de verdienstelijke oorzaak van de vergeving der zonden zou kunnen zijn: ganselijk niet! Petrus roept ons daarom op een andere plaats toe: *hoopt volkomenlijk op de genade*; en Johannes zegt: *Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van alle zonde*. Geen goud of zilver, ook geen verbetering of bekering, maar het bloed Jezus Christus, als eens onbestraffelijk en onbevlekt lam, is bekwaam om de zonden uit te wissen, en dat alleen uit vrije liefde en genade. Maar Petrus zegt hier: *betert u dan en bekeert u, opdat uw zonden mogen worden uitgewist*, omdat het Gods vrij welbehagen, Gods wil, Gods heilsorde is, om de zonden van zulken uit te wissen, die door Zijn eigen genadekracht ootmoedig tot Hem wederkeren, Zijn genade zoeken, en van harte afstand van hun vorige wegen doen, met begeerte om hun heil in Jezus te zoeken, en voor hem te leven ten allen dage. Daarom zegt de Heere tot Israël: *wast u, reinigt u, doet de boosheid uwer handelingen van voor Mijn aangezicht weg: laat af van kwaad te doen, en leert goed doen. . . . Kom dan en laat ons tezamen richten. Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw: al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol*. Zo ook hier: *Betert en bekeert u, opdat uwe zonden mogen uitgewist worden*. Gij hebt vreselijk gezondigd en de maat uwer schulden volgemaakt; gij hebt God getergd, in het algemeen door alle uw zonden, en nog in het bijzonder door het ombrengen en kruisigen van de vorst des levens, wiens verraders en moordenaars gij geworden zijt, en wiens onschuldig bloed gij over uzelf en over uw kinderen gewent hebt, bij het rechthuis van Pilatus. Gij staat bij gevolg op de rand van een eeuwige verdoemenis, en indien gij zo voortgaat, dan zijt gij gewis verloren. God heeft een gedenkboek voor Zijn aangezicht, waarin alle uwe schulden staan opgetekend, en dat schuldboek zal in de dag des oordeels geopend worden, en dan zult gij vergelding ontvangen naar uwe werken. Zo leest men ook van een schrijven en optekenen der ongerechtigheid voor Gods aangezicht. Maar als God nu een zondaar zijn schuld vergeeft, dan wordt Hij gezegd de zonden uit te wissen, of de pen door het schuldboek heen te halen, zodat dat boek dan nooit weer ten laste van zulk een zondaar zal geopend worden, en dat God nimmer op hem toornen, noch hem schelden zal; zodat er van de zodanigen mag gezongen worden: Gij hebt uw land o Heer! die gunst betoond, Dat Jakobs zaad opnieuw in vrijheid woont; De schuld uws volks hebt G' uit uw boek gedaan; Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan; Gij vindt in gunst en niet in wraak, uw' lust; De hitte van Uw gramschap is geblust.

Petrus zal dan hier tot zijn toehoorders willen zeggen: niettegenstaande gij naast duizend andere zonden, den vorst des levens gedood hebt, zo kunt gij evenwel ook nog zo gelukkig worden; God is nog rijk in barmhartigheid over allen die Hem aanroepen; het bloed Zijns Zoons, dat spreekt nog betere dingen als het bloed van Abel, want het roept nog om verzoening en vergeving voor Zijn eigen doodsvijanden. „Daarom, betert u dan en bekeert u; blijft niet in uw zonden en ongeloof voortgaan, maar wendt u tot Jezus en zoekt verzoening in Zijn bloed, opdat daarin uw zonden mogen uitgewist worden, en dat men dus ook van ulieden mocht kunnen zeggen: *welgelukzalig is de mens, wiens zonde vergeven, en wiens overtredingen bedekt en uitgewist zijn*.

De volgende twee zaken, mijn vrienden! worden ons dan in dezen tekst geleerd. Ten eerste: hoewel de ganse zaligheid een vrucht van de vrije genade is, zo mag zich evenwel niemand met het voorrecht van de vergeving van zonden troosten, of het moet ook door de genade zijn keus zijn geworden, om de zonde af te sterven en oprecht voor de Heere te leven. Ten andere: op schuldbelijdenis volgt

schuldvergiffenis, zelfs bij den allergrootste der zondaren. Toen de arme bekommerde zielen op de pinksterdag in het hart verslagen werden en ootmoedig naar een weg van ontkoming begonnen te vragen, en gewillig waren om zich voor tijd en eeuwigheid aan God op te dragen, toen zel deze zelfde Petrus: *u komt de belofte toe*, enz. Die zijn overtreding bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar die ze bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen.

TOEPASSING

Nu zal het voor elk onzer nodig zijn om te onderzoeken, of wij al gebeterd en bekeerd zijn, want dat is de voorname zaak waar het op aankomt.

Men vindt mensen die wel gebeterd zijn, maar niet bekeerd, en dan weer anderen, die wel voorgeven, dat ze bekeerd zijn, maar ze zijn in het allerminste niet gebeterd, en deze zijn beiden zeer ongelukkig.

Ik zel vooreerst: er zijn mensen die wel gebeterd zijn, maar niet bekeerd. Ik bedoel zulke mensen, die zichzelf opgelapt hebben, die misschien vroeger nimmer onder de middelen kwamen, maar nu trouw ter kerk gaan; die vroeger ruwe vloekers waren, maar nu zeer bescheiden en ordentelijk zijn; of die vroeger bedriegers en onderdrukkers waren, maar nu ieder het zijne geven en niemand enige overlast aandoen, maar die allen nog hartveranderende genade, nog waarheid in het binnenste missen, en die nimmer een arme zondaarsstaat hebben leren kennen, noch uit de diepte van ellende tot God hebben leren roepen, noch hongeren en dorsten naar de Heere Jezus. Tot zulke mensen moeten wij zeggen: och mens! een zedelijke verbetering is maar een halve onechte zuster van de waarachtige bekering, en het zal u in de eeuwigheid niets baten, ten minste zeker niet zalig maken, al zijt gij nu zo ruw niet meer als voorheen. Ook zal het u niet zalig maken, al hebt gij van uw jeugd af met de rijke jongeling als een zedelijk en eerbaar burger onder de mensen verkeer, zonder dat zich ooit iemand over uw wangedrag beklaagd heeft. Ook zal het u niet zalig maken, al zijt gij van een oud gereformeerd gevoelen, en een aanhanger en voorstander van de waarheid, die naar de godzaligheid is. Ook zal het u niet zalig maken, al hebt gij telkens onrust en ook wonderlijke blijdschap ondervonden, als uw onrust u niet als een arm, naakt zondaar naar Christus uitdrijft, om Hem tot Koning en Wetgever over uw ziel uit te roepen, en als uw blijdschap u niet arm en klein maakt en aan Gods Wet en dienst verbindt, en u een vijand van alle zonden verklaart. O vrienden! wij handelen niet wijs en voorzichtig met onze arme zielen, indien wij vaststellen, dat wij zalig zullen worden omdat wij wel eens onrustig en benauwd voor de toekomst zijn geweest, of omdat wij wel eens zonderlinge troost uit de beloften genoten hebben, of omdat ons deze of gene schriftuurplaats wel eens bijzonder levendig is voorgekomen. Och, wij hebben groot gevaar, om onszelf met bedrog gerust te stellen, en evenals Saul, de duivel voor Samuel aan te zien. Hoe het ook zijn mag, en wat ons ook mocht wedervaren zijn, het moet bij ons waarheid in het binnenste zijn; wij moeten al wat zonde is, leren haten en bestrijden, de ganse weg der godzaligheid liefhebben en oprecht daarop wandelen, hoe nauwer hoe liever: Jezus alleen moet onze vrede en onze grond van hope zijn, en anders gaan wij zeker verloren.

Maar ten tweede zei ik: er zijn ook mensen, die voorwenden bekeerd te zijn, maar die niet in het minste gebeterd zijn. Hiermee bedoel ik niet zulke vrome mensen, die steeds van harte over zichzelf klagen, en die moeten bekennen, dat zij gedurig zichzelf tegenvallen en geen beterschap in hun hart gewaar kunnen worden: maar ik bedoel zulke mensen, die zeggen, dat ze bekeerd zijn en wiens gedrag en wandel nog in 't

minste niet beter is dan voorheen, en van wie dus niet kan gezegd worden: *de rechtvaardige is voortreffelijker dan zijn naaste*. Ik bedoel zulke mensen, die dapper kunnen spreken met Jakobs fijne stem, maar die steeds blijven werken met Ezau's ruige hand. Ik bedoel zulken, die in de gezelschappen der vromen tranen kunnen storten en zeer schoon kunnen spreken van benauwdheid en strijd, van verruiming en vertroosting, van geloof en verzekering en meer andere dingen: en die nochtans onder dat alles snode loskoppelen zijn onder de wereld, onrechtvaardige bedriegers en geveinsde huichelaren, bij wie het een voet te hoog zit, gelijk men weleens zegt, en die een vrome tong hebben, maar een lelijk boos hart. Tot zulke mensen moeten wij zeggen: het is mogelijk om mensen en uzelf te bedriegen, maar die God, voor wie alle dingen naakt en geopend zijn, kunt gij niet bedriegen of misleiden: en eenmaal komt er een dag, waarin uw bedrog openbaar zal worden, en dan zal het u hard en zwaar vallen, om met God te doen te krijgen en door Hem eeuwig verdoemd te worden.

Voorts zeg ik tot elk onbekeerd mens: uw schuld is nog niet uitgewist! Er is een gedenkboek voor Gods aangezicht, en daar staat uw ganse schuldregister nog open; erfschuld en dadelijke schuld, schuld van uwe kindse dagen, jeugd en ouderdom; en wee uwer! als de pen er niet doorgehaald wordt, eer gij wordt opgeroepen naar de eeuwigheid, want na deze tijd zal er geen tijd meer zijn en geen schuld meer vergeven worden! Het mag zijn, dat gij hier vrolijk leeft, maar o mens! uw schuld is nog niet uitgewist, uw rekening is nog niet voldaan. Het mag zijn, dat het met uw broodwinning goed gaat en dat gij bezig zijt met veel geld te verzamelen; maar och! bedenkt toch, uw schuld, uw zonde is nog niet uitgewist. Het mag zijn, dat gij een groot man zijt in de wereld, en dat gij veel mensen hebt, die onder u moeten buigen en die u naar de ogen moeten zien, maar wat is dat, arme worm, ongelukkige ziel, uw schuld is nog niet uitgewist, en dat is een nare zaak. Het mag zijn, dat gij een geëerd man zijt, en dat ieder voor u naar de hoed grijpt als gij voorbijgaat, maar wat zal dit beduiden, wat voordeel zal het u geven, aanzienlijke worm, terwijl uw schuld voor God nog niet door Jezus' bloed is uitgewist, en alzo uw rekening nog open staat? Gij evenwel, gij zet dagelijks met grote stappen uw reis voort naar de eeuwigheid, en wat zal het eenmaal in die geduchte eeuwigheid voor u eens te zeggen zijn? Daar zal geen schuld meer uitgewist worden, maar gij zult daar om uw schuld uitgeworpen worden in de buitenste duisternis, daar *de rook van uw pijniging zal opgaan tot in alle eeuwigheid*. O vreselijke en eindeloze eeuwigheid! Pijnlijke, wanhopende en benauwde eeuwigheid! En dat voor elk onbekeerd zondaar, wie hij ook zij, voor de koning zowel als voor de bedelaar, en ook voor u, mijn vrienden, die nog genade mist. Daarom, hoort nog naar des Heeren stem: *Betert u dan en bekeert u, opdat uw zonden mogen worden uitgewist*. En nu, mijn vrienden! denkt hier eens met aandacht over na: wat zegt ge ervan? Zegt gij misschien in uw eigen kracht met het blinde Israël: *A1 wat de Heere gesproken heeft zullen wij doen?* Och! indien gij zo spreekt en zo in eigen kracht het werk opneemt, dan zal er niets van komen; gij moogt uzelf wat besnoeien en wat oplappen, maar om uw verhard hart te veranderen, dat is ver boven uw macht. Of zegt gij mogelijk, als de Heere roept: *Betert u en bekeert u!* ik kan mijzelf niet bekeren; ik wil wel bekeerd zijn, maar wat zal ik eraan doen; als God mij niet bekeren wil, dan kan ik het niet helpen, want ik ben onmachtig! Maar o foei! goddeloze mens, spreekt toch zo niet. Ik verzeker u, gij zult in de oordeelsdag niet kunnen zeggen: „Heere, ik wilde wel bekeerd zijn, maar Gij hebt mij genade geweigerd; ik riep wel om bekering, maar Gij hebt mij niet willen horen! Dan, o mens! dan zult gij zien, dat gij niet gewild hebt; dan zult gij zien, dat uw onmacht, een god-vijandige onmacht is en dat gij niet tot Jezus hebt willen komen, opdat gij het eeuwige leven mocht verkrijgen. Och! mocht uw onmacht en onwil u hier nog eens

tot schuld worden; mocht het u nog eens verlegen en bekommerd maken; en mocht gij nog eens van harte en ernstig leren roepen: *zijt mij genadig, o God!* bekeert mij; geneest mijn ziel en zet mijn voeten op de weg ten hemel! Zondaar! dit zou voor u nog de weg tot uw eeuwige redding kunnen zijn, want God is genadig en barmhartig. Maar gij, heilbegerige zielen! Gij zegt misschien; och, ik vrees dat ik ook nog niet bekeerd ben! Gij vraagt mogelijk: wat moet er wel gekend worden door zulk een mens, die zich onder de geringsten van des Heeren volk mag rekenen? Hierop zeg ik, dat wij op zulk een vraag nimmer beter antwoord kunnen geven, als dat van de Catechismus, in Zondag 33, waar ons geleerd wordt, dat de waarachtige bekering bestaat in een hartelijk leedwezen over de zonde en een haten en vlieden van dezelve; en in een hartelijke vreugde in God, en lust om naar Zijn wil voortaan in alle goede werken te leven. Nu dan, bekommerde! onderzoekt en beproeft uzelf hierbij onpartijdig voor het aangezicht des Heeren. Kent gij het, om als David bekommerd te zijn van wege uw zonden? Kent gij die droefheid naar God: dat treuren over uw Godsgemis, en dat verlangen naar Zijn gunst, Geest en gemeenschap? Handelt gij gewetensvol in al uw daden en werken? Zoudt gij gaarne uit dankbaarheid in alle goede werken wandelen? Paulus zegt van des Heeren volk, dat zij in alles willen eerlijk wandelen. Zacharias en Elizabeth wandelden in al de geboden en rechten des Heeren onberispelijk. David zegt: ik zal niet beschaamd worden als ik zal letten op al Uw geboden. Nu komt, zegt eens op: is dat alles ook uw keus niet? Is dit zo, en is onder alles Jezus uw grond, en vrije genade uw hoop; en kunt gij bij tijden en ogenblikken voor God verklaren, dat het uw zucht is om voor Hem te leven; en kunt gij ook van harte belijden, dat gij wegens al uw zielsgebrek maar een onnutte dienstknecht zijt, wiens hoop op de gerechtigheid van Zijn Zoon gevestigd staat? Dan mag ik, op grond van het onbedrieglijke Woord des Heeren, tot u zeggen: de wortel van de zaak wordt bij u gevonden; en al weet gij dan de juiste tijd van uw bekering niet; al moet gij nog dagelijks over uw gebrek zuchten; al bevindt gij u nog niet met vaste verzekering aan Jezus kwijt; och, geeft nochtans geen moed verloren en laat uw ziel niet weigeren getroost te worden; want Hij, die in u een goed werk begonnen heeft, zal dat voleindigen tot op de dag van Jezus Christus. Die Jezus, aan wie gij uzelf dagelijks opdraagt, met al uw schuld, blindheid en onmacht, die Jezus, in wie gij zo gaarne wilt gevonden zijn, die zal op Zijn eigen tijd en wijze voor u het licht doen opgaan uit de duisternis, en u de verzekering geven, dat ook uw zonden door Zijn bloed zijn uitgewist;

Hij kan, en wil, en zal in nood,
Zelfs bij het naderen van den dood,
Volkomen uitkomst geven.

Eindelijk, gij bevestigde godzaligen! o, ziet hier uw voorrecht! en hoort nog kort naar de volgende dingen:

Ten eerste. O, zalig volk! uw zonden zijn uitgewist; de pen is er doorgehaald op het grote rekenboek. Gij zijt voor eeuwig vrijgelatenen des Heeren. Mogelijk waart gij voor uw bekering dronkaards, vloekers, sabbatschenders of aan andere ergerlijkheden schuldig. Met het klimmen uwer jaren, klommen ook uw schulden. O, dat zou een rekening geworden zijn, indien God u niet genadig geweest was! Indien de Heere naar Zijn strenge rechtvaardigheid met u gehandeld had, dan had gij nu al kunnen liggen branden in de hel; maar God ontfermde zich over u, maakte u een vluchteling naar de Heere Jezus en wiste uw zonden uit in Zijn bloed, zodat er nu vrede en verzoening bestaat tussen u en uw Heilige Maker. Ten tweede. Niet alleen hebt gij dit zalige voorrecht, maar gij hebt er ook de verzekering van. Gij kunt juichen in uw vrede met

God, door Jezus Christus uw Heere; gij kunt u verblijden in de zalige toekomst; in het vooruitzicht van de hemelse erfenis, welke voor u in de hemel bewaard wordt. O, godzaligen! dit is wat anders dan het schijngeluk van een onbekeerd mens, met wie het zogenaamd goed gaat in de wereld. Dit is wat anders dan een aardse kroon of troon; ja wat anders dan het toppunt van alle wereldvreugde samen genomen. Hier vertoeft gij nog wat op deze moeilijke wereld, totdat gij hier Gods raad hebt uitgediend en uw werk hebt afgemaakt, hetwelk uw Meester u naar Zijn hemelse wijsheid heeft voorgesneden, en dan gaat gij naar boven, naar het paleis van uw Vader, naar de troon van uw Koning. O, gelukkig volk! gelukkig reeds hier beneden, omdat gij een nieuw hart hebt ontvangen, omdat uw zonden zijn uitgewist en omdat God u reeds telkens vertroost met het zalig gevoel Zijner nabijheid, hetwelk de wereld niet kent. Maar O! driemaal gelukkig zult gij zijn, als gij hier uw hoofd eens zult neerleggen op uw doodsbed. Trouwens, als uw vrienden en betrekkingen over u treuren zullen, wanneer zij uw zielloos lijk in de kist zullen zien liggen, dan zult gij reeds juichen voor de troon; als de doodsklok over u zal luiden, om uw uitgang uit dit jammerdal aan de mensen bekend te maken, dan zult gij u reeds bevinden in het zoet gezelschap der engelen en zalige zielen. En dat voor eeuwig, en dat zonder enige zonden, smart, kruis of Godsgemis. Hoe kunt gij hier menigmaal nog zo kwijnen en treuren over kleine zwarigheden? Hoe kan het toch zijn, dat gij menigmaal zo onnodig uw hoofd laat hangen? Komt, verblijdt u in de Heere.

Juicht vromen om uw lot, Verblijdt u steeds in God,
Roemt, roemt Zijn heiligheid, zo wordt Zijn lof
verbreed, Voor al dit heilgenot.

Maar ten derde. Vergeet intussen ook niet, dat Petrus nog recht heeft, om u in de woorden van de tekst toe te roepen: *Betert u dan en bekeert u*. Immers, och wat hebt gij veel van uw oude teerheid en eenvoudigheid verloren. Wat zijt gij menigmaal koud en ijverloos, slap en traag in de dienst des Heeren. Wat schaamt gij u menigmaal voor Hem, die zich voor u niet schaamde, toen hij aan de geselpaal stond, en zich ook voor u niet schamen zal, als Hij op de wolken des hemels komen zal. O! wat hebt gij weinig over voor die Jezus, welke Zijn bloed, Zijn leven, Zijn ziel voor u over had, toen Hij u vrijkocht uit de eeuwige gevangenis. Och! wat een doods gelaat ligt er menigmaal op uw zielen, en wat al gebrek kan er menigmaal in uw wandel worden opgemerkt, daar gij toch zijt uitverkoren om heilig en onberispelijk te zijn voor Hem in de liefde en geformeerd om Zijn lof te vertellen, en Hij u heeft toegeroepen: *zijt heilig gelijk als Ik de Heere uw God heilig ben*.

Nu dan vromen! *Betert u dan en bekeert u*. Zijt ijverig in des Heeren dienst, en bidt dagelijks om Zijn bekwaam makende genade door de Heilige Geest, opdat gij het zalige hemelwerk reeds hier mocht beginnen, en opdat uw Meester als Hij komen zal, u wakende zal vinden.

Amen.

2. ROEM VAN VRIJE GENADE

OEFENING OVER PSALM 100:3

Weet dat de Heere is God; Hij heeft ons gemaakt (en niet wij) Zijn volk, en de schapen Zijner weide.

VOORAFSPRAAK

Een tweërlel volk is er op de aarde, en is er ook ten allen tijde geweest. Het ene soort zijn de ongelukkige dienstknechten, slaven en lijfeigenen van de satan; een zeer groot volk, waaronder zich niet weinige koningen, vorsten en groten der aarde bevinden; een gerust en zorgeloos volk, of ten minste een volk dat afkerig is van de ware en innige dienst van God; een volk, hetwelk nimmer ware zielsbehoeften leerde gevoelen aan het reinigende bloed en de heiligende Geest van Christus; een volk, dat hier op de brede weg des verderfs wandelt, en bij gevolg een volk, dat namaals voor eeuwig ongelukkig en rampzalig wezen zal, indien het in deze deerniswaardige toestand de eeuwigheid komt in te stappen.

Het andere volk, hetwelk mede de aarde bewoont, staat geheel tegenover dit volk; het is een volk, hetwelk weleer ook in satans koperen boeien werd vastgehouden, maar dat nu, door de tussenkomst der vrije en heerschappij voerende genade Gods, uit satans duister koninkrijk verlost, en het eeuwige eigendom van Christus geworden is. Het is een volk, weinig in getal en waaronder niet vele koningen, prinsen en groten der aarde gevonden worden; een volk, hetwelk van harte verbonden is aan de Heere en Zijn dienst, en hetwelk gaarne hoe heiliger hoe liever voor Hem leeft; een volk, hetwelk nog dagelijks behoefte gevoelt aan de reinigende kracht van Jezus' bloed, en Hem gedurig aanroept om de overvloedige uitstorting van Zijn Geest.

Ja, het is een volk, dat hier reeds leeft in de gunst van, en in de gemeenschap met de Heere, en hetwelk namaals voor eeuwig zalig wezen zal, en verzadiging van blijdschap zal genieten voor de troon van Gods heerlijkheid.

Tot welke soort van deze beide behoort gij nu, mijn vrienden? Behoort gij nog tot het eerste, dan zijt gij te beklagen, en dan hoop ik, dat gij het ook nog eens leren Mocht om ernstig uzelf te beklagen, over uw zonden hartelijk verlegen te zijn en met haast en spoed u naar Jezus te wenden, die van allen, die tot Hem komen, niet één enige zal wegstoten. Maar behoort gij tot het andere soort, dan zijt gij bij uitnemendheid gelukkig, maar dan moet gij ook het krachtdadig werk Gods aan uw ziel ondervonden hebben, die van zulk een harde steen een kind van Abraham maakte, en dan is het ook uw dure plicht en roeping, om de vrije genade Gods daarvoor alleen de eer en heerlijkheid toe te brengen. En hierover wensen wij thans breder te spreken.

TEKST: PSALM 100: 3.

Weet dat de Heere is God; Hij heeft ons gemaakt (en niet wij) Zijn volk, en de schapen Zijner weide.

Wij vinden hier twee belangrijke zaken:

- A. Vooreerst, een opwekking aan des Heeren volk, om Gods volmaaktheden met haar ganse ziel te erkennen.

- B. Ten tweede, een dankbare roemverheffing van Gods almacht en vrije genade, waardoor een arm zondaar wordt aangenomen onder Gods volk, en gemaakt tot een schaap Zijner weide.

A. Als wij hier lezen: *weet dat de Heere is God*, dan wil dat zoveel zeggen, alsof er stond: erkent Hem voor de groten Jehovah, die van eeuwigheid op en door zichzelf bestaan heeft, die alle dingen in het aanzijn heeft geroepen als de almachtige, vrijmachtige, alomtegenwoordige, alwijze, rechtvaardige en genadige God; en dus zal dit hoofdzakelijk de volgende dingen insluiten:

Ten eerste. Weet, beseft en erkent het, dat de Heere met uitsluiting van al de afgoden der heidenen, alleen die God is tot wiens dienst en gehoorzaamheid gij verbonden zijt. Hij is uw schepper in het rijk der natuur, en uw Herschepper in het rijk der genade, daarom zijt gij verplicht Hem alleen te dienen en gehoorzaam te wezen. Gij moet Hem dienen in uw huis, in uw binnenkamer, onder de vromen en ook onder de wereldlingen. Van nu af tot in uwe grijze dagen toe, indien gij tot een hoge ouderdom opklimmen mocht, moet gij u nauw aan Zijn dienst verbonden gevoelen. Hij heeft u in de onbegonnen eeuwigheid in liefde gekend en tot zaligheid uitverkoren. Ruim achttien eeuwen geleden zijt gij door het kostelijk bloed van Zijn lieve Schoot- en Wonderzoon uit de hel vrijgekocht en verlost; Hij verzorgde u van voedsel en kleding en gaf u voor het lichaam allerlel dingen, rijkelijk om te genieten; in uw onbekeerde toestand waart gij onsterfelijk, hoe menigmaal gij wellicht door hevige ziekten of grote doodsgevaaren op de oever der eeuwigheid geweest mocht zijn, want God had u tot zaligheid uitverkoren, en daarom kon gij niet sterven, tenzij er eerst een wonder van boven aan u geschiedde. In dat uw treurig eertijds verdroeg Hij met een onbegrijpelijke lankmoedigheid uw overtredingen, en bracht u tot de middelen, of Hij bracht de middelen tot u, welke mogelijk vele jaren vruchteloos aan u schenen verspild te worden, maar op 's Heeren tijd werden mogelijk zeer onbeduidende en geringe middelen krachtadig aan u gezegend, en brachten u dus door een hand van boven tot de Middelaar. Gij leerde om vergeving en genade roepen; gij veranderde van weg, keus en gezelschap, en het werd u een dringende en blijvende behoefte om nauw aan de Heere verbonden te worden, en Hem oprecht en volstandig te dienen, en al Zijn bevelen zonder uitzondering lief te hebben. Nu, weet dan dat de Heere God is, en toont met woord en daad, dat gij Zijn dienst nog niet moe zijt geworden, en dat gij Hem niet alleen aankleeft, omdat het uw plicht, maar ook omdat het uw troost en zaligheid is, en dat gij dus uw eenmaal gekozen Heer en Meester niet moe wordt.

Ten tweede. Weet dat de Heere is God, en dat Hij te rein van ogen is om de zonde te aanschouwen; wacht u voor de zonde, want zo zel de Heere: In degenen die tot Mij naderen zal Ik geheiligd worden, en voor het aangezicht van al het volk zal Ik verheerlijkt worden. Onze dagelijkse struikelingen en gebreken wil God in Zijn peilloze liefde goedgunstig overzien: maar indien wij in belijdenis of wandel op een opmerkelijke wijze buiten Gods weg stappen, zal Hij Zijn aangezicht verbergen, Zijn liefde inhouden, en ons gemoed met donkerheid en geestelijke verlating bezoeken. Een vroom mens zondigt niet goedkoop. Een schijnchristen kan zondigen, en evenwel altijd spreken en bidden, en zoveel ingebeelde troost genieten alsof er niets gebeurd was; maar als een waar christen, behalve zijn gewone struikelingen, zich aan enige bijzondere, verborgen of openbare zonde schuldig maakt, dan laat de Heere, die God is, hem het wrange en bittere van de zonde gevoelen, dan zit hij menigmaal eenzaam in zijn huis, weken en maanden lang tegen de wanden van zijn kamer op te kijken, zonder bijna ooit iets troostelijks van de hemel in zijn hart te genieten en wordt dan gelijk een leren zak in de rook en moet klagen dat zijn sap verandert in zomerdroogte.

Een natuurlijke vader kan het aanzien, als de kinderen van zijn burens elkaar slaan, maar indien zijn eigen kinderen op de straat lopen en baldadigheden uitvoeren, dan zal hij ze bij de kraag grijpen en met slagen naar binnen drijven, niet omdat hij boos is op zijn eigen kinderen, en goed op de kinderen der vreemden, maar omdat de vaderlijke betrekking het eist om zijn kinderen tot hun welzijn te kastijden. O, mijn vrienden! weet dat de Heere God is, en daarom indien gij u in de zonde toegeeft, en met de vreemde kinderen van huis afdwaalt, uw Vader zal het zien en zoeken, en u met de roede te huis halen. Daarom, waakt en bidt.

Ten derde. Weet dat de Heere God is, aan wie gij gerust al uw uit- en inwendige zaken kunt toevertrouwen. Hij zal u dragen en redden en zorgen dat gij op een goede wijze door de wereld komt. Gij zult wel zoveel rust, vermaak en overvloed niet hebben als uw zondig vlees begeert; tegenspoed en zegeningen zullen zich hier wel telkens afwisselen, maar evenwel zal de Heere, die God is, en door Zijn eeuwige wijsheid juist weet wat gij nodig hebt, het kruis dat Hij u oplegt eerst afmeten naar de breedte van uw schouders, en zorgen dat het niet te zwaar wordt noch te lang duurt. Hij zal u niet begeven noch verlaten. Hij is ook machtig u van struikelen te bewaren en zal u eenmaal in de hemel binnenbrengen, als gij hier Zijn raad zult hebben uitgediend. Gij mocht u derhalve verblijden en verheugen in de zaligheid, die Hij voor u bereid heeft van voor de grondlegging der wereld, en waaromtrent Zijn getrouwheid, almacht, wijsheid en genade, bezig is om die voor u te bewaren. Gij zijt een arm zwak schepsel, dat niet opgewassen is tegen de macht en list des satans, die met Goliath (mag ik eens zo zeggen) een krijgsman is van der jeugd af, en een ondervinding van ruim acht en vijftig eeuwen te baat heeft, en die u vernielen zou indien Gods oog niet over u waakte en Zijn hand u niet bewaarde; daarbij leeft gij in een wereld vol verleidingen, en draagt een hart met u om, waarin nog de zaden en wortels van allerlei boosheid liggen opgesloten, een kwaad opslag van het oog of een verkeerd woord, dat u door een ander wordt toegevoegd, is menigmaal in staat om het gevoelige leven in uw gemoed te verwoesten; en ach! met welk een stugge tegenzin en droevige lusteloosheid hebt gij menigmaal te worstelen, en wat kleeft uw hart menigmaal aan het schijnschoon en aan de rijkdommen dezer aarde. Het droevige Demasbeeld vindt gij menigmaal in uw gemoed, en gij zoudt met hem eerlang de tegenwoordige wereld weer lief krijgen, indien de Heere, die God is, u niet bewaarde. Evenwel, geen nood! Hij zal u bewaren en u dragen tot binnen de grenzen van dat onbeweeglijke koninkrijk, want de genadegiften en roepingen Gods zijn onberouwelijk.

Ten vierde. De Heere is God, getrouw, lankmoedig en goedertieren, die ook om de verdiensten en voorbidding van uw Borg, uw dagelijkse schulden zal vergeven, zodat gij zeker zalig wordt, niettegenstaande gij dagelijks in velen struikelt, en steeds moet blijven getuigen dat het kwade u bijligt, ook dan, als gij het goede wilt doen. Indien de Heere een mens was en geen God, Hij zou u dan bezwaarlijk vier-, vijf- of zesmaal uw overtredingen kwijtschelden; ten minste, wij zien in de Apostel Petrus, dat het bij de mensen reeds iets uitnemends is, om hun broeders tot zevenmaal toe de misdaden te vergeven; maar omdat de Heere is God, die weet wat Zijn maaksel te wachten is, gedachtig zijnde dat ze stof zijn, zo vergeeft hij zevenmaal zeventigmaal op elke dag. De Heere is goed en gaarne vergevende, en van grote goedertierenheid allen die Hem aanroepen! O! dit is een aanbiddelijk wonder voor al degenen die zichzelf kennen, en van hun onophoudelijke instortingen in nieuwe schulden verzekerd zijn. Nu is het voor elk mens nodig, dat hij ook in dit opzicht weet, dat de Heere God is, opdat hij niet in de wereld moge zoeken hetgeen alleen in God te vinden is, noch bij de wet, hetgeen alleen in Jezus Christus te verkrijgen is. In 't bijzonder moeten de Godzoekende zielen dit weten, opdat ze met gepaste vrijmoedigheid toegaan tot de

troon der genade, om een gelukkige proef te nemen van Gods onuitputtelijke zondaarsliefde en genegenheid om de zwaarste schulden om Christus' wil kwijt te schelden.

Ten vijfde. Weet en aanschouwt dat de Heere God is, die al de schone werken heeft gemaakt in het rijk der natuur, die ook nu weer *het gelaat des aardrijks heeft vernieuwd*, waarvan wij met David moeten zeggen: *hoe groot zijn Uw werken, o Heere? Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt, het aardrijk is vol van Uw goederen*. De ganse schepping, de miljoenen mensen en beesten, de levende en levenloze schepselen boven in de hemel en onder op de aarde, het wonderbare levensonderhoud dat dagelijks aan vele miljoenen schepselen gegeven wordt, en reeds ruim acht en vijftig eeuwen gegeven is, de grote eikenboom, waaruit wellicht eerlang onze doodkist zal gemaakt worden, en ook de grasspriet en de bloem van het veld, geven allen samen getuigenis, dat de Heere God is.

Ten zesde. Eenmaal zullen alle mensen weten, dat de Heere God is, die de aarde zal slaan met de roede Zijnsmonds, en die de goddelozen zal doden met de adem Zijner lippen. Tegenwoordig vloeken en zweren zelfs de kinderen die pas spreken kunnen, omdat de ouders het hen voordoen; duizenden mensen leven in ontucht, dronkenschap, sabbatschending, haat, oneerlijkheid en menigvuldige andere zonden; allerlei baldadige gezelschappen worden druk bezocht door aanzienlijken en geringen, niet alleen door jeugdige mensen, maar zelfs door grijsaards die ten grave wankelen; de waarheid struikelt op de straten, en talrijke scharen toehoorders worden op een zeer lichtzinnige wijze gerust gesteld voor de grote eeuwigheid. En onder dit alles zwijgt de Heere; en maar een enkele reis komen er zichtbare oordelen Gods van de hemel, gelijk in de hevige stormwinden, overstromingen en sommige andere oordelen, die wij beleefd hebben, en waarvan wij met de dichter moesten zeggen: *komt en aanschouwt de daden des Heeren, die verwoestingen op de aarde aanrichten*. En omdat nu *het oordeel Gods niet haastelijk komt over de boze daad, daarom is het hart van de kinderen der mensen vol in hen om kwaad te doen*. Maar eenmaal zullen alle mensen weten, dat de Heere God is, als de Rechter op de wolken zal komen, en als dan de goddelozen het een voorrecht zullen achten indien ze slechts onder de heuvelen en bergen mochten verpletterd worden, opdat ze langs die weg aan het toornige aanzicht desgenen die op den troon zit, ontkomen zouden.

Ten zevende. Als gij verkeert in wegen van tegenspoed en verdrukking, als uw ziel op benauwde posten gezet wordt, als er met Paulus van buiten strijd is en van binnen vrees: klaagt en murmureert dan over des Heeren handelingen niet, maar bedenkt, dat de Heere God is, en tracht met de bedroefde Eli te zeggen: *Hij is de Heere, Hij doet wat goed is in Zijn ogen!* Buigt u dan onder de Heere en twist niet met Hem, die naar Zijn vrijmacht met al de Zijnen doen mag gelijk Hij wil.

Ik heb gelezen van de godzalige kerkhervormer Melanchton, dat hij zijn dochter door de dood verloor en daarover zo diep bedroefd was, dat hij weigerde zich te laten troosten. Luther kwam tot hem en zocht hem enigszins op te beuren, maar tevergeefs! Toen die twee vrome mannen daar zo bij elkaar zaten, sloeg de bedroefde Melanchton zijn bijbel open, en had toen juist zijn duim (bij toeval zou men zeggen) op de woorden van onze tekst, *weet dat de Heere is God, die ons gemaakt heeft*. Dit woord deed de Heere zodanig in zijn hart gaan, dat hij daardoor van zijn onmatige droefheid verlost werd.

Nu, elke ziel, die zich zonder beding aan de Heere verbonden heeft, moet ook in zure en zoete wegen weten, dat de Heere God is, en dat licht en donker, zoet en bitter op de hemelweg zal moeten meewerken ten goede. Daarom lezen wij ook bij één der

Profeten: *de Heere is in Zijn heilige Tempel: zwijgt voor Zijn aangezicht, gij ganse aarde.*

B. Nu zullen wij in de tweede plaats de dankbare roemverheffing beschouwen van Gods almacht en vrije genade, waardoor een arm zondaar wordt aangenomen onder Gods volk, en gemaakt wordt tot een schaap Zijner weide. *Hij heeft ons gemaakt (en niet wij) Zijn volk, en de schapen Zijner weide.* Laat ons hier in 't kort de volgende zaken opmerken:

Ten eerste. Zij waren Zijn volk. Eertijds waren zij het volk dat naar God niet luisteren wilde, maar wandelde naar het goeddunken van hun eigen boos en bedrieglijk hart; maar nu was het met hen gegaan zoals er bij de Profeet staat: het volk dat in de duisternis gezeten was, had een groot licht gezien. Van blind waren zij ziende geworden, van doof horende, en uit de doden opgestaan; zij die eertijds geen volk waren, die waren nu Gods volk geworden, en waren nu ook van harte gewillig, om in Gods heilige wegen te wandelen.

Ten tweede. En dat zij niet alleen voor het uitwendige tot dat volk behoorden, maar ook waarlijk van hart en staat veranderd en vernieuwd waren, dat blijkt daaruit, omdat zij verder genoemd worden, *de schapen Zijner weide*. Op onderscheiden plaatsen in Gods Woord, wordt Gods volk met deze naam genoemd, hetwelk wel aan de ene zijde aanduidt, dat zij nu geen bokken van de duivel meer zijn, maar zachtmoedige, reine en alleszins voor haar medemenschen voordelige schapen, die geheel van binnen veranderd zijn. Maar ook aan de andere zijde toont ons dit aan, dat zij alleszins deel hebben aan de herderlijke liefde en verzorging van Hem, die in volle nadruk de Goede Herder mag genoemd worden; die haar leidt en weidt op en door de weide van Zijn Woord en Geest; die hun harten sterkt door genade, die de zwakken in Zijn armen vergadert, de zogenden zachtjes leidt en de lammeren in Zijn schoot draagt, zodat zij vrijuit mogen zeggen: *De Heere is mijn Herder: mij zal niets ontbreken.*

Ten derde. Moeten wij hier opmerken, dat ze zo tot Zijn volk en de schapen Zijner weide gemaakt waren. Bij gevolg waren ze geen schapen door hun eerste geboorte, maar waren het naderhand gemaakt. Als de arme mens gelaten wordt zoals hij op de wereld komt, dan is en blijft hij vervreemd van het leven Gods en is zonder God in de wereld. Zal hij dan eenmaal niet onder de bokken gerekend worden, die aan Jezus linkerhand zullen staan, dan moet hij in die tijd een schaap gemaakt, in een schaap veranderd worden, zoals het met deze gegaan was, want zij waren gemaakt, Zijn volk en de schapen Zijner weide, en hadden dus na hare geboorte een treffende verandering ondergaan.

Ten vierde. Wie had hun nu zo gemaakt? Geen mens, geen engel, ook geen grote menigte engelen samen hadden dit gedaan; maar de Heere, die alleen God is, die had het gedaan. Hij, die de wereld heeft geschapen, die had ook Zijn herscheppende genadekracht aan hun zielen ten koste gelegd; die had hen door Zijn volstrekte en onbepaalde almacht en genade getrokken uit de duisternis en overgezet in het koninkrijk van de Zoon Zijner liefde; en bekwaam gemaakt om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht. Daarom worden zulke gelukkige zielen ook genoemd: Gods maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken en een volk, dat door God zelf geformeerd is om Zijn lof te vertellen.

Ten vijfde. De Heere had hen zo gemaakt en zichzelf hadden daaraan geen enkele goede zucht of daad toegebracht; daarom zeggen ze zo nadrukkelijk, de Heere heeft het gedaan (*en niet wij!*) Wijzelf hebben er niets aan toegebracht; wij waren overtreders van de buik aan en zo min als een moorman zijn huid, zo min kunnen wij ons hart veranderen, en moeten dus met de Profeet zeggen: ik weet, o Heere, dat bij de

mens zijn weg niet is! Het is niet bij de man die wandelt, dat hij zijn gang richt. Het is één van de voornaamste eretitels, die aan Jehova God worden toegekend, dat Hij is: die God, die de doden levend maakt, en de dingen die niet zijn, roept als of ze waren. Nu dan, waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. En een iegelijk mens, die door genade zijn eigen boos en onmachtig hart kent, en zijn diepe en steile afhankelijkheid heeft leren beseffen van Gods voorkomende, medegaande en achtervolgende genade, die zal met de sprekers in onze tekst gaarne instemmen en van harte uitroepen: *God heeft ons zo gemaakt en niet wij!* Nee, niet wij!

Maar eeuwig bloeit de gloriekroon.

Op 't hoofd van Davids grote Zoon.

Het is de Drie-enige God, die ons zo gemaakt heeft en Wie wij hier en in de eeuwigheid ook alleen de roem van al Zijn werk wensen te geven.

TOEPASSING

Hoe staat het nu tussen God en uw zielen; hebt gij nu ook al grond om te kunnen zeggen, dat de Heere u gemaakt heeft; Zijn volk en de schapen Zijner weide? O, mijn vrienden! de schapen van Christus zijn weinig in getal; de meeste mensen behoren nog tot de bokken en wolven des satans, en daarom behoort gij u niet te licht en zonder grond gerust te stellen, want het gaat met mij en ulieden op de eeuwigheid aan. Daarom zal ik nu nog drie zaken gaan voorstellen, en ik hoop, dat het onder Gods zegen nuttig zal zijn.

Eerst zal ik enige soorten van mensen opnoemen, waar ik van durf te zeggen, dat ze niet behoren tot Gods volk en de schapen Zijner weide.

Dan zal ik iets zeggen van de ondervindingen der schapen van Jezus' stal. Eindelijk zal ik dezulken bij hun roeping en verplichting zoeken te bepalen.

I. Degenen die Jezus' volk en schapen nog niet zijn, dat zijn vooreerst zulke mensenn, die er nog weinig of niets van weten, dat de *Heere God is*. Die hem nog nooit leerden kennen in Zijn heiligheid, rechtvaardigheid, waarheid, wijsheid, genade en barmhartigheid; die nog nimmer leerden zien, dat zij van die God vervreemd waren door de zonde, en dat ze met Hem verzoend en bevredigd moesten worden door een zo noodzakelijke als dierbare Middelaar; die nog nimmer begeerte voelden om Hem te dienen, en die ook bijna of geheel nimmer hun knieën voor Hem buigen, noch Hem smeken om Zijn Geest. Zulke ongelukkige mensen zijn er niet weinig. Zij kunnen God missen en zoeken hun troost en vermaak in de wereld, en zouden wel wensen dat er nimmer dood noch eeuwigheid te wachten was, en dat zij altijd maar hier mochten blijven om in de zonde te leven.

Ten tweede. Dan zijn er weer andere mensen, die telkens nog wel eens ernstig tot God roepen als zij zich in nood bevinden, als zij ziek zijn en de dood vrezen, of als er iemand van hun betrekkingen in doodsnood verkeert, of als het geweten hun knaagt: maar als het gevreesde kwaad en hun benauwdheid weer geweken is, dan roepen zij ook de Heere niet meer aan. Het zijn zulke mensen als degenen waar gij van leest Psalm 78: 34 en 36: *Als God ze doodde* (dat is: zeer zware rampen over hen bracht), *zo vraagden zij naar Hem en keerden weder, en zochten God vroeg. En zij vleiden Hem met hun mond, en logen hem met hun tong.* O! hoe menigeen hebben wij er gekend, die op een gevaarlijk ziekbed en op de oever der eeuwigheid, ernstige werkzaamheden hadden met hun eeuwige belangen, en die grote beloften deden van zich voortaan aan God en Zijn dienst te zullen verbinden, indien zij slechts voor

ditmaal van de gramschap des doods en van de vreselijkheid des oordeels mochten verschoond blijven; doch nauwelijks hersteld zijnde, bleek het maar al te duidelijk, dat hun voorgewende bekering ziek te bed was blijven liggen toen zij weer opstonden, en dat zij zich dieper waagden in de bewandeling van die paden, die afdalen naar het eeuwige verderf, dan voorheen.

Ten derde. Dan zijn er weer andere mensen, die gedurig in tweestrijd staan of ze kiezen willen om de Heere te zoeken, of om de wereld te dienen. Dan eens komt het hen groot en zeer begeerlijk voor, om deel aan Jezus te hebben, en dan weer denken ze, dat ze geen smaak hebben in het bewandelen van zulk een nauwe weg; dan eens worden zij in het geweten geraakt en vatten het voornemen op, om zonder uitstel zich al biddende en worstelende aan de Heere op te dragen; maar weer op andere tijden komt hen de dienst der wereld zo gemakkelijk voor, dat zij er Jezus aan wagen. En zo blijven zij aan het dralen en dreigen, totdat het wellicht voor eeuwig te laat zal worden en zij hun liefde tot de zonde met een eeuwige smart zullen moeten boeten in de afgrond.

Ten vierde. Nog zijn er andere mensen, die al grote zaken weten voor te geven, maar zij zijn met hun harten nog gebonden aan de zonde en wandelen gaarne hoe ruimer hoe liever, als zij eenmaal hun zielen maar van het verderf mogen gered krijgen: het zijn doornen en distelen (hoe ze ook weten te praten) en als men ze nauw bekijkt, dan vindt men er geen drulf nog vijgen aan. O! de banden van de zonde moeten toch worden losgemaakt, en als wij met grond op de hemel willen hopen, dan moeten wij toch leren verstaan, wat het is, om met de Apostel te zeggen: de zonde is mij de dood geworden.

Ten vijfde. Nog andere mooipraters zijn er, die veel kunnen zeggen, maar ze hebben geen ware liefde en hartelijke behoefte aan de weide van des Heeren Woord en Geest, maar weiden zichzelf liever op de eer en achting der wereld. Zij kennen dat diep gevoel niet van behoefte aan Gods Geest, dat de ziel zo arm maakt en moet uitdrijven naar zijn binnenkamer, om daar die Geest in te roepen; ook kennen zij het niet, om met de dichter te zeggen: hoe lief heb ik Uw wet! zij is mijn betrachting de ganse dag.

Ten zesde. Anderen geven zich als schapen uit, en hebben nochtans geenszins liefde tot degenen die in waarheid Jezus' schapen zijn; zij gaan liever met de wereldlingen om, dan met de vromen; niet de schapen van Jezus, maar de wolven en bokken dezer wereld, zijn hun de lieden van gezelschap.

Is het nu nog zo met ulieden, mijn vrienden? Dan wens ik, dat God u nog eens zal leren zien, hoe diep ongelukkig het met u gesteld is en dat gij nog eens tot Hem Mocht leren roepen, dat Hij Zijn Geest mocht uitzenden om u alzo te maken tot een schaap Zijner weide, opdat gij niet eenmaal tot uw eeuwige rampzaligheid mocht komen te weten, dat de Heere God is en dat het eeuwig vreselijk zal zijn, om in Zijn handen te vallen. De weg is nog open. Het getal dergenen die zalig zullen worden, is nog niet vol. De blijde boodschap van het Evangelie wordt nog aan snode zondaren verkondigd. Jezus is nog zo vriendelijk en almachtig als eeuwen geleden. De dood heeft u nog niet weggeraapt en uw lot voor eeuwig beslist. Maar nu moet de zaak u boven alle dingen ernst worden. Gij moet het bij uzelf leren opgeven als iemand, die alles goeds in het paradijs verloren heeft en geen goede zucht of daad aan zijn eigen zaligheid kan toebrengen. Hopeloos bij uzelf, moet gij aan een God en Christus behoefte krijgen, die alles doen kan en wil aan een arm verloren zondaar, die het leven zijner hand verloren heeft. Och! Mocht gij eens tot God leren schreeuwen als een dorstig hert naar de waterstromen; dit zou voor u de eerste stap tot uw eeuwige redding kunnen zijn; maar zolang gij door ingebeelde vroomheid uzelf redt of zorgeloos de wereld dient, zijt gij naast de duivel en de verdoemde zielen het

ongelukkigste voorwerp dat er bedacht kan worden, al was gij eigenaar van zo vele miljoenen als er sterren aan het ruime uitspansel schijnen.

II. In de tweede plaats zal ik nu enige bevindingen voorstellen van Gods volk, de schapen Zijner weide.

Eerst. Zij leerden zich vroeger of later kennen als mensen, die van nature behoren tot die grote, doch ongelukkige bokkenschaar van de duivel; zij gevoelden zulk een begeerte om een schaap van Jezus te worden en ook als het maar zo wezen mocht, geheel van die zondige bokkenaard verlost en ontheven te worden.

Ten tweede. Zij kenden zich daartoe zo geheel onmachtig: in hun was geen kracht; God zelf moest hen maken *Zijn volk en de schapen Zijner weide*, of anders bleef het eeuwig ongedaan werk. Uit dit gezicht werd een schreeuwen naar God geboren; een roepen uit de diepte van onmacht en ellende.

Ten derde. Er kwam behoefte aan dat zo dierbare *lamsbloed*. Zij zagen zich zulke afschuwelijke bokken te zijn, dat een rein en heilig God met hen geen gemeenschap kon hebben, als alleen in en om dat vergoten bloed van het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt. O! toen werd die verzoeningsweg hun zo beminnelijk en dierbaar.

Ten vierde. Onder gedurige afbedding van Gods genade en Geest, deden zij die welberaden en onberouwelijke keus, om het met Jezus te houden en te wandelen als een nuttig schaap van Zijn stal, in eenvoud en tere godsvrucht al de dagen huns levens. David had zijn wegen bedacht, en zijn voeten gekeerd tot Gods getuigenissen. Hij had gehaast en niet vertraagd des Heeren geboden te onderhouden, en dit wordt evenzeer ook de oprechte zielskeuze van al Gods volk, al kunnen ze die trap van heiligmaking niet bereiken, zoals zij het gaarne zouden wens.

Ten vijfde. Nu wordt het ook hun begeerte, dat elkeen diezelfde keuze maar mocht doen. De liefde is in hen niet afgunstig. Zij zeggen gedurig: och Heere, maakt mijn vrouw of man, en ouders en kinderen en broeders en zusters, knecht, meid, buur en vriend, nu ook uit genade tot een schaap Uwer weide. Zij zouden zo graag zien, dat Jezus maar veel schapen kreeg; en als zij goed gesteld zijn, dan laten zij het ook niet na, om een ander hartelijk aan te prijzen, om toch ook de zalige dienst van Koning Jezus te kiezen, eer het voor eeuwig te laat is.

Ten zesde. Als schapen zijn ze begerig naar de Herder en naar de weide van Zijn Woord en Geest, en zij bevinden telkens ook, dat het hart gesterkt wordt door genade. O ja! telkens krijgen zij zulke verkwikkingen, waar ze zo mee bemoedigd worden, dat ze ten minste niet op de weg bezwijken. Sommigen van hen genieten lange zomerdagen, dat ze wel eens volop neerliggen in de grazige weide, bij anderen is het wel eens veeltijds winterdag, zodat het schaap droog hooi moet eten. Hoe het zijn mag, de Heere reikte Efraïm zijn voeder toe, en ook niemand van hen sterft van honger en gebrek.

Ten zevende. Niet graag verkeren zij met de roekeloze zwijnen dezer wereld, die altijd in de aarde wroeten en zich in de drek der ongerechtigheid omwentelen; maar ze zijn de vrienden en metgezellen van degenen die de Heere vrezen.

III. Nu wens ik nog, in de derde plaats, des Heeren schapen bij hun verplichting te bepalen. Ten eerste: o volk van God! ontkent toch het werk niet dat de Heere aan uw zielen gedaan heeft, maar geeft er Hem alleen en geheel de eer van. Zegt gedurig met de tekst: God heeft het gedaan, *en niet wij!* of, gelijk op een andere plaats met de dichter: *Niet ons, o Heere, niet ons maar Uw naam alleen zij de eer, om Uwer goeder-tierenheid en om Uwer waarheid wille*. Bedenkt toch veel wie gij in uw treurig

eertijds geweest zijt, en hoe het alleen dat eeuwig vrij ontfermen is, dat gij nu een schaap van Jezus zijt geworden. Weest arm en nederig en bidt gedurig met David, dat de Heere Zijn knecht moge terughouden van trotsheden.

Ten tweede. Gelijk een schaap onder de dag des Ouden Testaments een rein dier was, zo betaamt het ook de schapen van Christus om het voor het oog der wereld te tonen, dat ze ook gereinigd zijn door het bloed en den Geest van het Lam Gods. Gij moet het overal tonen, dat God wonderen aan uw zielen gedaan heeft, gij moet als een schaap in het midden der wolven verkeren, en altijd uw licht laten schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede werken mogen zien. Het is uw zeer dure verplichting om onder uw huisgenoten, burens, vrienden en vijanden zó te leven, dat de wereld in haar geweten mag genoodzaakt worden om van u te zeggen, dat Saul van David zei, namelijk: gij zijt rechtvaardiger dan ik.

Ten derde. Toont het ook voor aller oog, dat gij al de schapen van Christus liefhebt, en tracht hen te dienen door de liefde. Zoekt in het bijzonder de groel en wasdom der kleine lammeren te bevorderen, en gedraagt u voor aller oog als een nuttig schaap, hetwelk niet vruchteloos de aarde bewoont.

Ten vierde. Weest niet te zeer moedeloos, noch twijfelt aan uw staat, indien gij bevindt dat gij niet altijd door de Herder gebracht wordt in de vette en grazige weide. Het is Gods weg wel eens om Zijn schapen te brengen in een schrale weide, zodat ze voor een tijd wel eens moedeloos moeten uitroepen: ik worde mager! ik worde mager! Nochtans voor deze drie zaken zal de trouwe Herder altijd instaan. Ten eerste: dat Zijn schapen nimmer gebrek zullen lijden aan het nodige voedsel, hetwelk altijd genoegzaam zal zijn om haar de weg over te helpen. Ten tweede. Dat Hij ze in alle hun krankheden zal genezen en in al hun afdwalingen getrouw zal opzoeken. Ten derde. Dat ze nimmer verscheurd zullen worden door de helse wolf.

Eindelijk, vromen! weest ook blij dat gij reeds met grote stappen nadert aan die hemelse vetweide, waarvan de Schrift zegt: Het Lam, dat in 't midden des troons is, zal hen weiden en zal hun leidsman zijn tot de levende fonteynen der wateren: en God zal alle tranen van hun ogen afwissen. Amen.

3. HET GELUKKIGE HUWELIJK

OEFENING OVER LUK. 1: 6

VOORAFSPRAAK

Zover ik weet, heb ik nog nooit van een paar mensen gelezen, die zo goddeloos waren, als Achab en zijn vrouw. *Achab toch, de zoon van Omri, deed dat kwaad was in de ogen des Heeren, meer dan allen die voor hem geweest waren. En het geschiedde, dat hij nog ter vrouw nam Jezabel, de dochter Ethbaals, des Konings der Sidoniërs, en heenging en diende de Baal en boog zich voor hem.* Zo leest gij van dit gruwelijk paar 1 Kon. 16:30 en 31, en op een andere plaats lezen wij van deze man en zijn echtgenoot het volgende: Er was niemand geweest, gelijk Achab, die zich verkocht had om kwaad te doen in de ogen des Heeren; dewijl Jezabel, zijne huisvrouw, hem ophitste. Dit paar mensen had zich aan elkaar verbonden om samen de duivel te dienen, en zo hun zielen rijp te maken voor een red- en eindeloos verderf. Op aarde woonden zij tezamen in een prachtig elpenbenen paleis; maar nu zijn ook hun rampzalige zielen tezamen in de eeuwige gevangenis der hel; op aarde was de ene het middel in de hand des satans voor de ander, om elkaar te verleiden, en nu zijn die twee rampzalige verleiders reeds lang bezig om het elkaar te verwijten, dat de ene aan des anderen verdoemenis heeft meegewerkt. O, hoe ongelukkig zullen toch eenmaal de man en de vrouw zijn, die samen verloren gaan! Hierom hoop ik u thans een man en een vrouw voor te stellen, van een gans ander karakter dan de twee genoemde echtgenoten waren, en wens u dan ook te vermanen om met al uw huisgenoten tezamen bijtijds God te zoeken en te vrezen; opdat gij niet tezamen zult verloren gaan, maar nog heden moogt vlieden van de toekomstige toorn, en eenmaal met vrijmoedigheid mag staan voor de Zoon van God.

Och! dat de Heere, van Wie alleen de zegen moet afdalen, Zijn geest eens liefde uit te storten, opdat ons samenzijn die uitwerking mocht hebben, dat wij nog eens met Jozua mochten kunnen zeggen: *ik en mijn huis, wij zullen de Heere dienen.*

TEKST LUK. 1: 6.

En zij waren beide rechtvaardig voor God, wandelende in alle geboden en rechten des Heeren, onberispelijk.

De personen, die ons hier beschreven worden, zijn de Priester Zacharias en zijn vrouw Elizabeth, de beide ouders van Johannes de Doper. Zacharias was een Priester in Israël en had dus een zeer heerlijke bediening. Deze bediening nochtans zou hem geenszins in de hemel gebracht hebben, want men kan wel een leraar in Israël zijn, en nochtans blind zijn voor de wedergeboorte, zoals wij zien in Nicodemus Ja, Kajafas was wel een Hogepriester, en toch een groot dienaar des satans; en Judas behoorde onder degenen, die tot Apostelen waren uitverkoren, en nochtans was hij een duivel. De priester Zacharias moest dan iets hogers bezitten dan zijn heerlijk ambt, als hij waarlijk gelukkig zou mogen genoemd worden. Maar ja, hij bezat ook iets anders, dat hem waarlijk gelukkig maakte: hij en zijn vrouw behoorden beide tot het arme volk van God; tot dat volk, waar de Heere van gezegd heeft: Ik zal in het midden van haar doen overblijven een ellendig en arm volk, die zullen op de Naam des Heeren

vertrouwen; tot de kostelijke kinderen Sions behoorden zij, die tegen fijn goud kunnen geschat worden.

Zij waren beide rechtvaardig voor God, en wandelden in alle de geboden en rechten des Heeren, onberispelijk. Wij zullen deze woorden wat dieper trachten in te zien, en dezelve beschouwen in twee hoofdzaken:

- A. Eerst zullen wij acht geven op hun genadige rechtvaardigmaking.
- B. En ten andere zullen wij het bewijs hiervan zien in hun heiligmaking.

A. Belangende het eerste, zij waren beide rechtvaardig voor God. Zij waren rechtvaardig, niet voor de mensen, gelijk de farizeeën en Schriftgeleerden, die zichzelf rechtvaardigden voor de mensen, terwijl zij intussen van binnen vuil en boos waren en voor God hun openstaande schuld nog hadden: maar deze twee mensen waren rechtvaardig voor God. Voor die God, die het hart kent en van verre onze gedachten weet; voor die God, die alle dingen in het gericht zal brengen, en die een eeuwig wetgever is, die behouden en verderven kan. Zij waren voor Hem rechtvaardig door de volkomen vergeving van hun zonde en de daaruit rijzende strafschould ter verdoemenis, en door het erfrecht dat zij ontvangen hadden op het eeuwige leven in de zalige hemel; met een woord: zij stonden rein en recht voor God en waren met Hem verzoend en bevredigd, en waren alzo vrienden Gods geworden, op wie men ten volle mocht toepassen, hetgeen weleer door Bileam gesproken was namelijk: de Heere ziet geen zonde in Zijn Jakob en geen overtredingen in Zijn Israël.

Maar nu is de vraag, hoe waren zij rechtvaardig voor God geworden? Hadden zij deze weldaad verkregen door hun godzalig gedrag of door iets anders, dat misschien een vrucht was van hun eigen natuurakker? Niet door de werken der rechtvaardigheid, die zij gedaan hadden, want door de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden. Maar zij waren rechtvaardig geworden door de volkomen borggerechtigheid van Hem, daar de Schrift van zegt: Gewisselijk in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte . . . in Hem zal gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad Israëls en die daarom met recht de naam draagt van de Heere onze gerechtigheid. De gerechtigheid van die Borg was hun uit genade geschonken en toegerekend, en zij hadden die ook door het geloof aangenomen, met dat heerlijke gevolg, dat zij vergeving van zonde en een erfdeel onder de geheiligden, om des Borgs wille, waren deelachtig geworden, en daarom konden zij rechtvaardig voor God genoemd worden.

Dit voorrecht bezaten zij nu beide. Zij waren beide rechtvaardig voor God, zegt Lukas. O, zalig voorrecht in leven en in sterven! De man was een vriend en de vrouw een vriendin van de Allerhoogste geworden. Beide waren zij met God verzoend; beide wandelden zij op enerlel weg; beiden zijn zij wellicht neergelegd in hetzelfde graf; beide zullen zij ten genen dage staan aan de rechterhand van Jezus en beide zullen zij eeuwig leven en zweven voor de troon der heerlijkheid.

Ziet eens welk een groot voorrecht dan onze Zacharias had, niet alleen in voorbijgaan van zoveel duizenden arme, onbekeerde wereldlingen, maar zelfs ook boven velen van Gods kinderen. Boven Job, die een rokeloze zottin tot vrouw had; boven David, die om zijn teerste godsvrucht door zijn eigen vrouw veracht werd, en ook boven zeer velen van Gods volk, die niet zelden vele jaren lang, de onbekeerde en verharde toestand van hun echtgenoten moeten betreuren, en hen dan nog onbekeerd de eeuwigheid moeten zien ingaan.

O! ik gedenk nog gedurig met aandoening, aan hetgeen mij voor enige jaren door een oud, godzalig grijsaard verhaald werd aangaande het droevig sterven van zijn onbekeerde vrouw; een vrouw van een goed karakter en vele prijswaardige hoedanigheden, en die hem 36 jaren had liefgehad en opgepast, alsof hij een koning

was; maar tevens een vrouw die van alle zelfkennis en armoede des geestes ontbloot, altijd haar heil in de wereld gezocht had. Zij stierf in zijn armen en riep in het gezicht van de bange dood, met een benauwde ziel en met stervende lippen uit: O lieve man! Nu moet ik sterven en ik kan niet sterven! Zo van elkanders hart gescheurd te worden en zo een donkere eeuwigheid in te gaan, zal toch wat te zeggen zijn. Welgelukzalig integendeel zulke echtgenoten, die beide rechtvaardig zijn voor God, hetzij rijk of arm in deze moeilijke wereld. Het is een dierbare zaak, als twee echtgenoten samen, hand aan hand op de weg ten Hemel wandelen. Dit is meer waard dan duizend tonnen goud, zelfs hier al, aan deze zijde van het graf, te meer omdat het aan beiden een blij vooruitzicht geeft op de overzijde van de donkere vallei des doods. Hoe heerlijk is dit inzonderheid, als die dodelijke dag van scheiden zal aanbreken. Hoe ontzaglijk integendeel, als diegene, die 't eerst wordt opgeroepen naar de eeuwigheid, met stervende lippen over eigen verzuim van de genadetijd, en versmading van 't genadewoord moet klagen, en ook aan de laatstblijvende moet verwijten: gij hebt nooit mijn eeuwig heil gezocht! Laat ik daarom, voor ik tot mijn tweede hoofdzaak overga, eerst een woord van opwekking, vermaning en vertroosting spreken, tot getrouwde en ongetrouwde lieden, elk naar zijn staat en gelegenheid.

Ten eerste. Gij, echtgenoten, die beide nog onbekeerd zijt! Gijlieden dient samen de wereld, en brengt zo uzelf en ook elkaar nader aan de verdoemenis. Och, gaat toch zo niet voort, want dan zal degene, die van ulieden 't eerst sterft, wellicht nog met stervende lippen zijn of haar ongeluk beklagen, en de overblijvende verwijten, dat hij of zij, hem of haar, nog mede een oorzaak geweest is van de eeuwige rampzaligheid. En hoe zal het met ulieden gesteld zijn, als gij elkaar weer ontmoet voor de rechterstoel van Christus? Indien gij elkaar in de hel ontmoet, zal dan voor ulieden de hel niet zevenmaal heter zijn als voor anderen, die reeds in hun vroege jeugd gestorven zijn? O! de mensen van onze zedeloze eeuw komen in het huwelijk menigmaal zo onbezorgd bij elkaar, en houden zulke feesten en baldadige bruiloften alsof zij in een heidens land geboren en opgevoed waren. Op de zinneloze bruiloften van onze negentiende eeuw, wordt het vergeten, dat God om der zonde wil, in het Paradijs de man een smartelijke arbeid en aanhoudende zorg heeft opgelegd, en een nog veel vreselijker vonnis over de vrouw heeft uitgesproken, zodat wij met grond mogen zeggen, dat er naast de duivel geen ongelukkiger voorwerp bestaat als een onbekeerde vrouw. Op die zondige en baldadige bruiloften wordt insgelijks vergeten, dat de dood eerlang bij die gehuwde lieden de vensters zal inklimmen om wellicht de arme kindertjes van het ouderlijk hart af te scheuren, en zeker ten laatste een altijddurende en geduchte scheiding te maken tussen de man en de vrouw. Inzonderheid wordt er vergeten, dat er een God in de hemel is, Wiens gedenkboek voor Zijn aangezicht is, en die eenmaal Zijn rekening tegen een nu zo spottende en lachende wereld zal inbrengen, en eeuwige straffen zal brengen over al degenen die hier voor Hem niet gevreesd zullen hebben.

Gij dan, die nog samen onbekeerd zijt! Mocht uw zorgeloosheid een einde nemen; Mocht gij u nog samen voor God neerwerpen, en smeken om een nieuw hart, eer het voor eeuwig te laat is!

Ten tweede. Gij oude man en vrouw, die beide nog leeft, maar reeds ten grave wankelt en op het scheiden staat, en die toch beide nog onbekeerd zijt. Och, mocht gij niet rusten voor dat uw beider zaligheid vast staat, want het zou wat te zeggen zijn, zolang samen onder de bazuin van het Evangelie geleefd te hebben, en dan eindelijk beide samen nog verloren te gaan. Och! dat uw oude knieën dan nog voor Jezus mochten buigen, en dat een nieuw hart uw dagelijkse behoefte mocht worden. Wij mogen u wel toeroepen: 't Is goed voor een man, dat hij 't juk des Heeren in zijn jeugd

draagt. Maar die tijd zijt gijlieden reeds lang voorbij; uw leden zijn reeds stijf van ouderdom, en uw harten stijf van zonde. Evenwel nog niet voor eeuwig te laat; maar er moet zorg en onrust, gebed en geloof komen. Grote en oude mensen moeten nog weer kleine kinderen en andermaal geboren worden: en anders zal uw naderend einde ook uw naderende verdoemenis zijn.

Ten derde. Gij onbekeerde man of vrouw, wiens echtgenoot reeds overleden is! Uw man of vrouw is dood en weg: maar zeg eens, welke nagedachtenis hebt gij van uw overledene? Waar is hij of zij heen gevaren? Waar denkt gij hem of haar weer te ontmoeten? Och! mogelijk is uw echtgenoot reeds in de hel; mogelijk vervloekt zij daar reeds het uur waarin zij u leerde kennen, en ook uw persoon die met haar de wereld en de zonde diende; mogelijk denkt de wanhopende ziel reeds aan dat vreselijk weerzien in de dag van Jezus' verschijning. Daar is nu niets meer aan te doen; het is voor de overledene voor eeuwig te laat. Maar ziet gij nu toe voor uzelf, opdat gij ook niet komt in de plaats der eeuwige pijniging. Zoekt het aangezicht des Heeren voor uzelf en voor uw arme kinderen, en rust niet totdat uw arme ziel voor eeuwig gered is.

Of is uw overleden echtgenoot in de hemel? Och, zoekt dan ook daarheen te geraken, door geloven, strijden en bidden, eer de enge poort voor eeuwig zal gesloten worden. Mogelijk hebt gij al een eerste en tweede echtgenoot ten grave gedragen, en zijt met de Jobsbode nog alleen overgebleven. Denkt er toch om, dat het u eenmaal gaan zal, gelijk die vrouw van welke de Sadduceeën tot Jezus spraken, die zeven mannen had overleefd, maar eindelijk staat ook van haar geschreven: *en laatste van allen, stierf ook de vrouw*. Daarom haast en spoedt u, want de dood zal als een dief komen. Indien de bekering eerder komt dan de dood, dan zijt gij behouden; maar als de dood eerder komt dan de bekering, dan zijt gij eeuwig reddeloos verloren.

Ten vierde. Gij man of vrouw, die onbekeerd zijt, en een bekeerde echtgenoot hebt! Kunt gij dat vreselijke uur zo zorgeloos tegemoet treden, waarin het zijn zal: twee zullen op een bed zijn, de ene zal aangenomen en de andere zal verlaten worden? Uw vrome echtgenoot leeft wel geenszins zonder gebrek; toch is de wereld bij hem of haar slechts bijzaak, en het belang voor de eeuwigheid is hoofdzaak geworden, terwijl het bij u juist omgekeerd is. Een vroom mens wenst hier toch van harte te zeggen: Hetzij ik leef, ik leef de Heere; hetzij ik sterf, ik sterf de Heere; hetzij dan dat ik leef, hetzij ik sterf, ik ben des Heeren. En ach! gij dient integendeel nog de wereld, en wandelt dus op een geheel verschillende weg; geen wonder dat u beider einde dan ook zo verschillend zijn zal, indien gij zo voortleeft. En dan zal het u in de hel zwaar vallen, te moeten denken: nu is mijn echtgenoot voor eeuwig gelukkig en zalig, en ik moet eeuwig door mijn eigen schuld smart lijden in deze vlam. Maar nu, daar uw man of vrouw haar geestelijke en altoosdurende schat gekregen heeft, daar kunt gij het voor niets ook nog krijgen indien gij het begeert. Maar gij kunt geen twee heren tegelijk dienen; indien gij Jezus zoekt, dan moet gij afstand doen van de wereld en de zonde. Och, doet dan nog een wijze keus, eer het berouw als een knagende worm in uw hart trekt, en gij uw verharding te laat en eeuwig moet betreuren.

Ten vijfde. Gij bekeerde man of vrouw, wiens echtgenoot nog onbekeerd is! Gij moet bijzonder denken om het woord des Apostels: *wat weet gij vrouw, of gij de man zult zalig maken? of wat weet gij man, of gij de vrouw zult zalig maken?* Hoe nauwer band, hoe groter plicht. O! wat behoort gij al moeite te doen, om bij elke gepaste gelegenheid uw echtgenoot tot het zoeken van Jezus op te wekken; Mocht gij zo nog het middel zijn in des Heeren hand, om hem of haar zalig te maken. Wat behoort gij zonder ophouden voor uw echtgenoot te strijden in de gebeden.

Wat zou het een voorrecht zijn en wat zou gij met recht verheugd wezen, als hij of zij eindelijk met u inging in de rust. Maar zeg eens: betracht gij in deze wel trouw uw

plicht? Hebt gij uzelf hier niets te verwijten? Och! zoals in alle dingen, zo zult gij ook hier moeten zeggen:

Wil uw knecht, door schuld verslagen,
O Heer! niet voor uw vierschaar dagen:
Want niemand zal in dat gericht,
Daar zelfs zijn hart hem aan moet klagen,
Rechtvaardig zijn voor uw gezicht.

O! het zegt wat om een mens te zijn, maar nog meer om een Christen, en wel een Christen-huisvader of huismoeder te zijn, en te arbeiden aan het behoud van onze betrekkingen voor de eeuwigheid.

Ten zesde. Gij man en vrouw, die beide genade gevonden hebt in de ogen des Heeren! Gijlieden zijt recht gelukkig, hier en hierna; want gij zult hier wel voor een korte tijd, maar nimmer voor eeuwig gescheiden worden. Gij zijt beide rechtvaardig voor God. En hoeveel huwelijken zult gij mogelijk in uw buurt of in het ganse dorp vinden, die zo beweldadigd zijn als gijlieden? Ach, ik denk zeer weinig! Het is een hoogst zeldzaam geval, een man en vrouw te vinden, die in het huwelijk zijn verenigd, en die in eeuwigheid niet weer gescheiden zullen worden. Nochtans is dit ulieden door Gods genade te beurt gevallen. Reeds hier hebt gij samen een belang voor de hemel en voor de aarde; en gij zijt, of behoort immers te zijn, elkaars vertrouwelingen in het leven voor de Heere.

Maar ach, uw samenleving zal ook met groot gebrek zijn, en gij zult uzelf ook al genoeg te verwijten hebben. Immers, onze samenleving is in alles zo met gebrek doorweven, dat wij er maar weinig aan hebben, om met het beste gezelschap te verkeren; ten minste, och, hoe menigmaal hebben vrome huisgenoten het grootste gebrek van vrijmoedigheid jegens elkaar, uit oorzaak dat zij elkander zo nauw kennen in de gebreken. Dit is altoos zeker, dat de beste tijd voor 's Heeren volk zal gekomen zijn, als zij op die plaats zijn, waar men nooit meer zal trouwen noch ten huwelijk uitgegeven worden, maar daar zij eeuwig zullen verkeren met hun hemelse bruidegom, en aanzitten aan de bruiloft des Lams.

Eindelijk ten zevende. Gij die nog ongetrouwd zijt! Wilt gij ooit trouwen? Denkt dan vooral om de wijze raad uit Spreuk. 31:30, en gaat toch in deze zaak met God en met uw eeuwig heil te rade. In alles, en ook bijzonder in deze zaak, is het zo nodig om de Heere in al uw wegen te kennen. Maar bovenal zoekt toch die geestelijke ondertrouw, waarvan de Heere spreekt in Hos. 2:18 en 19. Alle verenigingen zullen hier met de dood eindigen, maar die zal over het donkere graf heen duren tot in alle eeuwigheid. En zalig hij, die eenmaal mag aanzitten aan de bruiloft des Lams, daar geen nacht noch rouw, verdriet noch zonde meer zijn zal, maar rust en vreugde tot in alle eeuwigheid.

B. Maar komt, laat ons nu in onze tweede hoofdzaak eens acht geven op het bewijs der rechtvaardigmaking van Zacharias en Elizabeth in hun heiligmaking. De tekst zegt hiervan, *dat zij wandelden in al de geboden en rechten des Heeren onberispelijk*. Als van iemand kan gezegd worden rechtvaardig voor God te zijn, dan moet dit dan ook uit zijn heiligmaking blijken. Daarom zegt de Apostel: *gij zijt afgewassen, en gij zijt geheiligd*, waaruit blijkt, dat de afwassing van onze schuld naar buiten door heiligmaking moet openbaar worden. Daarom zegt ook een andere Apostel: *indien gij weet dat Hij rechtvaardig is, zo weet gij dat een iegelijk die de rechtvaardigheid doet,*

uit Hem geboren is; en wederom: kinderkens, dat u niemand verleide; die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig gelijk Hij rechtvaardig is. Deze heiligmaking, of het dadelijke beoefenen der rechtvaardigheid, moest dan in Zacharias en zijn vrouw gezien worden, en zij werd ook in hen gezien, want zij wandelden in al de geboden en rechten des Heeren onberispelijk.

Hier hebben wij drie zaken nader te onderzoeken:

Eerst, wat wij door de geboden en rechten des Heeren te verstaan hebben;

Dan: wat het zegt, dat zij in die alle wandelden;

En eindelijk, wat het te kennen geeft, daarin onberispelijk te wandelen.

I. Door de geboden des Heeren verstaan wij de zedelijke wet, die ons voorkomt als verspreid door het ganse woord des Heeren en kort samengevat in de tien geboden. Deze is dat gebod, welks einde de liefde is, en deze geboden moeten betracht worden uit een gelovig en dankbaar grondbeginsel, en niet om er de zaligheid door te verdienen.

Des Heeren rechten zijn, volgens de geleerde J. C. Staringh, de rechten of inzettingen der schaduwetten. Ongeveer het volgende schrijft hij daarvan in zijn *Bijbelsch Zakelijk Woordenboek*: „door de rechten des Heeren, verstaan wij niet alleen de rechten van de burgerlijke wet, maar inzonderheid de stellingen van de ceremoniële of schaduwachtige godsdienst, die ons duidelijk voorkomen onder de naam van rechten van de godsdienst en van het wereldlijk heiligdom. Die worden hier met de geboden tezamen gevoegd, omdat ze onder het OT ook door God waren opgelegd, en daarom ook stipt moesten onderhouden worden, totdat de tijden der verbetering zouden gekomen zijn. Zich hieraan te onttrekken, zou niet alleen een strafwaardige ongehoorzaamheid geweest zijn, maar ook een gehele verloochening van het geloof, terwijl al die schaduwen en offeranden op Christus wezen, als het ware tegenbeeld van alle schaduwen en voorbeelden.

II. Maar wat wil het nu zeggen, in al die geboden en rechten te wandelen? In het algemeen geeft dit te kennen, dat deze geboden en rechten ons hier voorkomen onder het denkbeeld van een weg, waarin wij moeten wandelen, dat is: ons doen en laten, onder afbedding van des Heeren Geest, zo inrichten, dat wij niet afwijken ter rechter- of linkerhand, maar op de weg der gerechtigheid mogen volharden tot het einde toe. Meer in het bijzonder zal dit wandelen te kennen geven, een voorwaarts raken, hetwelk toch de ernstige strekking moet wezen van elke geestelijke wandelaar. Verllezen, zegt men, is gemakkelijker dan om meer te krijgen. Terug drijven, van wind en stroom af, gaat gemakkelijker dan om tegen wind en stroom op te komen. En er is zoveel in ons, en rondom ons, hetwelk tot zulk een terugraken aanleiding geeft. Daarom roept Paulus ons toe: *toeziende dat niet iemand verachtere van de genade Gods!* Nu, de wandelaar in het natuurlijke wil voorwaarts, en zo ook is het de roeping en tevens de oprechte begeerte van de geestelijke wandelaar om in des Heeren kracht door alle tegenstand heen te dringen en zo vooruit te raken. Hij moet zijn boodschappen die hij in de wereld te doen heeft, zo spoedig mogelijk afdoen, en niet te veel van zijn dierbare tijd verpraten, vooral niet over het gebrek van een ander. Hij moet in zijn doorwandeling door dit aardse jammerdal gedurig aan de mensen, die hij aantreft, vragen of zij ook lust hebben om mee te wandelen naar Sion. Hij mag niet te veel rondkijken in deze wereld vol ijdelheid, maar laten zijn ogen voor zich zien, en zijn oogleden zich recht voor zich heen houden, anders zouden zijn voeten op verboden grond komen; hij zou mogelijk blijven staan op de weg der zondaren, en

daarna aan het zitten raken in het gestoelte der spotters; en als hij zich teveel in het gezelschap met de Filistijnen waagde, zouden zij hem grijpen, de ogen uitgraven en laten malen in het gevangenhuis. Hij mag zich de kwade bejegeningen van degenen die Sion haten, en de ijdele scheldwoorden der zorgeloze wereldlingen niet teveel aantrekken, maar bedenken dat hij hier vreemdeling is, en dat hij van de inwoners dezer plaats al eens telkens een zuur gezicht en een hard woord zal te verdragen hebben. Hij mag om het ijdele geraas dat de wereld maakt, niet stil gaan staan; maar moet altijd denken om het gewichtig woord des Heeren: zegt de kinderen Israëls, dat ze voorttrekken. Stilstaan is tijd verliezen; stilstaan is enigermate achter uit raken, en hij moet haasten en niet vertragen om het pad van Gods geboden te lopen.

Nog eens: gelijk wandelen gewoonlijk geschiedt tot ontspanning en vermaak, zo zal dan ook dit wandelen in de geboden en rechten des Heeren te kennen geven, het vermaak dat zo-een heeft in de wet Gods. Hij roept niet met oud Israël van des Heeren dienst: *wat een vermoeidheid!* Maar hij voelt zich zalig en gelukkig in de overdenking en betrachtning van des Heeren woord en wegen, en zegt daarvan met Hiskia: *bij deze dingen leeft men: en in alle deze is het leven mijns geestes*. Daarom verdient het ook opmerking, dat er van Zacharias en zijn vrouw staat, dat zij zonder uitzondering wandelden in *al* des Heeren rechten en geboden. Herodes beminde Johannes de Doper, en deed vele dingen naar zijn leer; evenwel *al* de geboden en rechten des Heeren beminde hij niet, maar beminde onder alles de zonde, waaraan hij met zijn hart verbonden was en bleef. Gans anders was het met de lieden van onze tekst; en ook indien het met ons goed is, zullen wij moeten kunnen zeggen: Ik heb al uw bevelen van alles voor recht gehouden: en alle valse pad heb ik gehaat.

III. Nu moeten wij eindelijk onderzoeken wat het zeggen wil om *onberispelijk* alzo te wandelen.

Dit geeft niet te kennen, dat wij zo kunnen leven, dat niemand ooit in ons kan gewaar worden, dat wij uit Adams geslacht zijn. Niemand is er toch *die goed doet en niet zondigt; die zeggen kan, ik heb mijn hart gezuiverd, en ik ben rein van mijn overtredingen*. David, *de man naar Gods hart* was en bleef een arm zondaar. Daniel, *de gewenste man*, beklagt zich ernstig over zijn onophoudelijke overtredingen. En al Gods kinderen, moeten zich dagelijks als onnutte dienstknechten bij de Heere aanklagen. Dit is een zo duidelijke zaak, dat wij daar verder niets van behoeven te zeggen. Maar wat is het dan om onberispelijk te wandelen? Ik antwoord: dan wandelen wij onberispelijk, als wij in het burgerlijke en godsdienstige, zo nauwgezet zijn in het waarnemen van onze plichten, dat niemand van onze naasten met recht oorzaak kan vinden om ons van aanstotelijke gebreken te beschuldigen. Wij zijn onberispelijk, als wij in handel en wandel, in woord en daad, zo leven, dat wij nagezien kunnen worden; als wij ons beijveren om te bezorgen hetgeen eerlijk is voor de Heere en ook voor de mensen en als wij al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat waarachtig is, al wat liefelijk is, biddende betrachten; geen hoog zeil voeren, niet naar hoge dingen staan, niemand aanstoot geven, in zachtmoedigheid en oprechtheid wandelen, in onze klederpracht en huissieraad niet boven onze stand gaan, en in alles zo zoeken te leven, dat elk die ons ziet ons kennen kan als een zaad, dat de Heere gezegend heeft.

Zo mochten nu Zacharias en Elisabeth samen leven door genade, en dit nu zo zijnde, zo bleek het uit de voorbeeldige wandel van deze twee mensen, dat zij waarlijk rechtvaardig waren voor God, en dat hun geloof geen dood geloof was, maar een geloof dat het hart reinigt, door de liefde werkt, en alzo vruchten draagt, waarin de Hemelse Vader verheerlijkt wordt.

TOEPASSING

Nu mag ik ook wel eens met den Profeet vragen: Wie is er onder ulieden die de Heere vreest? Wie is er die met deze twee mensen rechtvaardig is voor God, en die ook lust heeft in al de geboden des Heeren?

Vooreerst. Zulke mensen zijn niet rechtvaardig voor God, die nog tot de ruwe zorgeloze wereld behoren, en die nog nooit zichzelf ellendig dood- en doemschuldig voor God hebben leren kennen, en dus ook nog nooit hun rechtvaardigmaking voor God op hun knieën gezocht hebben in het dierbare bloed, en de verdiensten van Christus. Waarlijk, zulke mensen zijn er veel, die nog niet weten, dat ze arme schuldenaars zijn voor de allerhoogste God, en die zich nooit over Christus, over hun nare toestand, over hel, hemel noch eeuwigheid verontrusten of bekommeren. Zij zijn zo druk met de aarde, dat ze geen tijd hebben om over de hemel te denken; en als het hun wordt voorgesteld, wat ze in de eeuwigheid te wachten hebben, dan zeggen of denken zij: als ik moet verloren gaan dan zullen er wel meer ongelukkig zijn, want er zijn zoveel mensen die net zo leven als ik, en die nochtans op de barmhartigheid van God hopen; en daarop hoop ik ook, want ik kan niet geloven, dat de goede God zoveel mensen voor eeuwig zal ongelukkig maken. Maar arm mens! deze uw weg is de brede weg die uit zal lopen in een eeuwige rampzaligheid, en dan zal het u niet helpen, dat er veel mensen evenzo gesteld zijn als gij, want er zullen ook zeker veel mensen voor eeuwig verloren gaan.

Ten tweede. Zulke mensen zijn ook niet rechtvaardig voor God, die niets anders bezitten dan een goede opvoeding, en het uitwendig navolgen van de letter der waarheid, gepaard met een onberispelijk gedrag voor het uitwendige. Petrus zegt: de zaligheid is in geen ander dan in Christus en indien dit waar is, gelijk het waarachtig is, dan is de zaligheid ook niet in een zedig levensgedrag. Het is een droevige zaak, dat zulke geschikte mensen gewoonlijk veel hoop hebben dat God hen zal genadig zijn, omdat ze beter leven dan vele anderen, die zij zien dansen en springen en op allerhande wijze ruw zien voorthollen in de wereld. Maar o mens! gij moogt hoop hebben dat God u zal genadig zijn, omdat Hij Zijn Zoon heeft uitgezonden in de wereld voor Zijn eigen vijanden, om die te verlossen van de toekomstige toorn, en met Hem te verzoenen, en omdat het woord der verzoening nog allerwege verkondigd wordt. Als gij nog immer uzelf als een vijand Gods leert kennen, en bevende aan Jezus voeten komt neervallen, smekende om pardon, met uw doodvonnis in de hand; dan zeg ik, moogt gij hoop hebben dat God u zal genadig zijn, alleen om de enig geldende zoenverdiensten van Christus. Maar indien gij hoop hebt dat God u zal genadig zijn, omdat gij wat zediger leeft dan een ander, dan is uw hoop zo gans grondeloos als ooit een ding in de wereld zijn kan, en gij zult er ook eeuwig mee moeten verloren gaan.

Ten derde. Ook zulke mensen zijn niet rechtvaardig voor God, die niet anders bezitten dan enige goede wensen met Bileam, *mijn ziel sterve de dood der oprechten*. Zo zijn er vele arme zielen, die honderd en honderdmaal wensten, ja, niet zelden met tranen in de ogen wensen, dat zij mochten deel hebben aan de heilverdiensde van Jezus en door Hem mochten behouden worden: en nochtans blijven zij steeds dezelfde, en hebben groot gevaar om in deze toestand eeuwig om te komen en verloren te gaan. Maar gij zult zeggen: indien dit waar is, wie kan dan zalig worden? En welk verschil is er dan tussen zulke mensen, en de ware heilbegerige zielen? Ik antwoord: twee zaken ontbreken er aan zulke arme mensen. Het ene is dit: zij zijn laffe en luie zielen, die een walg aan de geestelijke strijd hebben, en daarom met enige goede wensen in de

hemel menen binnen te komen, zonder ooit als een geestelijk soldaat te willen strijden achter Jezus. Het andere is dit: dat zij met al hun lopen en wensen naar de zaligheid, steeds met hun hart verkleefd blijven zitten aan de wereld en de zonde, zonder met Paulus in waarheid te kunnen zeggen: de zonde is mij de dood geworden. Zulke arme mensen moeten wij uit het woord des Heeren toeroepen: *gedenk aan de vrouw van Lot!* en weet ook dat het u niet helpen zal voor de eeuwigheid, al zijt gij de uitwendige besmettingen der wereld ontvloden, en al hebt gij duizendmaal naar de hemel gewenst, als gij niet oprecht tot Christus komt, om Hem ernstig over uw zielen te begeren als uw Hoge priester, Profeet en Koning.

Ten vierde. Ook zulke mensen zijn niet rechtvaardig voor God, die wel roemen op hun rechtvaardigmaking en op de grote dingen die aan hun zielen gebeurd zijn, toen zij de vrij spraak van al hun zonden van God ontvangen hebben: maar die nog nooit hebben leren wandelen in al de geboden des Heeren. Immers het wandelen in al de geboden des Heeren, wil ook zeggen, om met vermaak die geboden te betrachten, gelijk een wandelaar vermaak schept in zijn wandeling; en daarom is het ook noodzakelijk om met David *al* de geboden Gods van *alles* voor recht te houden en *alle* valse pad te haten. Maar dit wordt immers bij sommigen van u niet gevonden, die evenwel van grote dingen durven te spreken, die aan uw zielen (naar uw zeggen) zouden gebeurd zijn. Nee, maar gij hebt nog vermaak in de zonde en wandelt nog in zulke dingen die God mishagen en Zijn volk bedroeven. Gij zijt het, o geveinsde liefhebber van de zonde! Gij zijt het, daar de wereld ons mee pijnigt; gij zijt er grotelijks de oorzaak van dat de vijanden der waarheid, alle de godzaligen, maar voor een deel schijnheiligen uitmaakt, en dat de naam en zaak des Heeren gelasterd en bespot wordt. Maar gij zijt het ook, die in de eeuwigheid uw welverdiende straf zult dragen als gij u niet in oprechtheid tot God bekeert.

Maar gij, bekommerde en heilzoekende zielen! Wij verzekeren ons van ulieden betere dingen. Gij immers, hoe aangevochten en bestreden het ook met u zijn mag, hebt kennis aan de volgende drie zaken, die de middelen tot en de vruchten van de ware rechtvaardigheid voor God zijn.

Eerst. Gij hebt immers kennis aan, en gevoelige smart over uw alleszins ellendige staat; gij hebt leren zien, dat uw hart ten enenmale onrein en dodelijk was en dat gij verdoemelijk licht voor God. Dit gezicht maakte u immers verslagen in het hart en deed u een walg hebben aan uzelf en maakte u bekommerd vanwege uwe zonden.

Ten tweede. Hieruit werd geboren dat innig dierbaar schatten van, en ootmoedig vluchten tot Christus, wiens volwichtig zoen- en borgwerk gij zo noodzakelijk, maar ook zo genoegzaam en ten volle berekenbaar zag voor uw arme red- en radeloze zielen; dat pleiten op de beloften des Evangelies; dat omhelzen van Jezus tot uw Profeet, Priester en Koning; dat dierbaar schatten van Jezus boven alles wat de wereld heeft of geven kan.

Ten derde. Immers is het ook uw lust om met Zacharias en Elizabeth in al des Heeren geboden te wandelen, en hoe heiliger hoe liever in nederigheid te leven voor de Heere. Och zielen! geloof toch niet dat zulke mensen zullen verloren gaan, die zo op Jezus verliefd zijn en zo naar de heiligmaking jagen als gijlieden. Och, ontkent dan het werk des Heeren niet, en zoekt ook meer en meer door te breken en op te wassen in de genade.

Eindelijk, meer bevestigd volk voor God! gij zijt rechtvaardig voor God: ook wandelt gij met lust en vermaak in al de geboden des Heeren; dit is beide zeker in u, en indien dit ook niet zeker was, dan was ook uw ganse roem ijdel. Maar ik twijfel of het ook wel zo zeker is dat er van u kan gezegd worden, dat gij ook onberispelijk in des

Heeren geboden wandelt. Dat recht nauwe, tere leven alleen voor de Heere en ook geheel voor Hem, moet gij niet zeggen dat gij dat nog mist? O mocht gij dan in ware verloochening van uzelf, al worstelende en biddende daartoe zoeken te komen, terwijl zulk een heilig en onberispelijk gedrag toch van u verwacht wordt: *want God heeft u uitverkoren in Christus van voor de grondlegging der wereld, opdat gij zoudt heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde.* Aan Abraham belastte de Heere om voor zijn aangezicht te wandelen, en oprecht te zijn. Tot de Korintheërs zel de Apostel: weest zonder aanstoot te geven in enig ding; noch de Jood, noch de Griek, noch der gemeente Gods. En wederom zegt hij op een andere plaats: *opdat gij moogt onberispelijk en oprecht zijn, kinderen Gods zijnde, onstraffelijk in 't midden van een krom en verdraaid geslacht, onder hetwelk gij schijnt als lichten in de wereld.* De godzalige koning Hizkia had zich dezer onberispelijkheid zover bevljgt, dat hij op zijn ziekbed tot de Heere zeggen kon: gedenkt Heere, dat ik voor Uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld heb. Deze onberispelijkheid betaamt zo aan de leraars; anders zullen de toehoorders zelfs bij de ernstigste bestraffingen of vermaningen, terug preken, en in hun harten of mogelijk wel met woorden zeggen: medicijnmeester, genees uzelf! Deze onberispelijkheid is betaamt zo aan huisvaders en huismoeders, die tot God bekeerd zijn, opdat zij een goed voorbeeld mochten geven aan hun kinderen, en ook hun dienstboden mochten voorgaan met zachtmoedigheid en in de vreze des Heeren. Zij betaamt zo aan kinderen die de Heere vrezen, opdat zij in nederigheid hun ouders mochten eren en liefhebben, hetzij dat die bekeerd of onbekeerd zijn. Zij betaamt zo aan dienstboden, opdat ze getrouw mochten zijn en onderdanig aan allen die over hen gesteld zijn. Zij betaamt zo aan allen die de Heere toebehoren, opdat elk die hen ziet, ze mocht kennen als een zaad dat de Heere gezegend heeft.

Och, laat ons dan zulk een onberispelijk en godvruchtig gedrag zoeken aan de voeten van Jezus; en laat ons ook bedenken dat er strijd en zelfverloochening aan zulk een teer godzalig leven verbonden is, en dat wij het geenszins door hopen en wensen verkrijgen zullen. *Strijdt dan de goede strijd des geloofs en grijpt naar het eeuwige leven. Waakt tot aller tijd, biddende dat gij moogt waardig geacht worden te ontvlieden alle deze dingen, en te staan voor de Zoon des mensen. Blust de Geest niet uit, en bidt zonder ophouden.*

Amen.

4. DE LOOPBAAN

OEFENING OVER HEBR. 12:1

Daarom dan ook, alzo wij zo groot een wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen alle last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons is voorgesteld

VOORAFSPRAAK

Indien iemand het heil van zijn onsterfelijke ziel liefheeft en naar de hemel wil, die moet op de weg daarheen niet enkel gemak en rust verwachten. Nergens vind ik, dat de weg naar de hemel bij een aangenaam en zacht rustbed vergeleken wordt waarop men zijn gemak kan houden; maar wel wordt er integendeel gezegd: *strijdt om in te gaan door de enge poort; grijpt naar het eeuwige leven; waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk; loopt alzo in de loopbaan, dat gij den prijs moogt verkrijgen; — die volharden zal tot den einde toe, zal zalig worden.* Door dezen dergelijke uitspraken van Gods Woord, leren wij, dat de weg naar de hemel niet zeer gemakkelijk is; maar dat er waken, lopen, strijden en arbeiden aan vast is, om eenmaal een zalige bewoner des hemels te worden. Daarom ook worden de gelovigen elders in de Schrift vergeleken bij het paard van Gods Majesteit in de strijd, dat in het slijk der straten treedt en op een andere plaats komen zij voor, als mensen, die geweld doen op het koninkrijk der hemelen, en dat met geweld innemen Geliefden! als wij dan eenmaal zalig zullen worden, dan moeten wij kennis hebben aan dat biddende en worstelende geweld doen op de genade des Heeren en op het bloed des Lams; dan moeten wij een strijdend geweld leren doen tegen de duivel, wereld- en inwonende zonde, in de kracht des Heeren; en daarin volharden tot aan ons doodsbed toe. Deze waarheid hopen wij thans nader in te zien.

TEKST: HEBR.12:1.

Daarom dan ook, alzo wij zo groot een wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen alle last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons is voorgesteld

- A. Eerst zullen wij hier spreken over de loopbaan.
- B. Dan zullen wij zien, dat de lopers worden vermaand om af te leggen wat de loop hindert.
- C. Ten derde, moeten zij betrachten om met lijdzaamheid te lopen.
- D. En eindelijk zullen wij zien, hoe de Apostel hen daartoe wijst op het voorbeeld van de vroegere heiligen, die reeds ontslapen waren.

A. In de eerste plaats moeten wij dan spreken over de loopbaan. Letterlijk en eigenlijk was een loopbaan iets, dat ingericht was tot vermaak van ijdele wereldlingen. Men had dan hier en daar, op vlakke en ruime plaatsen, een lange baan gemaakt; midden op die baan was een looppad daar wat zand opgeworpen was, om de weg voor de lopers des te moeilijker te maken; aan beide zijden was zulk een loopbaan met een gracht of met een heining afgemaakt; aan het einde daarvan was een prijs opgehangen, die aan degene gegeven werd, die het eerst dat einde bereikte. Op verschillende plaatsen in de brieven van Paulus, vinden wij van die loopbanen gesproken, zoals 1 Cor. 9:24, Gal.

2:22, 5:7 en elders meer. Ook onze tekst spreekt van zulk een loopbaan, waardoor wij dan geenszins een natuurlijke loopbaan te verstaan hebben, maar wel de loopbaan van een Christen, waarlangs hij loopt van zijn eerste verandering af, tot aan zijn ingaan in de hemelse rust.

Op die loopbaan moet gekend worden de ware verloochening van eigen gerechtigheid. De hemel is geenszins een geheel of ten dele verdiend loon; maar een louter geschenk van de vrije genade. Het zijn alle arme zondaren, die op de ware loopbaan lopen, mensen, van wie hun gerechtigheid bevonden is als een *wegwerpelijke klee* en die niets voor God hebben in te brengen, maar de hemel alleen uit genade verwachten. En omdat het zulk een arm volk is, die op deze loopbaan zijn, daarom willen de rijken er geen voet op zetten en niet eens de ogen naar die verachte lopers wenden, of het mocht zijn, om nog eens van ter zijde hun gebrek en kreupelheid te bespieden, en zoals de vredegenoten van de profeet Jeremia, op haar hinken te letten. Dat de rechtvaardige *voortreffelijker is dan zijn naaste*, dat wil en kan niet een werelds mens zien, als misschien bij een gewetensknaging of op het doodbed, en in die grote dag der dagen, als Jezus de voortreffelijkheid van Zijn arme volk aan de gehele wereld tonen zal, als zijnde een gemeente zonder vlek of rimpel.

Op die loopbaan moet insgelijks gekend worden een haten, bestrijden, ja afleggen van de ongerechtigheid. Sommigen zouden zich wel een loopbaan willen uitdenken, waarop een komedie, een speelhuis, een danszaal en meer andere zondige vergaderplaatsen gevonden werden, en waarop zij godsdienstig konden zijn en tevens een goed deel van 's werelds zondige vermaken konden meenemen, en ook hun naasten onderdrukken en bedriegen, en Gods dag, als een dag van vermaak en van ontspanning gebruiken. Dit is dat *twee heren dienen*, waar Jezus van spreekt, en dat op *twee gedachten hinken*, zoals Elia het noemde, en waarvan wij moeten zeggen: elk die het doet, zal naar de hel hinken en zich met zijn halve godsdienstigheid in de eeuwigheid gelijk maken aan degenen die geheel ongodsdienstig waren.

Deze loopbaan is moeilijk voor vlees en bloed, en wordt daarom door de zorgeloze wereldling niet gezocht, of indien zulk een er voor een korte tijd zijn voeten op schijnt gezet te hebben, zo wordt hij de bewandeling van die baan toch zeer spoedig moe en keert met Demas tot de tegenwoordige wereld weer terug. De wegen des Heeren zijn recht; de rechtvaardigen zullen daarin wandelen; maar de overtreders zullen daarin vallen.

Die volharden tot het einde, die zullen zalig worden. Denkt erom, gij die wel eens een godsdienstige maand gehad hebt, maar de wereld weer zijt ingegaan; of gij, die wellicht nog uw godsdienstige vlagen hebt, als het avondmaal wordt afgekondigd, of als de nood bij u aan de man komt door ziekte of anderszins, of als gij eens een neep in uw geweten krijgt, zodat dood, oordeel, hel en eeuwigheid, dan een akelige weerklank in uw hart maken, maar die toch als aan de zonde getrouw en met uw hart verbonden blijft. O! rekent gij toch op de hemel niet, want uw rekening zou een misrekening zijn voor de eeuwigheid.

Verder merken wij van deze loopbaan op, dat het een lange loopbaan is voor de een en een korte voor de andere. Sommige lopers komen daarop in hun jeugd, zoals David, Obadja, Jeremia, Timotheus en anderen meer, die in hun kindse jaren of jongelingschap bekeerd worden; terwijl anderen eerst op die loopbaan komen, nadat zij eerst vele jaren achtereen de brede weg der zonde bewandeld hebben en reeds grijs zijn geworden in de slavendienst des duivels. Evenwel is de dood voor alle ware lopers het einde van de loopbaan, terwijl God daardoor onze bepalingen gemaakt heeft, die wij niet overgaan zullen. Als wij in onze jonge kinderen of pas opschietende knaapjes iets goeds voor de Heere en van de Heere mogen opmerken, zoals bij

voorbeeld: begeerte tot godsdienst en middelen; hoogachting en liefde voor een Jezus, die men nog maar weinig kent; behoefte aan het eenzame gebed; indruk, dat sleurgodsdienst en sleurgebed niet genoeg is; begeerte om ontdekt te worden aan de bronnen van het hart; smart over de zonde van ouders of andere betrekkingen; medelijden met onbekeerden in 't gemeen; liefde en hoogachting voor Gods volk enz. Ik zeg, als wij zulke dingen in de jeugd opmerken, dat zijn (hoewel wij niemand's toestand onfeilbaar beoordelen kunnen) hoopgevendende tekenen, dat zulken reeds jong en vroeg op de loopbaan zijn. En o, wat is het een voorrecht, vroeg de weg der godzaligheid te bewandelen! Het is waar, er schuilt menigmaal veel verkeers bij jonge lieden, die pas op de weg zijn, en reeds de ouden vooruit praten en wat hoogmoedig op ijver en gaven zijn en nog weinig de kracht van de vrije genade kennen, noch hun ogenblikkelijke afhankelijkheid van Gods invloed tot elke goede zucht of daad. Dan, alles wordt ook niet op een dag geleerd, op de duur wordt de ziel toch armer en eenvoudiger, zou ik zeggen, en hetgeen een jong christen menigmaal verliest in ijver en vurigheid, dat wint hij weer in licht en eenvoudigheid, en in het hoogschatten van de vrije genade. En, wij moeten altijd zeggen: het is groot als de loopbaan voor ons lang is, als wij er bij voorbeeld op mogen komen als wij tien of vijf tien jaren oud zijn en wij mogen er dan tot in de grijze ouderdom op voortwandelen. Dan toch heeft men gelegenheid om de gangen van zijn God en Koning te zien in Zijn heilgdom; men krijgt ondervinding van de weg van *Sittim* aan tot *Gilgal* toe; men heeft jaren lang tijd om onze medezondaren de zalige dienst des Heeren aan te prijzen, en men is vroeg en laat gereed om te sterven. Maar ik zel ook, dat deze loopbaan voor anderen zeer kort is, die misschien bekeerd worden als zij wel zeventig of meer jaren oud zijn, die slechts een uur in den wijngaard arbeiden en dan den genadepenny reeds ontvangen. O I het is wat wonderlijks, zo van voor den ingang der hel gegrepen te worden als een oud grijs zondaar en dan voor eeuwig met Johannes aan te zitten in den schoot van Jezus. En nochtans vindt men ook wel zulke opgerigte toonbeelden der vrije genade. Onze koning neemt niemand in zijn dienst als zulken, die jong zijn, een genoegzame lengte hebben en gaaf van leden zijn; maar de grote en wonderlijke Jezus neemt ze menigmaal krom en verdraaid, oud en reeds versleten in het leger des satans, en met grijze hoofden, met stramme leden en een stijf en hardnekkig hart, opdat de vrije genade in de eeuwigheid den roem der zaligheid van al Gods gunstgenoten moge worden toegebracht.

Nog merken wij aan van deze loopbaan, dat die gelegd is naar het eeuwige wonderlijke plan van God. De mensen leggen ijzeren banen en spoorwegen, en maken een plan van het hoe, waar en wanneer; een plan evenwel dat door duizend middelen en wegen kan verbroken worden. Gods raad zal bestaan en Hij heeft in de stille eeuwigheid een plan gemaakt aangaande deze loopbaan. De personen, die er op komen zullen, de tijd wanneer en de wijze hoe zij er op komen zullen, en alle de lotgevallen die hun daarop zullen ontmoeten, al het zoete en bittere dat hun zielen zullen ondervinden, licht in die eeuwige raad Gods. Dit verborgen besluit Gods, is voor ons geen regel van geloof en gedrag, wij moeten ook niet zoeken om daar te diep in te dringen; toch moeten wij dit besluit geloven en er ons in moeilijke gevallen mee zoeken op te beuren, wetende dat wij niet een haartje kunnen wit of zwart maken, maar dat wij onze strijd moeten verduren en ons kruis moeten dragen, zoals Gods wijsheid het in de eeuwigheid voor ons heeft uitgedacht en in de tijd over ons heeft believen te brengen tot Zijn eer en tot zaligheid van al Zijn gunstvolk.

Eindelijk zeggen wij nog van deze loopbaan, dat aan het einde daarvan de kroon is opgehangen. Dan, als de aarde zal verbranden met al de werken die daar in zijn, zal al Gods volk tezamen, met eeuwige heerlijkheid gekroond worden. Als de wereldse

mensen het hart ontzinken zal van schrik en vrees, zullen Gods kinderen blijmoedig staan voor die grote Rechter, die zij hier als hun Borg hebben leren kennen. Als de zondaren eeuwig zwoegen zullen onder de angst van een knagend geweten en de pijnen der hel, zal het arme volk eeuwig rusten in Abrahams schoot.

Het is een weergaloos groot goed, dat God heeft weggelegd voor degenen die Hem vrezen; een onbegrijpelijke prijs zal na een gebrekkige loop gegeven worden. En tot elk onzer is het woord: loopt alzo, dat gij die moogt ontvangen

B. Nu moeten wij in de tweede plaats zien, dat de lopers worden vermaand om af te leggen hetgeen in de loop hinderlijk is. Het is: *laat ons afleggen alle last en zonde, die ons lichtelijk omringt*. Door alle last kunnen wij hier eerst verstaan de last van de onderhouding der wet, om daarin het leven te zoeken en onze grond te vinden voor de eeuwigheid. In dat opzicht wordt de Wet een juk des lasts genoemd; en ook in dat opzicht zegt er de Apostel van: Het is een last, die noch wij, noch onze vaders hebben kunnen dragen. Ten anderen verstaan wij ook door alle last de zorgen en bekommelingen van deze wereld, waardoor onze harten kunnen bezwaard worden als door een zware last. Deze lasten moeten op de loopbaan der godzaligheid, in de kracht des Heeren worden afgelegd, opdat ze ons niet hinderlijk mochten zijn in onze loop.

Voorts zegt de Apostel: *laat ons ook afleggen de zonde, die ons lichtelijk omringt*; over welke woorden wij kort het volgende zullen opmerken:

Ten eerste. De zonde wordt een *rok* genoemd, die door het vlees bevestigd is; en elders komen ze voor onder het zinnebeeld van vuile klederen. Onder hetzelfde zinnebeeld komt ons ook de zonde hier voor, als een kleed dat ons omringt, daar wij geheel van voren, van achteren, en op beide zijden ingewikkeld zijn. De zonde die ons lichtelijk omringt. Ach, ach! de zonde omringt ons als een kleed, waar wij ook zijn, tot zelfs in ons geheim bidvertrek toe. Gelijk nu de natuurlopers in de loopbaan de klederen, die hun omringden, aflegden, om in de loop niet gehinderd te worden, zo moet het ook onze biddende toelag zijn, om deze vuile en lange kleren af te leggen, opdat wij des te vaardiger mochten kunnen lopen op de weg des heils.

Ten tweede. Als Paulus, met insluiting van zijn zichzelf zegt: *laat ons de zonde afleggen die ons zo lichtelijk omringt*, dan geeft dit aan de ene zijde te kennen, dat hijzelf ook nog geenszins zijn zonde te boven was gekomen, maar zich ook nog wel degelijk daarmee omringd bevond, hoewel hij reeds lang een loper op deze loopbaan geweest was; maar ook aan de andere zijde geeft hij daardoor zijn begeerte, en ook tevens de noodzakelijkheid te kennen, om die zonde af te leggen, omdat ze niet de Heere, maar hemzelf in de weg stonden, en zo menigmaal de oorzaak waren dat hij God aan zijn hart missen moest, en dat ze hem als 't ware de voeten vasthielden, zodat hij niet voort kon draven op de loopbaan.

Ten derde. Dit afleggen van de zonde, die ons lichtelijk omringt, zal hoofdzakelijk hierin bestaan, dat wij vanwege reeds begane zonden een hartelijk mishagen aan onszelf hebben, dezelve van harte betreuren, en ermee tot Christus vliesen, om in zijn geopende middelaarswonde te schuilen; dat wij een walg aan onszelf hebben, om onze tegenwoordige zonde, en dezelve al biddende in Christus kracht bestrijden, en dat wij voorts waakzaam zijn tegen de nog toekomstige zonden, die ons toch altijd lichtelijk omringen, en dat wij hoe vromer hoe liever voor de Heere zoeken te leven, onder gedurige inroeping van Gods bekwaammakende Geest.

Eindelijk moet ik hier nog bijvoegen, dat dit afleggen van de zonde, een werk is dat op eens Christens doodbed eerst zal voltooid worden. Hier moet hij evenwel dit werk reeds beginnen, en een ware Christen wil er ook gaarne toe vermaand en opgewekt

worden, omdat de zonde hem een zwaar en bitter kruis is, dat hij gaarne geheel zou afleggen.

C. In onze derde hoofdzaak moeten wij nu zien, hoe ze worden aangespoord, *om met lijdzaamheid te lopen* in die loopbaan, die hun voorgesteld is. Deze vermaning vooronderstelt drie dingen: Eerst, dat de lopers in deze loopbaan gehaat en veracht, gelasterd en bespot zullen worden door de lieden van deze wereld; en dat zij nu geroepen worden om dit alles lijdzaam en geduldig te verdragen, verkiezende liever met Gods volk veracht en versmaad te worden, dan voor een tijd de genietingen der zonde te hebben. Weigeren de Samaritanen Jezus en Zijn gezelschap een herberg in hun stad, dan mogen zij niet zeggen: laat er vuur van de Hemel vallen om deze te verteren, gelijk op het gebed van Elia gebeurd is; maar integendeel moeten de ware lopers de lijdzaamheid van Paulus trachten te beoefenen, toen hij zei: Wij worden gescholden en wij zegenen; wij worden gelasterd en wij bidden. De wereld is wel een vijandige, maar tevens ook een onwijze wereld, die blind is voor haar eigen ongeluk, en die daarom met lijdzaamheid en toegevendheid moet verdragen worden.

Ten tweede zien wij hier dat de lopers in deze loopbaan ook vele tegenspoeden, en moeilijkheden van de Heere zelf te verwachten hebben, waartoe zij lijdzaamheid nodig hebben om dit te kunnen verdragen met een onderworpen hart. Door vele verdrukkingen moeten de vromen hier heenworstelen. Hun leven is gelijk aan een reis door een huilende wildernis, of over de baren van een onstuimige zee. Elkeen van het gelukkige gezelschap dat reeds voor de troon is, is daar langs een weg van moeite en verdrukking gekomen. Ziekten, armoede, treurige sterfgevallen en meer andere moeilijke zaken, overkomen al eens bij afwisseling des Heeren gunstgenoten; en in al zulke wegen hebben zij lijdzaamheid van node, en worden zij in de tekst opgewekt om die te oefenen.

Ten derde, worden zij vermaand om onder dit alles steeds voort te lopen. Er staat niet, laat ons met lijdzaamheid *zitten*, en nog minder, laat ons met lijdzaamheid *liggen*, maar met lijdzaamheid *lopen* en dus voorwaarts spoeden, zonder zich door haat of bespotting, kruis of banden te laten ophouden. Dus is het dan de roeping om te midden van alle tegenstand, al haastig in de loopbaan voort te Snellen, ziende op de kroon die aan het einde van de weg is opgehangen.

D. Eindelijk moeten wij zien, hoe de Apostel de ware lopers daartoe wijst, op het voorbeeld van de vroegere heiligen, die nu reeds ontslapen waren, zeggende: *daarom dan ook, also wij zo groot een wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen alle last en de zonde die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons is voorgesteld*. Door die wolk van getuigen verstaat de Apostel buiten twijfel de geloofshelden, waarvan hij in het voorgaande hoofdstuk gesproken had.

Dat was een grote *wolk* of een grote menigte.

Het waren *getuigen*, omdat zij nog na hun dood, als 't ware getuigenis gaven van de moeilijkheid der loopbaan, waarop sommigen hunner gewandeld hadden, gekleed in schapenvellen en geitenvellen, verlaten, verdrukt en kwalijk gehandeld zijnde; en hebben in de woestijnen gedooled en op de bergen, en in spelonken, en in de hollen der aarde. Maar ook waren zij getuigen van de trouw en macht Gods, die hun bekwaam had gemaakt, om niettegenstaande alle strijd en moeilijkheid, tot het einde toe te volharden.

Het waren getuigen, die de gelovige Hebreënen *rondom hen hadden liggen*, omdat zij overal in Kanaan begraven lagen, en omdat ook de graven van velen hunner nog

konden gezien en gekend worden, te meer nog omdat het verbasterde Jodendom van die tijd er zijn werk van maakte om de grafsteden der Profeten en andere heiligen, op te bouwen en te versieren. Nu wil de Apostel dan zeggen: ziet op de godzalige oudvaders, die door het geloof zulke dappere heldendaden verricht hebben, en die zo gelukkig gestorven zijn; en laat dit ulieden ook aanmoedigen om getrouw te zijn, en ijverig in de loopbaan te lopen tot aan uw dood toe. Die God, die zij gediend hebben, leeft nog en Hij eist ook dezelfde dienst van ulieden; maar Hijzelf wil ook daartoe de nodige genade en sterkte geven, want Hij heeft beloofd: Ik zal mijn vreze in hun harten geven, dat ze niet van mij afwijken. Komt dan, volgt het geloof uwer voorvaderen na, aanschouwende de uitkomst hunner wandelingen, opdat gij niet verflauwt en bezwijkt in uw ziel.

TOEPASSING

Als de dood nu eenmaal tot ons komt, en hij vindt ons op de loopbaan, dan brengt hij ons in de Hemel bij alle die geloofshelden, en bij de Heere Jezus; maar als hij ons buiten de loopbaan vindt, dan werpt hij ons in de afgrond, daar de rook der pijniging opgaat tot in alle eeuwigheid, en daar wij het eeuwig moeten betreuren, als wij eenmaal op aarde een mens geweest zijn, waaraan veel kosten en moeite besteed zijn, om ons de weg der zaligheid bekend te maken en aan te prijzen. De redeloze dieren sterven en vergaan alsof ze er nooit geweest waren; maar een mens gaat naar zijn eeuwig huis, naar een plaats waar het hem eeuwig wel of kwalijk gaan zal. Wij hebben mensen gekend, en van mensen gehoord en gelezen, die het onbeweeglijke koninkrijk reeds ontvangen hebben, die reeds binnen zijn in die stad, die fondamenteen heeft, en welker kunstenaar en bouwmeester God is; wij hebben andere mensen gekend en van hen gehoord en gelezen, die al in de hel liggen, en tevergeefs smachten naar een druppel water tot verkoeling van hun tong. En waar zullen wij blijven, als wij eerlang van de aarde dood en weg zijn? De Hemelse heerlijkheid is het einde van de loopbaan, en daarom is dit voor elk de grote vraag: zijt gij op die loopbaan? De volgende soorten van mensen zijn er volgens Gods getuigenis niet op:

Ten eerste. Gij zijt er zeker niet op, gij, die van Maandag tot Zaterdag uw hart en mond vol hebt van honderderle wereldse, ijdele en zondige dingen, en nog geen half uur in de week ernstig denkt over uw belang voor de eeuwigheid, en wiens Zondaghouden dan alleen daarin bestaat, dat gij eenmaal in de kerk komt, alleen om te zien en gezien te worden, en hebt van uw belang voor de eeuwigheid even zoveel gevoel als de stoel of bank waarop gij zit, en bent ook onverschillig wie gij of wat gij hoort. Indien zulke mensen als gij zijt, zalig worden, dan mogen wij onze Bijbel wel verbranden, welke ons niet alleen leert, dat de weg ten leven nauw en smal is, en door weinigen gevonden wordt, maar ook dat niemand zonder inwendige verandering, die uitwendig in al zijn daden moet zichtbaar worden, zalig worden kan. Gij kunt (als u zo blijft) in de hemel niet komen. En wat zoudt gij er ook in doen; gij zoudt het onder het gezelschap der gezaligden niet uithouden kunnen; de Hemel zou voor u een hel zijn. Zulk een Hemel zoudt gij begeren, waar lekker gegeten en gedronken werd, en waar men in pracht en overdaad kon leven, in allerlel kwade gezelschappen en ijdele wereldse vertoningen, en waar duizenden van goud en zilver te verkrijgen en te bezitten waren. Maar zulk een hemel is er niet behalve dat de Turken en andere domme werelddienaren van zulk een hemel dromen, die ze evenwel nooit vinden zullen, maar integendeel zullen worden uitgeworpen in de buitenste duisternis, daar weinig der ogen en knersing der tanden zijn zal. O, mijn vrienden! gij zijt ver van het koninkrijk Gods. Er moet een verandering aan u gebeuren, niet minder groot dan als

een steen veranderd wordt in een kind van Abraham. En daar zijt gij nu nog geheel vreemd van. Uw zaligheid is ten enenmale onmogelijk, tenzij een Almachting en Genadig God Zijn wonderlijke hand aan u uitstrekt, om uw blinde ogen te openen en uw verstaald gemoed te verbreken en om te zetten. En mocht u dat nog eens behoefte worden! Het is noodzakelijk, en tevens voor u onmogelijk om op de loopbaan te komen. Mocht gij er dan God eens toe nodig krijgen! Mocht het gezicht van de onmogelijkheid en tevens van de noodzakelijkheid u eens leren roepen uit de diepte van ellende! Dit zou de eerste stap voor u kunnen zijn tot uw redding voor de eeuwigheid.

Ten tweede. Ook gij zijt nog op die loopbaan der godzaligheid niet, die in uw hart een vijand zijt van het arme en alom verachte volk van God. Door alle tijden heen heeft er een volk op die loopbaan gewandeld, dat dubbel arm en behoeftig is. De meesten van hen zijn arm naar de wereld, zoals uit 1 Cor. 1:24-26 en Jak.2:5 duidelijk te zien is, en gelijk de geschiedenis van alle tijden ons geleerd heeft; hoewel er ook door alle tijden een enkel gekroond hoofd geweest is, die God vreesde, zoals David, Hizkia en anderen; ook enkele vrouwen, zoals de huisvrouw van de rentmeester van Herodes, de moeder van koning Lemuel, die hem in de leer der zaligheid onderwees, en anderen; ook enkele grote heren, zoals Sergius-Paulus, Barzillai de Gileadiet en anderen. In 't algemeen evenwel is Gods volk niet rijk, wijs en edel naar de wereld, waarom de vijandige Farizeeën ook zeiden van Jezus' volgelingen: Heeft iemand uit de oversten in Hem geloofd, of uit de Farizeeën? Maar deze schare die de wet niet weet is vervloekt Alsof zij zeggen willen: „wij zijn op de hogeschool geweest, en hebben zoveel geld verleerd, en zouden wij het nu nog niet weten? Moet die troep arme Galilese vissers ons nu de weg nog anders beduiden, als wij dezelve verstaan? Het is een vervloekt volk! Nu, zo zijn er ook in de tegenwoordige tijd mensen, die zichzelf de hemel beloven, en toch vijanden zijn van Gods ware volk. Een volk, dat zo arm is naar de geest, dat het uit zichzelf niet eens ten goede kan *willen* en begeren; een volk, dat tot elke goede daad en gedachte, goddelijke bekwaammaking nodig heeft; een volk, dat nul schrijft voor haar beste deugden en daden, en alleen op Jezus' Priesterbloed vertrouwt; een volk ook, dat niet geloven wil, dat bijna elk mens zalig worden zal, maar dat het staande houdt, dat er maar weinig zullen binnen komen, en dat er grote dingen van God aan een zondaar moeten gebeuren, eer hij zich de hemel beloven mag; een volk, dat niet in alle kerken gaan kan, maar soms twee, drie zogenaamde heiligdommen voorbij stapt, om in het vierde voedsel voor het hart te vinden. Met zulke stijfhoofden kan men het niet eens worden, zij zijn te fijn en leven te streng, of zij denken te hard over een ander, of mogelijk zijn het maar geveinsden; ten minste in elk geval, het zijn uw vrienden niet. En dan moeten wij ook zo hard over u oordelen, dat wij moeten zeggen: gij komt nooit binnen, indien dat arme volk uw vrienden niet worden, waaraan gij u met nauwe banden innig verbonden gevoelt.

Ten derde. Andere mensen worden er gevonden, die uiterlijke hoogachting hebben voor Gods volk, en trouwe waarnemers zijn van de genademiddelen, die zeer zedig leven en ook wel eens in het verborgen bidden; en omdat zij nu zo gesteld zijn, maken zij het besluit op, dat zij zich op de loopbaan bevinden. Voor zulken hebben wij achting in ons hart, en daarom moeten wij hier vragen: Hebt gij wel ooit geklaagd en gekermd over uw diep verloren staat voor God? Zijn uw ogen wel ooit opengegaan voor uw aangeboren en dadelijke boosheid? Hebt gij uw zaligheid wel alleen leren zoeken in Jezus Christus en Zijn aangebrachte gerechtigheid? Geloofst gij wel, dat gij niets anders dan het verderf verdiend hebt met datgene, dat de meeste mensen hoop geeft op de Hemel? Och, zoekt het toch goed te begrijpen, dat de ware vromen niet naar de Hemel gaan, omdat zij die verdienen door hun lopen op de loopbaan, maar

alleen om die laatste uitroep van Christus aan het kruis: *het is volbracht!* En zoekt deze Middelaar tot uw Borg en Voorbidder te krijgen. Indien de Zoon u zal hebben vrij gemaakt, dan zult gij waarlijk vrij zijn!

Ten vierde. Andere mensen zullen mogelijk zeggen: Gij behoeft niet veel woorden te gebruiken om mij aan te tonen, dat ik nog niet op de loopbaan ben, want ik ben zelf overtuigd, dat ik er nog buiten ben: maar ik wenste wel, dat ik er op mocht komen. Indien dit waarlijk zo is, dan raad ik u om uw geval toch veel aan Jezus voor te stellen. Mij dunkt, het is zo moedgevend dat wij nergens lezen, dat Hij iemand afwees, dan alleen die stoute man, die Hem tot vrederechter wilde gebruiken, zeggende: *Meester! zeg mijn broeder, dat hij met mij de erfenis dele.* Anders heeft Jezus altijd zeer vriendelijk oor en hart geneigd tot degenen, die Hem wat te verzoeken hadden: en Hij genas allen, die kwalijk gesteld waren Hij is nog dezelfde. Voelt gij uzelf onmachtig, Hij is almachtig; zijt gij doemschuldig, Hij kan u alles kwijt schelden; Hij kan u op de weg brengen, u leren lopen, uw wankelende gangen ondersteunen, u op de loopbaan vasthouden en maken dat gij loopt, zonder moede worden, en wandelt zonder mat worden, totdat gij eenmaal de kroon krijgt aan het einde van de weg. Dus, meent gij het, dat gij graag op de loopbaan zijn wilt? Zoudt gij Jezus als Zaligmaker en Heiligmaker tevens willen hebben? O! treedt dan vrijmoedig toe, want Hij zal niemand voor het hoofd stoten, die heilbegerig tot Hem komt, al was zulk een ook een eeuw oud en had hij al die treurige tijd in de zonde doorgebracht. En vraagt gij wat Jezus aan een heilbegerig zondaar doen zal, die tot Hem komt? Hij zal twee dingen aan dezulken doen. Ten eerste: Hij zal hen door de kracht van Zijn bloed en zoendood reinigen van de schuld der zonde; Hij zal hen als de ware Hogepriester en voorbidder voor ellendigen, vrede met God beschikken, zodat er geen verdoemenis meer voor hen zal zijn, en de Heere God nimmermeer op hen toornen noch schelden zal, en zij in en door Hem zullen ontvangen het recht ten eeuwigen en zaligen leven. Ten andere, zal Hij hen door Zijn Geest bij de hand nemen en hun voeten zetten op de loopbaan der godzaligheid, om daar voor Hem te leven, afgescheiden van hun vorig gezelschap en verenigd met al het arme volk, dat naar de hemel reist. Zijn woord zal Hij hun geven als een reiskaart en hartsterking, en door Zijn Geest zal Hij eeuwig bij hen wonen en hen niet begeven noch verlaten. Nu dan, mijn vriend of vriendin! wilt gij nu ook zo door Jezus behandeld worden? Treedt dan maar vrijmoedig tot Hem, want Hij roept u. Maar mogelijk wilt gij Hem wel als Zaligmaker, maar niet als Heiligmaker; wel door Hem van de strafschuld verlost worden, maar niet door Hem op die vervelende loopbaan gezet, onder het gezelschap van die weinige verachte vromen. Indien het zo met u staat, dan kan ik u niet een enkel woord tot bemoediging toeroepen. Gaat dan heen en verwerpt het aanbod van genade, en gaat dan voor eeuwig rechtvaardig verloren.

En gij, volk van God! Wie zijt gij op de loopbaan: Een Asahel of een Mefiboseth? Asahel weet gij, kon lopen als een ree van het veld, zodat hij zelfs Abner te paard kon bijhouden; maar Mefiboseth moest wellicht op krukken springen, ten minste hij was kreupel aan allebei zijn voeten. Met wie kunt gij mee: met de eerste of met de laatste? In de wereldse loopbaan kreeg niemand een prijs dan de persoon die juist het allervaardigste was. Indien het in de geestelijke loopbaan ook zo ging, dan zoudt gij wellicht op de prijs niet durven te rekenen; zoudt gij wel? Och nee, dan was de zaak voor ons allen geheel verloren en buiten hoop. Maar nu de prijs door Christus verdiend is, en ook door Hem zal gegeven worden, nu zal zelfs de geringste kuiper, die maar waarlijk op de loopbaan mag zijn, een verbazend rijke buit, een eeuwige prijs ontvangen.

Evenwel mag het u wel tot beschaming strekken, dat gij zulk een trage looper zijt, en gij behoorde u opgewekt te voelen, om toch in uw loop wat aangewakkerd te worden, en dat om de volgende gewichtige redenen:

Ten eerste. Velen hebben in hun loop ongelukkig en tot hun eeuwig nadeel gemist. De koning Joas was schijnbaar op de loopbaan, zolang zijn oom, de vrome priester Jojada, leefde; maar na de dood van die vrome man verloor de koning alle goede indrukken en kreeg de wereld en de zonde lief, verliet de Heere en diende de afgoden, ja, werd zelfs een moordenaar van de getrouwe profeet Zacharia, en leefde zolang in de zonde, tot dat hij eindelijk in de toorn Gods, door zijn knechten op zijn bed werd doodgeslagen. Demas was een mede-arbeider van Paulus in de dienst van het evangelie, en kreeg later de tegenwoordige wereld weer lief. Judas verkeerde drie en een half jaar met Jezus onder het gezelschap der Apostelen, en bleek later een duivel te zijn, en nam een vreselijk einde. Meer anderen uit de bijbelsche geschiedenis, en ook uit de geschiedenis van ons leven, hebben vroeger wat geschenen, en zijn later weer afgevallen en de wereld weer ingezakt. Laat het gezicht hiervan u niet de moed benemen, maar toch: loopt met zorg en ijver, *en verheugt u met beving*, en steunt alleen op Christus' krachten, en roemt nooit in uzelf.

Ten tweede. Gij hebt al zo lang gelopen, en behoorde daarom verder gevorderd te zijn. Sommigen van u zijn reeds oud en grijs geworden op de loopbaan, en zijn evenwel naar de jaren helemaal niet gevorderd. Een oud christen te zijn en dan nog zo gebonden te zitten aan de ijdelheden van de wereld; een oud christen te zijn, en dan nog bijna altijd van het goede te zwijgen, en maar zelden uw medezondaren op te wekken, om tot Christus te komen, van de zonde af te manen en de loopbaan aan te prijzen dat is tot uw eer niet.

Ten derde. Die in de loopbaan lopen, worden door duizenden aanschouwers nauwkeurig nagezien. Loopt daarom zonder te vertragen, want Gods oog is op u, om te zien hoe gij loopt. Het oog der wereld is op u, om op uw hinkingen te letten; zij zien of gij ook wat doet, en zij luisteren of gij ook wat zegt, waarop aanmerking kan gemaakt worden. Zij zullen met genoegen zien dat gij struikelt. Ook is het oog van uwe medebroeders op u, die bij elke struikeling geërgerd en bedroefd zullen worden. Nog is des duivels oog op u, om u overal struikelblokken en stenen des aanstoots voor te werpen, waardoor gij u moogt te bersten vallen, vallen om nooit meer op te staan. Zijn er zoveel ogen op u gevestigd, loopt dan vlug, voorzichtig, en vooral biddend en aan Jezus' hand.

Ten vierde. Loopt met lijdzaamheid. De weg leidt door de woestijn; langs Mara zowel als langs Elim. Hier vindt gij bitter water, weinig brood, droog zand, vurige slangen, grote Enakskinderen; en daar weer twaalf waterfontein, zeventig palmbomen, heerlijk manna, vette kwakkelen, koele wolken, en zoete rust in het vooruitzicht op de eeuwige vreugde des Hemels. Gij moet met lijdzaamheid lopen, en nemen de weg zoals die al acht-en-vijftig eeuwen geweest is, zonder klagen. Dan zult gij eens licht hebben, en dan weer donkerheid; dan zult gij het eens zoet hebben, en dan weer bitter; soms zult gij eens het beginsel der eeuwige vreugde in uw hart gevoelen, en dan weer met David moeten klagen over banden des doods en angsten der hel; vandaag zullen alle mensen u ten dienste staan, en zelfs de barbaren zullen u, als weleer Paulus, ongewone vriendelijkheid bewijzen; en morgen zullen zij wellicht pogingen doen, om u de voet op de nek te zetten en dan aan een hout op te hangen, gelijk weleer Israël deed met de vijf koningen, in de dagen van Jozua. Loopt met lijdzaamheid. De weg is goed, de moeite en donkerheid, de rust en ruimte, het is alles goed. Nog eens, loopt lijdzaam, klaagt nooit, weest nooit ontevreden over de moeilijkheid van de weg. En waarom niet? Om drie redenen. Eerst: Het is Gods weg. Houdt dan stil, want het is de

weg van die God, waaraan gij u onbepaald hebt overgegeven, toen Hij u eerst bekeerde. God zag alles wat Hij gemaakt had, en ziet, het was zeer goed; en zou de weg ten Hemel dan bij mogelijkheid kwaad genoemd kunnen worden?

Ten tweede. Het is een lichte weg. Gij hebt door uwe zonde veel zwaarder verdiend. O! denkt eens, voor uw bekering hoe gij woelde en draafde, om een plaats in de hel te krijgen, en hoeveel jaren gij het tegen de Heere hebt uitgehouden, tegen zoveel vermaningen en kloppingen in; en na uw bekering, hoe gij gezondigd hebt tegen licht en liefde, nog zondigt en zult blijven zondigen tot uw laatste ademhaling toe. En durft gij dan nog over strijd en moeilijkheid klagen, en zoudt gij niet een veel zwaarder weg verdiend hebben? Als zondaar hebt gij geen *recht*, en als een begenadigd mens hebt gij geen *reden* om te klagen, zegt een zeker vroom man, en zo is het dan ook met u.

Ten derde. Het is een korte weg. Nog een jaartje misschien, of iets langer of korter, en dan zijt gij in de eeuwige, zalige rust. Dus dan, laat ons met lijdzaamheid lopen; niet met lijdzaamheid zitten of liggen, maar lopen en zoeken voorwaarts te raken.

Het einde zal alles goed maken: want er blijft een eeuwige rust over voor al het volk van God.

5. HEILZAAM GEVOEL DER ZIELENKRANKHEID.

OEFENING OVER PSALM 41: 5b.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Exod.25:26, dat Israëls God tot Zijn volk zei: *Ik ben de Heere, uw Heelmeester*. Om der zonde wil is de wereld een gasthuis vol met ellende en ziekte, en ook voor deze krankheid hebben wij de Heere nodig om genezen te kunnen worden, terwijl het toch ook in lichaamsongesteldheid beter is tot de Heere toevlucht te nemen dan op mensen te vertrouwen. Maar mij dunkt, inzonderheid hebben wij de Heere nodig tot onze heelmeester, om de krankheid van onze arme zielen weg te nemen. Er ligt toch van onze eerste wording af een dodelijke krankheid op onze zielen, die zeker de eeuwige dood tot een gevolg hebben zal, indien wij daarvan niet bijtijds genezen worden. Ja zeker, ik en gijlieden, wij zijn het volk waarop van toepassing is hetgeen de Profeet zegt, namelijk: het ganse hoofd is krank, en het ganse hart is mat. Van de voetzool aan, tot aan de hoofdschedel toe, is er niets geheels aan, maar wonden en striemen en etterbuilen, die niet verbonden zijn. Nu, indien het waar is, gelijk het is, dat wij door de zonde zo geestelijk krank en dodelijk geworden zijn, dan is het ook waar, dat wij met Israël de Heere tot onze heelmeester nodig hebben, en dat er bij de Heere ook genoegzame macht en genade is, om ons volkomen te genezen. Ongelukkig zijn derhalve zulke arme mensen, die in de droevige mening verkeren, dat zij niet ziek zijn, en die dus geheel alle gevoel van hun krankheid missen, of die wel enige verstandelijke beschouwing van hun krankheid hebben, maar ook huismiddelen genoeg bezitten om zichzelf te genezen, zonder ootmoedig tot Israëls heelmeester toevlucht te nemen. Maar integendeel, gelukkig is het arme volk, dat met zijn dodelijke kwaal bekend is geworden, en daarmee gelovig hebben leren vluchten tot Hem, die gezegd heeft: *Ik ben de Heere uw Heelmeester*. En over deze zaken hopen wij thans nog iets nader te handelen, hopende van de krankheid onzer zielen nader kennis te nemen. TEKST: PSALM 41: 5b.

Genees mijn ziel!

Blijkens het opschrift is deze psalm door David opgesteld, en wel in een tijd waarin het er met hem zeer bang en bijster uitzag, terwijl hij onder tijdelijk kruis gebogen ging, en ook over zijn zonden bekommerd was, hetwelk inzonderheid uit ons tekstvers te zien is, waarin hij zegt: *o Heere zijt mij genadig; genees mijn ziel, want ik heb tegen U gezondigd. Genees mijn ziel*. Over deze woorden alleen, hopen wij thans te denken, en zullen dan:

- A. Ten eerste, een enkel woord zeggen tot verklaring van de zin der tekstwoorden;
- B. Ten tweede, nader acht geven op de krankheid der ziel van het ganse mensdom;
- C. En ten derde, met enige toepassing besluiten.

A. David roept dan hier om genezing van zijn ziel. Sommigen hebben geoordeeld, dat David, toen hij ziek was met dit gebed de oprichting en het herstel van zijn lichaam bedoeld heeft, terwijl in de Heilige Schrift het lichaam wel eens verstaan moet worden als er van de ziel gesproken wordt, of anders ook wel eens de gehele persoon uit ziel en lichaam bestaande. En dat het met deze zaak alzo gesteld is, dat is ook niet te ontkennen. Zo lezen wij, bijvoorbeeld, in het tiende vers van de zestiende psalm, dat

er van het dode lichaam van de Messias geprofeteerd en gezegd wordt: *Gij zult mijn ziel in de hel niet verlaten en niet toelaten dat Uw heilige de verderving zie*. Zo lezen wij ook dat er *acht zielen*, dat is zo vele personen, in de Ark bewaard werden; en van Jakob lezen wij, dat hij naar Egypte toog met 75 zielen. Als wij evenwel hier lezen van David, dat hij om genezing van zijn ziel bad, dan versta ik daardoor veel liever Davids eigenlijke ziel of redelijke geest, die hij krank en ongesteld gevoelde, en er daarom toevlucht mee nam tot de zeer genadige God. Dit, dunkt mij, is klaar genoeg uit de woorden die onmiddellijk onze tekst voorafgaan en volgen. Immers, hij roept eerst: *o Heere zijt mij genadig!* En dan laat hij volgen: *want ik heb tegen U gezondigd*. En midden tussen deze woorden, zegt hij in onze tekst: *genees mijn ziel!* De ziel bijgevolg, waarvoor David bad, had genade nodig; had tegen God gezondigd; en daarom bedoelt hij niet zijn lichaam, maar zijn redelijke onsterfelijke ziel.

David was een man, die niet alleen in de zangkunst, dichtkunst en krijgskunst geoefend was, maar hij was ook geoefend in de zelfkennis. Hij kende zich als zulk een, die als een verlorene door God was opgezocht, en die nog gedurig weer behoefte had aan vergevende en reinigende genade, terwijl hij niet ophield met de Heere moeite en arbeid te maken met zijn zonde. Nog dagelijks had hij behoefte aan die God, die zich als de Heere, de Heelmeester van Zijn volk had bekend gemaakt, en dit deed hem in de tekst roepen: *o Heere, genees mijn ziel!* Maar nu is verder de vraag, welke weldaad Gods de dichter bedoelde, toen hij hier om genezing van zijn ziel tot God riep. O vrienden! wij lezen in onze Bijbel: *ik wens voor alle dingen dat gij wél vaart en gezond zijt, gelijk uw ziel welvaart*. Maar waarin bestaat het nu, als onze ziel wezenlijk wel vaart en gezond is? Wat is het, als een mens de genezing en gezondheid van zijn ziel begeert en verkrijgt? Het rechte welvaren en de gezondheid van onze ziel zal hoofdzakelijk hierin bestaan:

Ten eerste. Als de Heere de ziel van een zondaar geneest, dan maakt Hij hem vrij van zonde en vergeeft hem al zijn schuld. Daarom lezen wij elders, dat de kerk zegt, alleen door de striemen van Christus genezen te zijn Dezelfde zaak, die daarom op de ene plaats vergeving van zonde genoemd wordt die wordt op een andere plaats een genezing der ziel genoemd. En zeker, als God aan een zondaar de zonde vergeeft, en de ziel vrede met Hem verleent uit genade, dan wordt de ziel genezen van schuld, van zonde, van smart, van onrust en zielsangst, en zegt met de profeet: *ik ben zeer vrolijk in de Heere; mijn ziel verheugt zich in mijn God; want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, en de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan*.

Ten tweede. Als God ons geneest, dan zijn wij fiks, vlug, vrijmoedig om voor Zijn naam en zaak uit te komen. Dan kan David *voor koningen spreken van Gods getuigenissen zonder zich te schamen*. Dan zijn wij niet bevreesd om voor fijnen of dwepers door de wereld op het lijf gezien te worden, dan is het ons om het even of de wereld ons zuur aanziet of zoet, en wij achten het onze enige troost en zaligheid om slechts oprecht aan God verbonden te zijn.

Ten derde. Ook dit is gezondheid der ziel, als wij arm en nederig zijn, geen hoog zeil voeren, God de eer van alles geven. Hoogmoed is de pest, de kanker voor de ziel. Daarom bad David: Houd uw knecht ook terug van trotsheden. Alsof hij zeggen wilde: Heere, ik heb er zo'n neiging toe in mijn hart, maar houd mij toch met geweld ervan terug, want het is een zonde die zo schandelijk, zo schadelijk en U tot oneer is. Dwaze hovaardij wordt het in de rijm genoemd, omdat er niets dwazer kan bedacht worden als dat een zondaar, een arm mens, die van aalmoezen moet leven, hoogmoedig zou zijn.

Ten vierde. Een gezond mens is ook een sterk mens. En als God ons geestelijk geneest, krijgen wij ook geestelijke krachten, om des duivels verzoeking en onze

eigen natuurlijke verdorvenheden te weerstaan. Paulus vermocht alle dingen door Christus, die hem krachten gaf. Jozef kon de verzoeking afwijzen, toen de adellijke vrouw, welke hij diende, hem tot een grote val zocht te verleiden. Mozes kon de versmaadheid van Christus een grotere rijkdom achten dan al de schatten van Egypte, en de pracht en overdaad aan het hof van farao. Daniel kon een gewenste man blijven, midden onder de grootheid en afgoderij van Babel en Perzië. Obadja kon God vrezen aan het hof van Achab. Paulus en Silas konden lofzangen zingen te midden van geselingen en gevangenissen, ter ere Gods. De jongelingen konden de hete oven kiezen, in plaats van God te verlaten en vrij te zijn. Zulke gezondheid en krachten kan de Heere aan Zijn volk geven, dat anders beeft als een riet, en tegen de minste verzoeking niet bestand is, en op zichzelf staand zeggen moet: Wij vallen af als een blad. Als een geel blad in de herfst, als de gure buien komen, en het arme blad onmogelijk blijven kan waar het is, maar vallen moet en wegtuimelen zo ver men zien kan. O! wat is de mens toch; een droog blad, een dorre stoppel, een samenknoping van zonde, die menigmaal in zijn leven door de vijand gebracht wordt op de rand van afval en wanhoop; en niets kwam er van hem terecht indien de Heere niet aanhoudend voor hem zorgde, en hem met een almachtige hand vasthield. Maar ook, ziet in de getrouwheid van Daniel en Jozef, Paulus en anderen, wat God van een zondaar maken kan tot roem en eer van Zijn naam en zaligheid van Zijn volk.

Ten vijfde. Als God ons geneest, dan zijn wij als mensen die van een ziekbed zijn opgestaan, en die vlug en vaardig tot hun werk uitgaan. Wij vragen met Paulus: *Heere Jezus wat wilt gij dat ik doen zal?* En met Samuel: *Spreek Heere want uw knecht hoort.* Wij lopen het pad van Gods geboden wel met gebrek, maar toch met oprechtheid, lust en ernst. In de natuur is het weleens het spreekwoord van een knecht die getrouw is aan zijn meester, dat hij zegt: *Diens brood ik eet, diens woord ik spreek; zo is het dan ook met de ware christen; hij wenst aan God getrouw te zijn, Gods woord te spreken, en Zijn zaak van harte voor te staan, tonende met handel en wandel, dat de betrachting van al des Heeren geboden, en de bewandeling van al de wegen des Heeren, de innige keus van zijn ziel geworden is.*

Ten zesde. Als God ons geneest dan geeft Hij ons eetlust, graagte en honger. Dan zeggen wij van de Bijbel: toen uw woorden gevonden zijn, heb ik ze opgegeten. Dan kunnen wij driemaal daags godsdienstoefening bijwonen, zonder traag en lui te zijn, en zonder naar het einde te verlangen. *Een verzade ziel*, zegt de wijze Koning, *versmaad het honingzeem, maar een hongerige ziel is alle bitter zoet.* Zo is het ook in het geestelijke. Als een waarlijk hongerige ziel maar horen mag, *het schepsel niet, en God het al*, dan hoort hij met honger en graagte, en wil overigens wat gaven of manier van voorstelling betreft, wel wat overzien. Maar als onze maag niet goed gesteld is, en wij kleven met ons hart aan de wereld, dan zijn in de een godsdienstige vergaderplaats de banken te hoog, en in de andere te laag; dan is het hier te tochtig; en daar te heet, en op een andere plaats te ver van onze woning. Dan maakt deze predikant zijn verdeling niet goed, die is te lang in de verklaring, een ander heeft te veel toepassing, deze is zijn talent wat onbevallig, een ander roept te hard, en weer een ander is zijn stem te fijn. Het ene boek is een eeuw te oud, en het andere is weer wat jong; in het ene zijn de preken te lang, en in het andere zijn ze weer te kort. Och! omdat wij inwendig zo ongesteld zijn, daarom hebben menigmaal de treffendste middelen bij ons nauwelijks zoveel smaak als het *wit van een dooier*, gelijk wij bij Job lezen. En is het dan ook niet ongelukkig, dat het arme boek, of de arme predikant het nog altijd moet gedaan hebben? Zuiver gereformeerd voedsel, met niets minder mogen wij tevreden zijn; maar onze al te grote keurigheid, is dunkt mij toch wel een teken van de laagheid en lauwheid onzer harten.

Maar nu, Mochten wij veel met David om genezing roepen, die wij in allerlel opzichten behoeven. Gelukkig is de mens, die bij des Geestes ontdekkend licht, de krankheid zijner ziel heeft leren kennen, en veel biddend gebruik van de Hemelse Heelmeester mag maken. En hiermee zullen wij ons eerste deel voor afgehandeld houden.

B. Nu zullen wij in de tweede plaats nader acht geven op de ziekte der ziel van het ganse mensdom. Elk mens, mijn vrienden, of hij het weet of niet is door de zonde dodelijk krank geworden, en heeft met David nodig te roepen: O Heere, genees mijn ziel! Ja wat zeg ik, de mens is door de zonde *dood*, walgelijk, onrein en stinkende, en heeft Gods beeld verloren. Daarom staat er: *En de Heere zag dat de boosheid menigvuldig was op de aarde; en al het gedichtsel zijns harten ten allen dage alleen boos was. O! wie kan er nu een reine geven uit een onreine?* niet een! Het verstand van de mens is verduisterd. Ja, de mens is van nature in Goddelijke zaken zo dom en dwaas, dat hij zelfs daarin dommer is dan de redeloze dieren, De redeloze dieren hebben in zeker opzicht iets vooruit boven de natuurlijke mens, die nog een trap lager gezonken is dan zij. De zondaar is meer onvernuftig in hetgeen hem het meest aangaat, zegt een godzalig schrijver, dan de ooievaar en de tortelduif, de kraan en de zwaluwe, want die nemen nog de tijd van hun aankomst waar, maar de zondaar weet het recht des Heeren niet. De mens is dommer dan een os of ezel, want die kennen nog hun bezitter en de krib van hun heer. Ik vind de mens ter school gezonden bij de mieren om van hen te leren; dewijl die geen meester of ambtman hebbende, nochtans hun spijs bereiden in de zomer en hun brood in de oogst, en dus de bekwame tijd waarnemen. Terwijl de natuurlijke mens zijn bekwame tijd verzuimt, en zich dus blootstelt voor een eeuwige uithongering.

Maar niet alleen is des mensen verstand verduisterd, ook zijn wil, zijn zogenaamden *vrije wil*, is van God afkerig en een slaaf van de zonde. Hij kan niet anders willen, als om tegen God in oorlog te leven, want het bedenken des vleses is vijandschap tegen God; het onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet. Voorts dwaalt het geweten van de zondaar. Ja, ons geweten is, zou men zeggen, nog het beste dat wij hebben. Het is bij vele mensen nog al getrouw, en klopt ons, en knaagt ons als wij gezondigd hebben; en het geeft ons rust en stilte als wij het goede gedaan hebben. Maar ach! ons arm geweten is als de klok die verkeerd wijst en ook verkeerd slaat, en waarop wij dus niet rekenen kunnen, en zeer worden teleurgesteld indien wij er toch op rekenen willen. Het geweten van Paulus, toen hij nog een Saulus was, gaf een goed getuigenis toen hij Gods oogappelen aanraakte, toen hij Gods kinderen boeide en gevangen naar Jeruzalem sleepte, want hij meende waarlijk bij zichzelf, dat hij tegen de naam van Jezus veel wederpartijdige dingen moest doen. Ziet, Paulus uurwerk was toen van de wijs, en hij misleidde zich met daarop te rekenen. Evenzo zegt de Heere Jezus, dat er mensen zouden zijn, die menen zouden God een dienst te doen met Zijn lievelingen om te brengen. Nu, laat ons dan niet te licht zeggen: ik heb hier of daar een gerust en vrij geweten op, want ons geweten kan voor ons een gevaarlijke bedrieger worden, want beide, ons verstand en onze conscientie zijn bevlekt.

Ook zijn de hartstochten en aandoeningen van de mens verward en ongeregeld, zodat hij blij is over de zaken waarover hij moest zuchten en treuren; en zucht en treurt, over dingen waarover hij blij moest zijn; de zonde acht hij als spel en vermaak, en van de Godsdienst roept hij: *wat een vermoeidheid!* Alles is dus omgekeerd bij de ontaarde zoon of dochter Adams, daarom met recht genoemd *een krom en verdraaid geslacht*.

Merkt verder op, dat ook de memorie of het geheugen van de mens door de zonde geheel bedorven is. Worden ons goede en nuttige dingen geleerd; horen wij wat, dat

onze belangen voor de eeuwigheid betreft, dan is ons geheugen even als een lek vat, waar alles zeer haastelijk weer uitloopt. Nauwelijks weten wij soms in de avond de tekst meer van de preek die wij 'smorgens gehoord hebben. En wat al moeite is eraan verbonden om enige waarheidkennis onze kinderen in te planten; zeggen wij hun het ene, dan zijn zij het andere weer vergeten, en nauwelijks enige psalmverzen kunnen zij van buiten leren. En het beste geheugen is zelfs zo bedorven voor het goede, dat er menigmaal jaren achtereen moeten voorbijgaan, en zeer veel moeite aan vast is, om een grondige bijbelkennis machtig te worden. Die wijsheid en geleerdheid wil bekomen zegt een zeker heidens wijsgeer, moet meer olie gebruiken dan wijn. Hij wil zeggen, dat zo iemand aan gemak en weelde moet verloochend zijn, en gedurig zijn lamp of kaars aangestoken moet hebben, om de avond en een goed gedeelte van de nacht wakker te zijn, om de kennis met onvermoeide vlijt op te sporen. En Salomo leert ons ook, dat wij de wijsheid moeten zoeken en naspeuren als zilver en als verborgen schatten, ja als zilver en verborgen schatten, die wij met aanhoudende vlijt als uit de onderaardse mijnen moeten opgraven. En dan heeft mij nog ander wijs man gezegd, dat wij zo lang wijs zijn als wij naar wijsheid zoeken. Beginnen wij ons onderzoek na te laten, zeer spoedig is ons weer zeer veel vergeten van hetgeen wij weleer met moeite geleerd hebben. O! wat een ellendig geheugen hebben wij dan, en wat mag dat met recht bij een lek vat vergeleken worden. Maar kunnen wij dan de zonde ook zo slecht onthouden? Och nee! Hetgeen wij weten van aardse, zondige en vuile dingen, dat kunnen wij jaren achtereen onthouden. Menigeen is voor jaren herwaarts beledigd en verongelijkt, nog weet hij het en gedurig zoekt hij gelegenheid om het geleden ongelijk te vergelden. Of wij hebben mogelijk in onze schooltijd ijdele deuntjes, en dartele, zondige taal gehoord, die ons kwaadaardig geheugen heeft vast gehouden tot op deze dag toe. Bewijs genoeg van weerskanten, dat ons geheugen ontaard en verkeerd is geworden door de zonde.

Eindelijk, de verdorvenheden van onze ziel zijn zo vuil en vergiftig, dat ook het lichaam daarmee zijn deel in heeft. Het ganse lichaam is een huis en herberg waar de zonde in woont, en de duivel in regeert. Al de leden zijn wapenen der ongerechtigheid, om tegen God te strijden. De ogen en oren zijn vensters, waardoor de zonde inkomt. De tong is een wereld van ongerechtigheid; een onbedwingelijk kwaad, vol dodelijk venijn. De keel is een geopend graf, waar een vuile stank van zondige woorden, en vuile lasteringen menigmaal uitkomt. Met een woord: de mens is geheel van God afgedwaald als een verloren schaap, is onwillig en onmachtig tot het goede, en geneigd tot alle boosheid en goddeloosheid.

Behalve dat nu Gods Woord ons deze droevige waarheid allerduidelijkst leert, zo kunnen wij dit ook uit de ondervinding waarnemen, als wij maar acht geven op de volgende dingen:

Ten eerste. Op de toestand der mensen in het algemeen. God laat de mens vermanen, op Jezus wijzen, voor de hel waarschuwen en tot zijn plicht opwekken; maar onder dit alles blijft het afkerig mensengeslacht zich tegen God verhard, heeft geen lust in de kennis van Zijn wegen, en versmaad zijn eigen zielsbehoud. God komt met Zijn oordelen op de aarde; maar ach, indien de geest daarmee niet gepaard gaat, dan blijft de verharding en zorgeloosheid even groot als ze tevoren was. God neemt menigmaal ouders of echtgenoten door de dood weg; de overblijvenden staan aan het bange doodbed, of gaan met wenende ogen achter de baar en zijn diep bedroefd, en nemen mogelijk een voornemen om zich voor de dood te bereiden. Maar haastig worden de tranen door de zorgen dezer wereld weer afgespoeld, en men wordt spoedig weer zo zorgeloos als men tevoren was. Dit leert ons duidelijk zien, hoe onmachtig, onwillig en afkerig de mens van God is.

Ten tweede. Zien wij de bevestiging van deze waarheid ook in de jonge kinderen, waarin de verdorvenheid reeds openbaar wordt eer zij lopen of spreken kunnen. Hoogmoed, nijd, kwaadaardigheid, heerszucht en afkeer van God, wordt reeds in het kleine kind openbaar, eer het tot verstand gekomen is. En als het meer en meer uit zijn kindsheid komt uitkruipen, dan wordt ook meer en meer die verdorvenheid openbaar, zodat een vrome vader of moeder wel eens denken moet: indien de genade niet tussenbeide komt, dan zal dit mijn kind met Ismael in de zonde opgroeien, en er zal van moeten gezegd worden: Het zal een woudezel van een mens zijn.

Ten derde. Ook leren wij de heersende verdorvenheid en boosheid die er van nature in alle mensen is, duidelijk kennen uit het zondige gebrek dat er nog in Gods volk is overgebleven na hun bekering. Hoewel de genade in haar is ingekomen, zo is nochtans de verdorvenheid niet geheel uitgedreven, zegt een zeker vroom man, hoewel zij het nieuwe schepsel bezitten, zo blijft er evenwel zeer veel zondig gebrek in hen over. De zondige verdorvenheid vinden zij bij hen ten allen tijde en in alle plaatsen, zelfs in hun eenzame bidvertrekken. En deze zondige aard voelen zij bijzonder in haar werkzaam als zij het goede willen doen. Ja dan komen de wilde vogels op het aas, zoals bij Abraham. O, als ik het goede wil doen, dan ligt het kwade bij mij. Zo iemand een kwade buurman heeft, hij kan verhuizen. Zo hij een verkeerde knecht heeft, hij kan hem laten vertrekken. Zo hij een ondeugende man of vrouw heeft, men kan soms het huis verlaten, en dan nog wel wat rust hebben. Maar indien een heilige ging in een woestijn, of zijn tent opsloeg in een wildernis daar nooit iemand geweest is, daar nochtans zal hem zijn verdorvenheid aankleven, die hij in zijn leven nooit geheel ontvluchten kan. Nu, indien het dan nog zo is met de beste godzalige, hoe groot moet dan de verdorvenheid en boosheid van elk mens van nature wel zijn? Och ja! elk mens is van nature tot alle goed werk ondeugende. Onze arme weerloze ziel heeft Gods beeld verloren, en ons hart is een moordkuil van zonde; *want van binnen uit het hart des mensen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen, dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheid, boze ogen, lasteringen, hovaardij, onverstand*. Ziet, zo bestaat de mens, volgens het getuigenis van Hem, die niet liegen kan. Alle deze gruwelen liggen in onze harten, en indien de Heere het niet belette, en ons niet terughield, dan werd ook in ons *allen*, dit *alles* dagelijks naar buiten openbaar. En hoewel Gods gelovig volk nu een waarachtig beginsel van ware godzaligheid bezit, tegen haar zonden strijd voert, en zeer gaarne heilig voor God zou willen leven, zo leggen nochtans ook de zaden van alle boosheid nog in haar diep verdorven hart, en onder Gods toelating, zou het ook nog in allerlei zware en ergelijke zonden kunnen vallen. Vandaar die waarschuwing des Heeren, die Hij weleer aan het beste soort van mensen deed, namelijk: wacht u, dat uw harten niet te eniger tijd bezwaard worden met brasserie en dronkenschap.

Nu, indien het dan waar is dat de mens van nature geheel boos is en geheel Gods beeld verloren heeft, en dat ook de godzaligen nog zeer onvolmaakt en gebrekkig zijn, is het dan voor mij en elk uwer niet hoog nodig, om met de dichter in onze tekst, om genezing tot God te roepen? En hebben wij allen dan niet de grootste behoefte aan Hem, die tot Israël zeide: *Ik ben de Heere uw Heelmeester?*

TOEPASSING

Onbekeerde zondaar! Mocht gij nu hieruit de volgende dingen leren en ter harte nemen: Vooreerst. Omdat uw ziel zo diep verdorven en onrein is, moet het andermaal geboren worden. De ziel van de mens is een massa van zonde en duisternis voor de Heere, ja, elk mens die nog in zijn natuurstaat leeft, draagt een dode ziel in zijn levend

lichaam om. Nu, daarom moet er bij mij en ulieden een gehele vernieuwing komen of gekomen zijn, of anders zijn wij verloren mensen. Het kan zijn, dat gij door een goede opvoeding zedig leeft, of dat gij wellicht vroeger een openbaar dienaar van de wereld en de zonde geweest zijt, maar nu meer tot inkeer zijt gekomen en zo bekeerd zijt van de herberg tot de kerk en van de zonde tot de deugd. Nu gij moogt het wel een voorrecht achten, dat gij niet zo in allerlei uitwendige zonde verdiept zijt als anderen; maar tevens moet gij gewaarschuwd zijn, om nu niet te denken, dat het goed met u staat voor de eeuwigheid. Och nee! een zedelijke verbetering zonder verandering des harten, maakt u niet geschikt voor de Hemel. Zolang gij nog niet inwendig vernieuwd zijt, en van harte vijand van alle zonden, zolang gij nog niet hebt leren geloven dat gij de minste genade onwaardig zijt, en nog niet als een arme bedelaar tot Christus gekomen zijt, en smeekt om het bloed der verzoening, zolang gij ook nog met uw hart kleeft aan de wereld en de zonde, zolang zijt gij ook nog buiten staat om met al uw harteloze plichten God te behagen.

En al wat gij doet is nog zondigen tegen God, zelfs uw uitwendige deugden en zogenaamde goede werken. Het offer zelfs van de goddelozen, is een gruwel voor God. Zelfs uw uitwendig beroep is zonde, omdat gij het niet waarneemt met een oog op God, en in de vreze van Zijn Naam. Daarom zegt insgelijks de wijze man: De ploeging der goddelozen is zonde. De mensen van onze tijd willen niet graag zo ver weg gesmeten worden, maar wat zullen wij er aan doen; Gods woord leert ons dat de mens een rampzalig zondaar is, die wedergeboren moet worden, of eeuwig moet verloren gaan, en het is voor elk onzer nodig, om met zijn deerniswaardige toestand voor God bekend te worden, opdat hij daaruit nog tot God moge leren roepen eer het voor eeuwig te laat is.

Ten tweede. Ja dat *voor eeuwig te laat*, wens ik dat gij toch mocht behartigen. Te laat is reeds iets pijnlijks, dat ondervinden wij zelfs in zeer geringe en beuzelachtige zaken; (bijvoorbeeld zelfs, al komen wij maar te laat aan de spoortrein) maar *eeuwig te laat*, dat is een allervreselijkste zaak. Nu horen wij nog de stem van God, die zondaren tot boetvaardigheid en tot Zijn Zoon, Jezus Christus, roept. Nog zien wij, in de plaats van de vuurvlammen der hel, de geopende armen van een dierbare Verlosser, die zich tot de zondaar uitstrekken. Evenwel *alles heeft zijn tijd, en alle voornemen onder de Hemel heeft zijn bestemde tijd*, en dus ook zal de tijd der genade, en de tijd des Evangelies, eenmaal door de tijd van Gods brandende toorn en eeuwige verbolgenheid worden afgewisseld. God te missen op het sterfbed, dat zal wat te zeggen zijn! En dan van het sterfbed naar de eeuwigheid en naar de hel, naar het gezelschap van Kaïn, Achab en Judas, en zovele duizenden goddelozen, die nu al kermen in de helse pijn. Ziet, dat zal daar uw gezelschap wezen, maar geeneen zal zich daar bekommeren over de ander, want elk zal met zijn eigen lot genoeg te doen hebben, en eeuwig als een worm moeten inkrimpen van pijn, angst en smart. Daar zal geen hoop zijn om ooit uit de afgrond verlost te worden. Eeuwig zal daar de smart duren, en geen dageraad zal daar ooit op die verschrikkelijken nacht van pijn en wanhoop volgen, die duren zal van eeuwigheid tot eeuwigheid. O wee! gij arme ellendige mensen, als gij eenmaal in dat eeuwige verderf moet neerzinken. Och! met welk een blijdschap zoudt gij het dan aanhoren, als u slechts eenmaal werd toegeroepen: *Laat u met God verzoenen!* en gij moogt slecht eens, gelijk vroeger, leven en dood, zegen en vloek aan uw keus gesteld zien. Maar nee, dan is de vloek uw eeuwige erfenis. Geen almachtig God bekommert zich meer over u; Jezus Christus vraagt niet meer naar u, en geen dag der genade gaat meer voor u op. Dus dan als op de torenklok der eeuwigheid, uw laatste uurtje voor u gestagen is, dan zijt gij onherstelbaar eeuwig verloren en rampzalig.

Ten derde. Zo had het reeds met u kunnen zijn; maar nee, gij leeft nog en God laat nog aan uw ziel arbeiden. Het is Zijn goedertierenheid, dat Hij u nog voor de hel laat waarschuwen en tot de Hemel laat uitnodigen. O! haast en spoedt u dan nog, om uwer zielen wil, en zoekt nog de Heere, terwijl Hij te vinden is, en terwijl Hij de zondaar nog zwerende toeroept: *zo waarachtig als Ik leef, Ik heb geen lust in uw dood!*

Maar gij, zoekende zielen! ik weet zeker, dat het u niet vreemd is, om met David te bidden: *O Heere, zijt mij genadig, geneest mijn ziel, want ik heb tegen U gezondigd.* Immers, Gods ontdekkende genade heeft u geleerd, dat uw ziel krank is, en dat gij uzelf niet genezen kunt. Het is een goed teken, dat gij het diep en dodelijk verderf van uw ziel hebt leren kennen. Het is een goed en voordelig teken, dat gij een walg van uzelf verkregen hebt, en dat uw kranke hart u zodanig in de weg zit, dat gij klagende en zuchtende tot Jezus hebt leren vluchten, en dat Hij u dierbaar en noodzakelijk is geworden. Immers, nooit hoort men klachten over pijn en smart uit een graf, waarin de doden liggen; maar wel hoort men klachten over pijn en smart van de bedden waarop de zieken liggen. Nu, zo is het ook in het geestelijke: zo lang de mens dood is, zolang leeft hij rustig voort en is met zichzelf tevreden; hij mag eens treuren over dronkenschap of over enige andere uitwendige zonde, maar de plagen van zijn hart zijn hem onbekend, en daar klaagt hij niet over. Maar als er waarlijk leven in het hart is, dan klaagt de mens over zijn hart, en zegt met David: ik ben bekommerd vanwege mijne zonde. Het is dan een teken van leven, dat gij uw krankheid gevoelt, daaronder zucht en daarmee naar Jezus loopt, en weet, dat gij uzelf niet genezen kunt.

Maar mogelijk zal iemand van u zeggen: ik weet wel dat ik zuchtende en klagende over mijn zonde geworden ben, dat ik mijn hart als melaats en onrein heb leren kennen, en dat ik Jezus tot mijn Borg en Koning begeer; maar ik vrees dat ik met dit alles nog maar een natuurlijk mens zal zijn; want er zijn toch mensen die zo dicht bij het Koninkrijk Gods schijnen te komen, en die toch waarheid in hun binnenste missen, en geen deel of lot hebben in Jezus en Zijn goede woorden en beloften.

Hierop antwoord ik: het is waar, sommigen gelijken veel naar deelgenoten van Jezus, en zijn het nochtans niet; zij hebben de naam dat zij leven, en zij zijn evenwel dood. De duivel heeft meer dan een soort van volk in zijn dienst, zegt een zeker oud schrijver. Hij heeft dienstknechten en dienstmaagden om grof werk te doen, dat zijn de openbare hoereerders, lasteraars, leugenaars en andere ruwe wereldlingen, die openlijk in de zonde leven, en die als 't ware het merkteken van de duivel op hun voorhoofd dragen, en bij elk bekend zijn als slaven van de duivel en erfwachters der rampzaligheid. Dan heeft ook de duivel weer andere knechts, die fijner werk doen; dat zijn geveinsden, die op de hoeken der straten bidden en een soort van godsdienstigheid voorwenden, om van de mensen gezien en hoog geacht te worden. Eindelijk heeft hij nog anderen, die het allerfijnste werk doen; zij bidden zeer welmenend en laten veel kwaad na; zij hebben telkens goede voornemens, en belijden ook wel eens met berouw hun zonde, maken veel gebruik van de Bijbel, en leven zo, dat elk met hun tevreden is. Nooit leerden evenwel dezulken steunen op een volle Jezus; maar zij steunen op zichzelf en op het goede dat in hen gevonden wordt. Nooit werden zij arm van geest, en leerden van gebedeld brood leven; nooit zagen zij zich geheel verloren, en ook nooit verklaarden zij zich oprecht aller zonden vijand, en begeerden God, was 't mogelijk, volmaakt te dienen.

Maar gij, zoekende zielen! gij treurt over uw zondige natuur; gij hongert en dorst naar de gerechtigheid van een volle algenoegzame Jezus; gij haat de zonde, bidt en worstelt daartegen, en zoudt u graag door de Geest van God bekwaam gemaakt vinden, om de Heere hoe heiliger hoe liever te dienen. Dit zijn naar Gods woord, de tekenen van een vernieuwd hart. Daarom ontkent Gods genade niet, als zijnde bij de

aanvang aan u verheerlijkt. Wendt u veel ter verdere genezing, met de Dichter, naar de Heere. Veracht de dag der kleine dingen niet, en wacht biddende op de Heere, die nooit tot het zaad van Jakob gezegd heeft: zoekt mij te vergeefs, en die een belooner is dergenen die Hem zoeken.

Eindelijk, godzaligen allen te zamen! Vooreerst: God heeft bij aanvang uw zielen genezen en gered; en dit is een werk en vrucht van de vrije genade, waarvan gij zeggen moet: ja Vader, alzo is geweest het welbehagen voor U. Anderen van uw medezondaren zijn naast u weggestorven, even zo als ze geboren waren; en deze waren even zo ellendig als gij, maar ook niet meer. O! erkent hier het vrije van Gods ontferming, roemt niet in uzelf, maar wees nederig en arm, want alzo betaamt het u als schuldenaars van de vrije genade.

Ten tweede. Bidt God om medelijden te hebben met dezulken, wier zielen de Heere nog niet genezen heeft, en die nog geen kennis of gevoel van hun dodelijke krankheid hebben, maar nog stil en zorgeloos heen leven. O vromen! indien gij iemand een beker met vergif aan zijn mond zag zetten, om die leeg te drinken, gij zoudt medelijden met hem hebben en naar hem toevliegen om hem die beker nog uit de hand te rukken. Indien gij iemands huis zag branden, gij zoudt hem nog zoeken te redden. En nu, in een nog groter gevaar is elk natuurlijk mens. Och, mochten wij medelijden met hen hebben, hen in liefde waarschuwen, en gedurig voor hen bidden; want ook wij zijn van nature kinderen des toorns gelijk de anderen.

Ten derde. Houdt ook in het oog, dat gij nog maar bij aanvang genezen zijt, en ook nog gedurig meer genezing nodig hebt. David, in onze tekst, bad om genezing, nadat hij reeds lang bekeerd was; en gij zult ook om genezing te roepen hebben zo lang als uw adem gaat. O! de wereld is een plaats vol besmettelijke ziekten en kwalen, en gij zult daar ook al telkens door aangestoken worden, behalve dat de wortel der krankheid nog in uw eigen hart is. Hier komen wij soms in een ijdel gezelschap; daar wordt ons oog en hart van Jezus afgetrokken, door het schone en voordelige dat de wereld aanbiedt; daar weer, voelen wij ons door zondige mensenvrees bekropen, of wij ondervinden dat allerlei boze gedachten in ons binnenste woelen, of onze ziel verkeert dor en dodig onder de plichten, of wij missen het gevoel van Gods vergevende genade, en Jezus verbergt zich voor ons gemoed. En onder dit alles, hebben wij behoefte aan Hem, die tot Israël zeide: *Ik ben de Heere, uw Heelmeester*. Och, mochten wij maar veel een gelovig gebruik van Jezus kunnen maken, als de gedurige Heelmeester van Zijn kranke volk en maar veel met David om de genezing onzer zielen bidden.

Ten vierde. Hier boven zal niet een inwoner meer zeggen: *ik ben ziek!* Daar zal de genezing volkomen zijn. En nu, uw reis kort al dagelijks af, en gij hoeft geenszins te vrezen, dat gij in de handen van de Heelmeester sterven zult; want dit heeft Jezus boven aardse heelmeesters voor, dat hij *om niet* geneest, en ook volkomen en zeker geneest.

Het gezelschap hier boven in de Hemel, heeft al haar ziekten hier beneden gelaten; in dat gezelschap wordt gij eerlang ook verwacht, en gij zult daar eerlang ook zeker komen.

Nu dan, heft uw hoofden opwaarts, en verblijdt u in de hoop van een eeuwige en volkomen zaligheid.

6. DE GENEZING DER ZIEL

OEFENING OVER PSALM 41: 5B.

VOORAFSPRAAK

Wonderlijk moet het een mens voorkomen, die vele jaren achtereen ziek is geweest, als zo iemand onverwacht en toch volkomen genezen wordt. Zo lezen wij bijvoorbeeld van een mens, die acht jaren krank was geweest, en die wonderlijk werd genezen door de Apostel Petrus. Van een ander lezen wij, insgelijks door Petrus genezen, die van jongs af kreupel was geweest. Maar meest zonderling is het, dat een zeker man acht en dertig jaren in het gasthuis op zijn bed had gelegen, en toen gans onverwacht en wonderlijk door Jezus genezen werd, en dat wel in een ogenblik zo volkomen, dat hij in staat was om zijn eigen bed op te nemen, en ermee langs de straten van Jeruzalem te gaan. O! mij dunkt, wat zal die man verblijd geweest zijn, dat hij nu toch eenmaal de aangename buitenlucht weer mocht aanschouwen en inademen; dat hij zijn vrienden in hun eigen huis weer mocht ontmoeten, en dat hij in alles de ruime zegeningen van het aardrijk weer mocht genieten. Hij had zoveel jaren op zijn bed gelegen, en wellicht des avonds gezegd: Ach, dat het morgen was! en des morgens weer: Ach, dat het avond was! De tijd was hem zo lang gevallen, de smarten der krankheid hadden zijn krachten zo verteerd; van de beste spijs had hij zo lang gewacht, in alles had hij zulk een treurig leven gehad, en dat zo langdurig, dat hij mogelijk menigmaal geheel alle hoop had opgegeven, en verlangd dat er maar een einde aan zijn leven mocht komen. Eindelijk ging evenwel de dageraad van zijn verlossing op; Jezus kwam in het gasthuis, kwam in de zaal waarin hij lag, vroeg hem zelf of hij gezond wilde worden, en genas hem zonder daartoe verzocht te zijn, zo volkomen, dat hij aanstonds het ziekenhuis met blijdschap verlaten kon. O, wat een voorrecht, wat een blijdschap, wat een verwondering!

Maar mijn vrienden! ik heb weleens gehoord en gelezen, dat onze ziel nog veel meer waard is dan ons lichaam en dat er bij gevolg aan een zielsgenezing nog grotere behoefte is, dan aan de genezing van onze lichamen. En mij dunkt, dat het ook waar is omdat onze ziel genoemd wordt, een edele ziel, een kostelijke ziel en een onsterfelijke ziel. Al was ons lichaam nu bijvoorbeeld eens zo ziek, dat wij moesten zeggen: daar is niets geheels in mijn vlees. . . . mijn etterbuilen stinken, zij zijn vervuild. . . mijn darmen zijn vol van verachtelijke plagen . . . ik ben verzwakt en uitermate zeer verbijzeld. Indien dan nochtans onze ziel onder dat alles maar mocht welvaren en gezond zijn, dan konden wij nog niet gezegd worden ongelukkig te zijn. Aan ons kort en moeilijk leven, of aan ons kort en vrolijk leven komt toch zeker eenmaal een einde, en dan zal het zijn: ziel verloren, al verloren; of: ziel behouden, al behouden. Als ons lichaam ziek is, mogen wij naar een bekwame medicijnmeester uitzien en naar genezing verlangen; maar terwijl onze ziel ziek is, moeten wij naar een hemelse Medicijnmeester uitzien, die ons om niet en ook volkomen genezen kan, en indien wij dit verzuimen en ook blijven verzuimen, dan sterven wij de eeuwige dood. En gij, wiens ziel bij de aanvang en voortgang genezen is, wat zegt gij ervan, is u niet een groot wonder te beurt gevallen? Wij lezen van die kreupele man, die aan de poort des tempels door Petrus genezen werd, dat hij dadelijk mee in de tempel ging, wandelende en *springende*. Hoe? springen in de kerk, midden tussen het volk, dat was toch

onstichtelijk zou men zeggen? Maar de man had nog nooit zijn voeten gebruikt, en nu was hem het lopen en springen zo aangenaam en nieuw, dat hij op het ogenblik vergat, dat hij juist in de kerk was, waar springen zozeer niet past. Hij was uitermate verblijd, dat hij nu lopen kon, en hield gedurig zijn nieuwe voeten in beweging. Hij was wandelende, springende en Godverheerlijkende. Maar nu, gij vromen! gij zijt ook zo kreupel, zo lam, zo krank, zo melaats, ja, zo dood geweest, en gij zijt zo wonderbaarlijk genezen en wellicht ook wel zo genezen gelijk die man, waar wij zo even van gesproken hebben, in het gasthuis van Bethesda namelijk, die het Jezus niet eens vroeg of Hij hem genezen wilde, maar Jezus vroeg aan hem: *wilt gij gezond worden?* en genas hem zeer vrijwillig en ongezoekt. En gij, gij hebt immers ook met uw stervende voeten de Medicijnmeester ontlopen zo lang als gij kon. En toen Jezus u vroeg: *wilt gij gezond worden?* toen zoudt gij wel dadelijk *ja* gezegd hebben, indien gijzelf slechts de pleister voor de wonden had kunnen maken en het geneesmiddel voor de krankheid had kunnen daarstellen; maar u geheel in Zijn handen te geven, en te bekennen dat uw kwaal voor uzelf ongeneeslijk was, dat deedt gij van nature nog maar zeer ongaarne.

Evenwel, de Meester had voorgenomen u te herstellen, en nu stond uw onmacht en stugge onwil Hem ook niet in de weg. Hij heeft Zijn gezegende hand aan u gelegd, en nu zult gij ook onder de behandeling van zulk een Heelmeester niet sterven, maar leven en de daden des Heeren vertellen. Nochtans is het zeer in u te misprijzen, dat gij nog zozeer gelijk zijt aan de zieke kinderen, die de bittere dranken van de dokter niet innemen willen, maar die liever altijd wat zoets en wat lekkers zouden willen hebben, dat zeer nadelig voor de gezondheid zou zijn. Gij wilt doorgaans ook maar te veel zoets, en zijt eigenwijs tegen uw onfeilbare Heelmeester, en ontevreden als Hij bittere dranken voorschrijft. Foei! gij ontevreden en eigenwijze zieken, wanneer zult gij nog eens ootmoedig leren buigen onder uw wijze Heelmeester, en u geheel aan Zijn wijze beschikking overgeven? Wanneer zult gij nog eens ophouden, zelf de pleister voor uw wonden te willen maken? Maar ook juist dit is een gedeelte van uw krankheid, die door uw gehele lichaam en ziel verspreid is; en zo doende kan uw Heelmeester werk aan u vinden. Als de ene wond is geheeld, dan breken er weer zeven andere open; als de ene kwaal is weggenomen, dan openbaart zich weer een andere. Maar nu, uw Medicijnmeester is geduldig en onvermoeid, en daarbij bekwaam en almachtig, en nimmer zal Hij de werken Zijner handen varen laten. Hij had u in een ogenblik volkomen kunnen genezen, maar het behaagt Hem u enigszins lang in behandeling te houden, opdat gij zelf uw kwaal terdege zoudt gevoelen, en dat gij in de Hemel recht zoudt weten, uit wat ellende gij getrokken zijt.

Maar kom, het is dan over de genezing der ziel, waar wij thans nog iets nader over wensen te handelen.

TEKST: PSALM 41: 56 *Genees mijn ziel!*

De vorige rustdag hebben wij over dezelfde woorden gehandeld, en thans wensen wij er weer over te handelen. Toen heb ik in de eerste plaats de zin der tekstwoorden verklaard, zo goed ik kon. Ten tweede hebben wij acht gegeven op de algemene krankheid van het ganse mensdom, en hebben toen nagegaan en opgemerkt, dat de mens een verduisterd verstand heeft; dat zijn zogenaamde vrije wil een slaaf van de duivel en de zonde is; dat zijn hartstochten ongeregeld en ten kwade geneigd zijn, dat zijn geheugen of memorie bedorven is en gelijk aan een lek vat, waaruit het goede zo licht weer uit lekt, terwijl wij kwade en vuile dingen jaar uit en jaar in onthouden kunnen. Ook hebben wij toen gezien, dat des mensen lichaam een huis of kasteel is,

waar de zonde in woont, en dat alle leden ervan wapentuigen der ongerechtigheid zijn, om te strijden tegen God en Zijn wet. Deze zeer diepe en helse verdorvenheid van het mensdom, hebben wij toen gezien, dat bewezen kan worden uit de Heilige Schrift, en ook kan worden opgemerkt uit de algemene verhardheid van het afkerige mensengeslacht, onder zoveel genademiddelen, zegeningen en oordelen; uit de kwade natuur, die wij reeds zeer vroeg in de jonge kinderen opmerken, en uit de boze verdorvenheden, die nog in des Heeren volk zijn overgebleven. Eindelijk hebben wij er in de derde plaats een woord tot toepassing bijgevoegd. En thans hopen wij weer over deze woorden te handelen, en daaruit aanleiding te nemen, om:

- A. In de eerste plaats voor te stellen wat het is, om naar de ziel genezen te worden, of, met andere woorden, wat een ziel ondervindt die, bij aanvang en voortgang, door de Heere op de weg ten Hemel geleid wordt.
- B. En daarna enige toepassing.

A. In de eerste plaats moeten wij dan onderzoeken wat het is en hoe het toegaat, als een zondaar bij aanvang en voortgang, door de Heere tot zaligheid genezen wordt. Hierover zullen wij nader van de volgende bijzonderheden kennis nemen:

Ten eerste. God begint doorgaans eens mensens ziel te genezen door hem onrustig te maken aangaande zijn toestand voor de eeuwigheid. Voorheen was het met hem gelijk de Schrift ergens zegt van de sterk gewapende, die zijn hof in des zondaars hart bewaart, waarom alles in stille rust en gevaarlijke vrede is. Hij leefde toen gerust en zorgeloos voort, dragende een dode ziel in zijn levendig lichaam om. Hij zocht zijn rust en vermaak in de wereld, en was best met zichzelf voldaan, indien hij maar niet al te roekeloos was, en nog telkens eens van de genademiddelen gebruik maakte. Maar nu begint zulk een in mindere of meerdere mate te beseffen dat hij voor de eeuwigheid bestemd is en dat er wat groots en wonderlijks aan hem zal moeten gebeuren, zal hij eenmaal rust kunnen hebben op zijn doodbed. De woorden *dood*, *oordeel*, *hel* en *eeuwigheid*, beginnen te wegen op zijn hart; ja, Gods oordeel en die grote dag der afrekening komen hem als zeer ontzaglijke zaken voor. Het begint met zijn vorige stille gerustheid gedaan te raken, en het arme schepsel begint telkens tot God te roepen, hoewel hij bijkans niet weet wat hij bidden of roepen zal. Sommige mensen hebben van hun jeugd af weinig of geen godsdienstig onderwijs genoten; zijn wellicht zelfs nooit op een school geweest waar zij lezen of schrijven hebben geleerd; hebben op een plaats gewoond daar de Heere weinig volk heeft en daar ook geen waarheid gepreekt wordt, en hebben zelf bijkans als het redeloze vee voortgeleefd, zonder ooit eens ernstig over het ene nodige zich te bekommeren. Als de Heere dezulken eerst begint te genezen, en bij de aanvang Zijn hand aan hen legt, o, dan staan zij menigmaal zo verwonderd en verlegen en weten niet wat zij beginnen zullen. De vromen kennen zij niet, en is het, dat zij daar enige kennis aan hebben en ook weleens zeer gaarne hun gezelschap zouden bijwonen, dan durven zij niet; het komt hun voor, alsof de mensen dan als 't ware zeggen zouden: Wat is dit, dat de zoon van Kis geschied is? Is Saul ook onder de profeten? De Bijbel zou zo iemand graag onderzoeken, maar hij kan die niet lezen, en kan hij dat al min of meer, hij verstaat er evenwel niets van, en weet met de Kamerling niet, of de Profeet van zichzelf spreekt of van een ander. Bidden heeft hij nog nooit gedaan, en nu gevoelt hij daar wel behoefte aan, maar weet niet hoe hij dat werk beginnen zal, en vreest ook dat hij toch geen verhooring vinden zal. Hij hoopt menigmaal dat zijn onrust maar weer verdwijnen zal, en voegt zich weer bij zijn vorig gezelschap, maar er is als 't ware een Nathan in zijn hart, die hem gedurig toeroept: *Gij zijt de man!* Gij zijt de man, die met God te doen zult krijgen, die veranderd en bekeerd moet worden, of eeuwig branden in de

hel. O! zulk een mens weet menigmaal niet wat hij beginnen zal, en wenst weleens bij zichzelf dat hij maar nooit geboren was geweest. Evenwel, hij raakt aan het bidden zo goed hij kan; de Heere brengt hem tot de middelen, of Hij brengt de middelen tot hem; en hoewel men zeggen zou: zulk een mens komt nimmer terecht, evenwel zorgt de Heere, die in alles Zijn hand heeft, dat hij meer kennis krijgt en meer aan het worstelen blijft op zijn knieën voor God in de eenzaamheid.

Ten tweede. Als de Heere een zondaar geneest, dan wordt zo iemand met de kwaal en krankheid van zijn ziel bekend gemaakt, en begint dus gevoel van zijn ziekte te krijgen. De verloren zoon kwam tot zichzelf en zo moet elk onzer ook eerst tot zichzelf komen, eer wij recht tot Christus komen zullen. Nu, zulk een zondaar komt dan ook tot zichzelf, leert zich als ellendig kennen, en leert zich als een arm verloren schuldenaar bij God aanmelden, zuchtende en smekende om genade. De zondaar komt tot zichzelf, en krijgt meer dan ooit een gezicht in zijn diep bedorven hart; en in dat hart inziende en op dat hart acht gevende, zo komt het hem voor, als gelijkende naar een geopend graf, waaruit een stank van zonde en onreinheid ademt. Hij komt tot zichzelf, en dan gaat het hem zoals de Schrift zegt: Dan zult gij gedenken aan uw boze wegen en aan uw handelingen die niet goed waren; en gij zult een walging aan uzelf hebben! O, dan is treuren en wenen menigmaal het dagelijkse werk van zulk een mens, en hij roept dan weleens uit:

ik schatte mij geheel verloren; Ik mocht van geen vertroosting
horen; En als mijn ziel aan God gedacht, zo loosd' ik niet als
klacht op klacht.

Ik wil geen trap of mate van deze zielsontdekking en treurigheid bepalen, maar zeg evenwel, dat de Geest Gods hier Zijn werk begint, met de ziel te ontdekken en bekommerd te maken van wege zijn zonden.

Ten derde. Als de Heere een zondaar geneest, dan maakt Hij hem ook bekend met die dierbare Persoon, van welke de Kerk zegt: door Zijn striemen is ons genezing geworden om door het geloof in en bij Hem te schuilen. Als een mens op de weg ten Hemel komt, wat zoudt gij dan wel denken dat er vooraf gaat bij zo iemand: het geloof of de bekering?

Er was eens een gezelschap van vrome mensen bij elkaar, die samen over de weg naar de Hemel spraken; al sprekende kwam de vraag ook voor de dag, wat er toch eerst bij de mens plaats had: het geloof of de bekering. Sommigen zeiden: het geloof, en bewezen ook hun gevoelens zo goed zij konden; anderen integendeel, waren van oordeel dat eerst de bekering plaats greep, en daarna de ziel begon te geloven. Er werd over getwist, mogelijk wel met enige hardheid, die anders geenszins aan een vroom gezelschap moet eigen zijn. Eindelijk was er een oud predikant in het gezelschap, die de gehele avond nog niets gesproken had, maar nu juist op zijn tijd begon te spreken. Hij vroeg aan de vrienden: „zeg mij eens, als er een kind geboren wordt, eer dit kind op de aarde het licht nog ziet, wat komt er dan toch eerst in het lichaam van het kind: het hart of de lever?" Zij moesten antwoorden, dat dit wel aan de ene zijde moeilijk te bepalen is, maar dat er toch alle grond bestaat om te denken, dat het beide tegelijk komt. „Nu," zeide de vrome grijsaard, „zo is het dan ook in de geestelijke geboorte: het geloof is het hart, en de bekering is de lever; of, indien gij liever wilt, keert het dan om, en zegt: de bekering is het hart, en het geloof is de lever. En bij de wonderbare wording van een geestelijk mens schept een wonderdoend God ook beide tegelijk." Ik voor mij zou oordelen, dat deze predikant goed gezien heeft. Bekering zonder geloof, of geloof zonder bekering bestaat er niet, zelfs ook niet een enkel ogenblik. En daarom, dunkt mij, hebben wij ook grond om te zeggen, dat als God een ziel geneest, dat Hij hem dan ook dadelijk enigermate met de Persoon Christus bekend maakt, als

met een noodzakelijk, dierbaar en begeerlijk persoon, die de ziel niet missen kan. Een werelds mens, ja zelfs een onbekeerd leraar, mag van Christus spreken, maar spreekt en preekt nochtans altijd van een onbekende Jezus; doch iemand die aanvankelijk op de weg naar de Hemel gebracht is, die zegt uit zijn hart: Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; en al wat aan Hem is, dat is gans begeerlijk Christus is in Zijn schatting die parel van grote waarde, om wiens wil hij alles zou willen verkopen om Hem deelachtig te worden. Ach, hij kan zijn eigen schuld niet voldoen, en ook niet verminderen, maar hij ziet dat hij een Borg moet hebben voor al zijn zonden. Hij is *arm van geest*, dat wil zeggen: hij is te arm om zelfs zijn schulden te betalen, en ook om die schuld minder te maken door zijn treuren of door het doen van een nieuwe keus, of door het nemen van een goed voornemen. Hij moet Jezus hebben, en die Jezus is hem noodzakelijk, gepast en dierbaar. Aan die Jezus draagt hij zich gedurig op, en waagt zijn ziel alleen op Jezus' bloed en gerechtigheid.

Ten vierde. Als de Heere bezig is een zondaar te genezen, dan komt er ook in zijn hart een haat tegen alles wat zonde genoemd mag worden, en hij is het moe om langer zijn Schepper en Weldoener te verongelijken door de overtreding van Zijn heilige wetten. David haatte alle valse pad en ook al de liefhebbers des Heeren *haten het kwade*. Lieve lusten worden zware lasten voor de nieuwe mens, waaronder hij gebogen gaat en gedurig zucht tot de Heere. En hoewel niemand in dit aardse leven volkomen genezen wordt, on zelfs de beste van Gods heiligen altijd nog maar een klein beginsel van gehoorzaamheid bezitten, zo zijn ze nochtans allen bekommerd vanwege hun zonden, en klagen over hun ondeugende natuur en boze verdorvenheid tegen God en mensen.

Ten vijfde. Als de Heere werkzaam is met een zondaar te genezen, dan ontsteekt Hij ook in zijn hart een nieuwe lust en keus om de Heere lief te hebben en in alle wegen te wandelen, en leert hem bij aanvang en voortgang niet alleen vlieden van de zonde, maar ook wandelen op de weg des geloofs en der godzaligheid, zich vermakende in de overdenking en betrachting van des Heeren wet, waarvan hij bij tijden en ogenblikken met David zeggen kan: Hoe lief heb ik Uw wet! Zij is mijn betrachting de ganse dag. En ziet, zo worden zij langs die weg bekwaam gemaakt voor de hemel, waarin zij eenmaal inwoners zullen zijn. O ja, mijn vrienden! er is zulk een bekwaammaking nodig, door de wederbarende Geest van God; anders zouden wij het in de hemel niet kunnen houden al kwamen wij daarin; want als wij met een onvernieuwd hart in de hemel zouden komen, dan zou noch de bezigheid noch het gezelschap ons daar bevalen. De tempel van Salomo werd gebouwd van stenen die eerst daartoe gereed gemaakt waren, en die allen op elkaar pasten, zonder dat een hamer of houwijzer daarover bewogen behoefde te worden. En zo zal het ook met al de levende stenen moeten zijn, die eenmaal aan de hemelse Tempel gelegd zullen worden. Paulus dankte de Vader die hem bekwaam gemaakt had om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht.

Van nature was hij daartoe onbekwaam, en zou het er zomin in hebben kunnen houden als wij, als hij met een onbekeerd hart in de hemel gekomen was.

En dit leert ons, dat er zo'n goddelijke bekwaammaking en zielsgenezing nodig is voor elk onzer.

Ten zesde. Als God een zondaar geneest, dan wordt zijn inwendige hartsverandering en verborgen keus, door Gods genade ook naar buiten openbaar, en het wordt zichtbaar voor de mensen, dat er een wonder Gods aan zulk een zondaar gebeurd is. Trouwens, nu dient zo iemand (al is het met veel gebrek) de Heere, zoekt Zijn aangezicht, en neemt Gods getuigenissen tot zijn raadsliden en vermaken, zelfs midden onder de bezigheden van een druk aards beroep. Koning Farao meende dat

godsdienstigheid alleen aan leeglopers eigen was, en zei daarom tot Israël: gijlieden gaat ledig, ja ledig gaat gij, en daarom zegt gij: laat ons gaan om de Heere te offeren. En veel mensen denken ook met farao, dat ze te druk zijn om God te dienen; maar de oprechte, tot God bekeerde mens aanbidt de Heere, zoekt Hem, en overdenkt Zijn woord en wet, zelfs onder zijn drukste bezigheid; hij kent de Heere in al Zijn wegen, en neemt zo zijn beroep waar, met het oog op God en in de vreze van Zijn naam. En in zijn beste en aangenaamste tijden jaagt hij niet om groot en rijk in de wereld te worden, maar wil graag rijk zijn in de genade, en laat het verder aan het vrije bestuur van zijn Koning, wat Hij hem geven of onthouden wil. Ja, dan heeft hij geen keus, maar laat de Heere voor hem kiezen in alle tijdelijke zaken, zeggende met David: Gij verkiest voor ons onze erfenis. Dit leven openbaart zich ook in het gezelschap dat zo iemand van nu voortaan begint te kiezen. Hij voegt zich bij het weleer zo versmade en verachte volk van God, dat hij van harte lief heeft, en zegt met David: ik ben een gezelschap van degenen die U vrezen. Met dat volk bevindt hij zich een van keus, en met dat volk, hoopt hij te leven en te sterven, en God hoe nauwer hoe liever te dienen. Het is waarlijk een kwaad teken van sommige mensen, die nog al enige godsdienstigheid voorwenden, dat zij nochtans liever met de wereldlingen, dan met het volk des Heeren omgaan en verkeren; want er staat in dit opzicht tot onze lering geschreven: die met wijzen omgaat zal wijs worden; maar die der zotten metgezel is, zal schielijk verbroken worden. Zijt gij dan nog een metgezel der wereldlingen, o mens! en bemint gij hun gezelschap boven dat van des Heeren volk? Dan zeggen wij u, op grond van de Bijbel: gij gaat nog een eeuwige verbreking tegemoet.

Maar nu is de vraag: haat dan de christen de onbekeerde wereldse mensen? Acht hij zichzelf beter dan hen? Nee! integendeel hij heeft hen meer lief dan een wereldling denken kan, en zoekt biddend hun tijdelijk en eeuwig welzijn; en ook hierin wordt hun geestelijk leven naar buiten openbaar. Toen de Samaritaanse vrouw Christus had leren kennen, liep zij met haast naar de lieden van haar stad, en riep dezelve, zeggende: Komt en ziet, een mens die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb. Is deze niet de Christus?! Zij wilde dus ook hare stadgenoten naar Jezus wijzen; en zo is het ook met al des Heeren volk. Zij zouden hartelijk begeren dat al hun huisgenoten, burens, vrienden en andere mensen, ook Christus en de weg der zaligheid mochten leren kennen: en geenszins verheffen zij zich trots en hovaardig boven hun naasten zoals de wereld denkt. Hoewel hun oude verdorven natuur hoogmoedig is, zo zijn ze nochtans naar het vernieuwde deel, arm en nederig, en stellen zich telkens die vraag van Paulus voor: Wie onderscheidt u; of wat hebt gij dat gij niet ontvangen hebt? En indien gij het ook ontvangen hebt, wat roem hebt gij alsof gij niet ontvangen had? Ja, waarlijk, des Heeren volk heeft alles uit genade ontvangen, en moet zich daarom ook bevlijtigen om meer en meer arm en klein te worden.

O, volk van God! zal een brandhout zich beroemen omdat het door een mens uit het vuur gerukt is? Nu, zo is het toch ook met u gegaan? Zal ook een bijl zich beroemen, tegen die die daarmee slaat, of zal een zaag pochen tegen die die hem trekt? zo vraagt de Heere bij de profeet; en dit mag ook mede alle ware vromen tot nederigheid aansporen.

Eindelijk, (laat ik er dit nog bij doen) als de Heere bezig is een zondaar te genezen, dan wordt het anders met hem inwendig en uitwendig, naar binnen en naar buiten; als des konings dochter inwendig verheerlijkt wordt, dan is ook hare kleding van gouden borduursel. Dan ook ontvangt de ziel in mindere of meerdere mate bij ogenblikken wel eens troost van de Heere, en wordt op de weg naar de hemel soms zo verkwikt en vertroost, dat hij de wereld met al haar grootheid en rijkdom verachten kan, en soms

zo bijmoedig in de Heere kan zijn, dat hij juichen kan in des Heeren heil, en de vaandelen kan opsteken in de naam van zijn God. Evenwel is deze genezing hier altijd nog maar ten dele, en de ziel zal nog steeds over zonde en onreinheid te zuchten hebben, tot aan het doodbed toe. Maar dan, als de dood komt, zal de ziel volkomen genezen en ontheven worden van alle zonde en onreinheid; en zal naar die plaats gaan, waar geen Izaak meer blind, en geen Jakob meer kreupel is, en waar geen inwoner meer zal zeggen: ik ben ziek! en waar niemand over zijn zonde of over enig gebrek zal te klagen hebben.

TOEPASSING

Laat ons nu hieruit nog een woord tot lering, vermaning en vertroosting zoeken voor te stellen. Eerst heb ik dan een woord aan den onbekeerden zondaar, en dat wel ten eerste aan zulken, die niet weten dat zij ziek zijn, en zich dus ook om geen genezing bekommeren. Ten tweede, aan zulken, die zichzelf genezen, zonder de Heere nodig te hebben. En ten derde, aan zulken, die altoos roepen: ik ben onmachtig, ik kan mijzelf niet genezen.

Vooreerst dan, gij die nimmer gevoel van een dodelijke krankheid gehad hebt, en dus ook naar geen genezing uit ziet. De meeste mensen in ons vaderland en van de gehele aarde, zijn even zo gesteld als gij, en ook even zo rampzalig en ongelukkig. Maar wat zal dit u haten in het bange sterfuur en in de ontzaglijke eeuwigheid, als uw bange ogen eens zullen opengaan. Och! mochten uw ogen hier in de tijd nog eens voor uw rampzalige toestand geopend worden! Want God roept u toe: Wee de gerusten te Sion! Wee de goddeloze, want het zal hem kwalijk gaan! Gij hebt misschien geld en goed; maar zal dit u kunnen troosten ten dage van Gods verbolgenheid? Gij hebt mogelijk een vrolijk leven in de zonde; maar dit zal God van u wegrukken op het bange doodbed. Gij hebt veel medegenoten en vrienden in de zonde; maar ik bid u, wat zullen zij u geven als gij met hen voor de wereldrechter zult staan in de dag der algemene afrekening? Dan zult gij toch van alles verlaten zijn, dan zullen de bergen en steenrotsen doof voor uw geroep en gekerm zijn, en weigeren om op u te vallen en u te verpletteren. Dan zult gij rondom u een brandende wereld zien, die met een gedruis zal voorbij gaan met al haar heerlijkheid; binnen in u zult gij een knagend geweten gevoelen, dat al te laat tot uw rampzaligheid is wakker geworden; en boven u zult gij een rechtvaardige en onverbiddelijke rechter zien, die naar uw gekerm niet horen zal en geen van uw zonden vergeten is, want er is een gedenkboek voor Zijn aan gezicht, en hij zal ieders werk in het gericht brengen, alle verborgen daden openbaren en straffen tot in alle eeuwigheid naar lichaam en ziel. Nu dan, *de Rechter staat voor de deur*. Daarom, ach leert hier nog voor God in de schuld vallen, en uw Rechter om genade bidden, eer het voor eeuwig te laat zal zijn.

Ten tweede. Sommige mensen hebben wel geen recht gevoel van hun ziekte, maar weten toch dat het niet goed met hen staat voor de eeuwigheid; doch zij genezen zichzelf en benemen zich alle onrust door telkens te roepen: O God, zijt mij zondaar genadig! Roepende dus dezelfde woorden als de arme tollenaar, maar geenszins met hetzelfde hart.

Anderen genezen zich van alle onrust, met de gedachten dat zij nog lang genoeg tijd hebben om tot bekering te komen, en bedenken niet dat de dood en eeuwigheid hen elk uur overvallen kan.

Anderen hebben enige schrik voor de dood, en breken daarom enige uitwendige takken van hun zonden af, en doen met Herodes vele goede dingen, hoewel het hart even zo krank en verrot, hoog en ongebogen blijft, als het immer geweest is.

Tot zulken moeten wij zeggen: hij moet alleen bevreesd zijn voor de dood en eeuwigheid, maar het moet u smart en leed beginnen te doen dat uw ziel ziek is, en dat gij door de zonde van God zijt afgefallen. Gij moet om Jezus verlegen worden, om de Geest en om verzoening met God, en om een leven in des Heeren dienst en gemeenschap, en anders mogen wij niets goeds van u denken.

Ten derde. Sommige mensen zeggen: God zal in mij het werk moeten beginnen, en mij moeten genezen: en daarom helpt het mij niets of ik mijzelf pijnig. Daarom zal ik maar wachten tot dat de Heere zich over mij ontfermt; en het is onnodig om mij tot mijn plicht te vermanen. Hierop antwoord ik: o mens! spreek toch zo niet; schuil niet achter uw onmacht, maar val daarmee liever neer voor de Heere, en houd u biddend in de weg van middelen. Ik zeg niet dat gij uzelf genezen kunt: maar dit zeg ik, dat ik u zeer wil aanraden om tot het badwater te komen, waar al duizenden zulke personen als gij zijt in genezen zijn geworden. Hoewel gij niemand hebt om u in dat badwater te werpen, zo is het evenwel uw roeping om aan de zijde daarvan te gaan liggen; en wie weet, de Heere mocht zich over u ontfermen, zoals in dat geval van die onmachtige man, die acht-en-dertig jaren aan Bethesda had krank gelegen, en eindelijk door Jezus genezen werd. God is gewoon om zondaars met Zijn genade te verrassen, en daarom raad ik u, houd u in de weg van middelen, en doe als die vier melaatse mannen buiten de poort van Samaria, welke zeiden: blijven wij hier, zo zijn wij gewisselijk dood. Indien wij zeggen, laat ons in de stad komen, zo is de honger in de stad, en wij zullen daar sterven, en indien wij hier blijven, wij zullen ook sterven: nu dan, komt, laat ons in het leger der Syriërs vallen; indien zij ons laten leven, wij zullen leven, en indien zij ons doden, wij zullen maar sterven. Och, waag het zo ook eens om voor des Heeren voeten neer te vallen, en uw Rechter om genade te bidden. Ja, daarenboven zeg ik u: gij moogt en moet tot Christus komen, want Hij is zo goed en vriendelijk geweest, om u, arm, snood en verdoemelijk zondaar, te nodigen, en indien gij nu weigert om te komen, zo zal Hij ook eenmaal in uw verderf lachen, en Hij zal spotten als uw vreze komt. Och, heb dan de zonde niet lief, en verhard u niet tegen de Heere, want er komt eenmaal een tijd waarvan Salomo zegt: De goddeloze zal heengedreven worden in zijn kwaad. Namelijk bij de dood, dan zal God u, indien gij zo blijft heendrijven, van uw aardse bezittingen en vermaken wegdrijven; Hij zal u wegdrijven uit het gezelschap van uw huisgenoten en betrekkingen, om in het gezelschap der verdoemden, bij de rijke man, uw ogen op te heffen in de hel, zijnde in de pijn; Hij zal u wegdrijven uit de tijd in de eeuwigheid.

Zolang de tijd nog duurt, is er nog hoop, maar als de tijd weg gaat, is alle hoop voor eeuwig afgesneden. O! gebruik dan de tijd, om voor de eeuwigheid bereid te worden, eer zij u voor altoos ontgaat. Och! vele arme mensen spreken gedurig van tijdverdrijf, maar geloof mij, eenmaal zal de dood de tijd voor u verdrijven, dan zult gij en de dierbare tijd afscheid van elkaar nemen, om elkaar nooit weer te ontmoeten. Daarom, let op uw tijd, opdat God ook eenmaal van u niet zegt: *Ik heb haar tijd gegeven om haar te bekeren, maar zij hebben zich niet bekeert*. Eindelijk, de dood zal u wegdrijven van alle middelen der genade en u brengen geheel buiten alle uitzicht van barmhartigheid; en dan is er geen gelegenheid meer, om olie voor de lamp te kopen. Dan is de lamp in de dood uitgegaan en zal nimmer weer worden aangestoken. Daar mogen, nadat gij gestorven zijt, aanbiedingen van barmhartigheid gedaan worden; maar het is aan anderen, niet meer aan u, want er zijn zulke aanbiedingen niet in die nare plaats waar gij dan naar toe gaat.

Maar gij, godzaligen! God heeft zich over u ontfermd: gij zijt gelukkige en bij aanvang zalige mensen. De Heere heeft u bij de aanvang genezen en uw voeten op die weg gezet, langs welke gij naar de hemel reizen zult. Nochtans is er nog gedurig

nieuwe noodzaak om met de dichter te roepen: *genees mijn ziel!* Hier is toch alles en dus ook de heiligmaking maar ten dele, en dat zal zo blijven tot aan uw doodbed toe. Wij lezen in Lev. 14:34-45, dat God een wet gaf aangaande de huizen, waar de plaag der melaatsheid zich aan de muren openbaarde, namelijk, als de melaatsheid zich in een huis openbaarde, dan moest dit huis worden schoon gemaakt; de muren moesten worden afgeschrobd, de vuile stenen moesten worden uitgebroken, nieuwe weer worden ingemetseld, en dan moest dat huis weer nieuw worden aangepleisterd. Maar indien de melaatsheid dan weer door alles heen kwam breken en de muren weer met die plaag besmet werden, dan moest het ganse huis worden afgebroken en de stenen moesten in een onreine plaats gebracht worden buiten de stad. Nu, evenzo is het ook met u gesteld; al zijt gij reeds bij de aanvang genezen en bekeerd, zo is er evenwel nog een verouderde melaatsheid in uw muren blijven zitten. Gij moogt hier al uitbreken, afschrobben, aanpleisteren, en onder opzien tot de Heere doen al wat gij kunt, de melaatsheid zal nochtans onder Gods toelating gedurig op nieuw uitbotten, tot dat eindelijk uw huis wordt afgebroken en uw lichaam in het stof wordt begraven. Maar ook dan zal uw ziel alle melaatsheid ontvliden en voor eeuwig rein zijn voor de troon Gods. Derhalve, wees niet bang voor het afbreken van uw melaats huis; wees niet bang voor de dood die het middel zal zijn om u naar een volmaakte gelukzaligheid en eeuwige heerlijkheid over te voeren.

Of, zegt mogelijk iemand van u nog; ik mag wel bang voor de dood zijn, want ik vrees, dat de Heere nog geen aanvang zal gemaakt hebben om mijn ziel te genezen, want dan kon immers de zonde niet meer zo in mij woelen als zij nu doet.

Hierop antwoord ik met de taal van een onzer godzalige voorvaderen, die tot moed der zoekende zielen aldus spreekt: ik mag niet nalaten het kinderbrood uit te delen, ofschoon ik vrees, dat de honden daar naar happen zullen, terwijl ik het de kinderen wil toereiken. Ik zeg dan op deze zwaarigheid: schoon wij geen oorkussens moeten maken voor geveinsden, om hun hoofden op te leggen, die haar zelf in de zonde toegeven, en de leer van Gods genade behulpzaam maken aan hun begeerlijkheid, wel tevreden neerliggende in de banden van haar ongerechtigheid. Nochtans moet het erkend worden, de rechtvaardige valt zevenmaal 's daags en ongerechtigheid kan de overhand krijgen over de kinderen van God. Maar zo gij kermende zijt onder het lichaam des doods, de verdorvenheid van uw natuur; van u zelf walgende wegens de zonde van uw hart en leven; strevende om uw lusten te doden; dagelijks vliedende tot het bloed van Christus om vergeving; en uitzien naar de Geest der heiligmaking, schoon gij moogt verplicht wezen om met de psalmist te zeggen: *ongerechtige dingen hadden de overhand op mij*; echter moogt gij met hem daarbij voegen: maar onze overtredingen verzoent Gij. Het nieuwe schepsel bezit alsnog het huis niet alleen, het woont nevens een kwade nabuur, namelijk blijvende verdorvenheid, de overblijfselen van de bedorven natuur. Deze worstelen tezamen om het meesterschap: het vlees begeert tegen de geest, en de geest tegen het vlees. En soms overwint de verdorvenheid, brengende het kind van God gevangen onder de wet der zonde. Laat derhalve de overhand van de verdorvenheid in dit bijzonder geval u niet doen besluiten, dat gij geen van Gods kinderen zijt; maar laat het u vernederen, meer wakende maken, innig doen dorsten naar Jezus Christus, Zijn bloed en Geest; en zelfs die gesteldheid zal een beginsel van genade in u bewijzen, 't welk de verdelging der zonde zoekt, die zo dikwijls tegen u vermogen. Voorts is het ook geen gegronde zwaarigheid, al weet gij juist de tijd niet, wanneer de Heere allereerst Zijn hand aan u begon te leggen. Wanneer wij de vlam zien opgaan, dan weten wij dat er brand is, schoon wij niet mogen weten hoe en wanneer het begon. Zo gij maar kunt bemerken, de gelukkige verandering die in uw ziel gewerkt is; zo gij vindt, dat uw verstand

verlicht is en uw wil geneigd, om zich in alles te voegen naar de wil van God: voornamelijk om u te verenigen met het goddelijk bestek van zaligheid door een gekruiste Verlosser; tevergeefs beroert gij dan uzelf en weigert troost, omdat gij niet weet, hoe, wanneer en door wat weg het verricht is."

Nu, hier laat ik het bij, hopende, dat de Heere dit nog voor of na mijn dood met Zijn zegen achtervolgen zal.

Dat Isrel op de Heer vertrouw, Zijn hoop op Gods ontferming bouw,
En stil berust in Zijn beleid. Van nu tot in al eeuwigheid.

7. DE GEBROKEN STRIK.

OEFENING OVER PSALM 124:7

Onze ziel is ontkomen als een vogel uit de strik der vogelvangers; de strik is gebroken en wij zijn ontkomen.

VOORAFSPRAAK

Toehoorders! worden wij allen zalig? Gaan wij allen naar de hemel? Het is immers zeker, dat ik en gijlieden op de grote reis zijn naar de eindeloze eeuwigheid, en dat ons lot eenmaal zeker zalig of rampzalig wezen zal; en daarom vraag ik nog eens: vrienden, worden wij allen zalig? Zo niet, wie onzer wordt dan zalig, en wie onzer gaat er verloren? Verloren gaan, branden in de hel; eeuwig zuchten en zwoegen onder angst en wanhoop, dat zal waarlijk een ijselijk lot zijn. Verloren gaan, eeuwig bij de duivel te wonen, tevergeefs naar een druppeltje koel water te vragen en eeuwig uit te schreeuwen: ach, ik lijd smart in deze vlam! dat zal wat te zeggen zijn. Verloren gaan en nimmer een prediker van het Evangelie weder zien, om Christus te verkondigen en zaligheid aan te bieden; verloren te gaan en eeuwig te moeten klagen, zuchten, schreeuwen en branden; o vreselijk en rampzalig lot!

Daarentegen zalig te worden, eeuwig bij Jezus te zijn, eeuwig te zingen en verheugd te zijn, zonder immer gestoord te worden; eeuwig van zijn arbeid te rusten, eeuwig met Gods gelukzalig volk te verkeren in het paleis Gods hier boven; dat zal een heerlijk lot zijn. Derhalve vraag ik nog eens, vriend of vriendin, worden wij allen zalig? Gaan wij allen naar de hemel? Zijn wij allen reisgenoten naar Immanuels land? Zullen wij allen eenmaal inwoners zijn van het betere Kanaän? Gij zult mogelijk zeggen: het is te vrezen, dat wij allen zalig zullen worden; of, mogelijk zegt gij: ik vrees dat er maar weinigen uit ons midden zalig zullen worden. Maar wie is het dan; wie behoort er onder dat klein getal, dat zalig worden zal? Zijt gij het, jongeling; zijt gij het man, vrouw of grijsaard! O! deze vragen zijn gewichtig en behoren ons wel eens tot vragen te brengen, zeggende met de Apostelen: ben ik het, Heere? Ben ik de man die voorbereid is voor de hemel? Behoor ik tot dat arme volk, tot hetwelk Jezus zei: vreest niet, want het is uws vaders welbehagen ulieden het koninkrijk te geven? indien wij toch eenmaal dat koninkrijk zullen ontvangen, dan moeten wij daarvoor ook eerst worden voorbereid door geloof en bekering; dan moeten wij leren strijden om te gaan door de enge poort en om te wandelen op de nauwe weg des levens. Het past ons dus niet, om zorgeloos te zijn en de wereldse dingen boven de hemelse lief te hebben; ook is het niet genoeg om met Bileam telkens naar de hemelse rust en zaligheid te wensen en te verlangen. Nee, op bekering en waarachtige vernieuwing des harten komt het aan, bij een iegelijk onzer, wie wij ook zijn. Onze ziel is een winkel vol ellende en boosheid, daarom is bekering en vernieuwing ons zo nodig. Wij zijn gebonden en geboeid in de strikken van de duivel en verward in zijn netten en daarom hebben wij de Heere zo nodig om losgemaakt te worden, opdat wij eenmaal met David mochten kunnen zeggen: ach Heere, zeker, ik ben Uw knecht . . . gij hebt mijn banden losgemaakt.

Nu, hiervan hopen wij thans, in de hoop op des Heeren zegen nader samen te handelen.

TEKST: PSALM 124:7

Onze ziel is ontkomen als een vogel uit de strik der vogelvangers; de strik is gebroken en wij zijn ontkomen.

Wij zullen deze dierbare tekstwoorden beschouwen, niet zozeer als de taal van de dichter, of als de taal der Kerk in Davids dagen; maar als de taal des geloofs en der dankbaarheid van al het volk Gods, in alle tijden.

Dit dan in het oog houdende, zo vinden wij in onze tekst:

- A. Ten eerste gesproken van het ontkomen der ziel.
- B. En dan vinden wij hier, dat dit ontkomen der ziel, door een gepaste gelijkenis wordt opgehelderd.

A. Belangende het eerste. *Onze ziel is ontkomen*, zo spreekt de gelovige, blijmoedige, dankbare en nederige Christen. En dit zeggen sluit twee zaken in zich op, die wij nader hopen te beschouwen, vooreerst: dat hun zielen in groot gevaar hadden verkeerd, en ten tweede, dat zij uit dit gevaar gelukkig ontkomen waren.

Ten eerste, zei ik, dat hun zielen in groot gevaar verkeerd hadden. O ja! de staat der natuur waarin zij vroeger geleefd hebben, is een staat van gevaar. De onherboren mens, zolang hij Christus mist, leeft als het ware onder de rook der hel, en op de rand van een peilloze afgrond des verderfs, waar hij ieder ogenblik dreigt in te storten; zijn leven hangt aan een zijden draad boven de rokende put der eindeloze rampzaligheid, en indien deze draad door een klein toeval breekt, dan is hij eeuwig verloren. De staat der genade is een staat van ware veiligheid, en degenen die daarin zijn, die zijn als de berg Sions, die niet wankelt, maar blijft tot in der eeuwigheid Maar de staat der natuur is een staat van onveiligheid en gevaar, terwijl dagelijks de banden der zonden en des duivels al vaster worden en de mens ieder ogenblik zijn eeuwig doodvonnis van de rechtvaardige God heeft af te wachten, als er geen tijdige bekering en ware toevluchtneming tot Christus tussenbeide komt. Nu, in dat gevaar hebben de gelovigen vroeger ook verkeerd, zonder dat zij het wisten of ter harte namen; zij waren als slapende lieden in het opperste van de mast, boven de golven van een peilloze oceaan, zij waren misschien telkens al eens krank tot nabij de dood, en werden gedurig wel voor hun gevaar gewaarschuwd; maar zij sliepen onder alles rustig door, totdat God hun wakker maakte, en tot zichzelf deed komen met de verloren zoon. In zulk een gevaar verkeert gijlieden nog, o natuurlijke mensen.

Geen uur hebt gij een verzekerde vrijheid van de hel. Geen ogenblik zijt gij uw leven zeker, en als de dood u in deze toestand overvalt dan zijt gij eeuwig verloren. Naar menselijke wijze gesproken, wordt dit gevaar nog groter als de onherboren zondaar zich zonder grond, vrede en zaligheid belooft, gelijk er toch in onze lichtzinnige eeuw zelfs velen zijn die hoop op de hemel hebben, alleen omdat zij gedoopt zijn, onbesproken leven, belijdenis gedaan hebben en telkens het avondmaal bijwonen. Indien er tot zulken over het noodzakelijke binnenwerk, de waarachtige verandering des harten gesproken wordt, dan geloven zij niet dat ze daaraan behoefte hebben; en zegt men tot zulken, dat hun dode belijdenis en harteloze avondmaalsvieringen hun geenszins aanspraak op de hemel geven, maar dat deze zaken veeleer in de dag van Jezus' ontzaglijke toekomst het schavot zullen zijn waarop zij zullen veroordeeld worden, dan worden zij boos en zeggen dat wij mensenhaters zijn, die met de weegschaal lopen en uit hoogmoed onze naasten liefdeloos veroordelen, even alsof Jezus met geen dubbel „voorwaar" geleerd had, dat de mens andermaal moet geboren worden, dat hij anders het rijk der hemelen niet zien zal. Wat dunkt u, verkeert dan zulk een mens niet in een vreselijk gevaar voor de eeuwigheid, te meer omdat hij niets van zijn gevaar beseffen of geloven wil? Ach! mochten de arme mensen die nog

onbekeerd zijn en toch zo onbekommerd kunnen voortleven, hun gevaar eens geloven en gevoelen, en er eens mee werkzaam raken in het verborgene voor God. Dan toch zouden de straten en wegen zo zwart van volk niet lopen, als er hier of daar een studentenfeest of kermis moet gevierd worden; de dag des Heeren zou zo niet tot een dag des vermaaks misbruikt worden; de godsdienstige samenkomsten, en bijzonder ook de eenzame bidvertrekken zouden meer bezocht worden; men zou om genade leren kermen, en tot Jezus leren vliesen om nog voor eeuwig gered te worden. Doch nu is het verborgen voor hun ogen.

Ten tweede zeide ik, dat het volk van God dit gevaar gelukkig is ontkomen. Daarom zeggen zij in de tekst: *onze ziel is ontkomen!* Ontkomen als een arme schipbreukeling, die op een plank of op een ander stuk van het gebroken schip, ternauwernood aan land komt, terwijl anderen ongelukkig naar de diepte zinken. Ontkomen als uit een slagveld, waarop duizenden sneuvelen, en waarvan enigen wonderlijk gered en behouden worden. Ontkomen bijna als een Jobsbode; ternauwernood van de Sabeers, van het vuur, van de stormwind vrijgeraakt. Maar dit waren maar lichaamsontkomingen, en hier is sprake van eene dierbare zielsontkoming; de andere waren slechts ontcomingen voor een tijd, maar hier wordt gesproken van een ontkomen voor de eindeloze eeuwigheid. O! wat zullen Gods kinderen in de hemel verwonderd zijn over hun zalig deel, als ze daar veel duidelijker dan immer hier op aarde zien zullen, hoe wonderlijk dat ze de duivel, de wet en hun zondige natuurstaat ontkomen zijn, en tevens ook de eeuwig brandende vlammen van de helse poel. Uit een hevige brand te ontkomen, of van een slagveld, of uit een schipbreuk, dat zijn in het eerst zaken van blijdschap en verwondering; maar de ondankbare menselijke natuur is genegen om de grootste goddelijke uitreddingen weer te vergeten; doch dit ontkomen der ziel zal in de lange eeuwigheid nimmer vergeten worden, maar zal altijd stof van verwondering, blijdschap en dankbaarheid opleveren onder het gezelschap der gezaligden voor de troon.

Over dit ontkomen der zielen merken wij verder aan, dat het niet hun vlugheid was, waardoor zij boven anderen in staat zouden geweest zijn om het gevaar behendig te ontsnappen. Het wordt aan de arm des Heeren toegekend, een grijpen van Christus genoemd, waardoor Paulus beleed gegrepen te zijn, een redden uit het vuur, een nieuwe schepping, een opwekking uit de doden. O, al deze spreekwijzen leren ons duidelijk genoeg, dat er hier geen menselijke dapperheid, wijsheid of kracht in aanmerking komt, maar dat het een vrij gunstig en almachtig werk Gods is, als de ziel hel, duivel, wet, toorn en zonde mag ontkomen.

Voorts, sommigen ontkomen reeds in hun frisse jeugd, terwijl anderen eerst oud en grijs in de zonde worden en dan nog ontkomen; ja, zouden er geen gevonden worden, die op een ziek- of sterfbed nog ontkomen? Die nog toonbeelden van Gods genade worden, terwijl zij reeds met de ene voet in de afgrond schenen te dalen en de duivel reeds dacht, dat ze voor eeuwig zijn buit waren?

Eindelijk, bij de bekering, en als de mens door het geloof Christus als een dierbare borg omhelst en aanneemt, dan mag hij zeggen: mijn ziel is ontkomen! Dan toch ontkomt hij Gods toorn, de heerschappij van de duivel en de zonde, de vloek der wet en de vlammen der hel. Evenwel de bestrijdingen van de duivel, de altijd aanklevende smet der zonde, ongeloof en donkerheid, ook kruis en hartzeer zal hij niet eerder dan door middel van de dood ontkomen. Dan, als de vrome mens door de dood dit jammerdal verlaat, zal hij eerst volmaakt alles voor eeuwig ontkomen en eerder niet.

B. Dit ontkomen der ziel wordt nu verder in onze tekst door een gepaste gelijkenis nader opgehelderd, hetwelk wij nu in ons tweede punt zullen nagaan. De tekst zegt:

onze ziel is ontkomen als een vogel uit de strik der vogelvangers; de strik is gebroken en wij zijn ontkomen. Hier hebben wij dan te letten, vooreerst op de netten en strikken der geestelijke vijanden; ten tweede, op het breken van die netten en strikken, en ten derde zien wij dat Gods volk hier voorkomt onder het zinnebeeld van vogels.

Eerst letten wij dan op de netten en strikken der vijanden. *Die mijn ziel zoeken, leggen mij strikken*, zegt David. De wereld spant haar strikken voor het arme volk van God, waarom de dichter ook zegt: *De hovaardigen hebben mij een strik verborgen*. En op een andere plaats bad hij: *bewaar mij voor het geweld des striks, die zij mij verborgen hebben*. Maar bijzonder spant de duivel zijn strikken voor al de kinderen van Adam; en daarvan lezen wij, dat Paulus aan zijn geestelijke zoon Timotheus beveelt, dat hij met zachtmoedigheid moest onderwijzen degenen, die tegenstaan; *of hun God te eniger tijd bekering gawe tot erkenning der waarheid, en zij wederom ontwaken mochten uit de strikken des duivels, onder welke zij gevangen waren tot zijn wil*. Elk mens van nature, zit dus in een strik der zonde en des duivels en hij kan daar niet uit komen, en ook wil hij daar niet uitgaan, maar bemint het leven in de staat der zonde, terwijl hij in de strik geboren is en omdat misschien zijn ouders en voorouders in die strik gestorven zijn; vooral omdat het zijn aard en natuur is om zelfs te zingen en vrolijk te zijn in de strikken van de duivel, zonde en wereld. Ach! wat een arm geboeid schepsel is toch een onbekeerd mens. En er dan nog niets van te geloven, nog niet te gevoelen, dat zulk een scherpe strik knelt en pijn veroorzaakt; maar vrolijk te lachen en dartel te zijn, dit leert ons dat de mens onwijs en gevoelloos is geworden door zijn afval van God.

Ten tweede zegt onze tekst: *de strik is gebroken en wij zijn ontkomen*. Er kwam dus voor Gods volk een tijd waarin zij levendig begonnen in te zien, dat zij in de strik zaten en zelfs daarin geboren waren. Er kwam een tijd, dat zij de zonde moe waren, dat de strik hen begon te knellen, dat zij in de strik tot God begonnen te zuchten en als een bange vogel begonnen te spartelen. Maar nu is de vraag: werden ze daardoor verlost? Hebben zij zelf de strik in stukken gerukt? O nee! maar elders lezen wij: Hij zal u verlossen uit de strik des vogelvangers. En David zegt: *De Heere zal mijn voeten uit het net uitvoeren*. Nu, zo is het ook hier: *de strik is gebroken en wij zijn ontkomen*. De Heere Christus kwam en brak de strik; toen, en niet eerder konden zij daaruit gaan. Hij is dus met al Gods volk: niet ons, o Heere! niet ons! maar Uw naam geef eer, om Uwer goedertierenheid en om Uwer waarheid wil!

Ten derde zien wij, dat Gods volk ons hier voorkomt onder het zinnebeeld van vogels. En om welke redenen komen zij ons hier zo voor? Zeker omdat zij met de vogels ten minste enige overeenkomst hebben, hetwelk uit het volgende nader blijken kan:

Een vogel, die in de strik van de vogelvanger zit, is geheel machteloos om zich daaruit te redden. Door onwijsheid en onbedachtzaamheid kwam hij in de strik, en door machteloosheid is hij genoodzaakt om daarin te blijven, en kan ten minste het net niet aan stukken breken. Nu, zo is het ook met Gods volk. Onbedachtzaam, ja lichtvaardig komen zij niet zelden door eigen schuld in allerlei strikken, en als ze erin zitten, hebben zij kracht van boven nodig of zij kwamen er nooit weer uit.

De vogel, die in de strik zit, is daar niet in zijn element, omdat hij liever vrij is en door de lucht zweeft. Evenzo een kind van God. De zonde is hem toch een plaag des harten, ja is hem de dood geworden, en daarom kan hij niet rusten of tieren in de strikken der zonde. Zie het in Petrus: hij was in de zaal des Hogepriesters in de strik gekomen; hij gevoelde zich ingewonden in de strikken, gelijk de vlieg in de draden van de spin; toen werd hij door de ene en dan weer door een ander aangevallen. Maar och, wat was de man blij dat hij maar uit het gedrang der vijanden mocht komen; hij

had wel door de schoorsteen willen kruipen, om toch maar buiten te komen, en om eens uit te wenen, zijn schuld te belijden en ook weer uit zijn val op te staan.

Nog eens: een vogel, als die los vliegt, maar toch gejaagd en achtervolgd wordt, en daarvoor bang en bevreesd wordt, dan verheft hij zich aanstonds naar boven en zoekt zijn veiligheid in de hoogte. Als de mollen voor hun vijand vrezen, dan kruipen zij in de grond: maar als de vogelen in 't nauw raken, dan vliegen zij van de aarde omhoog. Zo is het nu ook weer met het volk des Heeren. Als de aardmollen dezer wereld in angst, vrees en benauwdheid komen, dan weten zij nergens te kruipen als in de grond; maar als de geestelijke vogels in nood raken, dan zweven zij omhoog en klagen hun nood aan die God, van wie de Kerk oudtijds zei: God is ons een toevlucht; Hij is krachtiglijk bevonden een hulp in benauwdheden. O ja, in angst en nood wordt het openbaar, wat een Christen aan zijn God heeft, en dat er zelfs in de meest radeloze tijden van hem kan gezegd worden: David sterkte zich in de Heere zijn God.

Eindelijk. Het is steeds het vermaak der vogels om in de hoogte te zweven, en als het eens gebeurt dat zij bij toeval uit een strik vrij raken en los komen, dan vliegen zij vrolijk weg, en zingen elk naar hun wijs. Nu, zo is het ook de keus der ziel van al Gods volk om in de hoogte te zweven, te zoeken en te bedenken de dingen die boven zijn, en niet die op de aarde zijn. En van hun geestelijke verlossing uit de strikken des duivels en der zonde wensen zij ook alleen God de eer te geven, en elkaar met de Dichter toe te roepen: Doch roepende tot de Heere in de benauwdheid die zij hadden, verlost Hij ze uit hun angsten. Hij zond Zijn woord uit en heelde ze, en rukte ze uit hun kuilen. Laat ze voor de Heere Zijn goedertierenheid loven, en Zijn wonderwerken voor de kinderen der mensen. En dat ze lofofferen offeren en met gejuich Zijn werken vertellen.

TOEPASSING

Welgelukzalig is nu het volk dat met onze tekst zeggen kan: *onze ziel is ontkomen als een vogel uit de strik der vogelvangers; de strik is gebroken en wij zijn ontkomen.* Maar ongelukkig is het dat er zoveel mensen zijn die niet eens geloven dat zij in de strik leven, en zelfs in de strik geboren zijn. Zulke mensen toch, die nog al goed met zichzelf tevreden zijn, en nog al menen dat zij ten minste enige goede deugden en daden bezitten, die zullen niet veel werk met deze droevige strik hebben, en ook niet veel zorg om eruit te raken.

Andere mensen denken wel niet veel goeds van zichzelf, maar ook niet veel kwaads; zij bemoeien en bekommeren zich zoveel met het goed van deze wereld, dat ze geen tijd of lust hebben om over zonde, of strikken, of loon, of straf, of dood, of eeuwigheid te denken; zij laten alles in 't midden, en bemoeien zich weinig met de verschillen van de Godsdienst, met waarheid of leugen, met zonde of deugden of wat het ook zijn mag; maar zij lopen maar alleen om de schatten van de wereld, en schreeuwen gestadig: wat zullen wij eten en wat zullen wij drinken; of, wie zal ons het goede doen zien?

Anderen zeggen: ik heb wel enige zorg over mijn bestemming voor de eeuwigheid, maar wat zal ik er aan doen? Ik kan de strik toch niet verbreken, en daarom moet ik maar stil zitten, terwijl ik toch onmachtig ben. Maar, lieve mens! dit is een teken dat de strik u nog niet knelt, maar dat het nog uw lust en vermaak is, om in de strik der zonde te zitten. Want indien het anders was, dan zoudt gij, ja, ook wel belijden dat het boven uw vermogen is om de strik te verbreken, maar dan zoudt gij daar zo onbezorgd niet onder voort kunnen, maar gij zoudt onder het gevoel der knellende pijn van uw strikken tot God roepen, en om redding en ontkoming schreeuwen; en dan zou het ook

met ulieden worden zoals de Heere zegt bij Jesaja: dan zult gij roepen en de Heere zal antwoorden, gij zult schreeuwen, en Hij zal zeggen: ziet hier ben Ik! En daarom moogt gij waarlijk achter uw onmacht niet schuilen, want in de Heere is genoegzame gerechtigheid en sterkte om uw banden los te maken. En in de grote oordeelsdag zult gij geenszins zeggen kunnen: ik heb mij wel willen bekeren, maar gij, o God! hebt mij daartoe de genade geweigerd, zodat ik tegen mijn wil en dank onbekeerd heb moeten blijven.

Nu dan, o mijn vriend en vriendin! indien gij uw ziel liefhebt, begint dan eens te vragen om des Heeren ontdekkende Geest, opdat die u met uw verloren en Godvijandige toestand bekend make; begint eens tot Jezus te roep&n om die genade, waardoor gij eenmaal zoudt mogen en kunnen zeggen: Och Heere, zeker ik ben uw knecht . . Gij hebt mijn banden losgemaakt. Bedenkt dat gij leeft op de rand van de eindeloze eeuwigheid, en dat gij dagelijks in gevaar zijt om in de hel neer te storten, en daarom neemt uw genadetijd waar, eer het voor eeuwig te laat is.

Voorts, gij arme bekommerde en zoekende zielen! O, wat zoudt gij verblijd wezen, indien gij eens met volle vrijmoedigheid kon zeggen: *onze ziel is ontkomen als een vogel uit de strik der vogelvangers; de strik is gebroken en wij zijn ontkomen*. Nochtans, hoewel u deze vrijmoedigheid nog ontbreekt, zo blijft evenwel maar biddende op de Heere wachten, want allen die op Hem wachten, die zullen niet beschaamd worden Hij heeft nooit tot het zaad van Jakob gezegd, zoek mij tevergeefs! Jezus is een almachtige en gewillige Koning, van wiens goedheid gij bij mogelijkheid niet ruim genoeg denken kunt; en Hij zal zeker op Zijn tijd alle de strikken en netten verbreken, waarin gij uzelf nu nog zo verward bevindt. Intussen moogt gij het reeds voor genade achten, dat de strikken der zonde u knellen, en dat gij het moe zijt geworden om tegen God te zondigen; dat gij een volle Jezus voor u noodzakelijk ziet, en dat het uw innige keus en begeerte is, om de Heere, was het mogelijk, volmaakt te dienen. Hij toch, die in u het goede werk begonnen heeft, zal het voleindigen, want Jezus is zowel de laatste als de eerste; Hij is de overste leidsman en voleinder des geloofs. Ziet dan maar biddende uit naar de Heere en wacht op Hem; en bedenkt dat gij nog geen acht en dertig jaren aan dit Bethesda hebt krank gelegen.

Hij kan, en wil en zal in nood, Zelfs bij het naad'ren van
den dood,
Volkomen uitkomst geven.

Eindelijk, vromen allen tezamen. Vooreerst. Zijt nederig en dankbaar, omdat de Heere de strik gebroken heeft, waardoor uw zielen ontkomen zijn. Uwe zielen zijn ontkomen uit de gevangenis van de satan, ontkomen van de toorn Gods, ontkomen van de vloek der wet, ontkomen van de brede weg des verderfs, en gebracht op de weg ten hemel. Dit heeft de Heere gedaan. O! wat zijt gij dan aan de genade veel verschuldigd, en wat moest u dit een aansporing zijn, om nederig, dankbaar en godzalig te leven, en te luisteren naar Paulus' woord: *indien gij dan met Christus zijt opgewekt, zo zoekt de dingen die boven zijn*.

Ten tweede. Een volgende reden om u tot een klein voelen van uzelf op te wekken, is uw gedurig verzondigen en telkens in nieuwe strikken lopen, waaraan gij u zelf nog dagelijks schuldig maakt. Gij had reeds lang geleerd moeten hebben om veel voorzichtiger te zijn, en meer voor uw voeten te zien, want gij weet toch wel dat de wereld een plaats van strikken en netten is; een plaats, waar voetangels en klemmen liggen, en waar gij een gedurig gevaar hebt om op verboden grond te komen. Dina, Jakobs dochter, ging uit om de dochteren des lands te zien, maar zij wist niet dat er binnen Sichem een strik stond, waarin zij gevangen zou worden; en zo werd haar nieuwsgierigheid de oorzaak dat zij haar eer verloor, en honderden arme mensen hun

leven. Petrus kwam ongeroepen in de zaal van Kajafas, trad lichtvaardig op verboden grond, waagde zich te diep in het gezelschap van des satans dienaren, verloochende daar zijn Meester, en moest het later met hete tranen *bitter* bewenen. Wacht u dan voor de Sichemsgezelschappen, en voor de Kajafaszalen, opdat gij uw eer en de rust van uw gemoed niet zal verliezen. Waagt u nooit te diep in de gezelschappen der ijdele werelddienaren, want zij zullen u met schone en vleierende woorden zoeken van de been te helpen, en indien gij u een enkel woord moogt laten ontvallen, waarop enige aanmerking te maken is, dan zullen zij u lasteren, en Gods naam ontteren om uwentwil. Getroost u liever om bij de wereld de naam te dragen, dat gij wat al te stijf en wat al te zonderling zijt, en dat gij een hater zijt van het vrolijke en gezellige leven. Een goede naam bij de wereld te hebben, is wel aan de ene kant nuttig, maar ook soms zeer gevaarlijk. Gods kinderen moeten voor de wereld altijd tekenen en wonderen blijven van de Heere der Heirscharen, die op de berg Sion woont.

Ten derde. Weest ook gewaarschuwd om nimmer strikken en netten voor anderen te zetten en te spannen. Aaron was een valstrik voor Israël, toen hij het gouden kalf maakte. Mogelijk hebben velen van het volk dit kalf in mindere of meerdere mate geëerd, die het anders niet zouden gedaan hebben, maar die nu dachten, dat er wel geen kwaad in steken zou, omdat de vrome Hogepriester het toch zelf gemaakt had. zo kan de een vrome soms een strik en net voor de anderen zijn. Zo was David een strik voor Bathseba, en Petrus voor Barnabas, toen Petrus onoprecht handelde te Antiochie, en Barnabas mee afgetrokken werd door de veinzing van de vrome Apostel. Zo kunt gij ook een strik voor anderen worden, door gelijkvormigheid aan de wereld in de klerenpracht, huissieraad en andere pronkerij, waarmee gij boven uw staat gaat, en de ene van uw medebroeders soms bedroeft, terwijl gij een ander uitlokt om uw voorbeeld te volgen. En zo zoudt gij in veel meer andere dingen een strik voor een ander kunnen worden. Wacht u daarvoor en leeft waakzaam, met het oog op den Heere, en zoekt zo de strikken des duivels en der wereld te mijden, en uzelf biddend te wachten dat gij ook geen strikken voor anderen zet of zelf voor anderen geen valstrik wordt.

Ten vierde. Weest verheugd en verblijd over het grote heilgoed dat u te beurt gevallen is. Iemand, die nog in dat grote zielsgevaar verkeert, waarin alle mensen geboren zijn, die mag zijn hoofd wel de ganse dag laten hangen, al had hij overigens ook een zeer gezond lichaam, en dan nog enige tonnen goud tot zijn beschikking. „Een rentenier is maar een arm dier", heeft mij onlangs een oud man gezegd, en dat wel omdat zulk een doorgaans zo verlegen is met zijn lege tijd. Maar wij moeten immers inzonderheid opmerken, dat dit arme dier spoedig zijn trotse hoofd zal moeten buigen onder het geweld des doods, en die dan wel goud maar geen God heeft, wat zal die beginnen als dat woord eens zal beginnen vervuld te worden: zo grote weelde als zij gehad hebben, zo grote pijniging en rouw zal haar worden aangedaan.

Maar gij, die zeggen kunt: *mijn ziel is ontkomen!* Al hadt gij met Lot maar een spelonk om in te wonen; met de Doper maar wat sprinkhanen om te eten; met Elia maar een ruig kleed om u te dekken, ja, al moest gij gelijk die verdrukte heiligen, gekleed gaan in schaapsvellen of geitenvellen, dolende op de bergen, en schuilende in de bossen, spelonken en holen der aarde, uw rijkdom is toch zo onbeschrijfelijk groot, dat gij u nooit genoeg verblijden en verheugen kunt.

Of, zou 't geen stof tot blijdschap wezen,
Die voor dezen, Lag in satans boze net.
En die door Gods sterke handen,
Uit die banden,

Zijt getrokken en gered?
Zouden arme wereldlingen, Juichen, zingen.
In de boeien van de hel?
En zult gij zijn uitverkoren En herboren,
Zitten nog in druk en kwel?
Komt dan, Jehova's lievelingen, Wilt nu zingen,
Wekt u op tot Godes lof
Waarom langer neergebogen, Met uw ogen ?
Heft uw zieien uit het stof;
Laat uw harte zich verblijden, 't Allen tijde.
In den Heer uw zalig lot;
Laat uw mond, uw hart en keele, Altijd kwele,
Zingt den lof van uwen God.
Richt dan op het hart naar boven, Om te loven,
Hem, die u heeft lief gehad, En u, eer gij waart geboren, Uitverkoren.
Voor de zalige hemelstad,
Hou dan op van treurig leven, Zoekt te zweven,
Boven 't stof van druk en zorg;
Zijn 't de zonden, die u wonden? g' Heb gevonden:
Jezus tot uw vaste borg.

8. BLIJKEN VAN JEZUS' WONDERMACHT EN LIEFDE

OEFENING OVER MATTH. 12: 22

VOORAFSPRAAK

Hoe dierbaar is uw goedertierenheid, o God! Dies de mensenkinderen onder de schaduw uwer vleugelen toevlucht nemen. Zo spreekt de dichter van Psalm 36:8. Ja dierbaar, met recht dierbaar is toch de goedertierenheid des Heeren, ook over ons arme zondaren; daardoor wordt Hij nog bewogen om ons te dragen en te zegenen met gezondheid en overvloed; daardoor mogen wij nog weer in welstand elkaars aangezichten zien en hier vergaderd zijn, in voorbijgaan van anderen, die weggereisd zijn naar een grote eeuwigheid. Nog eens: door Gods grote en dierbare goedertierenheid is het, dat wij nog niet verwezen zijn naar het eeuwige verderf; dat wij nog integendeel genodigd worden om met vrijmoedigheid toe te gaan tot de troon der genade, en dat Jezus nog slechte mensen roept, om herwaarts tot Hem te keren en zich door Hem te laten zaligen. Nu dan, hoe dierbaar is Gods goedertierenheid! Och! mochten wij, arme, zondige en blinde mensenkinderen, dan ook haast en spoed maken, om van deze dierbare goedertierenheid een nuttig en heilzaam gebruik te maken en toevlucht te nemen onder de schaduw der vleugelen van de Heere Christus, om in Hem ons heil en onze zaligheid te zoeken. Hoe weinig baat zouden wij er toch in de ure des doods bij hebben, al hadden wij geheel de wereld gewonnen, als wij dan onze arme ziel en eeuwig heil moesten verliezen? Maar ook omgekeerd, hoe zalig zal het in dat laatste ogenblik voor mij en voor ulieden zijn, als wij ons dan in Christus mogen geborgen vinden; en hoe nodig is het dus, om tot Hem bijtijds in onze gezonde dagen toevlucht te nemen. Indien wij toch de zonde en de wereld liefhebben, dan zullen wij met de wereld eeuwig moeten verloren gaan. Indien wij ondernemen, om op onze eigen deugd te steunen en gerust te zijn, dan zullen wij insgelijks de enge hemelpoort mislopen. Indien wij van onze gebeden, vorige of tegenwoordige onrust, onze grond maken, dan ook zullen wij die poort eenmaal gesloten vinden. Er blijft dan niets voor ons over, dan om als arme, naakte, blinde, onreine en ellendige zondaren onze zielen op te heffen tot Christus; om evenals het door de slangen gebeten Israël, ons oog op te heffen tot het ware tegenbeeld van die koperen slang, die door Mozes verhoogd is in de woestijn; om voor Hem in het stof te buigen en in Hem ons leven en de behoudenis onzer zielen te zoeken; terwijl Hij toch gekomen is om op te zoeken en zalig te maken dat verloren was. Hij is machtig en gewillig ons van de heerschappij der zonde te verlossen, ons een nieuw hart en een nieuwe keus te geven om de Heere te dienen, en van Gods toorn en de vloek Zijner wet te verlossen, en ons vrede en verzoening met Hem te beschikken.

Komt, over de macht en gewilligheid van de Heere Jezus, om zondaren te zaligen en de noodzakelijkheid voor elk onzer om schuilplaats bij Hem te zoeken, hopen wij thans nader nog iets te zeggen.

TEKST: MATTH. 12:22

Toen werd tot Hem gebracht, een van de duivel bezetene, die blind en stom was, en Hij genas hem, alzo dat de blinde en stomme beide sprak en zag.

Over de woorden van onze tekst, zal ik maar in het kort, de volgende leerzame aanmerkingen zoeken voor te stellen.

Ten eerste. Ziet hier, wat al ongelukkige en tevens wonderlijke dingen er toch door de zonde in de wereld gekomen zijn. Men vindt hier en elders gesproken van mensen, die door de duivel bezeten waren, of, zoals ze op een andere plaats genoemd worden, mensen, die door onreine geesten gekweld waren. En dan lezen wij van sommigen, die niet één duivel, maar zelfs een grote menigte duivelen in zich hadden; zoals Maria Magdalena, welke was bezeten geweest met zeven duivelen en een menigte van duivelen waren in die twee mannen gevaren, waarvan wij bij onze Evangelist lezen. Zulke arme schepselen werden dan soms door de duivel in het vuur geworpen of in het water, gelijk wij zulks op een andere plaats vinden; en zij werden op een heel vreselijke wijze naar het lichaam en naar de ziel door zulke onreine geesten gekweld en geplaagd, zodat zij zich woedend met stenen sloegen, hun kleren van zich wierpen, in de graven bij de doodsbeenderen vernachtten en zelfs op andere mensen aanvielen, gelijk wij van die twee even genoemde bezetenen lezen. Het rechte *hoe* van deze plaag kunnen wij verder niet verklaren en ook willen wij niet onderzoeken of dezelve nog op de wereld aanwezig is of niet. Dit kunnen wij evenwel met zekerheid zeggen, dat elk onbekeerd mens nog leeft en verkeert onder de macht en heerschappij des duivels, en dat het eenmaal zwaar en vreselijk zal zijn voor degenen die verloren gaan, om eeuwig in het gezelschap van die boze geesten in de hel te verkeren. Hier op aarde werden zulke arme ellendigen, zelfs zodanig door de duivelen gepijnigd en woest gemaakt, dat ze telkens in het vuur en het water geworpen werden, dat zij naakt liepen, in graven vernachtten, zich pijnigden en met stenen sloegen; nochtans was er hier nog mogelijkheid voor zulke mensen om gered te worden, en in menigte werden zij ook door de weldoende Jezus verlost en gered; maar och! wat zal het eenmaal voor de zondaar te zeggen zijn, als er geen redding meer zal te hopen zijn, en als hij dan eeuwig door duivelen zal gepijnigd worden. Och, hoort eens, onbekeerd mens! Hoort eens, wat het te zeggen zal zijn, om voor eeuwig verloren te gaan; hoort eens, wat een ijselijk woord er voor u in de Bijbel staat, namelijk: de rook van haar pijniging gaat op tot in alle eeuwigheid; zij worden gepijnigd dag en nacht, tot in alle eeuwigheid En waarlijk, dit zal ook zeker uw rampzalig lot zijn, indien gij niet bekeerd wordt. Och, mocht de schrik des Heeren u dan nog eens bewegen tot het geloof, mocht gij nog eens voor God neervallen en om de bekering aan het roepen raken, want uit de hel zal in eeuwigheid geen wederkeren zijn.

Ten tweede. Een volgende opmerking, die ons uit onze tekst als vanzelf in de hand komt, is deze: het moet zeker zijn, dat de duivelen tot nog toe niet altijd in de hel zijn, maar telkens onder Gods hoge toelating uit hun gevangenis worden uitgelaten, om op Adams diep gezonken kinderen aan te vallen, en zelfs des Heeren volk droevig te kwellen en te plagen. Petrus leert ons, dat de duivelen in de hel zijn geworpen, en overgegeven aan de ketenen der duisternis, om tot het oordeel bewaard te worden. Evenwel worden ze tot hun eigen meerdere rampzaligheid en als een oordeel Gods over het zondige mensdom, telkens zeker uit die gevangenis uitgelaten, om de mensen te verleiden en te kwellen. Ja, want in onze tekst en op veel meer andere plaatsen vinden wij de duivels in de mens. Elders vinden wij die boze geesten gevaren in meer dan twee duizend redeloze dieren. Bij Job vinden wij, dat de duivel kwam om de aarde door te trekken en die te doorwandelen; en op een andere plaats zegt de Apostel, dat de duivel omgaat als een leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden De wijze,

hoe die boze geesten rondzwerven, hun macht, hoe die geesten op onze geest werken, en wat ze al weten of niet weten, dat zijn voor ons diepe verborgenheden, die wij hier nooit doorpeilen kunnen, en het is niet raadzaam daar veel over te spreken of te diep in te dringen. Maar een zaak is nodig, namelijk, om veel te bidden: Heere, leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze; leer ons de goede strijd strijden, U achteraan kleven en naar het eeuwige leven grijpen. Wij leren uit de Schrift, dat de duivel een vijand van het gebed is. Toen Paulus en Silas tot het gebed heengingen, werden zij door de onreine geest gekweld en nageroepen en als wij ons ook tot het gebed willen begeven, zal de satan het ons ook op alle mogelijke wijze trachten te beletten. Laat ons evenwel door alle tegenstand zoeken heen te dringen in de kracht van Christus, want bidden (wat men ook denkt of zegt) is geen vruchteloze arbeid; en ook de duivel kan niet verder gaan als hem van hogerhand wordt toegelaten. Zelfs geen onrein zwijn mogt hij aanranden, of hij moest daartoe eerst ver- lof vragen en verkrijgen van den Heere Jezus; waaruit wij dan zien, dat hij onder Jezus' opzicht staat en niet verder kan gaan, als hem wordt toegelaten. Evenwel is waken en bidden noodzakelijk. Horen wij wat goeds, dat ons nuttig kan zijn voor de eeuwigheid, de duivel zal zoeken om het weer weg te rukken en tot de zonde zal hij ons zoeken aan te drijven. Daarom waakt ten allen tijde, biddende, dat gij waardig geacht zult worden, om eenmaal met al des Heeren erfvolk te komen in die zalige rust, waar de God des vredes de satan onder de voeten van zijn volk zal verpletteren.

Ten derde. Een volgende opmerking, die wij uit onze tekst kunnen maken, is deze: ziet hier ons voorrecht naar het lichaam boven de man waarvan in onze tekst gesproken wordt. Hij was van de duivel bezeten, en ten gevolge daarvan was hij ook blind en stom. Ja, sommige geleerden (die ik hierover heb kunnen nazien) denken dat hij ook doof geweest is, omdat het griekse grondwoord, dat hier door stom is overgezet, eigenlijk iemand aanduidt die tegelijk stom en doof is. Volgens hun, wordt ditzelfde woord gevonden in Luk. 1:22, waar gezegd wordt dat Zacharias stom werd; en nu zien wij uit vers 62 van dat hoofdstuk dat hij ook doof moet geweest zijn, want zij wenkten hem met de hand, toen zij hem vragen wilden welke naam aan zijn zoon moest gegeven worden. Hoe het ook zij, deze man was ten minste van de duivel bezeten, blind en stom. O hoe ellendig! Hij had geen ogen om naar een redder uit te zien; en hij had geen tong of spraak om aan iemand zijn nood te klagen. En wij arme zondaren, wij hebben ogen om te zien, een tong om te spreken en oren om te horen; en dit alles is zo groot een geluk, dat het met geen pen te beschrijven is, en indien wij slechts onze spraak, gezicht of gehoor zouden verliezen, zouden wij eerst recht ontdekken hoe groot het voorrecht is dat wij vroeger hadden en dan zouden moeten missen.

Maar nu zal het de grote vraag zijn, of wij nu onze ogen, oren en tong tot Gods eer en onze zaligheid gebruiken? Een vloeker en leugenaar, een achterklapper en lasteraar, een dartele spotter met God en Zijn dienst en met Zijn arme volk, is waardig dat zijn vloekende tong verrotte in zijn vuile mond. Een mens, wiens ogen altijd naar de zonde uitgaan, en die zijn ogen gebruikt of liever misbruikt, om altijd zijns naastens gebrek te bespieden, die is waardig dat de Filistijnen komen om zijn ogen uit te graven, gelijk weleer Simson wedervoer. Een mens, wiens oren zodanig met aarde zijn toegestopt, dat hij altijd ongenegen en afkerig is om naar de woorden van God en de dingen der eeuwigheid te luisteren, maar wiens oren integendeel gaarne scherp luisteren naar allerlei ijdel geklets en vuile redenen, is waardig dat hij voor altijd doof wordt. O mens! keert hiermee eens naar binnen. De Heere heeft u een tong gegeven, maar gebruikt gij die wel om Gods lof te vertellen? Gebruikt gij die wel om uw nood aan de Heere te klagen, en uw naasten te stichten met nuttige redenen? God heeft u een goed

gehoor gegeven, maar staan uw oren nu wel open om naar Gods wet te luisteren? Hij gaf u het gezicht uwer ogen, maar bidt gij nu wel met David: *wend mijn ogen af dat ze geen ijdelheid zien*; en zien uw ogen nu wel uit naar Jezus als de enige redder? Och, indien wij toch onze voorrechten misbruiken, en onze oren, ogen en tong aan de duivel geven, dan zouden wij eenmaal in de hel moeten wensen dat wij liever stom, doof en blind mochten geboren geweest zijn. En gij, kinderen Gods! gij zijt het volk aan't welk de Heere beloofd heeft: met nieuwe tongen zullen zij spreken, en tot hetwelk de Heere zegt: o gij, die des Heeren doet gedenken, laat geen stilzwijgen bij ulieden wezen; en die bijgevolg verplicht zijn om te zeggen: om Sions wil zal ik niet zwijgen, en om Jeruzalems wil zal ik niet stil zijn. O! gebruikt dan oog en oor, mond en tong, tot verheerlijking van uw God en tot nut van uw naasten. Bedenkt dat uw werk groot is, uw kracht klein en uw tijd kort, en zoekt toch te werken terwijl het dag is; de nacht komt eerlang waarin niemand werken kan.

Ten vierde. Ziet hier verder het dierbare geluk van deze ongelukkige man, omdat er een weldoende Heere Jezus was, die hem liefde te genezen, en voor wiens wondermacht niets te wonderlijk is. Hij kon Jezus niet begeren, want hij was geheel door de boze vijand ingenomen, maar Jezus begeerde hem; hij kon Jezus niet zien want hij was geheel blind, maar de ontfermende ogen van Jezus zagen hem. Hij werd tot Jezus gebracht, en ook niet tevergeefs, want Jezus genas hem, dreef de duivel uit hem, en herstelde hem zo volkomen dat hij zowel sprak en zag. O! ziet hier eens het groot vermogen van de wonderlijke Heere Jezus; Hij is de machtige, om de duivel en de zonde uit te drijven. Hij opent de ogen der blinden, en hij maakt de gevangenen los. Hij heeft het vermogen om de tong der stommen te doen juichen, en de kreupelen te doen springen als een hert. De Heere in Israël geprezen, doet wonderen, *Hij alleen*. Maar ziet hier ook een blijk van Jezus' goedheid en gewilligheid om ellendigen te redden. Och, doorbladert toch de ganse evangelische geschiedenis, en zoekt of gij iemand vinden kunt die ongered door Jezus werd weggezonden. Blinden gaf Hij het gezicht, doven het gehoor, melaatsen werden door Hem gereinigd en doden opgewekt. En dit geeft mij thans een heerlijke aanleiding, O mijn arme medereizigers naar de eeuwigheid, om deze dierbare en beminnelijke Jezus ook ulieden aan te prijzen. Uw toestand mag zo ellendig en akelig zijn als hij wil; uw ziel mag zo blind zijn, uw hart zo verhard, en uw tong zo stom als het ooit mogelijk is, nochtans bezit de Heere Jezus het vermogen om uw arme ziel te redden, en u van de banden des duivels los te maken, zodat er ook van u zal kunnen gezegd worden: het geschiedde dat die arme stomme en blinde zowel sprak en zag. Onmogelijk kunt gij uzelf redden, maar het is zaak voor u, om u als een machteloze en blinde aan de voeten van deze Jezus neer te werpen en Hem om genezende genade aan te lopen. Is uw arme ziel bezeten door de duivel en de zonde, alleen Jezus is de machtige om de Satan bij u van de troon te werpen en Zijn genadeheerschappij in uw ziel op te richten. Zijt gij stom, en hebt gij het vermogen niet om aan Jezus uw nood te klagen; och legt u dan maar zo stom als gij zijt voor Zijn voeten neer, en verwacht uw heil alleen van Hem die de tongen der stommen kan doen juichen, en in generlei wijze van uzelf of van het arme schepsel dat nimmer redden kan. Hebt gij als een blinde, behoefte aan ontdekkende genade, Jezus' vermaken zijn nog met de mensenkinderen, en Hij alleen kan de ogen der blinden openen. Och blijft dan niet door wereldliefde of zondenlust van Jezus af. Zegt ook niet, ik ben mogelijk niet uitverkoren tot de zaligheid; want hoewel het zeker waar is dat er een verkiezing en verwerping bestaat, beide voortvloeiende uit het eeuwige en vrijmachtige welbehagen Gods, zo moeten wij toch de verborgen dingen voor de Heere laten, en in eenvoudigheid en ernst tot die Jezus vluchten, die nimmer een komend zondaar afwijst, en die in het dierbaar Evangelie gezegd heeft: zo wie dorst

heeft die kome, en die wil neme het water des levens om niet. Het is waar, er is een genadige verkiezing, en een rechtvaardige verwerping, en geen dan alleen de uitverkorenen worden zalig, maar evenzeer is het ook waar, dat al de komende en zoekende zondaren zonder onderscheid bij Jezus goed onthaal zullen vinden, en dat niemand van hen zal worden voor het hoofd gestoten, maar zeker zal gered en gezaligd worden. Gij zegt mogelijk: deze strijdige zaak kan ik toch maar niet vereffend krijgen! Maar nu, o arme aardworm, dat is ook uw zaak niet. De hoge God zal wel zonder u voor de uitvoering van Zijn besluiten en voor de vervulling van Zijn beloften zorgen. Uw zaak is het, om uw tijd niet te verpraten over de goddelijke verborgenheden, maar zonder achterwaarts te zien, met haast naar de vrijstad te lopen, opdat gij uw arme schuldige ziel in veiligheid zult gesteld vinden eer de dood komt. Och, mocht onze verwaande wijsheid dan hier maar eens dwaasheid worden; en mochten wij ons verstand maar eens gevangen leiden onder de gehoorzaamheid van Christus. Mochten wij maar eens leren zeggen: Heere, gij zijt groot, en wij arme dwaze aardwormen, wij begrijpen u niet! En mochten wij onder alle strijd en tegenstand onze verberging en zaligheid maar in die Jezus zoeken, van wie de dichter zegt: *hoe dierbaar is uw goedertierenheid o God! dies de mensenkinderen toevlucht nemen onder de schaduw Uwer vleugelen*. Nog eens: zegt ook niet: het is met mij te ver gekomen, ik ben te oud of ik heb te lang en te zwaar gezondigd om zalig te worden! Nee vrienden! De vriendelijke Heere Jezus weet raad voor alle kwalen; wij vinden in onze tekst een voorbeeld van een man, die door de duivel bezeten, stom en blind was, maar toen hij tot Jezus gebracht werd, was zijn genezing zo volkomen, dat hij zowel sprak en zag. En waarom zoudt gij dan ook niet kunnen gered worden? Och denkt toch niet zo hard van de Heere Jezus! Maar ook, neemt dit ter harte, dat indien gij van Jezus terug blijft, en de zonde liefhebt, en in zorgeloosheid door de dood overvallen wordt, dan zult gij het hard en zwaar hebben in de eeuwigheid, en dan zal het Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn in de dag des oordeels dan ulieden.

Ten vijfde. Volk des Heeren! ziet hier ook iets tot lering en vertroosting in de tekst voor u. De man, waarvan onze tekst spreekt, werd zo wonderdadig en genadig door Jezus gered, dat hij zowel sprak als zag. Maar o, niet minder een wonder van Jezus' alvermogenende genade is aan u geschied. Gij waart in uw treurig eertijds een slaaf van de duivel; uw ziel was een zetel van allerlei verdorvenheden, uw lichaam was een huis, waarin de duivel en de zonde woonden; gij waart te stom om uw nood aan Jezus te klagen, en te blind om naar redding uit te zien. Maar Jezus zag op u en had reeds op u gezien van eeuwigheid in de spiegel van het goddelijk raadsbesluit. Hij wendde Zijn genezende en wonderdadige hand tot u, omdat Hij u reeds had lief gehad met een eeuwige liefde. Dat gij nu niet meer stom zijt, dat hebt gij aan genade, ja alleen aan genade te danken. Dat gij nu ziet, dat ziet gij door de wonderdoende almacht en goedheid van die grote en wonderlijke Heere Jezus, die alleen het vermogen heeft om de ogen der blinden te openen. Maar vromen! gij klaagt wellicht: „Och „ik ben menigmaal nog zo stom, ik ben zo buiten staat om „lof te spreken ter gedachtenis van Gods heiligheid en ook om „aan de Heere mijn nood te klagen; ik ben te blind om „mijn zielsgebrek recht te beseffen, te blind om op de dierbare „Heere Jezus te zien, en te blind om de ijdelheid en nietigheid „der wereld recht te kunnen zien, zodat ik mij nog menigmaal vergaap aan de dingen waarbij mijn ziel toch niet leven kan. En, o ja vromen! elk van ons zal nog wel genoeg te klagen hebben wegens de overgebleven doofheid, stomheid, blindheid, zonde en ellende; nochtans weet gij immers ook wel, dat gij niet meer zo geheel blind zijt als voorheen, toen gij niets zaagt, noch van de hatelijkheid der zonde, noch van de noodzakelijkheid en dierbaarheid van de Heere

Jezus, en de zaligheid die in Zijn dienst ligt opgesloten. Immers, nu ziet gij dat gij van nature een arme, naakte en blinde zijt, hetwelk gij voorheen niet wist; nu ziet gij, dat het alleen Jezus en geheel Jezus zal moeten zijn, die uw zaak voor God zal moeten bepleiten; nu ziet gij, ofschoon met een gebrekkig oog, dat Hij dierbaar is boven de wereld en al haar schoonheid; nu ziet gij, dat Zijn dienst en gemeenschap begeerlijk is boven alles. En ook zijt gij niet meer geheel stom: nee, gij hebt tijden dat gij aan Koning Jezus uw nood klagen kunt. Hem kunt uitroepen en inroepen als uw Koning, Priester en Profeet, met Hem kunt raadplegen en Hem al uw wegen kunt vertellen. Och, veracht dan toch de dag der kleine dingen niet! En hebt gij nog over veel ellende te klagen: ja moet gij nog telkens zeggen: duizend zorgen, duizend doden, kwellen mijn angstvallig hart? Zijt dan nochtans hiermee opgebeurd, dat Jezus bekwaam is, om op Zijn eigen tijd en wijze uw genezing volkomen te maken. Hij, die de bezetene, die blind en stom was, zo volkomen genas dat hij beide sprak en zag, die zal ook bij u Zijn werk niet onafgedaan laten, maar het goede werk, in u begonnen, zal Hij voortzetten en voltooien, zodat gij vrijuit met Paulus moogt zeggen: Hij, die ons uit zulk een grote nood en dood verlost heeft, is de Heere op Wie wij hopen dat Hij ons ook nog verlossen zal.

Eindelijk ten zesde. Godzaligen! ziet hier het prijzenswaardige gedrag der vrienden van deze bezetene. Hij werd tot Jezus gebracht, zegt de tekst. De bezetene zelf kon niet tot Jezus komen, want hij was razende en onwijs, blind en stom. Maar wat deden nu zijn vrienden, of mogelijk zijn bloedverwanten? Zij brachten hem tot Jezus, en zetten hem daar voor Hem neer, zonder twijfel biddende. Hij mocht zich over deze ellendige ontfermen en hem redden. Evenzo deden ook andere vrienden met die man, die lam en geraakt was; zij droegen die man op een bed en brachten hem bij het huis waar Jezus in was, maar toen ze niet door de schare konden heendringen, droegen zij hem boven op het huis, en braken daar het dak open, en lieten toen zo de geraakte man voor de voeten van Jezus neerzakken, alsof zij zeggen wilde: „Och Heere Jezus! „daar ligt die geraakte man nu voor Uw rekening. Hij is lam en machteloos; maar laat het u nu behagen hem ontferming te bewijzen en te genezen." En nu, van beide was de uitslag, dat die Heere Jezus, die het welbehagen doet dergenen, die Hem vrezen, ook zowel de geraakte als de bezetene herstelde en genas.

Nu willen wij hieruit nog kort twee dingen opmerken:

Ten eerste. Vromen! vindt gij het in onze dagen niet een zeer treurige zaak, dat er zoveel mensen arbeiden om elkaar van Jezus af te brengen? Het ellendige zogenaamde studentenfeest van 17-22 juni, heeft een grote dienst aan de duivel gedaan, en is zeer dienstbaar geweest om duizenden arme zondaren van Jezus af te brengen en te verwijderen. En hoeveel logementen, societeiten, kermissen, tentoonstellingen, harddraverijen en andere snode gezelschappen zijn er in onze tijd, die elk het hunne toebrengen om de arme mensen van Christus af te brengen, de hel te bouwen, en zichzelf en elkaar in een eeuwige ondergang te storten. En dat in een tijd waarin God zo duidelijk gesproken heeft door vreemde stormwinden, schrikkelijke overstromingen en meer andere geduchte oordelen. Zo ooit, dan mocht er in onze tijd wel een Jeremia opstaan om te roepen: O, land, land, land, hoor des Heeren woord! Bijna alle vrees en ontzag voor Gods hoogheid schijnt weg te zijn; mensen die nog op Godsdienst des harten en een tere godvruchtige wandel gezet zijn, worden uitgelachen of voor geveinsden verklaard; en onder al die snode werelddiensten, en het waarnemen van de Filistijnse feesten en Belzazars maaltijden, beloven zich de arme bedrogen zielen de zaligheid, en maken de smalle weg ten hemel zo breed, dat de gehele wereld er bijna op geacht wordt te wandelen.

Ten tweede. Maar gij, volk van God! gij hebt wellicht ook zulken in uw huis of onder uw familie, die geestelijkerwijze geraakt zijn; die van de duivel bezeten, stom en blind zijn? Ik bedoel zulken die onbekeerd zijn en geen lust hebben in de kennis van Gods wegen. Och, brengt ze zo veel in u is dagelijks biddende tot de Heere Jezus, en smeekt Hem dat hun arme zielen nog eens genadig mochten genezen worden. Zij zelf kunnen niet tot Jezus gaan, en zij willen net zomin, maar willen nog liever moordenaars van hun eigen arme zielen worden, dan dat zij God om Zijn genade zouden aanlopen. Hoewel gij nu ook onmachtig zijt om de genade aan iemand van de uw mee te delen, mocht het u nochtans maar veel gegeven worden om ze biddende tot Jezus te brengen, en ze voor Zijn voeten neer te leggen, of het Hem behagen mocht zich over hen te ontfermen tot zaligheid. Wat weet gij, man, of gij langs deze weg uw vrouw nog eens mocht zalig maken; en wat weet gij, vrouw, of gij uw man nog zult zalig maken. In alle geval, het is uw roeping om voor uw naaste God te zoeken, en met woord en wandel uw licht te laten schijnen.

Voorts, verblijdt u in de hoop van een zalige toekomst, want al is hier veel gebrek en strijd, er blijft toch een zalige rust over voor al het arme volk van God.

Amen.

9. DE KONING, GAST EN INWONER BIJ EEN BEDELAAR

OEFENING OVER JOH. 14:23

Jezus antwoordde en zei tot hem: zo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn woord bewaren; en Mijn Vader zal hem lief hebben, en wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken.

VOORAFSPRAAK

Door een mens is de zonde in de wereld gekomen. Door een misdaad is de schuld gekomen over alle mensen tot verdoemenis: also door een rechtvaardigheid komt de rechtvaardigmaking des levens over alle mensen. Door de ongehoorzaamheid van een zijn velen tot zondaars gesteld, en door de gehoorzaamheid van een worden velen tot rechtvaardigen gesteld.

Zo spreekt Paulus, en hieruit leren wij, dat de weg naar de hemel een weg van vrije genade is, zodat Gods volk alleen daarom zalig wordt, omdat haar de volmaakte gehoorzaamheid van de Borg Jezus Christus, uit genade wordt toegerekend. Christus is gehoorzaam geworden tot de dood, ja, tot de dood des kruises; Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; Hij heeft Zijn ziel gegeven tot een rantsoen voor velen; de straf die ons de vrede aanbrengt was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden. Uit al deze plaatsen zien wij duidelijk, dat 's Heeren volk alleen daarom zalig wordt, omdat Christus zich in hun plaats gesteld heeft als Borg en Middelaar, en dat het dus alleen is uit genade door het geloof, en dat niet uit hen, want het is Gods gave.

Maar nu is de vraag: maakt deze leer geene zorgeloze en goddeloze mensen? En het antwoord op die vraag is: geenszins, want het is onmogelijk dat degenen die Christus door een oprecht geloof zijn ingeplant, niet zouden voortbrengen vruchten der dankbaarheid. Trouwens, op de genadige rechtvaardigmaking, moet en zal een oprechte heiligmaking zeker volgen. Hierom is het ook dat de Schrift elders zegt: Christus is allen die Hem gehoorzaam zijn, een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden. De gehoorzaamheid aan Christus is dus niet alleen het zekere gevolg, maar ook een onmisbaar kenteken van de genadige rechtvaardigmaking.

En dat dit zo is en dat het dus ook voor elk van ons noodzakelijk is om Jezus gehoorzaam te zijn en godzalig te leven, dat hopen wij thans nader aan te tonen; en tegelijk wensen wij te tonen, hoe aangenaam, voordelig en zalig het is reeds hier op aarde om de Heere te vrezen en Jezus gehoorzaam te zijn.

TEKST: JOH. 14:23.

Jezus antwoordde en zei tot hem: zo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn woord bewaren; en Mijn Vader zal hem lief hebben, en wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken.

De Heere Jezus had in het een-en-twintigste vers van ons teksthofdstuk gesproken van Zijn oprechte liefhebbers, die door het bewaren van Zijn geboden toonden, dat zij Hem niet in schijn, maar in waarheid lief hadden, en van deze zei Hij: *zij zullen van*

Mijn Vader geliefd worden, en Ik zal hen liefhebben, en Mijzelf aan hen openbaren. Dit openbaren van Jezus, met Zijn Geest en genade, aan de zielen van Zijn gunstgenoten, is onder des Heeren volk geen vreemde zaak, en de Apostel Judas, niet de Iskariot, was hiervan ook geenszins een vreemde; evenwel neemt dit niet weg, dat hij toch Jezus niet recht verstond, en daarom vraagt hij in het vers dat onmiddellijk onze tekst voorafgaat: *Heere wat is het, dat Gij Uzelf aan ons zult openbaren en niet aan de wereld?* Hierop antwoordt Jezus in de woorden van onze tekst, die wij hopen te doorpeilen zover wij zulks kunnen. Wij letten dan op de volgende zaken:

- A. Vooreerst onderzoeken wij, wat het is, Jezus lief te hebben ;
- B. Ten tweede, waarin het bewaren van Zijn Woord bestaat;
- C. Ten derde geven wij acht op de belofte: *Mijn Vader zal hem lief hebben.*
- D. En ten vierde zien wij, wat het zeggen wil: *Wij zullen woning bij hem maken.*

A. Eerst moeten wij dan onderzoeken, wat het is, Jezus lief te hebben. Een ziel, die Jezus lief heeft, is zeer onderscheiden van de lieden dezer wereld, die integendeel de zonde liefhebben en zich over Koning Jezus weinig of niets bekommeren. Een ziel die Jezus lief heeft is vooreerst iemand, die bij des Geestes ontdekkend licht heeft leren kennen, in welk een jammerpoel van ellende hij door de zonde gekomen is. Hij kent zich vuil en walgelijk, zondig en onrein van het hoofd tot de voeten, en weet, dat hij van nature noch God noch Jezus liefhebben kan, maar dat het bedenken van zijn vlees vijandschap tegen God is en dat hij van nature tot diegenen behoort, die beiden, Jezus en de Vader, haten. Alle blinde mensen vinden hier en daar vele booswichten en misdadigers, die zij te beschuldigen hebben en waarop zij uit de hoogte neerzien; maar een mens, wiens ogen door de Heere geopend zijn, die vindt de misdadiger en booswicht in zijn eigen hart, en roept met de Profeet: ik ben een man van onreine lippen.

Ten tweede. Hij ziet zich met schuld beladen en liggende met de ganse wereld voor God verdoemelijk. Al is hij voor grote en uitbrekende zonde bewaard en al leeft hij stil en zedig van zijn jeugd af, zo weet hij evenwel, dat dit zijn gerechtigheid voor God niet zijn kan, maar dat hij een volle Jezus tot zijn Borg en Middelaar zal moeten hebben. En terwijl nu in het dierbare Evangelie zulk een Jezus geopenbaard wordt, die de zondaren zo lief had, dat Hij, om hen te behouden, Zijn kroon en troon verliet en op de aarde neerkwam, om in de gestaltenis van een arme dienstknecht voor hen te lijden en te sterven; terwijl in het Evangelie een Jezus wordt geopenbaard, die verlorenen opzoekt en zalig maakt en die niet gekomen is om der mensen zielen te verderven, maar te behouden die zondaren ontvangt en met hen eet en die niemand, hoe vuil en snood hij ook wezen mag, van de hand wijst; ja, omdat ook deze Jezus zich aan zijn hart openbaart, als de vriendelijke, bereidwillige, algenoegzame, noodzakelijke en gepaste Zaligmaker; terwijl hem min of meer de weg ter verzoening in Zijn bloed wordt ontsloten; zo raakt hij op deze Jezus verliefd en wendt zich worstelende en biddende tot Hem, en ziet met al zijn schuld op Hem, als op dat *Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt*. Jezus wordt hem *dierbaar*; hij kan buiten Jezus niet rusten, zoekt Hem als een volle Jezus aan te nemen en uit te roepen als zijn Profeet, Priester en Koning. Hij gebruikt evangelische pleitredenen en zegt met David: om Uws Naams wil, o Heere, vergeef toch mijn overtreding, want die is groot.

Ten derde. Een ziel die Jezus liefheeft, denkt graag over Jezus, spreekt graag van Hem en voelt graag Zijn nabijheid aan het hart. Iemand met wie wij veel ophebben, daar denken wij gedurig aan, spreken veel van hem en zijn blij als hij ons telkens een vriendelijk bezoek komt brengen; nu, zo is het ook met Jezus' liefhebbers, zij zijn niet

in hun element als hun gedachten zo van God en Jezus afzwerven; maar niets willen zij liever en niets is hen zoeter, als om in hun uit- en ingaan, opstaan en neerliggen, Jezus maar in hun hart en gedachten te hebben, zeggende met David: hoe kostelijk zijn mij Uw gedachten, o God! word ik wakker, zo ben ik nog bij U.

Ten vierde. Iemand, die Jezus liefheeft, draagt er smart en leed over als Hij Jezus' zoete tegenwoordigheid aan zijn gemoed lang moet missen en als hij met de dichter moet klagen: Heere, waarom staat gij van verre? waarom verbergt gij u in tijden van benauwdheid?

Wat het gevoel betreft, dan wordt er een gaande en een komende Jezus gekend op de weg ten hemel, gelijk wij ook lezen van Abraham, nadat de Heere met hem gesproken had, staat er: En God voer op van Abraham. Maar die tijden van Jezus' heengaan, die tijden van donkerheid en verberging, zijn zo treurig voor de liefhebbers van de Heere Jezus, en dan reizen zij geenszins hun weg met blijdschap, maar gaan moedeloos en treurig heen onder hun zo pijnlijk Godgemis.

Ten vijfde. Een ziel die Jezus lief heeft, die heeft dag aan dag werk om te zuchten en te klagen, omdat hij Jezus nog zo weinig liefheeft en dat er nog zoveel andere liefhebbers zijn aan wie hij nog zo menigmaal zijn hart moet inruimen. De zonde en de dingen der wereld, die nemen bij hen nog zo menigmaal de plaats van Jezus in, zodat ze zeer over hun liefdeloosheid tot Jezus te klagen hebben en met Paulus moeten zeggen: hetgeen ik hate, dat doe ik. Die van zichzelf getuigen kan, dat hij Jezus genoeg liefheeft, die spreekt een onverstaanbare taal en geeft duidelijk genoeg te kennen, dat hij een vreemdeling is van zijn eigen hart. Ik heb integendeel wel eens voortreffelijke godzaligen ontmoet, die op de weg naar de hemel grijs geworden waren en die met verzekering wisten, dat hun voeten onwankelbaar vast stonden op de Rotssteen Jezus Christus; en die toch evenals pas beginnende zielen, aanhoudend moesten klagen dat zij de dierbare Jezus nog nooit genoeg hadden lief gehad, en dat zij zich zo menigmaal Zijner geschaamd hadden voor de mensen, die zich hunner niet schaamde, toen Hij aan de geselpaal stond, en aan het harde moordhout was vastgenageld, en die zich ook voor hen niet schamen zal als Hij op de wolken zal komen om doden en levenden te oordelen. Ach! dit zal de klacht wel blijven van al Gods volk tot aan de laatste ademsnik toe. Maar het is goed dat er een dood is, en dat er een eeuwigheid komt, waarin al Gods arme volk Jezus eeuwig volmaakt kunnen liefhebben en verheerlijken zonder zonde.

Ten zesde. Die Jezus lief heeft, bemint ook Zijn volk. Kan het ook anders? Samen zijn zij door een prijs of losgeld van de hel vrijgekocht; enerlei is hun keus, smart en vreugde; zij letten op elkaar als zij elkaar als vreemdeling ontmoeten in de trekschuiten, postwagens of spoortreinen, en verstaan elkaar dan menigmaal met een half woord; zij wandelen op een weg, en arbeiden samen voor een Meester; enerlei vijand hebben zij allen, die hun de Hemel misgunt, en tegen wie zij gestadig op het slagveld moeten staan, totdat zij hem voor eeuwig ontsnappen bij de dood en samen worden vergaderd in dat betere Jeruzalem, waar *die vijand niet in komen zal noch ook een pijl daarin schieten*, zomin als de vijand van Hizkia in het vroegere Jeruzalem. David had de Heere lief, en kon zeggen: hartelijk zal ik U liefhebben, Heere mijne sterkte! En nu kon het ook niet anders of zijn hart moest zich verbonden gevoelen aan al het volk dat met hem dezelfde keus bezat, al waren die juist allen met hem geen koningen of groten der aarde; en dat hij nu ook dat arme volk liefhad, heeft hij gezegd, en ook overvloedig met daden getoond. Een ieder die zegt, dat hij Jezus liefheeft, en toch zijn volk niet hartelijk bemint, die is een leugenaar en een zielsbedrieger.

B. Laat ons nu in de tweede plaats zien, waarin het bewaren van Jezus' woord of geboden bestaat. Zo wie *Mij lief heeft, die zal Mijn Woord bewaren*, zegt Jezus in onze tekst. Jezus' woord is naar de mening van sommigen, hier bepaald Zijn vermaning tot geloof in Hem, waarvan Hij in het tweede vers spreekt, en Zijn opwekking tot broederlijke liefde, hetwelk Hij een nieuw gebod noemt, zeggende: een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkaar liefhebt Maar mij dunkt, dat wij het hier wel in zijn ruimte mogen nemen, en er Zijn ganse Woord en al Zijn bevelen onder verstaan, die wij van het begin tot aan het einde van de Bijbel vinden. Dit Woord bewaren degenen, die Hem liefhebben, zegt Jezus, dat wil zeggen:

Zij onderzoeken dat Woord met biddende belangstelling, en vragen aan de Heere: leer mij een goede zin en wetenschap. Het woord is een lamp en een licht op het pad en voor den voet, maar als ik nu blind ben, dan stoot ik mij links en rechts, en loop overal tegenaan, al is het dat ik die helder brandende lamp in mijn hand heb; daarom moet de Heilige Geest mij ogen geven om te kunnen zien, anders kan ik bij die lamp niet werken, van dat licht niet zien, zo min als een blinde in de natuur van een heldere lamp zien kan. Wij moeten dus biddende lezen, en de Heere smeken, dat Hij onze ogen ontdekt, om de wonderen van Zijn wet te aanschouwen O! David wist het wel, dat hij zulk een arm behoeftig schepsel was, en God zo nodig had om een goed bijbellezer te kunnen zijn; vandaar het gebed: *Leer mij een goede zin en wetenschap, en, ontdek mijn ogen, opdat ik aanschouwe de woorden Uwer wet*. Vrienden! zijt gij ook zulke belangstellende en biddende bijbellezers? Of grijpt gij liever naar de krant dan naar de Bijbel, als gij uzelf eens een leeg uur van uw beroepsbezigheden kunt afzonderen? De lieden van Berea ontvingen het woord met alle toegenegenheid, onderzoekende dagelijks de schriften of deze dingen alzo waren. De kamerling las op zijn wagen de profeet Jesaja; en indien gij enigszins zult behoren tot degenen die Jezus' woord bewaren, dan zult gij mogelijk ook wel eens op de wagen of achter de ploeg, of in uw winkel, of bij een andere gelegenheid een ogenblik uitgebroken hebben, om eens te zien en te horen wat God tot een arm zondaar zegt. Wee u, indien gij uw bijbel ruimschoots met zilver versiert, alleen daarom bij u draagt opdat hij in de kerk door anderen gezien en bewonderd zou worden; of als gij hem jaar in jaar uit op een afgesloten plaats kunt laten, zonder er bijna immer met biddende belangstelling in te zien. Ach vrienden! ik vrees van u, indien het niet verandert en gij geen wezenlijke behoefte aan God en Zijn waarheid krijgt, dat dan eenmaal uw prachtig opgesierde, of onder het stof versmoorde Bijbels tegen u getuigen zullen in de grote dag der dagen.

Maar die nu Jezus' woord recht zal bewaren, die moet niet alleen de Bijbel telkens lezen, en de waarheid trachten te bewaren in zijn geheugen, maar inzonderheid moet hij dat woord bewaren in zijn hart. Dat woord moet hij liefhebben en onder opzien tot Gods bekwaammakende genade, moet hij het van harte gehoorzaam zoeken te zijn. Hij moet hoe heiliger hoe liever voor de Heere zoeken te leven, en met Paulus zeggen: ik heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens. En met David: Uw getuigenissen zijn mijn raadslieden en mijn vermakingen. De wet Uwsmonds is mij beter dan duizenden van goud of zilver. Hoe lief heb ik Uw wet! Zij is mijn betrachting de ganse dag. Ik heb Uw getuigenissen genomen tot mijn eeuwige erve: want zij zijn mijns harten vrolijkheid! Ziet, zo is Gods volk, zo zijn de liefhebbers van de Heere Jezus, mensen, in wier harten Gods wet is; mensen, die graag heilig leven; mensen, die het woord van Jezus bewaren, en dit is in hen een uitwerking en bewijs dat zij Jezus liefhebben.

Dit bewaren van Jezus' woord heeft dan ook invloed op hun hele gedrag en wandel. Nehemia had anders geleefd en gehandeld dan de vorige landvoogden, die het volk beroofd hadden en zich als woekeraars en uitzuigers hadden gedragen; maar dit had

hij niet gedaan omdat hij God vreesde. In het gedrag van Elisa werd het gemerkt dat hij heilig was. En van al de kinderen Sions zegt de Schrift op een andere plaats: *allen die hen zien, zullen ze kennen dat ze een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft*. Indien iemand voorgeeft, dat hij Jezus' woord bewaart, en toch telkens een glas teveel drinkt, de rustdag voor een dag van vermaak houdt, zich afkerig van Gods volk betoont, zijn naasten onderdrukt of bedriegt, en zich boven anderen verheft en hovaardig is op hetgeen hij boven anderen heeft, die is een leugenaar en vleit zich voor de eeuwigheid met een ijdele hoop, die hem in het uur van de dood ontzinken zal. Elk mens heeft hier zijn gebrek, en toch moeten wij zeggen: wacht u voor degenen, die zo schoon spreken kunnen met Jakobs fijne stem en die toch, in het verborgen of openbaar, altijd werken met Ezau's ruige hand. *Spreekt alzo en doet alzo*, dat behoort toch altijd hand aan hand te gaan, anders vermoorden wij onszelf, en pijnigen alle ware vromen, en zijn oorzaak dat de naam des Heeren om onzentwil gelasterd wordt door degenen die buiten zijn.

Voor wij hier nu afgaan, is het nodig, dat wij twee dingen nader opmerken, namelijk: Ten eerste. Als Jezus hier zegt: *die Mij liefheeft, die bewaart Mijn geboden*, dan bedoelt Hij niet het uitwendige bewaren en betrachten van Zijn woord. Men kan met Herodes uitwendig vele goede dingen doen, met de jongeling menen, dat men van jongsaf de wet onderhouden heeft en met Paulus (toen hij nog van zelfkennis ontbloot was) vrij nauwkeurig in de uitwendige letter der gehoorzaamheid zijn, nochtans kan het hart dood en verrot zijn, en men kan met dit alles niet dan zichzelf in het oog hebben en alleen uit een werkheilig beginsel de geboden uitwendig betrachten. En dit moeten wij opmerken ter waarschuwing van natuurlijke mensen, die zich op een dorre zedigheid gerust stellen.

Ten tweede. Als Jezus hier zegt: *die Mij liefheeft zal Mijn woord bewaren*, dan bedoelt Hij ook geen volmaakt bewaren van dat woord, want dat bestaat er onder de ganse hemel niet. Ja, zelfs de beste van Gods kinderen moet met Paulus zeggen: het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet en met een andere apostel: wij struikelen allen in vele. Daniel was een zeer gewenst man, en nochtans moest hij zeer over zichzelf klagen, omdat zijn geweten hem beschuldigde, dat hij door niet weinige zonden zijn God en weldoener beledigd had, zoals uit het negende hoofdstuk van zijn boek te zien is. De allerheiligste, zolang hij in dit leven is, heeft wel een oprecht, maar toch slechts een klein beginsel van de ware gehoorzaamheid aan het woord van de Heere Jezus. En dit moet worden opgemerkt tot moedgeving van heilbegerige en bekommerde zielen, die zo menigmaal hun staat verwerpen, omdat zij nog zo gebrekkig zijn in het bewaren van Jezus' woord.

C. Laat ons nu in de derde plaats acht geven op de belofte, die in onze tekst gedaan wordt aan de liefhebbers van Jezus, die Zijn woord bewaren. *Mijn Vader zal dezulken liefhebben*, zegt Jezus. Merkt hier op :

Ten eerste. Als Jezus zegt: *Mijn Vader zal hem liefhebben*, dan wil Hij zichzelf daarmee onder verstaan hebben; Hij zal de zodanigen zeker ook liefhebben. Dit blijkt ons uit het elfde vers van ons teksthoofdstuk, waar Hij zegt, dat Hij *in de Vader is en de Vader in Hem*. Verder blijkt ons dit uit de volgende woorden, waar onze tekst mee besloten wordt, waar Hij in het meervoud zegt, *wij zullen tot hem komen*; en eindelijk blijkt het ons uit vers 21, waar Hij van Zijn vrienden zei: *zij zullen van Mijn Vader geliefd worden, en Ik zal ze lief hebben*.

Ten tweede moeten wij hier opmerken, dat, als er hier gezegd wordt, *mijn Vader zal hem liefhebben*, dat dan niet gesproken wordt van het liefhebben van God, waardoor Hij van alle eeuwigheid Zijn volk lief had. Dat is een geheel vrijwillige liefde, die

reeds van de nooit begonnen eeuwigheid tot de zondaar bestond, toen hij nog moest geboren worden en toen hij uit vrijwillige liefde werd uitverkoren in Christus zonder enig vooruitgezien geloof of goede werken.

Maar de liefde, waar in de tekst over gesproken wordt, is het dadelijk ondervinden en genieten van de goddelijke liefde, als die liefde in het hart van zo'n mens wordt uitgestort door de Heilige Geest. Als God de Vader de bewijzen van Zijn liefde aan Zijn volk toont, door het instorten van dierbare vertroosting in hun harten, die beter te ondervinden dan te beschrijven zijn en waarvan de ziel in verwondering uitroept: bij deze dingen leeft men en in alle deze is het leven mijns geestes. Als ook Christus Zijn liefde aan het hart van de Zijnen doet gevoelen, hetwelk nog al meestal in de binnenkamers van des Heeren volk genoten wordt en waarover zij dan uitroepen: Uw uitmuntende liefde is beter dan wijn. Al gaf mij iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, ik zou hem ten enenmale verachten. O! deze liefde, dit liefhebben, deze zalige ondervinding, is zulk een dierbare zaak, dat degene, die maar iets van deze wijn geproefd heeft, niet kan nalaten om daar weer naar te verlangen. Het is niet alleen een zielverkwikkend en verzadigend, maar het is ook een zielvernederend goed, waardoor de ziel hoe langer hoe armer wordt en bij zichzelf uitroept: O Heere! wat beweegt u toch om te doen aan zulk een dode hond als ik ben? Het is ook een goed, dat de ziel aanspoort, om in des Heeren kracht de zonde te ontvlieden en met ernst de heiligmaking na te jagen, omdat zulk een goede God het zo waard is, om met duizend lichamen en zielen ootmoedig en oprecht gediend te worden. Tijdgelovigen en bijna-christenen, worden wel eens iets in hun hart gewaar, dat enige gelijkenis naar deze liefde heeft, ten minste, dat zij daarvoor houden: want van dezulken zegt Jezus, *dat zij het woord horende, datzelve terstond met vreugde ontvangen*; maar het geeft hen geen aansporing tot een nauw en teer godzalig leven, ook maakt het hun niet arm en laag bij zichzelf; maar zij verheffen er zich op en lopen er de wereld mee in; het goede dat in hen scheen te zijn, raakt weer weg, omdat zij geen wortel in zichzelf hebben.

Voorts merken wij over deze liefdesondervinding op, dat ze beloofd wordt aan allen, die Jezus liefhebben en Zijn Woord bewaren, en dat de zwakste in het geloof daarvan ook min of meer deelachtig is, al durft hij zelf het er wellicht niet voor te houden. Ook geloof ik, dat wij er meer van zouden ontvangen en genieten, indien onze al te grote liefdeloosheid en ongehoorzaamheid aan Jezus en Zijn woord de oorzaken niet waren, waardoor deze fontein der vertroosting voor ons menigmaal wordt toegestopt. Mochten wij meer onze *weg wel aanstellen*, God zou ons meer Zijn heil doen zien. Beminden wij meer *Gods wet*, wij zouden ook meer grote vrede hebben en geen aanstoot. Wandelen wij meer in de *vreze des Heeren*, dan zouden ook meer de vertroosting des Heiligen Geestes vermenigvuldigd worden. Die Mij eren, die zal Ik eren, zegt de Heere. Mochten wij beschaamd en verlegen worden, omdat wij onszelf kwaad doen en zelf de oorzaak zijn van de dorheid en magerheid onzer zielen!

D. Eindelijk, in onze vierde hoofdzaak, letten wij nog op die woorden waar Jezus zegt: *en Wij zullen tot hem komen en woning bij hem maken*. Hierover merken wij kort de volgende zaken op :

Ten eerste. God de Vader en de Zoon, wonen door de Heilige Geest in het hart van ieder christen. Dit is een onbeschrijfelijk en onverklaarbaar wonder, en evenwel een waarachtige waarheid. Daarom zegt de Schrift ook elders, dat Christus een gestalte krijgt in het hart van Zijn volk en dat Hij door het geloof in hun harten woont. En op een andere plaats wordt gezegd: want gij zijt de tempel des levenden Gods; gelijkerwijs God gezegd heeft, Ik zal in haar wonen, en Ik zal onder haar wandelen en ik zal haar tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn. Daarom wordt er ook

aan de gelovigen gevraagd: of weet gij niet, dat ulieder lichamen tempels van de Heilige Geest zijn? Het is een groot wonder als Gods volk, die van nature maar onreine en ellendige mensen zijn, genoemd worden: *medeburgers der heiligen, en huisgenoten Gods*; maar nog groter, dunkt mij, is het wonder, dat God een huisgenoot en inwoner bij hen heeft willen worden, gelijk wij hier uit de Schrift getoond hebben. Ten tweede. Als nu God de Vader en de Zoon, door de Heilige Geest, wonen zullen in het hart van een mens, die van nature een onreine zondaar is, dan spreekt het vanzelf, dat het vooraf nodig is, om dat zondaarshart tot zulk een heilige woning in te ruimen, te reinigen en bekwaam te maken. Van nature zijn wij allen in het algemeen en elk voor zich in het bijzonder, een woning van de duivel en van de zonde. De zonde is het erfgoed waarin en waarmee wij geboren zijn; en als God ons aan onszelf overlaat en als aan de stem van ons geweten gehoor geweigerd wordt, dan zijn wij zo zorgeloos en onbekommerd, dat wij slapende in de zonde naar de eeuwigheid gaan. En al is het, dat wij telkens onder de middelen leven en ook van alle onrust voor de toekomst niet verstoken zijn, zo is nochtans het ware beginsel van het genadeleven niet in ons hart, indien wij niet wedergeboren zijn. Bijgevolg is het een vaste waarheid, dat, indien ons hart een heilige woning van de God des hemels zal zijn, er dan vooraf een almachtige bekwaammaking toe nodig moet wezen. En wij zouden wijs handelen, als wij ons rampzalig hart, dat van nature een optrek des duivels en een woonhuis van allerlei godbeledigende zonde is, ootmoedig aan de voeten van Jezus mochten brengen, opdat Hij het door de almacht van Zijn genade zou maken tot Zijn troon en eeuwige woning. Haastig kan onze tijd weg zijn; haastig kan lichaam en ziel vaneen gescheiden worden door de dood; haastig kunnen die beide verdeeld worden tussen de hel en het graf. En daarom gij, die Jezus nog niet kent en dus ook niet bemint! Ik wens, dat God u genade geve, om biddende uw eeuwige behoud te behartigen en Hem te smeken, dat Hij nog uit een steen een kind Abrahams mocht believe te maken tot Zijn eer en uw eeuwige voorrecht en zaligheid.

Ten derde. Als Jezus in onze tekst zegt: *Wij zullen woning bij hem maken*, dan geeft dit ook te kennen, dat Hij met Zijn Geest en genade eeuwig bij Zijn volk blijven zal, en hen nimmer weer zal verlaten, naardien de genadegift en roeping Gods onberouwelijk is. Hierom zeggen onze kanttekenners, dat het woord *woning* in het Grieks eigenlijk *blijving* betekent. De Heere zal dan eeuwig en altoos blijven wonen in het hart van de Zijnen, en nooit meer van hen scheiden of hen verlaten om hun nog inwonende gebreken en struikelingen; want Hij weet wat van Zijn maaksel te wachten is, gedachtig zijnde dat zij stof zijn. Nochtans gebeurt het niet zelden, dat een arme Christen deze zalige goddelijke inwoning voor een tijd niet gewaar wordt, en dat de ziel, wat gevoel betreft, weleens veel onder zijn Godsgemis te klagen heeft en soms twijfelt of de Heere nog wel ooit zijn hart tot een woning gekozen heeft, omdat er tot zijn smart en leed nog zo droevig veel zondige, boze gedachten en overleggingen in zijn hart huisvesten. Nochtans, die klachten over het gemis van de Heere, en over de nog inwonende zonden, waardoor de ziel zelfs onder het gebed gepijnigd wordt, zijn duidelijke tekenen, dat de Heere Zijn inwoning in het hart van zulke mensen genomen heeft, dat Hij eenmaal weer klaar bij Zijn eigen licht, aan zulke arme zielen zich zal openbaren, al was het dan zelfs bij het naderen van de dood. Daarom zeggen wij ook tot zulke zuchtende en klagende zielen: wacht op de Heere en Hij zal op Zijn eigen tijd en wijze ulieder harten versterken.

Ten vierde vragen wij: waartoe woont de Heere in het hart van Zijn volk? En wat doet Hij al in die wonderlijke woning? En wij antwoorden :

Hij woont daar, om hen door Zijn woord en geest op de hemelweg te onderwijzen en raad te geven. Daarom lezen wij: al uw kinderen zullen door de Heere geleerd zijn O!

wie is een leraar gelijk Hij? De dwaas zal op de hemelweg niet dwalen; de dwaas is een godgeleerde, omdat de Heere zelf hem onderwijst en hem raad geeft in elk geval waarin hij zich zelf niet redden kan.

Voorts, de Heere woont in Zijn volk, om Zijn heilig ongenoegen te tonen over hun zonden, want Hij kastijdt degene, die Hij liefheeft, en geselt een iegelijke zoon, die Hij aanneemt. En die zonder kastijding zijn, dat zijn bastaarden en niet zonen. Als Zijn lievelingen Zijn heilige wegen verlaten, dan houdt Hij Zijn troost en zalige liefde in, en toont hun Zijn heilig ongenoegen over de zonden, zodat degenen die geen bastaarden zijn, moeten ondervinden, dat het kwaad en bitter is om de Heere te verlaten en tegen de heilige Israëls te zondigen.

Nog eens: Hij woont daar, om telkens de zielen van Zijn gunstgenoten te verkwikken en te vertroosten; Hij zegt als 't ware tot hen: staat op, eet en drinkt, want de weg zou voor u te veel zijn, zodat zij mogen ondervinden, dat het goed is dat het hart gesterkt wordt door genade. O zalige Bethels! daar de Heere Zijn volk vertroost en van vrede spreekt tot de zielen van Zijn gunstgenoten, hetzij onder het gehoor of bij het zingen van een Psalm, onder het gebed, in gesprekken of eenzame overdenkingen. Hij woont bij hen in, om ze telkens met geestelijke lekkernijen te verkwikken die de wereld niet kent.

Eindelijk, de Heere woont in hen, om ze te bewaren voor de listige en geweldige aanslagen van de boze. O, geliefden! Het volk van de Heere is, volgens onze tekst, Zijn huis en woning, en dit dierbaar godshuis kan in alle eeuwigheid niet ondersteboven vallen, omdat de Almachtige inwoner daar voor zorgt en hen in de kracht Gods bewaart, door het geloof, tot de zaligheid. Gods volk heeft zijn hemelse wachtmeester altijd dicht bij de hand; Hij is nooit van huis af, en nooit slaapt of sluimert Hij. Hij houdt de wacht tegen de nachtelijke dieven, tegen de vuurvlammen en stormwinden, en zo zal het huis eeuwig veilig zijn.

Ten vijfde. Laat ons nu nog een ogenblik stilstaan bij het geluk en het zalige voorrecht van dat volk, tegen hetwelk de Heere zegt: *Wij zullen woning bij hen maken*. Dit mag met recht *een grote en dierbare belofte* genoemd worden. Elk vroom mens, hoe arm en ongeacht ook, is een prachtig koningspaleis, waarin zich de grote Koning der koningen ophoudt, ja, daar woont en er eeuwig blijft.

Het was een voorrecht voor de arme weduwe te Zarfath, dat de beroemde profeet Elia tot haar inkwam om bij haar te wonen. Het was een wonderbare verering voor Lot en Abraham, dat zij engelen mochten herbergen. Het was een wonder voor Elizabeth, dat Maria, de moeder des Heeren, tot haar kwam. Maar O, welk een wonder en welk een zalig voorrecht moet het dan wel zijn, als de Vader en de Zoon door de Geest, tot een arme en vuile zondaar inkomen om woning bij hem te maken, en daar eeuwig te blijven. Ja, dan mag er met recht gezegd worden: heden is dezen huize zaligheid geschied, nademaal ook deze een zoon Abrahams is! O zalige en welkome gasten! Zij brengen alles mee wat tot het leven en de godzaligheid van node is; zij geven de ziel licht en raad, waar hij geen weg of raad weet; zij geven hem genade om te zitten in de schuilplaats des Allerhoogsten, in de schaduw des Almachtigen; zij bewaren hem op de weg des levens en brengen hem eenmaal in het volle genot der hemelse zaligheid. En nu, dit zalige voorrecht valt niet zelden de armste, meest dwaze en ongeachte lieden dezer wereld te beurt, terwijl rijken en wijzen daar menigmaal van verstoken en uitgesloten blijven.

TOEPASSING

Twee dingen, zo het mij voorkomt, zullen altijd onmogelijk te bevatten en te beschrijven zijn: aan de ene zijde het allerdierbaarste geluk van des Heeren volk, en aan de andere kant het vreselijk ongeluk van een onbekeerd mens, al had hij zoveel miljoenen als er sterren aan het uitspansel schijnen. Een begenadigd mens toch, al moet hij krom gebogen gaan onder de last van zware arbeid en moeilijke zorgen, en al bewoont hij slechts een hut van zoden, en al moet hij leven van het geld dat op de dag des Heeren met het zwarte zakje wordt verzameld, en al moet hij soms enigermate honger en gebrek lijden; zijn lichaam is evenwel een tempel des Heiligen Geestes, een woning en paleis van de zalige God, die altijd in hem woont en hem nimmer zal verlaten; maar een onbekeerd mens is een wandelende moordenaarskuil, een optrek van de vorst der duisternis, en van allerlei vuile zonden, wiens straf en eeuwige ondergang hem overal op de hielen volgt, zonder dat hij het ziet of ter harte neemt. Een begenadigd mens, als de dood komt, is op een ogenblik van al zijn gebrek, zonde en zorg verlost, en gaat uit een moeilijk jammerdal over naar een eeuwige rust en gelukzaligheid, waar hij in een ogenblik al zijn druk en kruis vergeten zal; maar een onbekeerd mens, als hij sterft dan begint zijn eeuwigdurende zielenangst en lichaamspijn, waarvan hij nimmermeer verlossing te hopen heeft; hij moet een donkere eeuwigheid in; hij heeft geld, tijd en vrienden gehad, roepstemmen en genademiddelen; maar nu is hij alles kwijt en moet alleen weg, om met een toornig God te doen te krijgen. Een begenadigd mens, als de dag des oordeels zal gekomen zijn, zal met een onbeschrijflijke vreugde uit zijn graf opstaan, zal de verheerlijkte Jezus kennen als zijn Borg en Bruidegom en zal zich onder al de gelukzaligen geschaard vinden aan des Rechters rechterhand, om zo met de ganse schaar het hemelse vaderland voor eeuwig binnen te trekken; maar een onbekeerd mens, zal door een vreselijke zielsangst en wanhoop worden aangegrepen zodra zijn graf opengaat; hij zal zijn afgod, de wereld, zien verbranden; vruchteloos tot bergen en steenrotsen schreeuwen, die weigeren zullen hem voor altijd te verpletteren en voor Gods heilig oog te bedekken, het akelig gehuil en gekerm van de duizenden van zijn rampzalige lotgenoten zal zijn smart en angst verzwaren, hij zal schoorvoetend de gloeiende oven worden binnengedreven, waar hij eeuwig gepijnigd zal worden in de gloeiende armen van de duivel en zijn engelen. Mogelijk had hij een vrome vader en moeder, die hem hier menigmaal

ernstig vermaanden en met vele tranen zijn zaligheid zochten en begeerden; die gaan voor zijn ogen de hemel binnen, en hij moet er buiten blijven, hoe gaarne hij ook die dierbare en vrome ouders zou willen nalopen. Ach! hij ziet ze in alle eeuwigheid niet weer, maar moet, terwijl zijn ouders vrolijk juichen voor de troon, eeuwig de dag zijner geboorte vervloeken in de hel, waar hij tijd zal hebben, om het eeuwig onder een knagend naberouw te bejammeren, dat hij zijn ouders zoveel smart en hartzeer heeft aangedaan.

O, arme wereldling! Hieruit kunt gij dan zien, dat gij er veel bij winnen zou, indien gij nog eens recht begeerte mocht krijgen om Jezus lief te hebben en Zijn Woord te bewaren. Nu is uw hart nog een woning van de duivel, die u leidt waar hij u hebben wil; en als hij u lang genoeg in de rosmolen van duizend zondige begeerlijkheden zal hebben rondgejaagd, dan zal hij u eindelijk in het eeuwige verderf slepen. Och, mocht gij dan nog de Heere Jezus leren te voet vallen; mocht nog leren belijden, dat uw hart een woning is van de zonde en de duivel, dat gij in de zonde geboren zijt en niet anders kunt, noch wilt doen dan zondigen, dat gij tegen de Heere gezondigd hebt zoveel jaren als gij oud zijt, dat gij Jezus bloed tot nu toe hebt onrein geacht en zijn roepstemmen verworpen. Mocht gij nog eens met God leren worstelen, en mocht het nog eens uw dringende behoefte worden, dat Hij in genade op u zou neerzien, dat Hij

u mocht bekeren, uw boze hart nog tot Zijn woning mocht maken en u leiden op de weg des levens. Wereldling! op deze manier zijn alle ware vromen vragende en roepende geworden in hun eerste zoekenstijd, op deze manier mochten zij aanhouden met smeken en worstelen, zij gaan daarin ook nog voort tot op de dag van heden toe; het is door genade ook voor hun geen vruchteloze arbeid. Nu, daar de ware vromen hun dierbare geluk gekregen hebben, daar kunt gij het ook nog voor niets krijgen. Jezus is nog goed en mild, en Hij staat nog met geopende armen, om zondaren ook van het vuilste soort tot zich te nodigen. Maar ook deze goedheid en mildheid van Jezus zal eenmaal tegen u getuigen, als gij onbekeerd gaat sterven en onbereid voor Zijn rechterstoel moet verschijnen. Jezus kan en wil uw hart nog tot Zijn woning maken; och, zoekt het dan aan Zijn voeten te brengen, of liever, leert eens roepen met des Heeren volk: trek mij, Heere Jezus, dan zal ik u nalopen, en ruk mij toch uit de boeien en handen des satans.

Bedenkt toch, dat gij geschapen zijt voor de eeuwigheid; gij zijt verplicht om Jezus lief te hebben, Zijn woord te bewaren, Hem aan te hangen, in Hem te geloven en Hem uit te roepen tot Koning over uwe zielen; en als gij daar nog eenmaal toe komt, dan zult gij ondervinden, dat het zoet en zalig is Koning Jezus te dienen, en op de weg naar de hemel te verheerlijken.

Och, wat ik u bidden mag, wees dan toch zo zorgeloos niet; dient de wereld en de duivel niet; zoekt uw vermaak niet in de zonde, want dit alles zal u zoveel bitterheid veroorzaken als uw tijd voorbij is, en als gij eerlang met de dood zult liggen te worstelen.

Nu dan, jong en oud, wie gij ook zijt! De aanbiddelijke Zaligmaker, die u niet nodig heeft, die belooft u nog heden uit neerbuigende goedheid te roepen en te nodigen; och weigert dan toch niet om naar Zijn vriendelijke stem te horen, maar wendt u naar hem toe, en wordt nog behouden.

Of zegt mogelijk iemand van u: „ik vrees dat ik er niet toe komen kan; ik zie er geen raad toe, dewijl ik zo diep onmachtig ben." Indien de zaak u maar werkelijk ernst is, mijn vriend; indien het er u maar waarlijk om te doen is, dan zal uw onmacht u niet buiten de hemel houden. Jezus is die grote doorbreker, die de ijzeren deuren en koperen grendelen voor u kan en wil in stukken slaan, en Zijn almacht in uw onmacht wil verheerlijken.

Een ander zal mogelijk zeggen: „ik zou wel gaarne Jezus tot mijn deel en Koning willen hebben, maar hoe kan ik ertoe komen, want ik ben niet alleen een groot zondaar, maar ook een oud en verhard zondaar, die het al zovele jaren tegen God heeft uitgehouden." Nu mijn vriend, dat is zeer ongelukkig; gij hebt de bloem van uw beste dagen aan de wereld opgeofferd, en nu schiet er niets meer over dan enige onzekere dagen van de versleten ouderdom; de duivel is met uw beste dagen en krachten heen gegaan, en nu is er niets meer dan het uitschot van uw tijd, om mogelijk nog aan den dienst des Heeren toe te wijden. Nochtans, ook gij hebt nog de vrijheid om uw Rechter om genade te bidden, en mag ook nog moed scheppen van in genade te zullen worden aangenomen, omdat de Heere in het vrij gunstig evangelie niet bepaald heeft op welke ouderdom of leeftijd de mens niet meer tot Hem mag komen, en omdat Hij gezegd heeft: waar de zonde meer geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest. Nu dan, niet uw vorige zonden, noch uw ouderdom of grijsheid, maar uw tegenwoordige zorgeloosheid en uw terugblijven van Christus zal uw eeuwige ondergang bevorderen, als gij onbekeerd blijft.

Eindelijk volk van God! aan u mag ik wel vragen, wat Jonadab weleer aan Amnon vroeg: waarom zijt gij van morgen tot morgen zo mager, gij koningszoon? Gij zijt geestelijke Koningszonen en dochteren, en de Heere heeft van uw harten Zijn woning

gemaakt en heeft u lief met een eeuwige liefde. En nochtans verkeert gij doorgaans zo mager, dor en treurig. Hoe komt het toch, dat gij zo weinig van des Vaders liefde ondervindt? Hoe komt het toch, dat gij het nog zo menigmaal betwijfelt of de Vader en de Zoon wel woning bij u gemaakt hebben? Zou het ook komen omdat wij zo slecht Jezus' woord bewaren, en omdat wij menigmaal zo weinig achting voor Zijn dienst en instellingen betonen? Ik geloof wel van ja; want het moet toch waar zijn, *die Mij lief heeft en mijn woord bewaart, de Vader zal hem liefhebben*; het moet waar zijn: Ik heb lief die Mij lief hebben; het moet *waar zijn, dat ze grote vrede hebben en geen aanstoot, die Gods wet beminnen*. Dat wij dan menigmaal zo weinig vrede en zoveel aanstoot hebben, dat komt zeker omdat wij doorgaans zo ver van de wet afwijken, Jezus zo menigmaal voor de mensen verloochenen, en openlijk zonden bedrijven in Zijn heilige tegenwoordigheid. Bij gevolg, het gemis van Gods gevoelige liefde, en het gevoel van zo veel onvrede en bitterheid in onze harten, zijn nog zoveel roepstemmen tot ons, waardoor de Heere ons nog toeroept: Keert weder, gij afkerige kinderen, en Ik zal uw afkeringen genezen. Ach! mochten wij het dan betreuren, dat wij onze eerste liefde verlaten hebben, en daardoor Gods gevoelige liefde zo menigmaal aan onze harten moeten missen; en laat ons onze wegen onderzoeken en wederkeren tot de Heere met de bede van David: *och, laten toch mijn wegen gericht worden om Uw inzettingen te bewaren. Leer mij Uw welbehagen doen; Uw goede geest geleide mij in een effen land*.

10. DE VLIEGENDE REIZIGER

OEFENING OVER PSALM 90:10

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Pred. 3:2, dat de Prediker zegt: *Daar is een tijd om geboren te worden, en een tijd om te sterven.* De Prediker spreekt hier dus van een tijd der geboorte, en van een sterfdag of sterftijd; maar het is opmerkelijk, dat hij niet spreekt van een tijd om te leven. Het is dus alsof hij ons leren wil, dat onze leeftijd zo kort is, dat die niet waard is om genoemd te worden, omdat wij als het ware met een sprong uit onze wieg naar de eeuwigheid gaan. Ja, werkelijk, ons leven is een zeer korte en vliegende ijdelheid; en het is zeer nodig om eens telkens te denken en te spreken over onze zeer korte dagen en over de zekerheid van onze aanstaande dood.

Nu, over de kortheid van ons leven hebben wij aan deze plaats ook al eens gehandeld; ten minste, ik kan mij nog te binnen brengen dat ik vroeger eens gesproken heb over Pred. 12:5. *De mens gaat naar zijn eeuwig huis.* Daarna heb ik nog eens over de kortheid onzer dagen gehandeld naar aanleiding van Psalm 119:84, waar de Dichter aan de Heere vraagt: *Hoeveel zullen de dagen uws knechts zijn?* Later heb ik eens gesproken over Psalm 90:12, *Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen.* Ook heb ik eens gehandeld over 1 Cor. 7:29, *en dit zeg ik te meer, omdat de tijd voorts kort is.* Nog eens hebben wij overdacht Psalm 103:14, *de dagen des mensen zijn als het gras; als een bloem des velds alzo bloeit hij.* En nog eens over Job 14:1, *de mens, van een vrouw geboren, is kort van dagen en zat van onrust.* En nog de voorgaande zomer heb ik eens gesproken over de taal van Izaak Gen. 27:2, *ik weet de dag mijns doods niet.* Ziet, zo hebben wij al menigmaal over dood en eeuwigheid, en over de kortheid van onze tijd gesproken; en nochtans moet ik bekennen dat het bij mij nog niet van dat gevolg is geweest, dat ik daaruit geleerd heb om recht bij de dag te leven, en mij gestadig de dood voor ogen te stellen. En hoe staat het in deze met ulieden, mijn vrienden? Maakt gij al een recht gebruik van uwe korte onzekere dagen? Leeft gij al bij de dag? Zijt gij al rechte vreemdelingen op aarde geworden? Ik vrees dat het met de meesten van u nog niet zo is als het wel behoorde. Maar hoe het dan ook wezen mag, het zal, hoop ik, niet ondienstig zijn dat wij ook thans eens handelen over de kortheid van ons leven, over de zekerheid van onze dood, en over het grote belang, dat wij allen daarbij hebben.

TEKST: PSALM 90:10 *Wij vliegen daarhenen.*

Deze Psalm is, blijkens het opschrift, een gebed van Mozes; een voornaam gedeelte daarvan is het getuigenis van deze man aangaande de kortheid van de dagen des mensen.

Het is, naar mijn inzien, onnodig, om veel te zeggen tot verklaring van de betekenis van onze tekstwoorden, terwijl het duidelijk genoeg is, dat Mozes hier wil zeggen: onze dagen zijn zeer kort, en mogen met het snel vliegen van een vogel vergeleken worden; onze tijd gaat zeer haast en ongemerkt voorbij, en eer wij er aan denken zijn wij aan ons einde genaderd.

Wij zullen dan van onze tekstwoorden alleen gebruik maken om daaruit aanleiding te nemen en te spreken:

- A. Vooreerst, over de kortheid van ons leven;
- B. Ten tweede, over de zekerheid van onze dood;
- C. En ten derde, zullen wij zien, welk gebruik wij van deze waarheid voor onszelf behoren te maken.

A. Wij vliegen daarhenen! Dit leert ons, dat ons leven zeer kort is en zeer haastig en snel voorbij gaat. En deze waarheid kan ons zeker blijken, wanneer wij van de volgende bijzonderheden nader kennis nemen:

Ten eerste. Dat ons leven zeer kort is, blijkt ons uit het nadrukkelijke woord van onze tekst. Taalkundigen hebben opgemerkt, dat wij hier hetzelfde Hebreeuwse woord vinden als in Jes. 60:8, waar van het vliegen der duif gesproken wordt; in Hab. 1:8, waar wij lezen van het vliegen der arenden; en in Psalm 91:5, waar de dichter spreekt van een pijl, die des daags vliegt. Het is dan of Mozes in onze tekst zeggen wil: zo snel als een duif of arend vliegt, ja zo snel als een pijl van de boog afvliegt, zo snel gaat ook ons leven door; zodat wij maar weinig tijd hebben om op het grote stuk van ons eeuwig heil bedacht te zijn.

Ten tweede. Dat onze tijd kort is, zodat wij vliegende daarheen gaan, dat betuigen ook andere heilige schrijvers, behalve Mozes in onze tekst. *Job spreekt van het getal onzer maanden.* Hij rekende onze leeftijd niet bij jaren, maar wegens de kortheid telde hij die bij maanden, ons zodoende vergelijkende bij de maan, die altijd wassende is of afnemende, totdat ze eindelijk weer verdwijnt. Op een andere plaats rekende hij onze leeftijd slechts bij dagen, die zeer spoedig en ongemerkt voorbij snellen. *De mens, van een vrouw geboren,* hetzij hij een koninklijke waardigheid bekleedt, of met de bedelaarstaf in de hand loopt, is kort van dagen en zat van onrust. David, nog al lager rekenende zegt: mijn leven is een *handbreed*, ja het is als *niets* in vergelijking van het leven der mensen voor de zondvloed, en inzonderheid als *niets* in vergelijking bij de eindeloze eeuwigheid. Daarom wordt ook ons leven bij het gras, en bij een bloem des velds vergeleken. Het gras wordt zeer haast afgesneden en verdort op het veld, een bloem valt zeer spoedig af en vergaat, en evenzo is het ook met de mens. Het gebeurt wel eens dat de mens in de morgenstond nog gezond en fris op en neer wandelt, en dat hij in de avond zich reeds bevindt voor de rechterstoel van Christus, terwijl zijn koude romp wezenloos op het bed neerligt. Daarom vergelijkt ook Jacobus ons leven bij een damp, die voor een weinig tijds gezien wordt en daarna verdwijnt; en Job getuigt van zijn eigen dagen, dat ze sneller geweest waren als een looper; dat ze met jachtschepen waren voorbij gevaren, gelijk een arend die naar het aas toevliegt.

Ten derde. Dat onze dagen kort zijn en snel voorbij vliegen, leert ons ook de ondervinding, indien wij acht geven op onze reeds doorgebrachte dagen in 't algemeen. Mozes vergelijkt ons leven in het vijfde vers van onze tekstpsalm bij een *slaap*, die niet opgemerkt wordt voordat hij geëindigd is. Weinige mensen hebben rechte bevatting van het leven voordat de dood hun wakker maakt; dan eerst beginnen zij te weten en op te merken dat ze levend waren. Ja, bij alle mensen mogen wij zeggen, dat het leven zo ongemerkt als een slaap voorbij gaat. Het heugt ons niet meer, dat wij geboren werden, maar wel dat wij nog jong en klein waren, en dat ook toen onze jeugd en jonkheid ijdelheid was. Wij brachten onze kindse jaren in beuzelachtige ijdelheden door, al spelende met steentjes en schelpjes, en wij werden schielijk en ongemerkt jongelingen, voorbarige, onbedachtzame, dwaze jongelingen, die onze schone jeugd zo hebben doorgebracht dat wij er ons nu nog over schamen, of immers behoren te schamen, biddende met David: Heere, gedenk niet der zonden

mijner jonkheid. Hoe onbedachtzaam wij ook onze jeugd verkwist en onze tijd vertrapt hebben; hoe wij ook zonder erg en oplettenheid leefden; de tijd, de schone tijd, de zo dure en dierbare tijd, wachtte ons evenwel niet, maar brengt ons nu reeds in een meer gevorderden leeftijd en stand. De meesten onzer raakten getrouwd, kwamen in een vrij moeilijk beroep, moeten door veel kommer en zorg heen worstelen, en zijn al telkens zat van onrust. Wij allen hebben al telkens wat, dat ons niet lief en aangenaam is, en zetten zo, onder mooi en kwaad weer, met spoed onze reis voort naar de eeuwigheid; en indien het God belieft ons nog een korte tijd te sparen, dan beginnen onze benen stijf te worden en ons na te slepen, onze ogen worden donker, de grijze haren komen op ons hoofd of zij vallen daaruit, zodat wij gevaar hebben dat de kleine jongens ons de scheldnaam geven, die zij weleer gaven aan de Profeet Elisa, en de ouderdom zet ons neer naast de deur van de dood. Ziet, zo weten wij dus bij ondervinding, dat onze dagen kort zijn, en dat wij snel daarheen vliegen.

Ten vierde. Dat onze dagen kort zijn en dat wij zeer snel heenvliegen, weten wij ook bij ondervinding, indien wij acht geven op dit afgelopen jaar in het bijzonder.

Hoe kort komt het mij voor, dat ik in het verleden jaar, de laatste dag van het oude jaar, hier gesproken heb over Dan. 9:1-4; en de volgende Nieuwjaarsdag, over Dan. 12:13, waar de Heere tot de Profeet zeide: *En gij mijn knecht Daniel, gaat gij heen naar het einde, want gij zult rusten en opstaan in uw lot, in het einde der dagen.* Wie zou nu zeggen, dat dit al een jaar geleden was?

Indien wij te Utrecht of elders in de eenzame opsluiting zaten, of indien wij met een lichaam vol pijn op een ziekbed lagen, dan zou een week ons lang vallen; anders, hoe spoedig snelt een week voorbij; wat valt ons een maand kort; hoe klein is de tussentijd tussen zomer en winter, en hoe spoedig is dit afgelopen jaar weggevlogen, waarin echter duizenden gevallen zijn en wij nog blijven staan. Evenwel moeten wij bedenken, dat dit weggesnelde jaar ons al weer een jaar nader gebracht heeft aan de eeuwigheid; en hoe lang of kort wij nog hier zullen zijn is zeer in het onzekere. Dit is zeker, dat wij zullen blijven daarheen vliegen, en nochtans zullen wij onder het vliegen moeten worden voorbereid voor de eeuwigheid.

B. Nu moeten wij in de tweede plaats nog een woord zeggen van de zekerheid des doods, die op ons vliegende leven volgen zal. Het is zeker dat wij sterven moeten.

Ten eerste. Omdat het ons en alle mensen gezet is te sterven God heeft het ons gezet om te sterven, bij onze zondige afval van Hem, in onze stamvader in het paradijs. Toen God Adam het proefgebod gaf, zeide Hij: ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven En toen Adam en Eva gevallen waren, zeide de Heere: in het zweet van uw aanschijn zult gij uw brood eten, totdat gij tot de aarde wederkeert; want stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren Het is dus de mens gezet om eenmaal te sterven, zodat wij met de Dichter moeten vragen: wat man leeft er die de dood niet zien zal? Duizenden mensen zijn er die van de dood niet willen horen, nochtans zullen zij eenmaal de dood moeten zien en in het graf moeten neerdalen, omdat het ons gezet is te sterven, zodat wij met Job moeten zeggen: ik weet dat gij mij ter dood brengen zult, en tot het huis der samenkomst aller levenden; en weinige jaren in getal zullen er nog aankomen, en dan zal ik het pad heengaan waardoor ik niet zal weder komen.

Ten tweede. De zekerheid van onze dood blijkt ons ook uit de gedurige ondervinding. Wij zien het toch gedurig voor onze ogen, dat de wijzen sterven, en te zamen de dwaas en onvernuftige omkomen. De dood is een onverbiddelijke vijand, die zich niet laat afweren door de heerschappij der machtigen, noch door de geschenken der rijken, noch door de smekingen der armen. Konden de armen de dood ontlopen en de rijken de dood afkopen, dan zou wellicht niemand willen sterven. Maar nee, de dood heeft

geen medelijden met het grijze hoofd, noch met het arme onnozele kindje; het ene geslacht gaat, en het andere geslacht komt; en zo is het reeds gegaan zo lang de wereld bestaan heeft, en het zal zo gaan tot aan de voleinding der eeuwen toe; onze voorgelachten zijn weg gegaan, om plaats voor ons te maken, en wij zullen weer weg gaan om plaats te maken voor degenen, die na ons komen zullen. O! wat heeft het graf al duizenden van Adams kinderen verslonden; en nog is het niet *verzadigd*, en nooit zal het zeggen: het is genoeg. Velen van degenen, die vroeger met ons leefden, en waar wij hiermee in hetzelfde huis of buurt verkeerden, zagen wij reeds in het graf neerdalen, en ook onze ouders of echtgenoten of anderen van onze betrekkingen zijn ons vooruit gereisd naar de eeuwigheid; en dit verzekert ook ons dat wij eenmaal in de groeve der vertering moeten neerdalen.

Ten derde. Ook uit de zwakheid en broosheid van ons lichaam kunnen wij opmerken, dat wij eenmaal zeker sterven zullen. Onze grondslag is in het stof; onze kracht is geen stenen kracht, ons vlees is geen staal, maar wij bewonen hier slechts lemen hutten, die spoedig zullen invallen. De geneeskundigen, die beter het zwak gestel van des mensen lichaam kennen dan wij, zeggen dat het geen wonder is dat wij sterven, maar dat het wel een wonder is dat wij kunnen leven. Het is dus wel een wonder dat het stof nog op het stof mag op en neer wandelen, maar het is geen wonder dat het eenmaal in het stof zal nederdalen. „Onze ziel is maar zeer gering gehuisd, en de sterkste van ons allen is naar het lichaam maar een breekbaar aarden vat, dat zeer gemakkelijk aan stukken is te stoten. Dus, hoewel onze lamp niet schielijk uitgeblazen wordt, zo zal zij toch ten laatste uitgaan door gebrek aan olie, zegt een zeker vroom schrijver uit de vorige eeuw. Ziet dit ook in een oud mens, die een halve eeuw gepasseerd is; hij begint van jaar tot jaar zwakker en slechter te worden, en hoe langer hoe meer ten grave te wankelen, totdat hij er eindelijk in komt te storten. Bereikt hij zestig, bereikt hij zeventig of iets meer, hij is gelijk een zeer oud huis, een gans versleten mens, die dagelijks dreigt neer te storten en een val te doen, waarvan hij niet weer zal opstaan. De zwakke ouderdom is een gestadige ziekte, waarvan nimmer iemand genezen is. Van hevige koorts en andere zware ziekten kan men nog weer hersteld worden; maar aan de kwaal des ouderdoms sterven alle mensen, en als wij dus die kwaal (indien ik het zo noemen mag) beginnen te krijgen, dan zijn wij genoodzaakt om aan onze herstelling te wanhopen. Toen Barzillai de Gileadiet tachtig jaar oud was en moest bekennen, dat hij nauwelijks meer onderscheiden kon wat hij at of dronk, en dat zijn gehoor niet meer geschikt was om de zangers en zangeressen te verstaan, toen deed hij zeer goed, dat hij het aanbod van de Koning afwees om geen hoveling aan het hof van David te worden, en dat hij er maar meer op bedacht was om te sterven in zijn stad, bij zijns vaders en zijner moeders graf. Wij staan wel allen op ons vertrek, maar toch inzonderheid, als des mensen krachten door ouderdom zijn uitgeput, dan is het graf zijn naaste buurhuis, en gelukkig als hij er met Barzillai zijn hart maar mee vervuld mag hebben, en maar bereid mag zijn om ieder uur de slag des doods af te wachten.

Ten vierde. Ook blijkt ons de zekerheid des doods uit de zondigheid van onze zielen. Wij hebben zondige zielen, en daarom heben wij ook sterfelijke lichamen. Zo spreekt een van onze voorouders. De dood volgt de zonde, gelijk de schaduw het lichaam. De goddelozen moeten sterven uit kracht van de bedreiging van het werkverbond: Ten dage als gij daarvan eet zult gij den dood sterven. De godzaligen moeten ook sterven; opdat, gelijk de dood door de zonde inkwam, de zonde door de dood weer mocht uitgaan. De prikkel is voor hen uit de dood weggenomen door Christus, maar de dood is niet voor hen weggedaan. Derhalve zal de dood hen aangrijpen, gelijk de adder Paulus' hand deed, maar hij zal hen niet beschadigen.

Nu, uit alle deze zaken is het klaar genoeg, dat wij allen moeten sterven, hetzij wij God vrezen of niet; hetzij wij rijk zijn of arm, sterk of zwak, wijs of dwaas. Wij zijn op reis naar ons graf, naar de rechterstoel van Christus, en naar de eindeloze eeuwigheid. En deze onze reis zal maar kort zijn, want Mozes leert ons en de ondervinding bevestigt het, dat wij daarheen vliegen, en dus vliegende naderen aan de plaats van ons verblijf, hetzij ter onze zaligheid, of tot ons eeuwigdurend ongeluk.

TOEPASSING

Laat ons nu in de derde plaats zien, wat er in deze waarheid tot onze lering ligt opgesloten. *Wij vliegen daarheen!* en onder dat heenvliegen moeten wij worden voorbereid voor de eeuwigheid. Al heenvliegende moeten wij dat ene ding, dat nodig is, zoeken. Al heenvliegende moeten wij in de vlucht geweld leren doen op Gods koninkrijk. Hieruit kunnen wij dan genoegzaam zien dat de uitwerking onzer zaligheid geen zaak is, die wij in onze eigen kracht, dood op ons gemak, kunnen tot stand brengen. Komt, laat ons eens onderzoek trachten te doen, waar wij dan aan het einde van onze weg wel heen zullen vliegen. Gij dan vooreerst, jonge mensen! ik bid u, waar vliegt gij wel heen, naar de hemel of naar de hel? De jeugd van onze dagen is meestal ijdel, lichtvaardig en zorgeloos, en kiest de brede weg naar de hel. Is het met ulieden ook zo, of dient gij met Samuel reeds jong de Heere? Samuel was reeds jong onder de aanroepers van des Heeren naam. En mijn jonge vrienden, ik arm zondaar, maak van deze gelegenheid gebruik, om u te vermanen zijn voetspoor te volgen. Och! wees toch ook vroeg onder de aanroepers van des Heeren naam. En is het, dat gij dit vervlogen jaar hebt laten voorbij snellen, zonder de Heere te zoeken; och! begint er dan nog in deze avond aan; zoekt de Heere de hand te geven en zoekt uw verbond met de wereld gebroken te krijgen; want alleen langs deze weg kunt gij waarlijk voorspoedig en gelukkig worden.

Ten tweede. Gij, mannen en vrouwen! zegt mij, waar vliegt gij heen? Vliegt gij naar de hemel of naar de hel? O! er is geen tussenweg, gij moet naar een van beiden vliegen; anders kan het niet zijn en anders zal het nooit worden. Misschien zijt gij een liefhebber van het goed dezer wereld, en dan draagt gij het merkteken van een ongelukkige vlieger naar het verderf, die uw eeuwige verwoesting tegemoet vliegt. Misschien zijt gij een hopen mens, die hoop hebt op de hemel, maar wat werkt toch die hoop wel uit in uw gemoed? Maakt zij u van de zonde los? Doet zij u meer en meer vreemdeling zijn hier op aarde? Of laat zij u zo koud en dood als gij zijt? Indien gij toch de rechte hoop hebt op de hemelse bruiloft, dan zult gij ook voor die bruiloft, als de bruid en de vrouw des Lams bereid moeten worden. En dan zal het oprecht de keus en de richting uwer ziel moeten zijn, om Jezus aan te hangen en Hem tot Koning over uw ziel uit te roepen. Anders zal uw hoop u ontzinken in het bange uur van uw dood.

Ten derde. Gij, oude grijze man en vrouw! Gij zijt nog het beste in staat, om een flauwe toestemming te geven aan het getuigenis van Mozes in de woorden van onze tekst. Immers, gij weet bij ondervinding, hoe wij daarheen vliegen en hoe uw dagen zijn weggevlogen gelijk een pijl die van de boog vliegt. De grijze ouderdom heeft u doen heenvliegen en heeft u neergezet aan de mond des grafs. Maar nu wil ik ook aan u eens vragen: waar vliegt gij heen? Wat voordeel heeft het u nu aangebracht, dat God u in Zijn lankmoedigheid tot heden toe gedragen heeft? Hebt gij nu meer als een hoofd met grijze haren? Zijt gij nu al meer dan een oude vijand of vijandin van de Heere Jezus? Is de grijsheid u al een sierlijke kroon geworden, omdat ze bij u op de weg der gerechtigheid gevonden wordt? Zijt gij al gewend aan de Heere Jezus en leeft

gij al gemeenzaam met de dood? Zo ja, zalig zijt gij dan, oude grijze vrienden en vriendinnen van de Heere! Gij vliegt naar de hemel en zult misschien in het eerstvolgende jaar binnen treden in het huis uws Gods en Vaders, waarin vele woningen zijn. Maar zijt gij nog onbekeerd, dan weet ik ook naast de duivel geen ongelukkiger schepsel dan gij zijt; hoewel ik u dit nochtans zeggen mag, dat Jezus ook u nog roept en nodigt en u Zijn genade nog aanbiedt! Och! vliegt dan nog naar Jezus, of anders zult gij naar de hel vliegen en eeuwig verloren gaan. Haast en spoedt u dan nog en beroemt u niet over den dag van morgen, want gij weet niet wat die dag baren zal.

Eindelijk, gij allen, rijk of arm, man of vrouw, jong of oud, wie gij ook zijt! Wij hebben gezien, dat onze tijd kort is en dat wij allen sterven moeten. Sommigen onzer zijn rijk in de wereld en ruim bedeed met geld en goed; terwijl anderen zich sober moeten behelpen. Maar als wij eenmaal in het graf moeten dalen en plaats moeten nemen in het huis der samenkomst aller levendigen, dan komt het er niet op aan of wij langs een aanzienlijke weg naar de eeuwigheid gereisd zijn of niet. Als wij op het bange doodbed zullen liggen, dan is het om het even of wij een prins of een boer geweest zijn; maar dan moeten wij bekeerd zijn of wij gaan verloren. Derhalve, o mijn vrienden! zoekt de Heere terwijl Hij nog te vinden is. Vraag niet langer: wat zullen wij eten en drinken, maar begint eens ernstig te vragen naar een weg van ontkoming in het Middelaarsbloed van de Heere Jezus; want het is hier *nu* of *nooit*! Nu nodigt Jezus nog vriendelijk; nu leeft gij nog in het heden der genade en geniet nog een kostbare gezondheid; maar men weet de dag uws doods niet en dus weet gij ook niet of men in een volgende week mogelijk niet bezig zou kunnen zijn met de bezorging van uw begrafenis. Daarom, de zaak kan geen uitstel verdragen, want zoals de boom bij de dood valt, zal die voor eeuwig blijven liggen.

Wij viiegen daarhenen! en daarom zou het kunnen zijn dat wij thans elkaar voor het laatst ontmoeten onder de levenden en dat wij elkaar niet weer zagen, dan na verloop van enige eeuwen voor de rechterstoel van Christus. Ach! mocht ik dan vrij zijn van het bloed van mijn medezondaren. Ik ben geen wachter op Sions muren, geen leraar, van God gezonden, om in Zijn naam leven en dood, vloek en zegen te verkondigen, en het hemelrijk op goddelijk gezag voor de een te openen en voor de ander te sluiten! Maar als een arm zondig mens, wiens dure verplichting het is, om zijn naasten lief te hebben, mag en moet ik zeggen: Daar staat geschreven: Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en tot in eeuwigheid; die is een vriend van tollenaars en zondaren, en Zijn bloed is genoegzaam en berekenbaar om al uw schulden uit te wissen. Maar daar staat wederom geschreven: hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zulk een grote zaligheid geen acht geven. En, hoe zullen dezulken ontvlieden, die de Zoon van God vertreden en het bloed des Nieuwen Testaments onrein geacht hebben.

Nu dan, mijn vrienden! de tijd vliegt heen, de eeuwigheid nadert, zoekt en kiest Jezus, zijt dan eeuwig gelukkig; of verwerpt Hem, maar verwijt het dan u zelf eeuwig in de onherstelbare rampzaligheid.

En wat u aangaat, vromen in ons midden! Komt, laat ons nog de volgende zaken aan ons zelf en elkaar voorhouden.

Ten eerste. Bedenkt, wat het voorbij gevlogen jaar u al heeft opgeleverd. Ik geloof, dat er hier enkele personen zijn, die in dit jaar zich aan de Zoon van God voor eeuwig verbonden hebben. O, dit jaar was voor ulieden een jaar van het welbehagen des Heeren en een jaar, dat u eeuwig heugen zal. Dankt God voor hetgeen Hij aan uw zielen gedaan heeft en zoekt met een voornemen des harten bij de Heere te blijven. De weg die gij gekozen hebt, is een veilige en zalige weg, die zal u voeren in de stad, die fondamenten heeft en welker kunstenaar en bouwmeester God is. De Meester, aan wie

gij u verbonden hebt, is een goedertieren en getrouwe Koning, die uw gebrek met lankmoedigheid zal verdragen en die uw afwijkingen genadig zal vergeven; die u getrouw zal ondersteunen en u nimmer zal verlaten, zodat wij u vrijmoedig mogen toeroepen :

Zalig volk die in het ouwe Jaar die keuze hebt gedaan,
Gewis het zal u nooit berouwe, Eeuwig zal 't u wel
vergaan.

Intussen moet gij wel opmerken, dat de weg ten hemel steeds een weg ten strijd zal zijn. Gij moet niet te hoog van u zelf of van uw eigen bekwaamheden denken. Gij moet van de Koning Achab leren: Die zich aangordt, beroeme zich niet als een die zich losmaakt. Gij hebt de wapens pas aangegord, en gij kunt nog menigvuldige wonden krijgen eer gij die weer losmaakt en van u aflegt aan de poort van de hemel; daarom zoekt laag van u zelf te denken, schuilt dicht achter Jezus en strijdt alleen in Zijn kracht. Met en door Jezus kunt en zult gij overwinnen; maar als gij uzelf alleen en in eigen kracht te diep waagt in het vijandelijke leger, dan zult gij al meer wonden en littekenen krijgen als gij nu denkt. Gevoel van eigen zwakheid, steile afhankelijkheid, geestelijke armoede, is de grootste rijkdom die voor een christen denkbaar is. Denkt gij wat goeds van u zelf; meent gij ijver genoeg te bezitten om in de boze dag staande te blijven; ziet gij laag op anderen, die mogelijk wel niet gevallen, maar toch merkkelijk van de Heere afgezakt zijn? O mijn vriend! dat is een kwaad voorteken; dat is een komeet, die, aangaande uw persoon, niet veel goeds voorspelt. Als vrome mensen door hoogmoed worden opgeblazen, dan komt er, denk ik, altijd een val; en daarom, indien gij wat veel goeds van uzelf denkt, en gij denkt en zegt wat veel kwaads van anderen, dan vrees ik, dat de vijand u eerlang zal neder werpen en u zodanig door de modder zal sleuren, dat gij bijna op geen mens meer gelijkt en dat gij bij uw opstaan uit het slijk, blij zult zijn dat gij er nog ternauwernood levend afgekomen zijt.

God wil dat Zijn volk arm en nederig zal zijn, en dan wil Hij ze troosten, rijk maken, met goederen vervullen. En als wij nu in onze tijd vragen, waar het vandaan komt, dat er zoveel gemis van troost en leven gevonden wordt, waarom Gods kinderen het zo slecht met elkaar eens kunnen worden en zo in onderlinge verdeeldheid leven? Dan denk ik altijd bij mijzelf, dat meest alle ongestalten, en bijzonder de twist en scheuring, daaruit voortkomen, omdat Agur en Paulus dood zijn, of tenminste, zeer ziek te bed liggen. Was die man maar goed fiks en gezond, die *voorwaar onvernuftiger was als iemand; stond* die man maar uit zijn graf of van zijn krankbed op, die de *geringste Apostel, de minst heilige en grootste zondaar was*, dan zou er, denk ik, een nieuw, fris en vrolijk leven in Gods kerk voor de dag komen, en alle twist en scheuring zou binnen een halve dag bijgelegd en weggeruimd zijn.

Ten tweede. Volk van God! *Wij vliegen daarheen*, en gaan mogelijk binnenkort sterven, daarom is het zo nodig om ernstig te staan naar de volle verzekerdheid der hope Is het zo, dat wij nog gedurig vrezen, dat wij eenmaal geen olie in onze lampen zullen hebben, dan is het vooral nodig om gedurig onze rekening te overzien, dat wij veel met Jezus zoeken te handelen en dat wij mogen staan naar een nauw en teer leven voor de Heere, hetwelk der ware verzekering bevorderlijk is. Och! er is zo veel gelegen aan een ruime sterfdag, en daarom is een nauw leven voor Jezus zo nodig.

Ten derde. Is het zo, dat *wij daarheen vliegen*, dan moet het ons bekommeren en bedroeven dat wij onze vliegtijd zo slecht besteed hebben en het moet ons een aansporing zijn om toch te werken terwijl het dag is, eer de nacht komt waarin niemand werken kan. Er is zoveel te werken voor onszelf, voor onze huisgenoten, voor alle onze naasten in het algemeen, en voor het koninkrijk van Christus in het

bijzonder; daarom moeten wij goed doen terwijl wij tijd hebben, en laten niets van onze schone tijd verloren gaan. Doet dan alles wat uw hand vindt om te doen, met al uw macht; want daar is geen verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf daar gij heengaat.

Eindelijk ten vierde. Laat het u niet te zeer bekommeren, dat mogelijk het volgende jaar uw sterfjaar zal zijn. Gij moogt verblijd zijn in het vooruitzicht van uw naderend einde, want de dood zal u in het hemelse Kanaän aan land zetten, waar gij nimmermeer twifelen noch treuren, en ook nimmermeer zondigen zult. O, geliefden! wat zijn wij hier op zijn best nog ellendig, gebrekkig en melaats. „Onze beste deugden en heiligste verrichtingen“, zegt de schrijver van de peinzende christen, „ruiken nog zeer naar het vat daar zij uit komen, en zijn nooit zonder bijliggend gebrek.” En ach, wat moeten wij ons nog beklagen, dat wij nimmer beantwoorden aan onze hoge roeping. Toen wij eerst bekeerd werden, meenden wij wel recht voor de Heere te gaan leven, en aan de Heere die jaren te vergelden, die de rups en de kruidworm bij ons hadden afgegeten; maar o! wat *zijn* wij onszelf uit de hand gevallen, en moeten nu telkens met beschaamdheid onszelf afvragen, als wij op ons hart en onze wandel letten: Is dat nu de vergoeding van mijn eertijds, dat rampzalige, dat Godbeledigende eertijds? Is dat nu mijn weldadigheid aan mijn vriend, aan mijn genadige en getrouwe vriend? Is dat wederliefde? Is dat dankbaarheid? Is dat uitlokking en beschaming van de wereld? „Is dat beantwoording aan de stervende liefde van mijn Borg en Middelaar? Ach, zo leven wij daar al gebrekkig en zondig heen, en het wordt op den duur al niet beter met ons, en tot aan ons doodbed toe zullen wij met Paulus moeten klagen: *als ik het goede wil doen, dan ligt het kwade mij bij. Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen van het lichaam dezès doods ?*

Nu, van al die zondige gebreken en droevige struikelingen, van al dat lui en lauw zijn, van al dat gevaar om nog in er gelijke zonden te vallen, van het gehele uitwonen van de Heere; ook van al uw kruis en verdriet zult gij bij uw dood verlost worden, en dan tegelijk gesteld worden in het bezit van een eeuwige zaligheid en vreugde, waarvan de grootheid nog nooit in uw hart is opgeklommen. Bij gevolg, indien ik het wel heb, zo hebt gij reden genoeg om naar uw dood te verlangen, en met blijdschap uw zalige ontbinding tegemoet te zien. En is het dat gij nog tegen de verschrikkelijkheid van de dood mocht opzien, zo moet gij tot uw troost weten, dat uw trouwe Heere Jezus, die zelfs bij eigen ondervinding weet wat het bange sterven is, dan voor uw bed zal staan om u in die laatste post te ondersteunen, en om u genoegzame kracht en genade te verlenen om de donkere vallei des doods door te wandelen en in het hemelse Kanaän de voet aan land te zetten. Trouwens, gij kunt er op rekenen dat hij u in dat bange uur niet verlaten zal; of wat zou het toch anders willen zeggen, als er geschreven staat: Alzo Hij de Zijnen heeft liefgehad zo heeft Hij ze lief gehad tot den einde toe. Nu dan vromen! vliegt vrolijk heen, en verblijdt u in de hoop op een eeuwige zaligheid, die voor ulieden bewaard wordt in de hemelen. Amen

11. DE ZONDAAR DOOR JEZUS VERVLOEKT EN VOOR EEUWIG VAN HEM WEGGEZONDEN

OEFENING OVER MATTH. 25:41

Gaat weg van mij, gij vervloekten! in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Job 21:14, dat de zondaar tot de Heere, de God des hemels en der aarde zegt: *wijk van ons, want aan de kennis uwer wegen hebben wij geen lust*. Dat een zondaar zo de Heere durft wegzenden, is voorzeker een duidelijk teken van de gruwelijke blindheid der menselijke natuur.

De joden zeiden eens tot de Heere Jezus: hebben wij het niet wel gezegd, dat gij een Samaritaan zijt en de duivel hebt? Op een andere plaats verklaren zij Jezus als een bondgenoot van Beelzebul, die door kracht en invloed van de duivel al zijn tekenen deed. Weer op een andere plaats schelden zij Hem uit voor een vraat en wijnzuiper. En zij, die vroeger nog Zijn aanhangers en leerlingen schenen te zijn, verlieten Hem eindelijk en gingen van Hem weg. Is dit alles niet een duidelijk teken hoe diep de menselijke natuur gezonken is, en welk een ontaard wezen de mens toch is? Hij durft Jezus een Samaritaan, een vraat, een dronkaard, een bondgenoot van satan te noemen; hij verklaart Zijn leer als veel te hard, gaat onbekommerd van Hem weg, ja, zegt zelfs met hart en mond: *wijk van mij, want ik heb geen lust in de kennis uwer wegen*.

Ach, wie is de mens toch! Immers de Heere bewees ons allen tezamen, voor het minste de rijkdom van Zijn algemene barmhartigheden, van ons eerste levensuur af tot op deze dag toe. Hij gaf ons spijs en drank en verzorgde ons van alles wat wij behoefden; en daarbij zendt Hij ons Zijn woord en dienaren, om ons voor het eeuwig verderf te waarschuwen, van de weg der zonde af te manen en ons met de weg ten leven bekend te maken. En moeten wij nu met het zorgeloze jodendom van Jezus weggaan? Moeten wij nu roepen: *wijk van mij, ik heb geen lust in de kennis uwer wegen? Hoe zullen wij dan eenmaal ontvlieden, indien wij op zulk een grote zaligheid geen acht geven!*

Hij, die hier zorgeloos van Jezus weggaat; hij, die hier in de genadetijd boosaardig de Heere Jezus van zich wegzendt, die zal eenmaal voor eeuwig van Jezus weggedreven worden in de jongste dag.

Deze vreselijke waarheid, hopen wij thans nader te beschouwen.

TEKST: MATTH. 25:41.

Gaat weg van mij, gij vervloekten! in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is.

Wij vinden in dit hoofdstuk de vierschaar van de almachtige en rechtvaardige Rechter gespannen; de graven zijn opengesprongen, en de doden, groot en klein, zijn er uitgegaan en staan voor de geduchte rechterstoel; Christus is in eer en heerlijkheid verschenen op de wolken des hemels, en heeft reeds tot de rechtvaardigen gezegd:

Komt gij, gezegenden Mijns Vaders, beërft het koninkrijk dat u bereid is voor de grondlegging der wereld. En nu komt het verschrikkelijke woord tot de goddelozen, dat ik u in de tekst heb voorgelezen, waarover:

- A. Wij eerst iets zeggen tot verklaring van de zin der tekstwoorden;
- B. Daarna nog iets nader bij de vreselijke helse straf stilstaan;
- C. En eindelijk met toepassing besluiten.

- A. In de verklaring van onze tekst zoeken wij aandachtig te letten op de volgende zaken.

Eerst, Jezus noemt alle onbekeerde mensen met de naam van *vervloekten*;
 ten tweede, zij worden van Jezus *weggezonden*;
 ten derde, zij worden naar het *vuur* gezonden;
 ten vierde, dat wordt een *eeuwig vuur* genoemd;
 en ten vijfde, een *eeuwig vuur dat de duivel en zijn engelen bereid is*.

I. Vooreerst dan. Elk mens die in zijn zonde geleefd heeft en daarin gestorven is, die zal in de dag der opstanding door Jezus, door de zegenrijke en zegenvolle Jezus *vervloekt* worden.

Vervloekt te worden is altijd een zeer grievende zaak, die ons door merg en been heendringt, al is het dat wij slechts vervloekt worden door een beschonken soldaat, of door een ander roekeloos, maar tevens gering mens, die ons weinig of geheel geen nadeel kan toebrengen. Heel wat meer grievend en ontzettend is het voor ons, als wij door onze landheer vervloekt worden, of door iemand anders voor wie wij veel ontzag hebben, en die de macht heeft om ons van huis en brood te beroven, indien het hem van hogerhand wordt toegelaten. Nog al meer zou het ons doen schrikken, en onze benen onder ons doen beven, als wij door een koning of keizer vervloekt werden. Evenwel zijn alle vloeken van zondige mensenkinderen, inzonderheid als wij maar onschuldig zijn, slechts leeg, nietig en ijdel; immers zulke vloeken zijn vloeken zonder oorzaak, die ijdel en krachteloos zijn, en daar de wijze koning van zegt: gelijk een mus is tot wegzweven, gelijk een zwaluw tot vervliegen; also zal een vloek, die zonder oorzaak is, niet komen. Maar vreselijker was het om door een profeet des Heeren vervloekt te worden, uit een heilige ijver voor de eer van God; de vloek van Elisa had tot gevolg, dat 42 kleine jongens, die hem voor kaalkop hadden gescholden, door twee beren uit het woud verscheurd werden. De vloek van Jotham had tot gevolg, dat Abimelechs hersenpan werd verpletterd door een vrouw, die hem een stuk van een molensteen op zijn hoofd wierp van de toren van Tebez. En toen Jozua eenmaal de herbouwer van Jericho vervloekte, zien wij dat ook die vloek op Hiel gekomen is in de dagen van Achab de koning van Israël. Nog vreselijker is het om door Gods heilige wet vervloekt te worden, hetwelk evenwel de toestand is van elk onbekeerd mens, die nog buiten Christus is. Maar is het zo vreselijk om door een Profeet des Heeren vervloekt te worden, en nog vreselijker om besloten te liggen onder de vloek van Gods wet, hoeveel vreselijker moet het dan niet zijn als de heerlijke Jehova-Jezus eenmaal tot elk onbekeerd mens zal zeggen: *gij vervloekten!* gij bedelaar, dagloner, burger, baron, koning of keizer, gij, zonder onderscheid van rang of staat, gij die reeds voor lang door de wet vervloekt zijt; gij wordt nu vervloekt door Mij, die als rechter der ganse aarde hier gezeten ben om recht te doen.

O, vreselijk! hoe zal die vloek als een donderslag in het hart treffen van alle mensen die onbekeerd de eeuwigheid zijn ingegaan, en die dan vruchteloos zullen wensen en begeren om onder de bergen en steenrotsen vermorzeld te mogen worden. Medezondaar! nu ligt gij besloten onder de vloek der wet, maar die vloek kan nog

opgeheven worden. Gij kunt nog verlost worden door Hem, die weleer een vloek voor arme zondaren geworden is, en die daardoor een eeuwige verlossing teweeg gebracht heeft. Ach! mocht gij uw gevaar zien, tot de enige redder vlieden, en alzo nog door Hem gered en gezaligd worden.

Vromen! mogelijk wordt gij hier wel eens door uw vijanden vervloekt. Nog niet lang geleden, hoorde ik van een paar mensen, die wensten dat zij buskruit mochten leggen in een huis, waarin zich veel vrome mensen bevonden om samen over de weg ten hemel te spreken, opdat zij alzo de ganse vergadering in de lucht mochten laten vliegen. De vloeken der wereld zullen u evenwel niets hinderen; want gij zijt het volk waarvan weleer de valse profeet Bileam zei: wat zal ik vloeken die God niet vloekt? en wat zal ik schelden, waar de Heere niet scheldt? De mensen mogen u al vloeken en schelden; maar de God Jacobs zal u eeuwig zegenen; en spoedig reist gij naar een plaats waar de Schrift van getuigt: Daar zal geen vervloeking meer zijn tegen iemand. Willen u dan de mensen vloeken, vloekt gij ze niet, maar geeft het over aan de Heere, *en zegent ze die u vervloeken: doet wel degenen die u haten en bidt voor degenen die u geweld aandoen en u vervolgen*, want eerlang zijt gij voor eeuwig alles te boven.

II. Ten tweede zien wij hier dat de goddelozen van Jezus worden weggezonden. Jezus zal dan tot de vervloekten zeggen: *gaat weg van Mij!* Gaat weg van Mij, die het licht der wereld ben, en blijft eeuwig in de duisternis; gaat weg van Mij die de fontein ben van alle troost en vreugde, en ondervindt eeuwige weedom, angst en smart. Toen gij nog op aarde leefde, heb Ik nimmer tot u geroepen, gaat weg van Mij; maar integendeel heb Ik u al nodigende toegeroepen: komt herwaarts tot Mij en laat u met God verzoenen, want Mijn vermakenen zijn met de mensenkinderen en Ik wil nog in het eeuwig heil des zondaars verheerlijkt worden. Maar toen zijt gij hardnekkig geweest en hebt naar Mij niet willen luisteren, en daarom moet gij nu voor eeuwig van Mij *weggaan*.

Ik hoop, mijn medezondaren, dat gij dit opmerkzaam zult horen, en ermee tot uzelf zult inkeren, terwijl uw toestand nu nog te herstellen is. Indien Jezus nu tot een biddend zondaar zei: gaat weg van Mij! gij zijt te oud en te slecht, en hebt te lang uw schone tijd in de wereld verbeuzeld, gij zoudt er niets tegen weten in te brengen; maar nee, nu nodigt Hij nog ouden en jongen, rijken en armen, wijzen en dwazen, met de belofte, dat Hij geen komend zondaar uitwerpen zal. Wacht dan niet totdat het voor eeuwig te laat is; maar mocht gij ernstige begeerte krijgen om op Jezus' eigen woord te komen, en leren smeken om door de Geest tot Hem getrokken te worden. En indien er zulke mensen onder ulieden gevonden worden, die zo ongaarne van Jezus willen weggaan, die met Petrus kunnen zeggen: *Heere, tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens*; die met Asaf weten dat het *goed is nabij God te zijn*; die liever aan Jezus' voeten willen sterven dan weer van Hem weggaan. Indien er zulken onder u gevonden worden, dan zeg ik met blijdschap en vrijmoedigheid: Jezus begeert niet, dat gijlieden van Hem zult weggaan met uw vuile en doodzieke zielen; en in de grote dag zal Hij ulieden ook niet van Zich wegzenden, maar Hij zal u nodigen om tot Hem te komen, eeuwig bij Hem te zijn, en met Hem op Zijn troon te zitten, om daar eeuwig als overwinnaar te zegepralen.

III. Ten derde. De plaats, naar welke de goddelozen worden weggezonden, is het *vuur*.

Het is bekend, dat de plaats der verdoemden in de Schrift dikwijls een vuur, een poel des vuurs, of een gloeiende oven genoemd wordt. Sommige godgeleerden zeggen, dat er wezenlijk een eigenlijk vuur in de hel zal zijn, waarin de verdoemden branden

zullen, zonder immer te sterven of verteerd te worden; terwijl anderen denken, dat wij dit oneigenlijk moeten opnemen, omdat de hel elders een diepe afgrond en buitenste duisternis genoemd wordt, en dat wij dus door het vuur moeten verstaan, de niet uit te houden pijn, angst en smart, die de verdoemden van de hete toorn Gods, van hun eigen geweten en van de duivel zullen te lijden hebben. Zonder ons in dit verschil in te laten, willen wij hier maar alleen opmerken, dat de goddelozen niet weggezonden zullen worden naar de wereld waar zij vroeger op leefden, om zich daar weer op nieuw in de zonde te vermaken, en dat Jezus ook niet zeggen zal, gaat weg van Mij weer naar uw graf om daar weer te verrotten, en voor altoos vernietigd te worden: maar dat Hij hen met ziel en lichaam wegzenden zal naar een plaats waar ze gebrand en gepijnigd zullen worden op een vreselijke wijze, tot straf voor hun zonden. Voorts hoop ik, dat ik en gijlieden het nimmer zullen ondervinden of er eigenlijk vuur in de hel is of niet.

IV. Ten vierde. Het vuur waar de onbekeerde mensen in moeten, wordt verder in onze tekst een *eeuwig* vuur genoemd, omdat de straf eindeloos eeuwig duren zal. De zondaar heeft niet alleen met zijn zonde de eeuwige Majesteit Gods beledigd, maar zal in de hel ook eeuwig blijven voortgaan met zondigen, en daarom zal de straf ook eeuwig duren, zonder ooit op te houden of te verminderen. Daarom wordt de hel ook een eeuwige gloed genoemd; een eeuwig verderf; eeuwige pijn; een plaats waar hun worm niet zal sterven, en daar hun vuur niet zal worden uitgeblust; daar de rook van hun pijniging opgaat tot in alle eeuwigheid, en daar ze gepijnigd zullen worden dag en nacht tot in alle eeuwigheid.

V. Eindelijk wordt dit vuur, dit eeuwige vuur, een vuur genoemd hetwelk *de duivel en zijn engelen bereid is*, om aan te tonen, dat de verdoemde mensen tot in alle eeuwigheid ongelukkige lotgenoten zullen zijn van de overste der duivelen met al zijn onderdanen, door wie zij zich hier lieten verleiden, en aan wiens ingevingen zij gehoor gaven.

Oorspronkelijk heeft God de hel bereid voor de duivels, en heeft die daarin geworpen om daar met eeuwige banden onder de duisternis bewaard te worden tot het oordeel van de grote dag; maar ook in datzelfde lot, en onder dat verdoemde gezelschap, zullen de onbekeerde mensen moeten zijn tot in een nimmer eindigende eeuwigheid.

B. Laat dit genoeg zijn tot verklaring van de tekst, en laat ons nu in onze tweede hoofdzak nog wat nader stilstaan bij de vreselijkheid van de helse straf, die ons nader blijken kan als wij acht geven:

Vooreerst, op de pijn en smart die daar moet geleden worden.

Ten tweede, op de stem van het geweten, die daar eeuwig zal gehoord worden.

Ten derde, op het nare gezelschap waaronder men daar verkeren moet.

En ten vierde op de eeuwige during van dit alles.

Vooreerst dan: er zal eene ijselijke pijn en smart in de hel moeten geleden worden. Immers, zij zullen *gepijnigd* worden dag en nacht; de rook van hun *pijniging* zal daar eeuwig opgaan. Dit leert ons ook de gelijkenis van de rijke man, die slechts om een enkel droppeltje water vroeg om zijn gloeiende tong te verkoelen, omdat hij *smart leed in de vlam*. Al de leden van het lichaam die hier wapens der ongerechtigheid waren, zullen daar tot straf van de zonde gepijnigd worden. De tong van de rijke man, die hij hier tot het spreken van goddeloze woorden misbruikt had, moest gloeien in de vlam der hel zonder de minste verkoeling. Des zondaars ogen zullen gepijnigd worden door het gezicht van elkaars smart en angst. Zijn oren zullen gepijnigd worden door

het nare gehuil en geklaag van degenen die met hem zijn verloren gegaan. Zijn ganse lichaam zal gepijnigd worden door onverdraaglijke pijnen en smarten, en zijn ziel zal eeuwig smart lijden door het ondervinden van de helse straf, en door het missen van alle troost en verkwikking.

Ten tweede. Des zondaars geweten zal daar geheel zijn smart verzwaren. Hier op aarde durft een mens nog al wat op zijn geweten te laden, omdat het bij hem van binnen in zeer diepe slaap is; en wordt het al eens wakker, dan weet de zondaar zijn sprekende geweten wel weer op de mond te slaan en tot zwijgen te brengen; maar eenmaal zal dat geweten hem een eeuwige onrust veroorzaken in het verderf. Dan zal het hem voor ogen stellen welk eene schone gelegenheid hij gehad heeft om bekeerd te worden, die, nochtans door hem niet is in acht genomen. Waart gij (zo zal het geweten zeggen) die zondagavond onder de middelen gegaan, dan waart gij wellicht bekeerd geworden, maar toen hebt gij u in de goddeloze gezelschappen begeven, en uw ziel aan de duivel en zijn dienst verbonden; van uw jeugd af hebt gij kloppingen, opwekkingen en ernstige vermaningen gehad, maar gij hebt niet gewild dat Jezus over u zou koning zijn. Hier hebt gij uw ouders een droevig hartzeer aangedaan, daar hebt gij met de vromen gespot, daar weer hebt gij als een stom en gevoelloos beeld in de kerk gezeten, en op een andere tijd en plaats hebt gij weer op een andere wijze uw hardnekkigheid getoond; en dit alles zijn nu zoveel artikelen geworden in uw eeuwig doodvonnis, waarom gij rechtvaardig verloren zijt gegaan. O! deze zaak zal waarlijk de helse straf der verdoemden aanmerkelijk verzwaren. Kon een mens zonder geweten, en zonder geheugen in de hel zijn, het zou zijn smart verminderen: maar nu, na mogelijk een zeventig-jarige leeftijd vriendelijk genodigd en ernstig vermaand te zijn, zoveel gehoord, gezien en gevoeld te hebben, en nochtans altijd afkerig van God en Zijn dienst gebleven te zijn; dat alles nog te weten, en eeuwig met een knagend berouw te herdenken, zal voorzeker het schrikkelijk ongeval der verdoemden verzwaren.

Ten derde. Nog zal die straf verzaard worden door het gezelschap, waaronder deze ongelukkigen verkeren moeten. Nee, zij zullen daar niet verkeren met hun vrome betrekkingen die zij wellicht hier op aarde gehad hebben; hun godvruchtige vader of moeder, die hier zo menigmaal voor hen het aangezicht des Heeren gezocht hebben, die zullen daar eeuwig van hen gescheiden zijn; hun bureu of vrienden, zoveel als er onder zijn, die God gevreesd en gezocht hebben, zijn dan in de hemel in de eeuwige zaligheid; en zij moeten eeuwig blijven in de hel, onder het gezelschap van de allergoddelooste vloekers, hoereers, dronkaards, lasteraars en andere vijanden van God en Zijn volk. Maar nu, juist dit volk hebben zij tot hun gezelschap gehad op de aarde, en toen hadden zij die veel liever dan de vromen; zouden zij dan in de eeuwigheid ook geen troost bij deze vrienden hebben? Nee, want nu kunnen zij zich nog vermaken in de zonde en met de wereld, maar dat zal dan voor altoos zijn opgehouden; dan zal de een op de andere vloeken, en de een de ander haten met een dodelijke haat, want liefde kan er in de hel toch niet zijn. Dan zal de één de ander verwijten en zeggen: het is uw schuld dat ik hier gekomen ben, want gij hebt mij verleid tot ontucht, of tot dronkenschap, of tot het bijwonen van allerlei snood en ijdel gezelschap; het is uw schuld, gij die eertijds met mij een jongeling was, want gij hebt mij van de gezelschappen der vromen afgeraden, en hebt mij meegenomen naar kroegen en herbergen, en andere vuile plaatsen waar met God en Zijn dienst en Woord en volk gespot werd. Het is uw schuld, gij die eertijds mijn vader en moeder waart, dat ik hier ben, want van u heb ik geleerd om de dag des Heeren te ontheiligen, gij zijt mij in de zonde voorgegaan, u heb ik horen vloeken, en heb het u leren nadoen, toen ik nog een kind was. Gij hadt mij voor deze nare plaats moeten waarschuwen, en van de

zonde moeten afmanen, maar gij hebt dit nooit gedaan; en nu, als er blijdschap in deze akelige gevangenis kon plaats hebben, dan zou ik blij zijn, o mijn gruwelijke vader en ontaarde moeder, dat gijlieden ook hier zijt. Het is uw schuld, gij die eertijds mijn leraar geweest zijt, dat ik ben verloren gegaan, want gij hebt de weg naar de hemel veel te licht voorgesteld, mij niet geleerd dat ik in Adam zo diep gezonken lag, en niet op de waarachtige bekering aangedrongen; gij hebt mij gegroet als een Christus, als een broeder of zuster, terwijl ik niets meer was dan een gedoopte heiden; gij hebt mij ten avondmaal genodigd, terwijl gij had moeten weten dat ik als een onreine hond, mijn handen niet mocht uitsteken naar het brood der kinderen. O! ziet dan eens welk een zeer droevig gezelschap de goddelozen aan elkaar zullen hebben.

Ook zullen zij daar moeten verkeren onder het gezelschap van de tienduizenden duivelen en boze geesten; dat zullen die *pijnigers* zijn waar Jezus van spreekt, die daar altoos haar onderdanen kwellen en pijnigen zullen. O! droevige toestand!

Hier op aarde was het in de dagen van Jezus' omwandeling, zulk een vreselijke zaak om van de duivel bezeten te zijn, zodat zulke arme lijdens dikwijls door de boze geesten in het vuur en in het water geworpen werden en dat ze zo woedend waren, dat ze met geen ketens konden vastgehouden worden en hun verblijf in de graven bij de lijken zochten. Maar och! wat zal het dan hierna te zeggen zijn, daar de macht van de duivel niet meer door Gods hand zal bepaald worden, maar daar zij, onder het geweld der duivelen, zullen gepijnigd worden dag en nacht.

Eindelijk ten vierde. Nog nader blijkt ons de vreselijkheid der helse straf, als wij acht geven op haar eeuwige duurzaamheid. Als de goddelozen vele millioenen jaren in deze donkere gevangenis, in deze gloeiende oven, op deze eeuwige pijnbank zullen geweest zijn, dan zal het nog eveneens zijn, alsof zij er eerst in kwamen. Als zij zo lang in de hel moesten liggen, tot dat zij een hele zee vol tranen geweest hadden, dan mocht er nog misschien ooit of immer een einde van de straf te hopen zijn; maar nu niet, want het zal eeuwig ja eindeloos eeuwig duren. Als er een berg op de aarde lag, wiens opperste top tot aan de wolken reikte, en als daar elk jaar maar een zandkorreltje werd afgenomen, dan zou er toch eenmaal een tijd komen, dat de berg tot een vlak veld gemaakt werd, maar aan de eeuwigheid is nimmer een einde te vrezen voor de vromen, noch te hopen voor de goddelozen. O, geliefden! het woord eeuwig, eeuwig, eeuwig, zal altoos een akelige klank geven in de gedachten van degenen die verloren gaan. Indien zij zichzelf afvragen: hoe ben ik hier gekomen? dan zullen zij altijd moeten antwoorden: ik heb het zo gewild! Het is mijn eigen schuld! En indien zij zichzelf afvragen: hoe lang moet ik hier blijven? Dan zullen zij geen ander antwoord kunnen vinden, dan eeuwig, eeuwig, eeuwig!

Nooit kan ik over deze droevige waarheid denken of mijn hart wordt er door ontroerd en getroffen, en ik hoop, dat het op uw zielen die uitwerking zal hebben, dat gij met haast tot Christus vluchten zult, om nog in Zijn aangeboden bloed en gerechtigheid vrijdom van de hel te zoeken.

TOEPASSING

Laat ons nu van deze leer een nuttig gebruik zoeken te maken en daartoe vooreerst een woord spreken tot zulke mensen, die van zichzelf belijden, dat ze nog onbekeerd zijn. Ten tweede, tot zulken, die zonder grond vermoeden, dat ze reeds bekeerd zijn en op de hemel mogen hopen. Ten derde, tot Godzoekende zielen. En ten vierde, tot Gods meer bevestigde volk.

Ten eerste. Gij die nog onbekeerd zijt en dat ook belijden wilt. Het is Gods rechtvaardigheid dat er een hel is, maar Zijn grote barmhartigheid, dat Hij u daarvoor

laat waarschuwen en u van Zijnentwege laat toeroepen: O, mens, mens! weest toch voorzichtig en loopt niet in deze bodemloze afgrond.

Ik denk wel eens over de woorden uit Psalm 68:12, waar David zegt: *De Heere gaf te spreken; der boodschappers van goede tijdingen was een grote heirschare*. En, o ja! wat zijn er al boodschappers van goede tijding, verkondigers van een gekruiste Christus, wachters op de muren van Sion, getrouwe arbeiders in des Heeren wijngaard, die in Zijn naam onvermoeid vloek en zegen, leven en dood verkondigd hebben, in vorige tijden geweest en sommigen zijn er ook nog in onze dagen. Die grote heerschaar der boodschappers van goede tijding, waarvan de meesten reeds dood en weg zijn, leveren ons een duidelijk bewijs van de goddelijke goedheid en lankmoedigheid, die het de arme mens aan geen roepstemmen en waarschuwingen laat ontbreken. Als wij in de hel komen, dan zullen wij niet kunnen zeggen: Ach, daar had ik nooit van gehoord! Ik heb het niet geweten, dat er zulk een vuurpoel bestond en dat de zonde mij in zulk een ongeluk storten zou!

Paulus zei tot Timotheus: houd aan, tijdelijk en ontijdelijk; wederleg, vermaan in alle lankmoedigheid en leer! Alsof hij zeggen wil: doe toch wat gij kunt om zielen te redden, die voor de eeuwigheid bestemd zijn; houd aan tijdelijk en ontijdelijk, al zoudt gij uw nachtrust er wat aan opofferen en soms uw redenen uitstrekken tot middernacht; doe wat gij kunt, in de vroege morgen of late avond, in het openbaar of in de huizen, want een onsterfelijke ziel moet u meer waard zijn dan de hele wereld.

Bij Ezechiël lezen wij deze opmerkelijke plaats: zo zegt de Heere Heere: slaat met uw hand, en stampt met uw voet, en zegt: Ach! over alle gruwelen der boosheden van het huis Israëls: want zij zullen door het zwaard, door de honger, en de pest vallen. Zo moeten Gods knechten *uit de keel roepen*, met de voet stampen en dat onvermoeid bij dag en avond om u *met vele tranen* (zoals Paulus van zichzelf getuigde) *te vermanen* en voor een ontzaglijk en eeuwigdurend onheil te waarschuwen. En is dat dan geen grote barmhartigheid Gods? En wordt er dan wel enige kosten en moeite aan de arme zondaar gespaard? En zal het u dan niet zwaar te verantwoorden vallen, indien gij evenwel de dood boven het leven verkiest?

Och! zoekt dan nog dit verderf te ontvlieden en toevlucht te nemen tot een gewillige en algenoegzame Zaligmaker, die aan de zijnen belast heeft: Predikt het evangelie aan alle creaturen. Nog staat de deur der genade voor een arm zondaar wijd open en niemand wordt door Jezus afgewezen. Maar op Gods tijd zal die openstaande deur op het nachtslot gedaan worden; als gij er dan voorkomt en klopt, dan zult gij vruchteloos moeten kloppen, zonder immer binnen gelaten te worden. Och! haast u dan nog om in te gaan door deze enge deur, want als gij een minuut te laat komt, dan komt gij voor eeuwig te laat. Heden is het de zoek-, bid- en kloptijd, met belofte van open gedaan te worden. Nu, roept, klopt en arbeidt dan nu nog om zalig te worden, al moest het u nog zoveel strijd en arbeid kosten, want voorzeker! het einde zal de last dragen en de eeuwigheid zal het openbaren, hoe dwaas een mens is, die, om het genot van de zonde en de wereld, zijn arme ziel moedwiliig laat verloren gaan.

Ten tweede. Nu heb ik ook een woord tot zulke mensen, die zonder grond denken, dat ze reeds bekeerd zijn en dus niet verloren zullen gaan. Sommigen van die ongelukkigen denken, dat zij vrijdom van de hel hebben, omdat zij zedig en onberispelijk leven. Maar of de arme mens dit al heeft en daarop zijn grond van hoop al bouwt, zo zullen nochtans zulke uitwendige deugden hem niets baten voor de eeuwigheid, want het moet toch bij ons *waarheid in het binnenste zijn*; ons hart moet vernieuwd worden of wij gaan verloren. Daarom zegt de mond der waarheid: zo iemand niet wederom geboren wordt, hij kan het koninkrijk Gods niet zien. Of, zegt mogelijk iemand: „ja maar het is toch mijn hartelijke toeleg om vroom en recht

deugdzaam te leven". Ik antwoord: het mag uw hartelijke toelag wel zijn, maar als het uw grond van hoop der zaligheid is, dan zult gij er gewis mee omkomen en verloren gaan, want Paulus was voor zijn bekering bovenmate ijverig voor de vaderlijke inzettingen, boven velen van zijn geslacht; hij leerde naar de wet onberispelijk; en toen God hem nochtans later aan zijn verloren staat ontdekte, toen moest hij al zijn gewin voor schade en drek rekenen, om Christus te gewinnen en in Hem gevonden te worden. Of steunt mogelijk iemand van u op benauwdheden en overtuigingen van zonde, die hij vroeger of later gehad heeft en waar hij van zegt: „het is immers mijn eigen werk niet, het zijn geen vruchten van mijn eigen akker." Ik antwoord: al zijn het geen vruchten van uw eigen akker, zo zijn het toch ongenoegzame gronden van zaligheid. De overtuiging van uw verloren staat moet u naar Jezus heen drijven om alleen in Hem uw rust te zoeken; maar indien gij in uw overtuiging en benauwdheid rust, dan hebt gij daarom nog niets meer dan Kain, Ezau, Achab en Judas, die mogelijk nog erger benauwd zijn geweest als gij en nochtans onbekeerd zijn gebleven. Een ander zal zich mogelijk de hemel beloven, omdat hij weeens wonderlijk opgeruimd en verblijd is geworden door de beschouwing van Gods beloften, die hij zich heeft eigen gemaakt en toegepast. Maar, o mijn vriend! ziet toch toe, dat gij u zelf niet misleid, want mogelijk zijt gij een mens, die het nog nooit recht om een volle Jezus is te doen geweest, ook niet om ware nederige en tere godzaligheid; en wat zal het u dan baten of gij u met de beloften verblijdt? De duivel kan ze u op het hart brengen en gij kunt er u zeer in verheugen, maar indien het uw keus niet is om nauw aan God verbonden te zijn en teer voor Hem te Leven, dan komen u de beloften niet toe. Ik voor mij, was veel liever in de plaats van een arme donkere ziel, die het om Jezus en om ware vreze Gods te doen is, als in de plaats van een mondchristen, die zich dag bij dag vrolijk maakt met de beloften, die hem nimmer door de Heere zelf geschonken zijn.

Onderzoek toch biddende uzelf en waagt het niet op gronden, die ongenoegzaam zijn, naar de grote en geduchte eeuwigheid. Hetgeen gij nog niet hebt, dat kunt gij nog krijgen; maar indien gij uzelf vleit met een ijdele hoop en meent genoeg te hebben aan hetgeen inderdaad niets is, dan zult gij een ongelukkige dood sterven en als de stap naar de eeuwigheid eenmaal gedaan is, dan kunt gij niet weer terug komen om betere gronden te zoeken.

Nu heb ik ten derde nog een woord aan arme Godzoekende zielen. Gij dan, die waarlijk zoekende en vragende naar Jezus geworden zijt! Waarlijk! gij hebt wat anders als degenen, die ik daar genoemd heb.

Dat is: kennis aan uw diep verloren staat en aan de goddeloosheid van uw hart.

Dat is: een gezicht, dat gij dagelijks achteruitgaat, nieuwe schulden bij de oude voegende.

Dat is: overtuiging, dat gij door de werken der wet niet behouden kunt worden, omdat de wet niet alleen goede voornemens, begeertes en wensen, maar gehele volmaaktheid van u vordert terwijl gij slechts alleen zonde bezit.

Dat is verder: dat gij hebt leren zoeken naar brood als een arme bedelaar aan de deur van Jezus; dat het u om een volle Jezus en om een nieuw hart te doen is.

Dat is eindelijk: dat gij blijft aanhouden aan de genadedeur en dat gij evangelische pleitredenen leert gebruiken, ontleend aan Gods deugden, zoals: van Zijn grote genade en zondaarsliefde, van de waarheid en zekerheid van Zijn vriendelijke uitnodigingen en evangeliebeloften; en verder pleit gij ook op Christus' algenoegzame voldoening aan het moordhout en op Zijn voorbidding voor Gods troon voor arme helwaardigen.

Nog eens: gij kent ook dat verwonderen en dat innige gezicht van uw onwaardigheid als gij iets van de Heere ontvangt.

Verder: dit hartelijk verlangen en bedelen om nog meer te krijgen, meer de Heere te leren kennen, nauwer met Hem verenigd te zijn en inniger voor Hem te leven in de nauwe weg.

Nu dan, vreest gij dan niet, dat gij nog zult verloren gaan. Of, zou de Heere dit alles in u werken en nochtans u laten omkomen? Zou Hij zulk een honger en dorst, en innige begeerte aan uw ziel geven, en zou Hij die begeerte niet zelf op Zijn eigen tijd vervullen? Zou Hij u dan zo tevergeefs pijnigen? Nee, dit geloof ik niet, maar vrijmoedig roep ik u toe: vertrouwend ditzelve, dat Hij, die in u een goed werk begonnen heeft, dat ook zal voleindigen tot op de dag van Jezus Christus; en dat gij dus niet zult verwezen worden naar het eeuwige vuur, maar opgenomen in de eeuwige heerlijkheid.

Eindelijk nog een woord aan de meer bevestigde godzaligen.

Vooreerst. Is het zo, dat de Heere u van het helse vuur door Zijn genade verlost heeft, en dat gij eerlang na een stoorloze rust en zaligheid zult heengaan, dan moet gij ook niet te zeer moedeloos en ongeduldig zijn als gij hier in dit aardse jammerdal wat rampen, haat, bespottung of verachting van de wereld moet ondervinden. O, wat een alarm kunnen de vromen soms nog maken, en hoe kinderachtig moedeloos kunnen zij zich aanstellen als zij eens een kleine mishandeling van de wereld moeten ondervinden, of als zij eens voor fijnen, dwepers of schijnheiligen worden uitgemaakt. Geliefden! laat daarom toch uw hoofd niet hangen; maar verblijdt er u over, dat de wereld u niet lijden mag; bedenkt dat men weleer uw heilige Heere en Meester wel Beelzebul genoemd heeft, en zou de ellendige knecht dan wel zo gezet mogen zijn, om nog een schone naam bij de wereld te hebben? Bedenkt verder dat alle boon en smaad bij uw dood zal ophouden, en lijdt dan verdrukking als een goed krijgsknecht van Jezus Christus, wetende dat uw eeuwige vertroosting nabij is.

Ten tweede. Heeft de Heere u uit genade verlost van het eeuwige helse vuur, en u voorbereid voor de eeuwige vreugde des hemels; och, benijdt het dan sommige goddelozen niet, dat ze hier met koets en paarden rijden, en schatrijk in de wereld zijn, daar gij wellicht arm en geplaagd zijt. Misschien ziet gij hier goddelozen, die veel voorspoed hebben en gij moet met tegenspoeden worstelen; misschien zijn zij gezond en sterk, en gij draagt een zwak en pijnlijk lichaam om; misschien wordt gij even zo hard veracht en bespot als zij geëerd en geprezen worden. Misgun hen toch deze kleine voorspoed niet, die zij eerlang zo jammerlijk zullen moeten bezuren en met een eeuwige rampspoed zullen moeten verwisselen. Gij zoudt immers niet met hen willen ruilen? Welnu dan, weest tevreden met uw lot en dankt God in alles.

Ten derde. Ik vermaan u, om zielsmedelijden te hebben met onbekeerde mensen, welke het tot in alle eeuwigheid zo hard in de hel zullen hebben, als zij onbekeerd blijven. Zijn zij buiten uw huis, vermaant ze dan nog bij elke gelegenheid en bidt voor hen; want wie weet of gij nog niet het middel tot hun bekering zoudt kunnen zijn; dan zouden zij behouden worden en nog als paarden gehecht worden aan de erekroon van Koning Jezus in de eeuwigheid. Zijn ze binnen uw huis, vermaant ze en bidt voor hen. Is het uw echtgenoot of kinderen, of wie dan ook, och, zoekt ze nog te redden; wie weet, de Heere mocht uw pogingen nog zegenen. Wat weet gij man, of gij nog uw vrouw mocht zalig maken, wat weet gij vrouw of gij nog uw man mocht zalig maken? Wat weet gij vader, moeder, zoon of dochter, of de Heere u nog mocht gebruiken voor uw onbekeerde betrekkingen? *Daarom leert en vermaant elkaar nog alle dagen, zolang als het heden genaamd wordt.* Ik denk hier nog om het woord bij Ezechiël: *zo zegt de Heere, Heere, slaat met uw hand en stamp met uw voet en zegt: Ach! over het gevaar dat uw dierbare betrekkingen boven het hoofd hangt. De afgrond rookt reeds achter hen! De grond begint reeds weg te zinken onder hun voeten! De duivelen*

staan reeds gereed om hen te grijpen en voor eeuwig weg te voeren naar de put des afgronds, waar de rook der pijniging opgaat tot in alle eeuwigheid! Het huis is reeds aan zijn vier hoeken in brand; maar nauwelijks kan de woedende vlam meer geblust worden! Toch is het nog even tijd, vromen! vromen! Het ligt voor uw rekening; het wordt van u geëist; zo zegt de Heere, Heere, slaat met uw hand, stamp met uw voet, roept ach! over het zielsgevaar en waarschuwt toch zolang uw adem gaat. God mocht het zegenen! Hun arme zielen mochten gered worden.

Ten vierde. Heeft de Heere u uit het vuur der hel verlost, zo erkent dan hierin nederig de vrije genade. Uw verkiezing van eeuwigheid was genade; dat gij nu bekeerd zijt en eenmaal naar de hemel zult gaan, is wederom vrije genade en geenszins om uw deugd of waardigheid. Hij heeft ons gemaakt tot schapen zijner weide (en niet wij) o, ja! de Heere heeft het gedaan en niet wij. Laat ons dit schrijven boven de deur van onze binnenkamer, en laat ons toch arm en nederig voor het aangezicht des Heeren zoeken te wandelen alle onze dagen.

Ten vijfde. Zijt gijlieden met al het volk des Heeren uit de hel vrijgekocht en tot de hemel voorbereid, hebt dan ook elkaar hartelijk lief en dient elkaar door de liefde. Met al dat volk zult gij eenmaal voor de troon der heerlijkheid verkeren en eeuwig samen uw kronen voor de voeten van Christus neerwerpen. Wat is er dan nodiger en heilzamer dan dat volk lief te hebben? Wacht u dan, dat gij elkaar niet liefdeloos veroordeelt of kwaad van elkaar spreekt; ja denkt zelfs niet de een des anderen kwaad in ulieder hart; maar toont het toch voor de wereld, dat gij dat volk liefhebt.

Ten zesde. Verblijdt u in de hoop van die zaligheid, welke voor u is weggelegd in de hemelen. O, geliefden! als de pijn en eeuwige smart der goddelozen beginnen, dan zal uw troost en eeuwige zaligheid ook beginnen. Al degenen die gij vroeger gekend hebt, ja, die mogelijk uw man, vrouw, zoon of dochter geweest zijn en goddeloos geleefd hebben, als die zullen moeten huilen en kermen van angst en smart, dan zult gij kunnen juichen en verblijd zijn over dat zalige woord: komt gij, gezegenden mijns Vaders, be-erft dat Koninkrijk, dat Ik voor u met Mijn bloed verkregen heb. En dan zult gij ingaan in de ruime hemelzalen, om daar tot in alle eeuwigheid vol troost en vreugde te zijn en u eeuwig bezig te houden in de lof van uw God, zonder immer weer te doen wat kwaad is in de ogen des Heeren. Zo dan verblijdt u in de ogen des Heeren. Zo dan verblijdt u in de hoop, zijt geduldig in de verdrukking, bidt zonder ophouden, dankt God in alles en wacht zo met lijdzaamheid op des Heeren komst. Amen

11. OEFENING OVER LUK. 23:43

Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen Zach. 3:2. *Is deze niet een vuurbrand uit het vuur gerukt?* Een zondaar, die in de zonde oud en grijs geworden is en dan nog op het laatst van zijn leven genade bij God ontvangt, wordt als een vuurbrand, of zoals wij ook zeggen kunnen, als een brandhout uit het vuur gerukt. Had het brandhout, dat reeds aan de haard ligt, nog even blijven liggen, dan had de vlam het verteerd en tot as gemaakt: maar grijpt iemand het nog weg eer de vlam het aanraakt, dan wordt het nog gered. Zo is elk zondaar in gevaar van eeuwige verbranding, en als God onze arme zielen nog genade bewijst, dan zijn wij allen ook zulke geredde brandhouten. Maar wil God zich wel ontfermen over arme zondaren? Wil Hij wel genade bewijzen aan zulken, die zich moedwillig en vrijwillig aan de satan verbonden hebben? Jawel. In het vijftiende hoofdstuk van het Evangelie van Lukas lezen wij drie gelijkenissen, waarin ons de alles overklimmende genade en zondaarsliefde van de Drie-enige God geleerd wordt. De eerste gelijkenis is die van het verloren schaap, waarin ons de zondaar in zijn verloren en dwaalzieke toestand voorkomt, en wel genegen is om van God af te zwerven, maar geen verstand of lust heeft om terug te keren. Nochtans komt de goede herder, zoekt dat schaap, neemt het op, draagt het op zijn sterke schouders en brengt het genadig terecht.

De tweede gelijkenis is die van de verloren penning, waardoor ons bijzonder de zondaar wordt voorgesteld in zijn onmacht en geestelijke doodstaat, die tot zijn terechtbrenging net zo onbekwaam is als een stuk geld dat ergens in een hoek ligt, en dus opgezocht en opgeraapt moet worden, zal het immer terecht komen.

De derde gelijkenis is die van de verloren zoon, waarin ons de zondaar voorkomt als een hater en vijand van God, die niets liever doet dan om maar van God weg te lopen, en zijn heil en troost bij zichzelf of bij het arme lege schepsel te zoeken. Deze verloren zoon nochtans, toen hij eindelijk tot zichzelf kwam, zoals elke zondaar tot zichzelf komen moet, toen liep de vader hem tegemoet, kuste hem, nam hem weer als zijn zoon aan, hoewel hij zijn goed met hoeren had doorgebracht, en was verblijd over de komst en welkomst van deze terug gekeerde zondaar.

Uit al deze drie gelijkenissen, zeg ik, leren wij kennen, de alles overklimmende zondaarsliefde Gods; leren wij zien, wat de genade al vermag om een brandhout uit het vuur te redden, en van een steen een kind van Abraham te maken; ja, leren wij die waarheid, waar de zonde meerder is geworden, daar is ook de genade veel meer overvloedig geweest. En van deze waarheid hopen wij thans ook een krachtig bewijs tot onze stichting te overdenken.

TEKST: LUK. 23:43. *Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.*

Onze grote Zaligmaker, waarvan de Schrift zegt: also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Die Zaligmaker, die uit liefde voor zondaren uit de hemel kwam; die Zaligmaker die niet gekomen is om gediend te

worden, maar om te dienen; die dienende Jezus, die Zijn ziel gaf tot een rantsoen voor velen. Die als vraat en wijnzuiper, ja als bondgenoot des duivels gescholden werd, kwam eindelijk naar de bepaalde raad en voorkennis Gods, aan het vervloekte kruis, en dat wel tussen twee moordenaars, met wie Hij werd gelijk gesteld, en tussen wie Hij voor Zijn volk leed en stierf, om hen zo te verlossen uit de klauwen van hem, die een leugenaar en mensenmoorder was van den beginne. De één van deze moordenaars was en bleef een verhard zondaar tot het einde toe, maar de andere gaf blijken van te behoren tot het overblijfsel naar de verkiezing der genade. Hij aanbad ootmoedig de vernederde Jezus; hij betoonde waarachtig berouw over zijn zonde, en openbaarde de oprechte keuze om Jezus als Koning te eren, en te belijden, hij vond genade in de ogen des Heeren, en het was ook tot hem dat er gezegd werd: *Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.* Deze woorden zullen wij dan thans overdenken, en daarin acht geven op de volgende drie zaken:

- A. Vooreerst. Op de sterke verzekering die de moordenaar van zijn zaligheid kreeg, met de woorden, *voorwaar, voorwaar zeg Ik u;*
- B. Ten tweede zullen wij onderzoeken wat het betekent met Jezus *in het paradijs* te zijn;
- C. Ten derde letten wij op de tijd wanneer, namelijk, terstond of *heden*.

A. In onze eerste hoofdzaak letten wij dan op de sterke verzekering die de moordenaar van zijn zaligheid kreeg, met die woorden: *voorwaar, voorwaar zeg ik u.* Hier letten wij wederom: ten eerste op het dubbele voorwaar, dat wij hier aantreffen; ten tweede op de persoon die het sprak, en ten derde op de persoon tot wie het gesproken werd.

Eerst. *Voorwaar, voorwaar*, wil zoveel zeggen als: Amen Amen, of het zal waar en zeker zijn; en dit zijn woorden van de allersterkste verzekering. Of wij kunnen dit ook verstaan als een heilige eed, waarmee Jezus dit zijn zeggen bevestigde.

Zulk een eed, zulk een sterke bevestiging der waarheid, zulk een vaste verzekering was hier ook geenszins buiten noodzaak; terwijl Jezus de zwakheid van de zijnen kent, en zeer wel wist dat het geloof van deze man voor zijn dood nog ten uiterste zou beproefd worden. Trouwens, het was omtrent de zesde ure toen Jezus dit sprak, zoals Lukas aantekent in het vers, dat op onze tekst volgt. Nu volgde hierop een nare duisternis van drie uren lang, en aan het einde van deze duisternis riep en klaagde Jezus: Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten? Kort daarna stierf Jezus aan de zijde van de moordenaar, waarop eindelijk ook nog volgde dat de benen van deze bekeerde man, even zowel als van de andere moordenaar, aan stukken werden geslagen; zodat er van hem kon gezegd worden: enerlei wedervaart de rechtvaardige en de goddeloze. Nu, dit alles kon dienstbaar zijn om het geloof van deze pas bekeerde man deerlijk te schudden. De duivel kon hem aanvallen en tot hem zeggen: „indien uw verwachting wel gegrond was, dan zou de persoon, die aan u de zaligheid belooft, nu zelf niet behoeven te klagen dat God hem verlaten heeft; indien het wel met u stond, dan zou hij, aan wie gij u toevertrouwt, nu niet naast u hangen te sterven, want de Christus blijft toch tot in eeuwigheid; indien God u lief had dan zou men nu niet komen om u zo vreselijk te radbraken”.

Ziet, deze en meer andere bedenkingen en schuddingen konden op deze pas bekeerde man afkomen, en daarom, Jezus die dit voorzag en de zwakheid van de zijnen kende, bevestigt zijn toezegging aan deze bekeerde kwaaddoener met een eed, en geeft hem de vaste verzekering daarbij in zijn hart, dat hij zeker zou zalig worden.

Ten tweede. Geven wij acht op de persoon die deze woorden sprak. De profeten zeiden vroeger gewoonlijk: zo zegt de Heere! of, zo zegt de Heere der Heerscharen, de God Israëls! Maar hier is het niet: voorwaar zei de Heere; maar het is: voorwaar,

voorwaar zeg Ik u. Het is hier dus die Ik, die daar uit liefde voor Zijn volk aan het kruis hing, veracht, versmaad en bespot, maar die hier tevens toont dat Hij *de sleutels heeft der hel en des doods*, en dat Hij naar zijn vrijmachtig welbehagen uit de hel kan verlossen, en in de hel kan sluiten, wie het Hem naar zijn rechtvaardigheid behaagt. Het is die Ik, die zijn gemeente verkregen heeft met zijn eigen bloed. Het is die *Ik*, die nu aan de rechterhand zijns Vaders zit, om een voorbidder te zijn voor allen die ellendig zijn, en het leven in hun eigen hand niet meer kunnen vinden. Het is die Ik, die getrouwe en waarachtige getuige, wiens woord bevestigd zal blijven tot in alle eeuwigheid; die vriend van tollenaars en zondaars, die nooit tot het zaad van Jakob gezegd heeft, zoekt Mij tevergeefs! Het is die Ik, op wie al het arme volk met hun gans schuldige ziel wenst te vlotten en te drijven. Och! het is nog het ongeluk van de besten van ons, dat wij nog zo weinig die grote persoon kennen, op wie zich een arm zondaar gerust verlaten mag, en dat wij nog zo weinig liefde voor Hem hebben, die al Zijn volk een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden is.

Ten derde. Laat ons nu eindelijk acht geven op de man, tot wie dit woord der zaligheid gesproken werd. Wie was het toch, aan wie hier de zaligheid beloofd werd? Was het iemand die met Jeremia, Timotheus en Johannes, de Heere gezocht had van zijn jeugd af? Was het iemand die met Obadja kon zeggen: ik vrees de Heere van jongsaf? Ik denk van ja, dat het zo iemand zal geweest zijn. Maar nee, toch niet, het was een moordenaar, het was iemand, die des mensen bloed vergoten had, en wiens bloed nu ook door de mensen vergoten moest worden. Twee dingen kunnen wij dan hier opmerken, namelijk aan de ene kant moeten wij hier opmerken dat onze moordenaar bekeerd was. Als nu hier iemand durft vragen: hoe kon toch deze man zalig worden? Dan moeten wij daarop antwoorden: hetgeen God gereinigd heeft, zult gij niet gemeen of onrein achten. Wedergeboorte, vernieuwing, bekering, geloof, ziedaar dat maakt een zondaar bekwaam voor de hemel, wat hij dan ook in zijn treurig en Godbeledigend eertijds mag geweest zijn. Maar aan de andere kant kunnen wij hier zien, hoe vrij en rijk toch Gods genade is. Indien men soldaat zal worden bij een aards koning, dan moet men in 't minste geen lichaamsgebreken hebben, ja, dan moet men op de keuring soms naakt worden uitgetkleed, om te zien of er ook enig verborgen gebrek aan het lichaam gevonden wordt en dan wordt men afgekeurd en weggezonden; maar Koning Jezus neemt zulke soldaten in Zijn dienst, die vol ettergezwollen zijn, waar Hij werk aan vinden kan om ze te genezen, te reinigen en aan te kleden. Daarom lezen wij ook dat tot het hemelse avondmaal genodigd worden armen, verminkten, kreupelen en blinden, waartoe de dienaars aan de wegen en heggen moeten staan om zulken te dwingen om in te komen, opdat het huis vol worde. En zo leert ons ook het voorbeeld van de moordenaar in onze tekst, dat waar de zonde meerder is geworden, dat daar ook de genade veel meer overvloedig is. Bij gevolg, zo neem ik thans vrijmoedigheid om aan mijn medezondaren toe te roepen: komt tot Christus, ja komt en vertoeft niet; komt tot de zeer vriendelijke Jezus, want Hij is vol van genade. De dorstigen worden hier genodigd om de wateren des levens te nemen voor niet. Een moordenaar wordt in onze tekst, op zijn hartelijk en ootmoedig komen tot Jezus dadelijk aangenomen, en aan Hem wordt het Paradijs beloofd; en de arme kreupelen, verminkten en blinden worden tot het hemels avondmaal genodigd.

B. Laat dit van onze eerste hoofdzaak genoeg zijn, en laat ons nu in de tweede plaats onderzoeken wat het betekent om met Jezus in het Paradijs te zijn.

Wij weten dat Adam en Eva in de staat der rechtheid in het paradijs gewoond hebben, hetwelk een aangename lusthof was, door de Heere zelf geplant, en waarin onze eerste

stamouders het zeer aangenaam en gemakkelijk hadden. Met opzicht op deze lusthof wordt de hemel op meer dan een plaats het paradijs genoemd, zoals behalve onze tekst, uit 2 Kor. 12:4 en Openb. 11:7 te zien is. In dat hemelse paradijs zou nu de bekeerde moordenaar en zullen ook al de heiligen eeuwig wonen. Over dit paradijs teken ik nog zeer kort het volgende aan:

Ten eerste: Mensen die liefhebbers zijn en blijven van de wereld en de zonde, komen daar niet in. Zij zouden het ook onder de volmaakte heilige inwoners van het paradijs niet kunnen houden. Een heilige met veel gebrek, gelijk alle Sionskinderen hier nog zijn, is hier menigmaal een doorn in het oog van de baldadige wereldling; en ik bid u, wat vermaak zouden de boze wereldlingen dan onder het reine gezelschap der hemelingen hebben? Een rijke wereldling zei eens: „ik ben liever in Parijs als in het Paradijs." En indien Parijs, en voorts de gehele wereld na de oordeelsdag nog in stand was, met alle haar kermessen, komedien, tentoonstellingen en andere zondige uitspanningen, en al het kruis, rouw en verdriet was er maar uitgebannen, dan zouden alle andere wereldlingen ook wel in het gevoelen van die genoemde man delen, en zo ook Parijs boven het Paradijs verkiezen. Maar ach, de afgod der blinde wereldlingen zal in de jongste dag met al zijn goed en goud verbranden, en met een ijselijk gekraak voorbij gaan, dan zal er geen andere plaats voor hem overblijven, als de eeuwige pijn-bank der hel en de put der verdoemenis.

Ten tweede. Alle vijanden zullen buiten het hemelse paradijs blijven, maar ook alle vrienden zullen daar binnen komen. De armste, geringste, zwakste en verachtste onder Gods kinderen zal daar even zowel een heerlijke plaats hebben als de aanzienlijke en rijkelijk begaafde Christen. Daar zullen komen godzalige predikanten, geoefende en begaafde stichters van gezelschappen, vrijmoedige voorbidders, vergevorderde godvruchtigen, die reeds jaren lang God hun hemelse Vader durfden te noemen; en daar zullen ook komen ongeleerde lieden, die de ene letter voor de andere niet kennen, arme onvrijmoedige schepselen, die geen mond durfden open te doen in de samenkomsten der vromen, zielen, die wel duizendmaal hun genadestaat betwijfeld hebben, treurigen Sions, die gedurig de traan in het oog hebben, en die mogelijk pas één- of tweemaal in hun leven eens hebben kunnen juichen over hun heil, en de vaandels opsteken in de naam huns Gods; die soms verdacht zijn geworden bij andere godzaligen, gelijk Job verdacht werd door zijn vrienden; maar wiens oog nochtans onder alles in stijheid op de Heere gericht was, wiens zaligheid bestond in het aankleven van de Heere Jezus, en die als stillen in den lande, in ernst en oprechtheid God zochten. Als zulken in het paradijs komen, mij dunkt, zij zullen tegen de andere heiligen zeggen: „dat gij hier zijn zou, had ik wel verwacht, maar dat zulk een als ik ben hier gekomen is, dat is mij een wonder, dat ik in eeuwigheid niet doorpeilen kan." Evenwel zullen zij zowel als de anderen de hemelse vruchten van het paradijs eten, en eeuwig dronken zijn van de vettigheid van Gods huis.

Ten derde. Allen die in het paradijs komen, zullen het er goed en zalig hebben. Adam had het ook goed in het paradijs, maar zijn zonde en dwaasheid brachten hem daar buiten. Maar daar zal geen slang zich om de boom slingeren, geen duivel hen verleiden, geen zonde immer in het hart opkomen. Zij zullen daar ontbonden zijn van het lichaam der zonde en des doods, naar welke ontbinding Paulus zo verlangde. Zij zullen daar verlost zijn van alle boos werk, hetwelk Paulus met verlangen en verzekering tegemoet zag. Zij zullen daar eeuwig rusten van alle arbeid en moeite; eeuwig God kennen, leven en loven, en Zijn zoete tegenwoordigheid onafgebroken van binnen gevoelen. Zij zullen eeuwig zich verwonderen en verheugen in dat wonderlijke Godsplan, in dat goddelijke bestek van zaligheid door een gekruiste Zaligmaker. Eeuwig hebben zij daar goed gezelschap aan al de gekochten door Jezus'

bloed, die dan samen volmaakt heilig en vrolijk zullen zijn. Daar zal Lot niet meer van Abraham scheiden, omdat de plaats te nauw is om hen beiden te dragen; daar zal David niet meer hard handelen met de vrome Mefiboseth, gelijk toen hij hier zijn goederen aan de geveinsde Ziba weggaf; daar zal Paulus Petrus niet meer in het aan gezicht tegenspreken, en er zal geen verbittering meer ontstaan tussen Paulus en Barnabas. Jakobus zal daar nooit meer behoeven te zeggen: *zijt niet vele meesters, mijn broeders*, en de hedendaagse Christenen zullen, als zij daar gekomen zijn, eeuwig ophouden elkaar liefdeloos om bijzaken te veroordelen en verdriet aan te doen. Daar zal het ganse gezelschap eeuwig een hart en een ziel zijn, en samen zich verlustigen in de lof des Heeren. En de plaats waar zij samen verkeren zullen, is het paradijs; is een stad die fondamenten heeft, is het nieuwe en hemelse Jeruzaliem, is een onbeweeglijk koninkrijk, is een huis met vele woningen, is een hemels Vaderland, hetwelk alle zinnebeeldige namen zijn, die ons de grote heerlijkheid des hemels te kennen geven

Ten vierde. Zij zullen daar *met Jezus* in dat paradijs zijn. Waar Ik ben zal ook mijn dienaar zijn. Waarom ook Paulus zegt: En alzo zullen wij altijd met de Heere zijn. Dus, met en bij Jezus, die Bruidegom, dat zielsvermaak van allen die Hem liefhebben in onverderfelijkheid. Met Jezus had Daniel het goed onder de brullende leeuwen; met Jezus was het koel en aangenaam in de zo vreselijk heet gestookte oven; met Jezus konden de martelaren vrolijk zingen in vuurvlammen en op moordschavotten; met Jezus is het overal goed en zoet, dat ziet gij in een David, die als een balling rondzwerft, en toch met zijn God over de muur springt; in een Paulus, die Gode lofzangen zingt in de kerker; en indien gij zelf een mens in Christus zijt, dan behoef ik u ook niet langer te beschrijven hoe goed het is bij Jezus te zijn. En nu met Jezus eeuwig in het paradijs, wat zal dat zijn? Och, ik ben niet in staat het te beschrijven, maar ik hoop en wens dat ik en gij daar komen zullen om het te ondervinden, dan ben ik overtuigd dat wij genoodzaakt zullen zijn om met de koningin van Scheba te zeggen: *de helft daarvan is mij niet aangezegd. Geen oog heeft het toch gezien, en geen oor heeft het gehoord, ook is het in geen 's mensen hart opgeklommen wat God bereid heeft voor die Hem liefhebben.*

C. Nu zullen wij in de derde plaats letten op de tijdsbepaling wanneer de inwoning van de bekeerde moordenaar in het paradijs zijn aanvang nemen zou, en dat is *heden*, zei de Heere Jezus. *Heden* nog, in deze dag, eer de zon ondergaat, wil de Heere zeggen, zult gij naar de ziel nog in de volkomen gelukzaligheid zijn. Nu hangt gij naast mij aan een vervloekt kruis met uw doorboorde handen en voeten, maar nog heden, eer deze dag voorbij is, zult gij naast mij zitten op mijn troon in het hemelse paradijs. Deze woorden waren vol troost en nadruk voor de bekeerde moordenaar. Nu hing hij nog met een pijnlijk lichaam vol smart aan het kruis, maar eerlang zou hij een inwoner zijn in de zalige hemel. Hij zou dus overgaan van het ene uiterste in het andere; van de uiterste pijn en smart, in de uiterste vreugde en heerlijkheid; van het vervloekte kruis, op de top van eer en zaligheid, van vreselijke pijn, in onbeschrijfelijke vreugde. Nu was hij een verachtelijke prooi voor de galg, een verfoeisel van het mensdom, maar spoedig zouden de engelen hem afhalen, de zaligen hem met vreugde begroeten; en hij zou een gelukkig inwoner zijn in het paradijs en een zalig troongenoot van de Zoon van God. Bij gevolg was dit een zalige en blijde tijding voor de moordenaar, in het gezicht van de naderende dood en op de rand van de eeuwigheid. Nu werd zijn lichaam gepijnigd, en kort daarna werden hem zijn beenderen met ijzeren mokers in stukken geslagen, en ook juist door deze nare en pijnlijke weg zou hij tot de eeuwige heerlijkheid ingaan.

Leert hier nu in het voorbijgaan twee dingen, welke beide waardig zijn dat wij er onze aandacht en belangstelling op vestigen.

Ten eerste. Ziet, welke wrange vruchten er toch op de zonde volgen, hier in de tijd, ook voor zulken, die om Christus' wil genade vinden in de ogen des Heeren. Jezus verlost de moordenaar uit de hel, maar hij deed hem niet afgaan van het kruis; Jezus ontfermde zich over de ziel van de moordenaar, maar hij belette de Romeinse soldaat niet hem zijn beenderen te vermorzelen. Dit geliefde kind van God moest (hoewel zijn schuld voldaan was) nog de bittere naweeën van de zonde gevoelen. Hij had onbarmhartig zijn zwaard in het hart van zijn naasten gestoten, en nu kwam er een onbarmhartig soldaat, sloeg zijn benen aan stukken en gaf hem waarschijnlijk ten laatste een slag op zijn hoofd of hart. Nadat het bloed hem reeds uren lang uit zijn smartelijke wond was gevloeid, werd hij nog levend geradbraakt. Hij werd als een hond met een zwaar hout of ijzer doodgeslagen. Ziet dan hier welk een nasleep de zonde heeft, en leert er toch tegen bidden en strijden, eer ze u voor de tijd en bijzonder voor de eeuwigheid ongelukkig maakt.

Ten tweede. Hieruit blijkt het ons ook, dat de zielen der gelovigen *heden*, dat is, dadelijk na de dood zullen deel krijgen aan de zaligheid des hemels. Daarom zegt ook de Prediker: de dag des doods is beter dan de dag waarin iemand geboren wordt. En Paulus verwachtte zijn zaligheid ook dadelijk na het verbreken van zijn *aardse huis*, of lichaam. En elders wordt gezegd, dat de doden die in de Heere sterven, zalig zijn van nu aan. Bij gevolg, als hier de strijd zal volstreden zijn, dan hangt ook de kroon voor hen gereed en zij zullen dus zo van een moeilijke wereld naar het zalige paradijs gaan.

TOEPASSING

Nu heb ik ter toepassing nog een woord: vooreerst, aan zulke mensen, die hun paradijs nog stellen in de zonde en in het ruim genot van deze wereld. Ten tweede, aan zulke mensen die een zondig misbruik maken van Gods genade, aan deze moordenaar bewezen. Ten derde, aan zulken, die onder het gevoel van hun zware zondenschuld gebogen gaan, en ten vierde, aan al het gelukkige volk van God.

Vooreerst dan. Er zijn niet weinig mensen, die wel van een hemel horen spreken, waarin Gods kinderen eenmaal vertroost zullen worden; maar zij bekommeren zich weinig over deze hemel; zij hebben weinig begeerte naar dat paradijs, maar zoeken hun paradijs hier op aarde. Dat zou hun paradijs zijn, als zij vreugde en blijdschap konden hebben met runderen te doden en schapen te kelen, vlees te eten en wijn te drinken, te zeggen: laat ons eten en drinken, want morgen zullen wij sterven. Dat zou hun een paradijs zijn, als zij met de rijke man gekleed konden gaan in purper en fijn lijnwaad, levende alle dagen vrolijk en prachtig. Dat zou hun een paradijs zijn, als zij nieuwe huizen konden bouwen en hofsteden aanleggen, met Salomo grote werken konden maken, wijngaarden planten, hoven en lusthoven maken, bomen van allerlei vrucht erin planten; ook zilver en goud vergaderen, zich zangers en zangeressen bestellen, hun ogen niet onttrekken hetgeen zij begeren en hun hart niet weerhouden van enige vreugd en blijdschap. Ziet, dit is zo het paradijs dat door de meeste kinderen van deze wereld gezocht wordt, die op zijn best maar een bijzaak van de godsdienst maken, terwijl de zucht naar rijkdom en aardse grootheid hun bestendige hoofdwerk is. Nochtans moet ik tot zulke mensen zeggen: o, mijn vriend of vriendin! Gij zoekt een paradijs waar gij het niet vinden zult, want de aardse rust en grootheid zal u zo snel vooruit lopen als gij die naloopt, zodat ze u altijd voor zal blijven en gij ze nooit zult kunnen inhalen, al wordt gij hier al groot en rijk in deze wereld, dan zult gij toch

ondervinden, dat deze wereld geen paradijs is; maar overal en ten allen tijde plaats zal overlaten voor zuchten, klagen en treuren, En al kwam gij er al eens toe, om met de rijke man *alle dagen* vrolijk en prachtig te zijn, wat zou het dan nog zijn? Het goed doet toch geen nut ten dage van Gods verbolgenheid, maar de gerechtigheid redt van de dood! Hoe meer goed en geld gij krijgt, hoe meer uw hart van God vervreemd zal worden, want de voorspoed der zotten zal ze verderven. Bedenk dit toch, o wereldling! en wordt er eens bang voor; al uw voorspoed is een voorspoed der zotten, die u verderven zal en die door uw eigen schuld en gedurig toenemende ontaarding van de Heere, uw eeuwig doodvonnis zal verzwaren als gij gaat sterven. O mens! Hoe meer het u vooruit gaat op de wereld, hoe meer gij tegen de dood zult beginnen op te zien; want de aardse goederen doen haar liefhebbers zeer ongaarne sterven. Misschien hebt gij veel geld, veel goed, veel vee en een schone hofstede, die gij voor uw paradijs acht; maar wat zal het dan eens te zeggen zijn, als de onverbiddelijke dood komt om u uit uw paradijs te rukken en bij de duivelen en verdoemden in de hel neer te werpen. En zeker, sterven moeten zult gij, dat ontkomt gij niet, net zo min als een van de kinderen Adams; en dan stort gij van de stoel van eer, in eeuwige verwoesting neer.

Ten tweede. Maar mogelijk denkt gij: de moordenaar is nog wel aan het kruis bekeerd en vond genade bij God, zo dadelijk toen hij de Heere Jezus maar aanriep, en daarom hoop ik ook nog, dat God mij bij het naderen van de dood in genade zal aanzien. Hierop zeg ik: het is iets zeldzaams, als een zondaar zo dicht voor de deur van de dood nog bekeerd wordt. Wij lezen maar van een voorbeeld in de Bijbel, en dat is juist deze moordenaar. Een zeker geleerd man zegt: „als Jezus nog eens gekruist wordt, dan zal er mogelijk nog eenmaal een voorbeeld komen van zulk een late bekering." O! zoekt toch God haastelijk in uw gezonde dagen, want anders is het zeer te vrezen, dat het met u op uw doodbed gaan zal, zoals het met die andere moordenaar ging, welke aan de andere zijde van de Heere Jezus was opgehangen. Immers daar hing nog een moordenaar; hij is met Jezus gestorven; hij heeft in Zijn gezelschap gehangen; hij zag het aan, dat Jezus zich in de dood overgaf tot heil van al Zijn uitverkorenen. En nochtans bleef deze moordenaar een verhard zondaar tot aan zijn einde toe. Noch de nabijheid der eeuwigheid, noch de droevige straf der zonde, die hij reeds in zijn lichaam ondervond, noch de aandoenlijke woorden van de stervende Jezus, brachten de minste verbreking van zijn hart enigszins teweeg, maar onder dit alles bleef deze ongelukkige zondaar even als hij geboren was, tot dat hij de eeuwigheid inging. Indien gij nu zegt: „het zal op mijn doodbed of in mijn oude dag, misschien nog met mij gaan zoals het met de boetvaardige moordenaar ging"; dan zeg ik: ja, maar ook misschien gaat het met u zoals met de andere moordenaar, die niet wakker werd voordat hij zijn ogen ophief in de hel.

Maar mogelijk zegt een ander: „ik dank God, dat ik toch zo boos niet ben als die moordenaar, die aan het kruis nog bekeerd is, en daarom is er voor mij nog grote hoop om zalig te worden". Ik antwoord: o mens! dat is uw blindheid, dat gij zo spreekt. Nee, gij zijt zeker ook een moordenaar, want Johannes zegt: *die zijn broeder haat, is een doodslager*, en Jezus zegt: *zo wie ten onrechte op zijn broeder toornig is, die zal strafbaar zijn door het helse vuur*. Gij moet door ditzelfde Middelaarsbloed gereinigd worden, of anders gaat gij als een moordenaar naar de hel; te meer nog, omdat gij in uw zorgeloze toestand, al zoveel jaren achtereen een moordenaar van uw eigen arme onsterfelijke ziel geweest zijt. Wilt gij dan, o zondaar! uzelf met het geval van deze moordenaar troosten en gegronde hoop op het paradijs hebben, dan moet gij eens onderzoeken of gij dat ook bezit, dat deze man nog in het laatst van zijn leven naar buiten openbaarde. Hij kwam tot een oprechte belijdenis van schuld voor God en mensen, en beleed dat hij rechtvaardig de dood onderging. Nu, zijt gij ooit ook al

schuldenaar voor God en mensen geworden? Hebt gij al met David leren zeggen: ik zal belijdenis doen van de veelheid mijner overtredingen? Hebt gij de verborgen plaatsen al opgezocht, om daar eens voor God te belijden, wat gij geworden zijt door de zonde? Nog meer: deze moordenaar had ook een duidelijk gezicht van de heerlijkheid en aigenoegzaamheid van Christus. In Christus, in dat gekruiste verfoeisel van de mensen vond en kende hij de Koning van het paradijs en de voorspraak des zondaars bij God. Nu, keert dan ook hiermee naar binnen; kent gij Jezus ook? Is Hij u ook dierbaar en beminnelijk? Kunt gij met de bruid zeggen: al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Nog meer: deze gelukkige moordenaar begon de zaak van de Heere Jezus met ijver te verdedigen en kwam voor de eer van Jezus uit, toen Hij door de andere moordenaar gelasterd werd. IJvert gij ook zo voor Jezus' naam en eer, volk en waarheid? of ijvert gij maar alleen voor uw eigen naam en voor uw geld en goed op de wereld? Eindelijk: de moordenaar begon zijn vorige metgezel op de weg der zonde te vermanen en te bestraffen, toen hij hem van het kruis toeriep: „vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?” Doet gij ook zo? Hebt gij uw vorige metgezellen op de weg der zonde ook wel eens bestraft en vermaand, om van de weg naar de hel weer terug te keren en met u Jezus te zoeken? Indien gij van dit alles nog evenzeer vervreemd zijt, dan kunt gij u nog niet recht troosten met de bekering van deze moordenaar, en ten minste moogt gij dan nog niet hopen op het paradijs.

Ten derde. Nu heb ik ook een woord aan zulken, die onder het gevoel van hun zondenschuld gebogen gaan. Wellicht zal iemand van u zeggen: „ik heb zo zwaar tegen den Heere gezondigd; ik heb zoveel licht, dat in mij was, uitgedoofd; ik voel mij thans ook nog zo verhard; ik kan mijn onbuigzaam hart en mijn verstaald gemoed niet van de zonde aftrekken, en daarom vrees ik, dat ik nooit tot behoudenis komen zal”. Hierop antwoord ik: het is goed en voordelig, zulke en dergelijke klachten voor de vriendelijke Heere Jezus te brengen. Hij heeft in de bekering van de moordenaar getoond, dat Hij armen, verminkten, kreupelen en blinden aan de hemelse bruiloft hebben wil, en ook u zal Hij niet verstoten of uitwerpen; gelijk Hij dat in de dagen Zijner vernedering niemand deed die tot Hem kwam, zo zal Hij het nu in Zijn verhoging ook niet doen, want Hij is nog dezelfde goedertieren Heere Jezus.

Een ander zal mogelijk zeggen: „zou het voor zulk een oud en verhard zondaar als ik ben, ook te laat zijn?” Hierop antwoord ik: *nooit te laat!* als gij slechts tot Jezus komt, of oprecht zucht en kermt om door Hem tot Hem getrokken te worden. Laat u toch nooit van Jezus afhouden met de gedachte, dat het nog vroeg genoeg is, want dit heeft reeds zijn tienduizenden verslagen; maar houdt u daarmee ook niet op, dat gij mogelijk al te lang gewacht hebt, want dit heeft ook zijn duizenden verslagen, en dit zijn troosteloze gedachten, waarmee de satan soms tracht om diegenen te doen twifelen en af te schrikken, die hij vreest uit zijn klauwen te zullen verliezen. „Deze gedachten”, zegt iemand terecht, „hechten des te sneller, omdat zij zulke grote waarschijnlijkheid hebben.” Men gaat soms denken: zou God met zulk een lichaam gediend willen zijn, welks krachten in de dienst der zonde zijn uitgeput? Zou God gediend willen zijn met een gering overschot van jaren, waarvan de satan de bloeiendste tijd heeft genoten? Doch hoe sterk deze knoop ook is, Gods goedertierenheid heeft dezelve voor zielen, die waarlijk over zulke twijfelingen bekommerd zijn, niet krachtiger kunnen oplossen, dan toen hij ten minste met een voorbeeld van een in zijn laatste sterfuur aangenomen moordenaar heeft betuigd, dat alles, hetgeen bij de mensen onmogelijk is, bij Hem mogelijk blijft. Doch wacht slechts niet langer. Wilt gij in het heden van uw dood hoop hebben om in het paradijs overgebracht, te worden, zo begint vrij nog *heden* op uw bekering met ernst te denken en beroemt u niet over de dag van morgen, want gij weet niet wat die dag baren zal.

Ja, omtrent een zaak van zoveel gewicht, dewelke in de volgende ure reeds te laat kan zijn, en vervolgens voor eeuwig onherstelbaar is, moet geen ogenblik verzuimd worden. Hoe langer gij gewacht hebt, zoveel te meer behoort gij uzelf te haasten. Och, doet dan gelijk iemand, die zich nog laat op de dag op een verre reis begeeft, en echter gaarne voor de avond op de begeerde plaats was. Vergoed hetgeen gij verzuimd hebt door een heilige spoed, terwijl deze tegenwoordige dag nog het aangename *heden* genoemd wordt.

Eindelijk heb ik nog een woord aan des Heeren volk, die hier ook al enige nuttige lessen zouden kunnen leren.

Vooreerst dan, ziet hier ook tot uw bemoediging een voorbeeld van de vrije genade, waarop u in des Heeren woord bevolen wordt alleen en volkomen te hopen. Indien uw gerechtigheid uw grond van zaligheid moest zijn, dan was het verloren. Maar nu zeggen wij: geeft de moed niet op, doet slechts als deze moordenaar; zoekt al uw gerechtigheden als een vuil kleed van u te werpen, en grijpt Jezus aan tot uw voorspraak. Indien Hij uwer slechts gedenkt nu Hij in Zijn Koningrijk gekomen is, en u in Zijn Hogepriesterlijke voorbede insluit, zo zal aan al uw schulden ook niet gedacht worden, maar zij zullen, net als de schulden van de moordenaar in deze zee der gerechtigheid verzonken blijven.

Ten tweede. Beklaagt uw gebrek voor de Heere en dankt het alleen aan Hem, dat gij door wederbarende genade zijt die gij zijt. Want wat waart gij van nature ook anders als moordenaars, toen gij in uw treurig eertijds in haat en nijd leefde, hetwelk Gods woord voor doodslag rekent. Toen gij uzelf (en hetgeen nog het vreselijkste is), toen gij uw arme ziel zo dikwijls hebt zoeken te vermoorden, door uw zorgeloosheid en de versmading van het Evangelie niet alleen, maar ook door het bijwonen van de zondige en ijdele gezelschappen dezer wereld. O! gij zoudt uw ziel vermoord hebben, maar genade heeft het u belet, en u een ander mens gemaakt en eeuwig aan Jezus verbonden.

Ten derde. Gij reizigers naar het hemelse paradijs! Och, wordt er eens beschaamd en verlegen over voor de Heere, dat gij hier omlaag nog zo genegen zijt om een paradijs te zoeken waar het niet te vinden is. Alle aardse paradijzen zijn toch maar woestijnen, als Jezus erin gemist wordt; en integendeel genieten wij reeds iets van dat grote paradijsgoed, als wij onze tijd er toe mogen uitkopen om in de eenzaamheid Jezus te zoeken, met Hem te handelen en Hem onze nood en bezwaren voor te leggen. Och! mochten wij hier dan reeds veel ons paradijs zoeken in de nabijheid van de Heere Jezus, en alle tijd verloren achten, die wij buiten Zijn gemeenschap hebben doorgebracht en ons voor alle zonde zorgvuldig wachten, die vervreemding van de Heere Jezus in ons hart teweegbrengt. En aan de andere kant mochten wij hier in het aards genot toch geen paradijs zoeken, maar hier slechts doortrekken als reizende vreemdelingen naar het betere paradijs.

Ten vierde. Verblijd u in de verwachting van uw zalig sterfuur dat *heden*, wanneer gij met Jezus in het hemelse paradijs zult worden binnengelaten.

O, zalige sterfdag! Dan zal Jezus, de goede herder, zijn verloren schaap thuis dragen. Dan zal Hij al Zijn heerlijkheid met u delen, dan zult gij volmaakt met Hem verenigd, daar zijn waar Hij is, en de heerlijkheid aanschouwen, die de Vader Hem gegeven heeft.

O, zalige sterfdag! Dan zult gij uit de gevangenis van dit zondige lichaam, uit dit aardse dal der ellende, uit deze duistere kuil der verzoeking en uitgaan en in het hemelse paradijs verplaatst worden.

O, zalig *heden*! Dit zal de dag van zegepraal zijn voor alle ware en arme zoekers en strijders. Dit zal de gewenste rustdag zijn voor alle afgematte reizigers, en de

allerheerlijkste feestdag voor alle ware Israëlieten. Hier zijt gij door het geloof verloofd en verbonden aan de hemelse Bruidegom Christus, maar daar zal de zalige bruiloft zijn, die eeuwig duren zal. Hoe moet niet de gedachte van die dag alle ongemak des levens verzoeten! Met welk een brandende begeerte behoorde een iegelijk in het geloof vaststaande Christen naar het aanbreken van deze dag uit te zien, en te verlangen als een wachter naar de morgen! En wat behoorde hij met Christus' bruid uit te roepen: *Ja, kom Heere Jezus, kom haastelijk !*
Dit geve God.

13. DE BESTE WELSTAND

OEFENING OVER 2 KON. 4:26.

Is het wel met u?

VOORAFSPRAAK

Hoewel Adamskinderen in het algemeen maar al te weinig met elkaars welzijn te doen hebben en daar belang in stellen, zo is het toch doorgaans de vraag, als men elkaar na langere of kortere afwezigheid ontmoet, of het nog goed gaat met persoon, huisgezin, vee en goederen. Onze vraag evenwel, maakt de koele en liefdeloze gesteldheid van de vrager maar al te dikwijls duidelijk openbaar. In plaats dat wij het eeuwige welzijn van onszelf en onze naasten voor en boven alle dingen zouden behartigen, zo vragen wij doorgaans maar naar dingen, die van het minste gewicht zijn, en de dingen daar een eeuwig wel- of kwalijkgaan aan verbonden is, daar denken wij niet aan of daar durven wij niet naar te vragen. Daarom is het maar doorgaans dat er gevraagd wordt, niet: wat zegt gij van uzelf? of, *wat dunkt u van de Christus?* Maar integendeel: zijt gij en de uwen nog gezond? Hoe gaat het met de prijs van het vette en magere vee? Is er nog al braaf wat gras in het land? Hoe staat het koren op het veld en hoe hoog is de markt daarvan? Wat prijs geldt de kaas? Zijn de effecten gerezen of zijn ze gedaald? Hoe is het in Italië en Frankrijk? enz., enz.

Onze welstand voor tijd en eeuwigheid, zal toch in iets anders dan in tijdelijke gezondheid, aardse rijkdom of natuurlijke schranderheid moeten gezocht worden. Het zal bij ons waarheid in het binnenste moeten zijn; wij moeten veranderd en bekeerd zijn; wij moeten deel aan Jezus hebben; en het onze zaligheid achten Zijn gehoorzame dienaren te zijn. En al is het dan ook dat wij in al ons doen en laten nog gebrekkig zijn, dan kan er toch van ons gezegd worden dat het wel met ons is voor tijd en eeuwigheid. En van deze zaak, namelijk van onze rechte welstand, hopen wij thans nader te handelen.

TEKST: 2 KON. IV: 26b: *Is het wel met u ?*

- A. Wij wensen in de eerste plaats enigermate in te zien in welk verband onze tekstwoorden voorkomen;
- B. En dan in de tweede plaats uit deze vraag aanleiding te nemen, om naar elkaars welstand der zielen te vragen,

A. Deze korte vraag, mijn vrienden, werd door Gehazi uit naam van de profeet Elisa gedaan aan de welbekende en waarlijk godzalige Sunamitische vrouw.

De Profeet Elisa was eenmaal gekomen om door Sunem te trekken. Aldaar was een grote, dat wil zeggen een rijke en aanzienlijke vrouw, die bij hem aanhield, dat hij tot haar zou inkomen om brood bij haar te eten, dat is, naar de spreektrant der Oosterse volken, om het middagmaal bij haar te houden en wat rust te nemen. De Profeet bewilligde aan dit verzoek, maakte kennis met deze vrouw en met haar man, en kwam later ook gedurig bij haar als hij Sunem doortrok. Na zo enige keren bij deze vrome vrouw gekomen te zijn, had het zeer godvruchtige gedrag van de profeet Elisa zulk een invloed op het hart van deze vrouw gemaakt en beminde zij hem zozeer, dat zij aan haar man (die mogelijk onbekeerd was) voorstelde om voor deze Profeet een kleine opperkamer aan haar huis te laten maken, opdat hij daar in zijn eenzaamheid

zijn rust en gemak mocht nemen, en door haar gediend en van het nodige voedsel voorzien mocht worden. Haar man was dadelijk met het voorstel van zijn goede echtgenote ingenomen en de voorgenomen zaak werd naar de begeerte van deze godzalige vrouw ten uitvoer gebracht, zodat de Profeet telkens als hij door Sunem trok, gebruik mocht maken van een vrije kamer, voorzien van een bed, een stoel, een tafel en een kandelaar.

Nu had deze vrome vrouw geen kinderen en het schijnt uit de geschiedenis duidelijk genoeg te kunnen worden opgemaakt, dat zij evenals Rachel, Hanna en meer andere vrouwen van de oude dag zeer graag een zoon zou gehad hebben, hoewel de hoop daarop voor het uitwendige bijna scheen verdwenen te zijn. Doch Elisa beloofde haar, dat zij evenwel op zijn gebed, en als een genadige beloning voor het goede aan hem als des Heeren knecht bewezen, op de gezette tijd een zoon hebben zou, waaruit wij dan ook in het voorbijgaan zien kunnen dat God het nimmer onbeloond zal laten, al geven wij slechts (als het maar uit een goed hart geschied) een beker koud water aan een van Zijn dienaren. Nu, op de bestemde tijd kreeg dan ook deze vrouw naar haar begeerte een zoon, die gelukkig opgroeide en groot werd, totdat hij reeds in het veld tot zijn vader en de maaiers kon uitgaan. Maar toen hij daar in het veld was, werd hij onverwachts door een dodelijke ziekte aangetast, en moest nog dezelfde dag door de dood van zijn ouders en van deze wereld worden weggerukt. Toen nu dit kind overleden was, vertrok deze godzalige en diep bedroefde vrouw met alle spoed naar de profeet Elisa, die zich toen ophield op de berg Karmel, zeker diep bedroefd over haar smartelijk verlies, doch ook in dat vertrouwen, dat God machtig was om haar zoon, op het gebed van Elisa weer in het leven terug te roepen. Zij had haar zoon van de Heere ontvangen en nu was Hij ook machtig om hem haar weer te geven, en daarom ging zij tot de Profeet met dat vertrouwende woord in haar mond en hart: *het zal wel zijn!* Toen zij de berg Karmel opkwam, zag de profeet haar tot zijn verwondering aankomen en zond zijn dienstknecht of leerling haar tegemoet om te vragen: *Is het wel met u? Is het wel met uw man? Is het wel met uw kind?* De dienaar van de profeten moest dan naar haar welstand vragen; en zo ziet gij mijn vrienden, in welk verband onze tekst voorkomt: waar gevraagd wordt: *Is het wel met u?*

B. Ik hoop evenwel, dat het niet ondienstig en nutteloos zijn zal, als wij in de tweede plaats van deze vraag gebruik maken om onszelf en elkaar af te vragen of het wel met ons is voor de eeuwigheid. *Is het wel met u?* Ziedaar een vraag, die wij gedurig onszelf moeten voorleggen, en daarbij onszelf beschouwen als zondaars en als reizigers naar de eeuwigheid. *Is het wel met u?* gij jongeling, man en vader! *Is het wel met u?* Is het voor tijd en eeuwigheid wel met u, gij oud en jong, rijk en arm, die dit heden hoort of leest? Indien het inderdaad wel met ons zijn zal, dan zullen de volgende zaken ons naar mijn inzien niet vreemd en onbekend moeten zijn.

Ten eerste. Als het voor tijd en eeuwigheid wel met ons zijn zal, dan moeten wij kennis hebben of kennis krijgen aan onze diep verloren en ellendige toestand; dan moeten wij noodzakelijk leren kennen, dat wij een rampzalig, aardsgezend, Godvijandig, hoogmoedig en beestachtig hart omdragen, dat van nature nergens toe in staat is dan om te zondigen en oorlog te voeren tegen de Heere. Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God, zegt Paulus; dit moeten ik en gijlieden weten, zal het wel met ons zijn, want er staat geschreven: alleen kent uw ongerechtigheid; en het is integendeel een hoogst gevaarlijke staat als een mens niet weet dat hij arm en jammerlijk is, ellendig, naakt en blind. Ik moet dus weten dat ik zulk een ellendig hart bezit; ik moet weten dat mijn hart arglistig is en dodelijk, meer dan enig ding, en dat het dus in staat is, om zijn eigen bezitter te bedriegen. Ik moet weten dat ik in zonde

en ongerechtigheid ontvangen en geboren ben. Ik moet weten dat ik evenzo goed in staat ben om door mijn krachteloze eigenkracht mijzelf te redden en mijn ziel te genezen, als om met mijn hand de zon van de hemel af te rukken; ik moet weten, dat ik met geheel de wereld verdoemelijk ben voor God. Indien ik dit niet kom te weten, dan ben en blijf ik trots en hooggevoelig, en dan heb ik nimmer rechte behoefte aan een grote en dierbare Zaligmaker.

Ten tweede. Als het met mij en ulieden wel zal zijn voor nu voor eeuwig, dan zullen wij uit deze rampzalige toestand een gezicht moeten krijgen op een volle algenoegzame Heere Jezus, die zich als een bereidwillige Borg en Verlosser aan de arme zondaar aanbiedt in het vrijgunstig evangelie. Trouwens, die gezond zijn, hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn. En dus moeten wij onze ziekte gevoelen en het bij onszelf niet meer kunnen stellen, en zo tot Hem de toevlucht nemen, als tot die persoon, in wie alleen de zaligheid is; en tevreden zijn, dat de Heere ons op Zijn eigen wijze en dus langs een weg van vrije ontfermende genade, zal zalig maken. Zo moeten wij zijn, en naar Jezus lopen en zien op Jezus en schuilen bij Jezus met al onze zonden, met al onze deugden, met alle onze twijfelingen, onmacht en donkerheid. Jezus moet ons dierbaar zijn boven alle dingen en wij moeten van Hem een gelovig gebruik zoeken te maken, als Profeet, Priester en Koning.

Hoe is het nu met mij en ulieden, mijn vrienden; wat zouden wij kunnen antwoorden als ons gevraagd werd *is het al wel met u?* Hebben wij onze verloren toestand al leren kennen? Heeft het gevoel en gezicht onzer ellende ons al op de knieën tot Jezus gebracht? Is onze zaligheid alleen door Hem, ons al dierbaar geworden boven alle dingen? Indien dit ons nog een vreemde zaak is, dan is het ook nog niet wel met ons, al waren wij dan ook schatrijk naar de wereld; want wij gaan naar een eeuwigheid, waarvan het gewicht maar al te schaars gekend wordt door de kinderen van Adam, en wij kunnen niet zalig worden, als wij hier in de korte en onzekere genadetijd, niet als arme zondaren leren vluchten tot Christus door het geloof.

Ten derde. Indien wij de vraag met *ja!* zullen kunnen beantwoorden, als men ons vraagt: *Is het wel met u?* dan moeten wij ook kunnen zeggen, dat onze zonden ons zware en drukkende lasten zijn; en dat niet alleen onze uitwendige zonden, die ons schandelijk en onverdraaglijk voor anderen maken, maar ook en wel bijzonder de plagen en kwalen van ons hart, zoals onze liefdeloosheid, dodigheid, aardsgezindheid, lauwheid in de godsdienst, afzwervende gedachten onder het gebed, ijdelheid der gedachten, nijdigheid en bedroefdheid, als het anderen beter gaat dan ons, inwendige haat en wat dies meer zij. Deze zonden kunnen anderen in ons niet zien of merken, en toch moeten zij ons tot een last en smart zijn, en wij behoren voor God daarover te zuchten, zeggende als David: wie zou de afdwalingen verstaan? reinig mij van mijn verborgen afdwalingen. Indien dit gans niet in ons gevonden wordt, dan is het een teken, dat er geen geestelijk leven in ons is, en dan is het ook niet wel met ons, wat het uitwendige ook met ons schijnen moge, want zulke mensen, waar het nu en eeuwig wel mee is, die treuren en klagen er dagelijks over voor de Heere, dat zij zulk een verleidelijk en bedrieglijk hart hebben, dat zij in hun plichten en godsdienst oefeningen zo dikwijls verstrooid en afgetrokken worden, dat zij zo weinig hemelsgezindheid in zich gevoelen, dat zij zo weinig profijt en nut doen met de middelen der genade, en dat zij zo weinig nuttig zijn in de wereld; ja, zij treuren en klagen over al hun zonden en dat niet alleen of voornamelijk over de zonde die uitbreekt naar buiten en van de mensen ontdekt wordt, maar bijzonder omdat de zonde in hun harten is en woont en omdat zij er niet van ontslagen kunnen komen. Zij treuren over, en strijden tegen de zonde, niet zozeer omdat zij de straf vrezen, maar omdat God beledigd wordt door de zonde, omdat Jezus voor dezelve gekruist is,

omdat de Geest daardoor bedroefd wordt, omdat de leer der waarheid daardoor ontsierd wordt, omdat hun naasten daardoor ontsticht worden en omdat de zonde vervreemding van de gemeenschap van Jezus teweeg brengt. Nog eens: de droefheid over de zonde is in Gods volk het meeste teer en smartelijk als het hun gegeven wordt om in geloof aan te nemen en vast te houden, dat zij genade bij God verkregen hebben, dat zij deel hebben aan de vrije, grote, onveranderlijke en eeuwige genade Gods; en dat zij bijgevolg eeuwig zeker zullen zalig worden; dan, zeg ik, staat Gods volk nog het meeste de zonde in de weg.

Ten vierde. Als het wel met ons zijn zal, dan moeten wij ook leren waken, en biddend op de wacht staan tegen onze geestelijke vijanden, en bijzonder moeten wij tegen ons hart op de wacht staan, na de vermaning van de wijze man: behoed uw hart boven al wat te bewaren is en zoals Paulus zegt: houdt sterk aan in het gebed en waakt in hetzelfde met dankzegging. Ons hart is onze grootste vijand; daarom is het nodig om daartegen te waken en te bidden, altoos onze eigen kracht en wijsheid te mistrouwen, veel te bidden, weinig te beloven en als een krachteloze bij Jezus te schuilen.

Ten vijfde. Indien wij *ja!* kunnen zeggen als men ons vraagt: *is het wel met u?* dan moeten wij ook kennis hebben aan het dagelijks en gedurig smeken en vragen om licht en zielsontdekkende genade, om zo meer en meer onszelf te leren kennen en bekend te worden met onze eigen zwakheid en ellende, met de macht onzer vijanden en met de wegen, die de Heere met Zijn volk houdt, opdat dit alles ons mocht leren, om voorzichtig te wandelen, niet als onwijzen, maar als wijzen, de tijd uitkopende, dewijl de dagen boos zijn. Ja, dan zullen wij al gedurig lust hebben en behoefte gevoelen om ons zelf *nauw, ja zeer nauw, te doorzoeken*, om te weten, hoe het met ons is en waar wij staan als reizigers naar de eeuwigheid.

Is het dan wel met u, mijn vrienden? Maakt gij het tot uw dagelijkse werk om uw ongerechtigheden na te gaan en de bedriegerijen van uw hart en wegen uit te vinden, teneinde gij over uw zonde meer vernederd mocht zijn en berouw en boetvaardigheid oefenen? Is het uw begeerte meer kennis te zoeken aan uw zondig *zelf*, en aan de plagen, dwalingen en snoodheden, die in uw hart en handelingen zijn; ten einde gij voorzichtiger en ootmoediger met God mag wandelen en het kwade in Zijn kracht moogt verbeteren? Of leeft gij maar zo onverschillig en zorgeloos voort, zonder op uw hart en daden veel te letten? En zijt gij genoegzaam met uzelf voldaan, als gij voor het uitwendige maar binnen de palen van een dode zedigheid blijft? Ach! indien dit laatste met u waarheid is, dan is het nog niet wel met u en dan is uw onverschilligheid nog een dodelijk voorteken van uw eeuwige ondergang, want zo zegt de Heere: wee de geruste te Zion, en de zekere op de berg van Samaria

Ten zesde. Als het wel met ons is voor nu en eeuwig, dan zal het ons gedurig zoeken, wensen, verlangen en begeren zijn, dat wij mochten heiliger zijn in al onze wandel, vruchtbaarder in ieder goed werk, en voor Gods aan gezicht oprecht te wandelen. Het zal ons verlangen en begeerte zijn, dat wij meer mochten leven in de gemeenschap met Christus en dat wij Hem meer mochten kennen in de kracht van Zijn dood en opstanding. Het zal dan ons verlangen en biddende begeerte zijn, dat de oude mens maar met Zijn bewegingen en begeerlijkheden in ons mocht gedood worden, en dat wij God meer mochten vrezen, liefhebben, vertrouwen, dienen en verheerlijken. Het zal dan ons verlangen en begeerte zijn, dat Jezus alleen als Koning in ons hart moge heersen en al Zijn en onze vijanden daar mocht uitwerpen, zeggende met de dichter: Heere, al mijn begeerte is voor U; en, tot Uw naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte onzer zielen. Ook zal het dan de wens en de begeerte van ons hart zijn, dat het evangelie maar zijn loop mag hebben; dat er maar vele van onze betrekkingen en ook vreemden, inlanders en uitlanders, joden, heidenen en naam-christenen, voor

Christus mochten gewonnen worden, doende met ons de keus om de Heere te dienen en de zonde te bestrijden.

Wij lezen van Israëls volk ten tijde van de koning Asa, dat zij afscheid namen van de dienst der afgoden, en zich met een dure eed aan Jehova, de God Israëls verbonden. En (zo lezen wij) gans Juda was verblijd over deze eed: want zij hadden met hun ganse hart gezworen, en met hun ganse wil de Heere gezocht, en Hij werd van haar gevonden. Ziet, zo gaat het en zo moet het ook gaan; als de kinderen van deze wereld zich zoekend en biddend tot de Heere begeven, dan zijn de anderen, ja, dan is gans Juda verblijd, omdat arme zielen van het eeuwige vuur gered worden, en omdat het koninkrijk van hun Heere Jezus wordt uitgebreid.

Kent gij dit, om zo graag zelfs de Heere te dienen, en ook zo hartelijk te wensen dat anderen Hem mochten dienen en aanbidden? Of wilt gijzelf liever aangebeden, geëerd en ontzien worden? Is u Jezus' dienst en de uitbreiding van Zijn koninkrijk nog een onverschillige zaak? Ach! dan is het nog niet wel met u, wat gij ook denken moogt.

Ten zevende. Als het wel met ons is voor nu en eeuwig, dan hebben wij ook Gods Woord lief; dan zijn Gods getuigenissen *onze raadslieden en onze vermakingen*; dan hebben wij met David die getuigenissen genomen tot onze eeuwige erve, want zij zijn onzer harten vrolijkheid. Dan hebben wij ook Gods volk lief, en zijn metgezellen dergenen, die Hem vrezen. Dan ook hebben wij om des Heeren wil alle mensen lief, en zoeken niet alleen zachtmoedig en eerlijk te zijn in al onzen wandel, maar dan begeren wij ook de eeuwige welstand van degenen, met wie wij op reis zijn naar de eeuwigheid.

Ten achtste. Dan ook zullen wij in meerdere of mindere mate kennis hebben aan de zoete bevindingen van des Heeren volk op de weg naar de hemel. Dan zullen wij er iets van weten wat het is onder bestrijdingen en verbergingen te moeten zuchten, zodat weleens bijkans alle hoop en moed wordt opgegeven, en het ons toeschijnt alsof de Heere naar ons roepen en zuchten niet horen wil, even als de Kananese vrouw, waarvan de Schrift zegt: doch Jezus antwoordde haar niet een woord. Zes maal legde de profeet Elia zijn hoofd ootmoedig tussen zijn knieën en bad om regen op de berg Karmel, en toch kreeg hij ook zes maal het treurige bericht: *Daar is niets! Eerst* de zevende maal kwam er een wolk als eens mans hand. Ach! zo kan het ook soms wel met een biddend zondaar gaan; hij bidt en smeekt, en klopt en worstelt, maar Jezus antwoordt hem *niet een woord*; hij legt met de profeet ootmoedig zijn hoofd tussen zijn knieën en roept uit diepte van ellende, en toch schijnt het hem toe of er telkens een stem, een droevige stem van teleurstelling in zijn oren klinkt die hem toeroept: nee, zondaar, gij zoekt wel, maar gij zult nimmer vinden; gij klopt wel, maar de deur zal voor u niet open gaan, *daar is niets* en daar komt niets! Evenwel de Heere doet dit met wijze en genadige oogmerken, en zeker zal er voor elke ware aanbieder ruimte, uitredding en verlossing komen op des Heeren tijd; daarom zullen wij er dan ook iets van leren kennen wat het zegt: in de benauwdheid hebt gij mij ruimte gemaakt; want gij verlost het bedrukte volk De Heere geeft opklaring en geruststelling uit twijfelingen, licht uit duisternissen, weekmaking en smelting uit de hardheid des harten, verruiming en verlevendiging uit dorheid en droogte der zielen, zodat zij dan in meerdere of mindere mate nog eens weer kunnen zeggen :

d'Eenvoudigen wil God steeds gadeslaan; 'k Was uitgeteerd, maar hij zag op mij neder; Keer mijne ziel tot uwe ruste weder. Gij zijt verlost, God heeft u welgedaan.

TOEPASSING

Is het wel met u? Komt, laat ons nu met deze vraag eens naar binnen keren, en eens getrouw onderzoeken of wij aan de voorgestelde zaken al kennis gekregen hebben in meerdere of mindere trap en mate.

Het is waar, als er nu eens een godzalig Predikant of iemand anders tot ons kwam, om eens te onderzoeken hoe wij stonden voor de eeuwigheid, en hij vroeg dan eens aan ons: is het al wel met u? en wij moesten die vraag dan nog met *nee!* beantwoorden, dan zouden wij het daarbij evenwel nog maar al te goed en makkelijk stellen kunnen, omdat wij toch maar al te licht genegen zijn om te denken: „ik leef nog, ik ben nog gezond, hetgeen ik nog niet ben, kan ik nog worden, en hetgeen ik nog niet heb, dat kan ik nog krijgen." Maar laat ons onszelf eens voorstellen als liggende op ons ziekbed, door de dokter opgegeven, van alle hoop op herstelling ontbloot, en zo op de oever der eindeloze eeuwigheid; en er kwam dan eens een godzalig leraar bij ons, om zijn laatste boodschap aan ons te doen en ons dan voor eeuwig vaarwel te zeggen; en die man vroeg ons dan eens met een woord van onze tekst: *Is het wel met u?* Zijt gij al voorbereid voor de eeuwigheid? En wij moesten dan nog eens zeggen: „nee; ach nee! Het is nog niet wel met mij; ik moet met een onvernieuwde ziel en zonder borg nu naar die eeuwigheid, waar ik in mijn gezonde dagen zo schaars over gedacht en zo weinig voor gevreesd heb; ik moet nu wellicht spoedig sterven, en ik heb nog geen sterven geleerd." Ik zeg, als wij zulk een antwoord eens moesten geven als wij eenmaal op ons doodbed zullen liggen; ach, wat een aandoenlijke zaak zou dit zijn voor de omstanders die dan om ons doodbed zullen staan, en voor onze bedroefde betrekkingen, die ons dan met tranen in de ogen zullen nazien; inzonderheid wat een vreselijke zaak zou het dan voor onszelf zijn, terwijl het toch wat zeggen wil, onbereid een heilige en rechtvaardige God te ontmoeten. Daarom, och laat ons toch getrouw handelen met onze arme zielen en laat ons onszelf toch gedurig die hoogstnodige vraag voorhouden: „O mijne ziel! *Is het al wel met u?* Hebt gij al leren vluchten tot Christus? Zijt gij al van nieuws geboren, of leeft gij nog zoals gij in de wereld gekomen zijt?"

Mijne lieve vrienden! Nu is het nog de tijd dat God zich in Zijn woord openbaart als een God die de goddeloze rechtvaardigt! Nu worden wij nog genodigd door een minzame, vriendelijke, barmhartige en almachtige Heere Jezus. Nu roept Paulus ons toe: laat ons met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade. Komt, laat ons dan doen gelijk Benhadads knechten, die tot de Koning Israëls kwamen met zakken om hun lendenen en met koorden om hun hoofden, zeggende: zo zegt uw knecht Benhadad, laat toch mijn ziel leven!

Och laat ons ook zo tot koning Jezus gaan, zeggende en smekende: O Heere, goedertieren Koning, laat ook mijn ziel leven! Maakt mij toch los van al mijn banden, en geeft dat het wel met mij mag wezen voor de eeuwigheid!"

Het mensdom is zozeer bezorgd voor het aardse en tijdelijke leven, dat wij bij gevaarlijke ziekten die ons de dood schijnen aan te kondigen, liever met die kranke vrouw *al onze leeftocht aan de medicijnmeesters willen ten koste leggen*, als om ons leven te verliezen. In zeenood is men voor het leven zo bezorgd, dat men niet alleen *met zijn eigen hand des schips gereedschap uitwerpt*, maar ook zelfs koren en alles aan de zee overgeeft, om slechts langs die weg het lieve leven te behouden. En zullen wij dan onze belangen voor de eeuwigheid onverschillig verzuimen? Zal het ons een zaak van weinig gewicht zijn, of eenmaal de boom naar het hemels zuiden, of naar *het noorden* der hel vallen zal? Wij lezen van Saul, dat hij *stierf in zijn overtreding*; en wee onzer, als ook wij in onze overtredingen komen te sterven! Want waar de dood ons brengt, daar zal het oordeel ons vinden, en vreselijk zal het zijn om in een onverzoende staat met God te doen te krijgen. Mogelijk hebben wij enige duizenden

op interest staan: maar zal de dood daarvoor wel een haarbreed willen wijken? Zal dat ons verschonen van het akelige graf? Geen geld, maar God zullen wij tot ons deel moeten hebben, willen wij eenmaal met vrijmoedigheid de dood onder de ogen zien.

Daarom, indien wij de hemelreis willen ondernemen, zo laat ons de bekwame tijd uitkopen eer de genadedeur voor eeuwig zal toegaan. Laat ons onze lichamen naar de ijdele mode van de wereld niet oppronken, want hoewel het lichaam van een heilige een tempel des heiligen Geestes is, zo is evenwel het lichaam van een onbekeerd mens, bij zijn leven niet anders als een optrek des satans, een woonhuis der zonde, en een vuil vat, opgevuld met wormen en afschuwelijke onreinheid, en bij de dood is het een aas der kruipende dieren die het zullen opeten in het graf. Ons lichaam is hier een onrein drekvat; legt er dan geen gouden of zilveren banden om, want dat is zo onredelijk en belachelijk. Ons lichaam is na de dood een stinkend wormenaas; besteed er dan zoveel zorg niet aan om het naar de eerste mode te versieren want het graf zal eerlang uw gedaante verslijten.

Maar bovenal, laat ons ook niet denken dat een eerbaar gewaad en een zedig gedrag genoeg is om de dood onbezorgd te kunnen afwachten; maar laat ons naar de waarheid in het binnenste staan, en niet rusten voordat wij ons aan Jezus kwijt bevinden.

Maar gij, die dit heden hoort of leest, en wiens oprechte keus het geworden is om de Heere te zoeken en te dienen. Ik vraag u of gij geen kennis hebt aan de acht voorgestelde zaken? Onderzoek verder of ze bijbels zijn of niet, want ik ben maar een ellendig mens, en als zodanig in staat om mijzelf en anderen te misleiden; maar indien gij de voorgestelde zaken met Gods Woord in overeenstemming bevindt, zoekt er u dan mee op te beuren indien gij er kennis aan hebt. Want wij kunnen niet zalig worden als de bijbel ons veroordeelt, en ook niet verloren gaan als de bijbel ons zalig spreekt.

Gij zult mogelijk zeggen: „ik durf het niet te ontkennen, maar toch schiet er nog vrees over, en ik zou er nog niet gaarne mee naar de eeuwigheid durven gaan." Oprechten van hart! Indien gij evenwel geen andere grond van hoop hebt dan Jezus en Zijn lijdende liefde en Zijn dadelijke borggehoorzaamheid en voorbidding in de hemel; en als het uw oprechte keus is om de zonde te bestrijden en hoe heiliger hoe liever voor de Heere te wandelen, dan wordt toch de wortel der zaak bij u gevonden, en dan zult gij nimmer ontkomen. En al zoudt gij nu nog geen ruimte en vrijmoedigheid genoeg hebben om te sterven, zo mag ik u evenwel herinneren, dat het ook voor u de tijd van sterven nog niet is, en als die tijd eenmaal komt, wie weet hoe gemakkelijk gij dan sterven kunt; wie weet of gij dan op uw doodsbed niet zegt:

O eeuwigheid komt ras; Och dat ik bij u was! 'k
Zucht naar u onverdroten; Hoe is 't, O eeuwigheid,
Dat gij zo wenselijk zijt, Al heb 'k u nooit genoten?

Eindelijk, godzaligen allen tezamen! Is het wel met u? ja, het is waarlijk wel met u; gij zijt bereid voor de eeuwigheid, gij hebt Jezus tot uw deel; God is uw God en de hemel is uw erfenis; uw recht op de hemelse kroon kunt gij niet verliezen, of gij vandaag sterft of morgen, of na verloop van een halve eeuw; waar of wanneer gij valt, gij valt in de armen van uw Jezus en zult eenmaal eeuwig naast Hem zitten op Zijn troon. Komen er dagen van ellende en verdrukking, zij worden om uwentwil verkort, komen er ketterijen en verleidingen, gij kunt niet verleid worden, de grond waarop gij staat, die is en blijft voor eeuwig vast.

Evenwel behoort gij nog tot de gebrekkige heiligen van deze aarde, en dan ontbreekt u immers nog vrij wat, waar gij naar wenst en verlangt. Let maar eens op de volgende zaken.

Ten eerste. Het is wel met u; maar het zou nog vrij wat beter zijn, indien gij wat meer werk maakte van uw godsdienstige oefeningen; indien gij wat meer de Heere zocht in uw eenzame binnenkamer; indien uw gebed niet zo menigmaal een gedwongen harteloos werk was zonder geest of leven; indien gij wat meer lust had om Gods Woord te lezen, en gij onder het lezen wat meer tot God mocht opzien, om Zijn licht en hemels onderwijs; indien gij niet zo uw tijd versliep, en menigmaal op uw zachte bed bleef liggen, terwijl gij op uw knieën moest zijn of enig ander nodig werk verrichten.

Ten tweede. Vromen! is het wel met u, als gij zo weinig de eeuwigheid op uw hart draagt en het gewicht van dood en oordeel zo menigmaal vergeet? Is het wel met u, als uw hart zo menigmaal vervuld is met ijdele en zondige gedachten? Is het wel met u, als gij de Heere zo vergeet en geenszins met de dichter zeggen kunt: ik stel de Heere gedurig voor mij?

Ten derde. Godzaligen! het is niet wel met u, als gij zo menigmaal uw tong misbruikt in zondige redeneringen; het is niet wel met u, als gij zo menigmaal zulke scherpe en bijtende woorden spreekt tegen uw huisgenoten of anderen. Dit geschiedt niet zelden door bazen en vrouwen tegen knechten, meiden of anderen die onder hen gesteld zijn. Het is vreselijk, al hebt gij mogelijk wat meer in de wereld dan een ander, het is vreselijk uw naasten zulke harde woorden toe te bijten, daar het uw roeping van Godswegen is, om alle zachtmoedigheid te bewijzen aan alle mensen.

Ten vierde. Het is niet wel met u, als gij zo slecht uw tijd uitkoopt ten goede van uw ziel, en uw tijd kostelijk acht; als gij uw tijd zo slecht gebruikt voor God en voor de eeuwigheid; als gij hier zo flauw, slap en loom zijt in het strijden, om in te gaan door de enge poort. Het is niet wel met u, als gij een groot deel van uw tijd zo gemakkelijk kunt doorbrengen met nutteloze en ijdele gesprekken, een ander groot deel daarvan in slaperigheid en luiheid, en een ander groot deel moet werken en sloven met uw ganse lichaam en ziel, zodat er maar een zeer klein deeltje voor God en de Heere Jezus overblijft.

Ten vijfde. Het is niet wel met u, volk van God, als gij de vromen ontloopt en liever een aards en werelds gezelschap bijwoont. Het is niet wel met u, als gij niet bang zijt voor de ijdele gezelschappen, hoewel gij daarin al zo menigmaal zijt verstrikt en van de Heere Jezus afgetrokken. Het is niet wel met u, als gij zoveel tegen sommige vromen hebt, dat gij liever niet met hun verkeert en omgaat of, als gij maar vijf of zes vromen hebt, waar gij het mee eens kunt worden en waarmee gij wilt verkeren, even alsof de Heere maar vijf of zes kinderen op de wereld had, daar er toch nog vele honderden en duizenden zijn.

Ten zesde. Het is niet wel met u, als gij zo veel te twisten en te protesteren hebt tegen de wegen en handelingen die de Heere met u houdt. Als gij de hoge God, als het ware, gedurig wilt beduiden hoe Hij met u handelen moest in natuur en genade. Dan wilt gij menigmaal wat meer goed hebben en acht u te schaars bedeed te zijn in uw tijdelijke bezittingen; dan wilt gij wat minder vijanden hebben en wat meer vrienden; dan wilt gij weer wat sterker en gezonder lichaam hebben, en zo is het nu eens dit en dan weer wat anders, en bijkans nimmer kan de Heere het bij u pas maken.

Nu, de Heere zegene dit eenvoudige, hoop ik, en geve ons tezamen te zien en te betreuren, dat wij zo genegen zijn om de springader van het levende water te verlaten en ons gebroken bakken uit te bouwen, die geen water houden. Hij storte over ons uit

de Geest der genade en der gebeden en lere ons met David gedurig bidden: Leer mij toch Uw welbehagen doen.

15. DE STAD DES HEMELS.

OEFENING OVER HEBR. 13:14

Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstende.

VOORAFSPRAAK

*Er moet veel strijd gestreden zijn;
Veel kruis en leed geleden zijn;
Een nauwe weg betreden zijn;
En veel gebeds gebeden zijn;
Zolang wij hier beneden zijn;
Dan zal 't hierna in vrede zijn.*

Ja, dan zal het hierna waarlijk in vrede zijn; dan zullen wij ingaan in de vrede en onze lichamen zullen rusten in het graf, en eenmaal weer opgewekt worden om met de ziel samen de eeuwige heerlijkheid in te gaan, waar David van zegt: O hoe groot is uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vrezen. Maar mijn vrienden! strijd en wederwaardigheden moeten aan deze rust voorafgaan. De mens, die op zijn gemak en zonder strijd denkt zalig te worden, zal zich zeker misleiden, want het is hier: *strijdt om in te gaan door de enge poort; strijdt de goede strijd des geloofs en grijpt naar het eeuwige leven; waakt en bidt opdat gij niet in verzoeking komt; loopt alzo in de loopbaan dat gij de prijs moogt ontvangen.* Maar nu, als wij ten koste van veel lopen en waken, grijpen en strijden, bidden en zuchten, nog maar mogen zalig worden en onze ziel tot een buit mogen hebben, dan zijn wij immers zeer gelukkig, want in de zalige hemel zal alle druk en smart voor eeuwig vergeten worden. Kom, laat ons dan niet onze rust in deze wereld zoeken; laat ons de Heere te voet vallen om het behoud onzer zielen; laat ons Jezus zoeken nu Hij nog te vinden is.

Laat ons nu eens handelen over de zoete hemel, en over de enige weg die daarheen leidt.

TEKST: HEBR. 13:14. *Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstende.*

Paulus was, gelijk David en al Gods volk, een vreemdeling op aarde; een man die met Christus was opgewekt, en die daarom zocht de dingen die boven zijn, en niet die op de aarde zijn. Aardsgezinde mensen zijn uit de aarde aards, en kunnen dus ook niets anders als aardse dingen bedenken; maar Gods bekeerde volk heeft door genade iets anders in het oog gekregen, en zegt daarom ook met onze tekst: *wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstende.*

Deze woorden zullen wij nader overdenken in drie hoofdzaken:

- A. Eerst letten wij op onze sterfelijkheid en vergankelijkheid, want we hebben hier geen duurzame plaats op aarde;
- B. Dan onderzoeken wij wat Paulus verstaat onder de toekomstende stad, waarvan hij hier spreekt;
- C. En eindelijk zien wij wat het betekent om daarnaar te zoeken.

A. Wij hebben hier geen blijvende stad! Ziedaar een woord dat van toepassing is op elk van ons, jong en oud, en ook op degenen die voor ons geleefd hebben, en ook op degenen die na onze dood op onze graven zullen wandelen. De koning zowel als de arme bedelaar, de rijken en de geringen, de wijzen en de dwaas, de vromen en de man die God niet vreest; van allen is het waar, dat wij hier geen blijvende stad hebben, maar eenmaal moeten gaan sterven en nederdalen in de aarde. Wat man leeft er die de dood niet zien zal; die zijn ziel zal bevrijden van het geweld van het graf? Al is onze binnenste gedachte dat onze huizen zullen zijn tot in eeuwigheid, en onze woningen van geslacht tot geslacht, en al noemen wij de landen naar onze namen, de mens nochtans die in waarde is, blijft niet; hij wordt gelijk de beesten die vergaan. Men zet ze als schapen in het graf, de dood zal ze afweiden. En het graf zal haar gedaante verslijten. Al hadden wij de kloekheid van Asahel, de schoonheid van Rachel, de sterkte van Simson, de lengte van Goliath en de wijsheid van Salomo, dan nog zou men spoedig van ons zeggen: die kloeke, schone, sterke, lange, wijze en rijke man, hij is ook dood! Al hadden wij ook de godsvrucht van Noach, Job of Daniel, dan nog zou het eenmaal tot ons zijn: gaat gij heen naar uw plaats, want gij zult rusten en opstaan in uw lot in het einde der dagen Ja, al werd het ons beloofd dat wij leven zouden tot aan de jongste dag, dan zouden wij op deze aarde nog geen blijvende stad hebben, want deze wereldstad zou ons ontzinken, terwijl die moet verbranden en vergaan, met al de werken die daarin zijn.

Och mochten wij die waarheid *dat wij hier geen blijvende stad hebben*, maar recht leren ter harte nemen, en veel met Mozes bidden: Leer ons also onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen. En mochten wij maar leren doen al wat onze hand vindt om te doen, want er is geen wetenschap, wijsheid noch verzinning in het graf waar wij heen gaan. Wij blijven toch niet lang meer hier, maar gaan spoedig naar ons eeuwig huis. Daarom, indien wij enigszins onze ziel liefhebben, zo laat ons onszelf haasten en spoeden om onzes levens wil; en laat ons in Christus zoeken, verlossing uit het graf, vrijdom van de hel, en het genaderecht op de hemelse kroon. Nu staat er nog een nodigende Jezus voor ons; nu is de poort van de vrijstad nog open. Nu nog, maar morgen kan het te laat zijn; dan kan de deur eeuwig op het nachtslot zijn. Daarom komt, laat ons de Heere vlijtig zoeken eer wij te laat komen.

B. Komt, laat ons nu in onze tweede hoofdzaak onderzoeken, wat de Apostel ermee bedoelt, als hij spreekt van een toekomstige stad. Ongetwijfeld bedoelt hij daarmee de zalige hemel, de eeuwige woonplaats van al het volk van God. Soms wordt de hemel genoemd een ruste die er overblijft voor al het volk van God. Een rust voor de vermoeide reizigers, die hun vreemdelingsreis door dit jammerdal hebben afgelegd, en die hier de raad Gods hebben uitgediend. Of ook wel, een gebouw van God, een huis dat niet met handen gemaakt is. Huizen die met handen gemaakt zijn, kunnen soms eeuwen staan, doch moeten eindelijk invallen; maar dit zonder handen gebouwde huis zal aller eeuwen eeuwigheid verduren, en nimmer worden gesloopt, en door geen stormwind worden omgerukt. Ook wordt de hemel genoemd, een huis des Vaders waarin vele woningen zijn. Ruim genoeg dus om enige miljoenen inwoners te bevatten, en waarin die schare wonen kan, die door niemand kan geteld worden. Nog wordt de hemel genoemd een Paradijs Gods, in welks midden de boom des levens is. Adam en Eva werden van de boom des levens weggedreven; maar zij die eenmaal in dat paradijs komen zullen, die hebben eeuwig toegang tot die boom om hun zielen te verkwikken en te verzadigen.

Maar ook wordt de hemel wel eens een stad genoemd, zeker om deszelfs schoonheid, om deszelfs duurzaamheid, omdat de hemelse Koning daar Zijn paleis heeft, om het

groot getal van haar inwoners, en om meer andere redenen. Zo heet de hemel een stad die fondamenten heeft, en welker kunstenaar en bouwmeester God is; een stad van de levende God, en het hemelse Jeruzalem. In onze tekst wordt de hemel *een toekomstige stad* genoemd, omdat Gods volk er nog niet in is, maar deszelfs inwoning nog verwacht in de toekomst.

Waarlijk, die toekomstige stad, die stad des groten Konings, die stad van de levende God, dat hemelse Jeruzalem, dat moet een allerheerlijkste en schone stad zijn. *De straten zijn daar van zuiver goud, doorluchtig glas gelijk.* De Koning Jezus vertoont zich daar in Zijn onbeschrijfelijke heerlijkheid en Majesteit aan Zijn volk. *Die stad behoeft geen licht van zon of maan, want de Heere God verlicht ze, en het Lam is haar kaars.* Al de inwoners van die stad zullen komen uit het Oosten, Westen, Zuiden en Noorden, en zijn gekochten met het dierbare bloed des Lams. Eertijds behoorde haar grootste getal tot het onedele, arme en verachte soort van volk; maar als ze daar zijn, zijn ze allen koningen en priesters voor God, en dienen Hem met eeuwige vreugde; ze zijn bekleed met lange witte klederen, en dragen palmtakken in hun handen. Eertijds waren zij zondig en ellendig; maar dan blinken zij van reine heiligheid gans volmaakt. Het gezang in die stad zal daar eeuwig zijn: Halleluja, ere zij God drie-enig, ere zij het Lam dat geslacht is, en ons Gode gekocht heeft met zijn bloed uit alle geslachten, talen, volk en natiën. In die stad zal ook onder al die zalige stadgenoten nimmer enige twist of verschil zijn, maar zuivere en volmaakte liefde, eensgezindheid en vrede tot in alle eeuwigheid. Daar zal het eeuwige verzoeningsplan worden voorzien en bewonderd, en nimmer zal enige zonde daar weer scheiding maken tussen God en Zijn lieve uitverkoren volk. In die stad zal ook nimmer enige pijn des vijands vliegen, want de gouden muren van dat Jeruzalem zijn voor de vijand veel te hoog. Alle vijanden van Jezus zullen daar eeuwig buiten moeten blijven, en al Zijn vrienden zullen daar binnen zijn en eeuwig blijven.

Maar wat zal ik meer van deze stad zeggen? Ik weet zo weinig van haar heerlijkheid; en al was ik met Paulus eenmaal in die heerlijke stad opgetrokken geweest, dan zou ik nog moeten zeggen: *het zijn onuitsprekelijke dingen die ik daar gehoord en gezien heb.*

O! het zal zo goed en zalig in die stad zijn; en ik hoop, dat ik en gijlieden daarin eenmaal inwoners zullen worden! Verscheidene van mijn vrienden en vriendinnen, die ik gekend heb, zijn nu alle binnen de poorten van die stad; en het is mij geen begeerlijke zaak om hier ooit een paleis te bewonen, als ik eenmaal mijn voeten maar mag zetten binnen de poorten van deze stad Gods, en als ik dus nu maar een reiziger mag zijn naar dat nieuwe Jeruzalem.

C. Laat ons nu ten derde eens zien, wat Paulus wil zeggen met dat woord: *wij zoeken die toekomstige stad.* Wat is het toch wel om naar die toekomstige stad te zoeken? Ik antwoord:

Ten eerste. Als iemand recht zoeken zal naar die toekomstige stad, dan moet hij eerst leren zoeken naar Hem, die deze stad gebouwd heeft. Het is de taal der tijdgelovigen en geveinsden, dat hun hart inwendig zegt: „indien ik de hemel maar hebben mag, wat geef ik dan om Jezus!" Maar een oprechte zoeker keert dit weleens om, en zegt: „indien ik Jezus maar hebben mag, wat geef ik dan om de hemel?" En hoewel dit zeggen wel niet te zeer gegrond en te prijzen is, zo is het toch veel beter en zuiverder dan de taal der geveinsden. Immers, de Drie-enige God, de Bouwheer van die toekomstige stad, zal ook het grote vermaak van die stad zijn voor al Zijn gunstgenoten, tot in een nimmer eindigende eeuwigheid. Die dan deze toekomstige stad recht zoekt, die zoekt eerst en vooral Hem, die de kunstenaar en bouwmeester

van die stad is. Hij ziet, dat hij in het paradijs God verloren heeft, dat hij en elk mens van nature leeft zonder God in de wereld; en nu kan hij niet rusten of hij moet weer met God verzoend zijn door Jezus Christus, die de Middelaar Gods en der mensen is, en zonder wie niemand tot de Vader komt.

Ten tweede. In die toekomende stad leeft men eeuwig zonder zonde, en daarom treuren de ware zoekers van die stad over de zonde, zij haten de zonde en strijden daartegen. Een tijdgelovige treurt over de gevolgen van de zonde; maar een waar gelovige over de zonde zelf. Een tijdgelovige zou nooit over de zonde treuren, indien de zonde niet rampzalig maakt in de eeuwigheid; maar een waar gelovige treurt vooral, omdat de zonde God beledigt, en daarom zou hij graag hier, zowel als hierna, zonder zonde leven.

Ten derde. Een ware zoeker naar de toekomende stad, zoekt door het geloof in Jezus te leven. Hij weet, dat niemand zonder geloof de Heere behagen kan, en daarom wil hij zo gaarne door het geloof aan de Heere Jezus verbonden zijn, omdat hij weet, dat Jezus alleen de verdienende en werkende oorzaak is van het ingaan in deze toekomende stad.

Ten vierde. Hij heeft *een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens*. In de toekomende stad is volmaakte heiligheid, daarom zoekt hij ook hier in gehoorzaamheid aan de Heere te leven, en zoekt zo al worstelende en biddende, het hemelwerk op deze lage aarde te beginnen.

Ten vijfde. Het zoeken naar de toekomende stad, moet ook met volharding gepaard gaan. Die met de Geest begint en met het vlees eindigt, die eerst heilig schijnt en daarna met Demas de tegenwoordige wereld weer lief krijgt, die zal in de toekomende stad niet binnen komen, maar de poort gesloten vinden.

Ten zesde. Een ware zoeker naar de toekomende stad is hier op aarde niet recht thuis, maar verkeert hier als vreemdeling. Al is hij nog telkens twijfelachtig; al vreest hij nog telkens, dat zijn werk geen waarheid is, en al vreest hij nog gedurig voor de dood, zo is hij toch hier op aarde niet in zijn element, maar verlangt bij tijden en stonden naar de volmaaktheid der toekomende stad. Nee, hij zou niet gaarne altoos hier blijven, omdat hij hier gedurig gedwarsboomd en gepijnigd wordt door zijn zonden, die hij voor zijn dood nooit ontworstelen kan.

En hiermee moet ik de tekst verklaard achten en kan er niet meer bijvoegen.

TOEPASSING

Wij hebben hier geen blijvende stad, maar zoeken de toekomende. Volk van God! dit moogt gij de apostel nazeggen; en gij hebt het als uw zalig geluk te achten, dat gij niet altoos in dit woeste jammerdal blijven zult, maar eenmaal naar de hemel zult verhuizen. Mogelijk zijt gij voor de poort van uw eeuwige huis, of half weg, of nog wat verder af; maar hoe dan ook, uw reis gaat naar het hemelse Jeruzalem en gij zult zeker niet veel reden vinden om te verlangen, dat gij nog een kind in de wieg of een kleine schoolknaap moogt zijn; want ach! er moet, om zo te spreken, een mens al wat over zijn hoofd waaien, eer hij van jong, oud en grijs geworden is; en bovenal zal u de zonde toch in de weg blijven staan tot aan uw doodsbed toe, en daarom moogt gij wel verlangen naar de ingang in die toekomende stad, waar gij voor eeuwig boven het bereik van zonde en smart zult zijn.

Maar mij dunkt, sommigen van u zullen klagend zeggen: „ik vrees, dat ik nimmer in die toekomende stad zal binnen komen, want ik ben zo dood en dor, zo verlaten van de Heere, zo ondankbaar, zo blind, zo aardsgezind en zo donker". Ik antwoord: Ja, een christen kan soms in een treurige neergedrukte toestand raken. Het kan soms voor een

tijd zijn, dat hij nauwelijk iets meer van de vreze des Heeren in zijn hart ontdekt en dat het stof van aardsgezindheid overvloedig op zijn gemoed ligt, en dat zijn met veel moeite voortgebrachte gebeden niet omhoog willen, maar weer naar beneden vallen gelijk rook bij mistig en regenachtig weer. Hij kan menigmaal onder de genademiddelen zitten, dat hem alles voorbijgaat en hij nergens nut of troost van heeft, zodat hij moet zeggen: de Heere is zo ver van mij geweken! Het kan wezen, dat de Bijbel hem als 't ware voorkomt als een dor heideveld, daar hij niets in vindt dan dode letters en waar hij geen voedsel in kan vinden voor zijn hart. Ook kan het een droevige en moedeloze tijd voor een christen zijn, als de Bijbel hem voorkomt gelijk als de tuin van een vreemde heer, gelijk iemand niet ongegrond zegt, over welks muren men de rijk beladen vruchtbomen wel ziet heenreiken, maar die niet ons eigendom zijn, en als het ons dan zo voorkomt, dat die heer wel in zijn tuin op en neer wandelt, maar dat hij er niet eens aan denkt om ons daar buiten op de straat, een kleine appel of peer aan te bieden. Ik bedoel, als hij wel begerig is naar de beloften van Gods Woord, maar als hij zich die in 't minste niet durft toe te eigenen, maar het voor een strafbaar stelen houden zou, om een enkele vrucht uit die lusthof voor zichzelf te plukken.

Voorwaar, dan zijn het ellendige en droevige tijden voor een christen; en mogelijk is het zo met de zielen van sommigen van u gesteld. Nu dan, dit is een droevige en ellendige zaak, maar ook dit zal u ten goede moeten medewerken, indien gij immer oprecht aan Jezus en Zijn zoete dienst verbonden zijt, en als een arm booswicht alleen op Hem en Zijn bloed uw hoop voor de eeuwigheid hebt leren stellen. En nu, dan mag ik u ook zeggen: houd moed en blijf maar op de Heere wachten, want te Zijner tijd zal Hij uw moedeloze ziel weer verkwikken en opbeuren.

Ja, vromen, wie gij ook zijt! zoekt maar naar de toekomstige stad, en misgun de wereld haar schatten en goederen niet, want uw deel is veel beter. Immers gij zijt van nature melaats van het hoofd tot de voeten; een moorman, niet zwart van huid, maar zwart van hart van nature; een mens, die de eeuwige dood verdiend heeft; een schuldenaar aan al Gods geboden en tot alle goed werk onbekwaam. Als zulk een heeft de Heere op u neergezien en zich over u ontfermd. Hij heeft voor u Zijn Zoon gegeven, die niet gekomen is om gediend te worden, maar om u, arm zondaar, te dienen en Zijn ziel in uw plaats te geven. Die Jezus is uw Borg en Redder, en zal er u doorhelpen voor het Goddelijk gericht. Die Jezus is uw troost en leven, en zal u ook bewaren tot in alle eeuwigheid, want aldus heeft Hij gesproken: *Dit is de wil Mijns Vaders, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar dezelve opwekke ten uitersten dage.* En ziet, dan zal hij u inleiden in de toekomstige stad, om daar uw vrienden weer te vinden, die u reeds zijn voorgegaan naar de zalige eeuwigheid, om daar zonder zonde te leven en u eeuwig in God te verblijden. Dit is, dunkt mij, een zo zalig lot, dat gij het deel der wereldlingen er wel voor moogt laten staan. Laat dan de wereldlingen het aardse goed maar houden, want dat is toch alles wat zij hebben; zoekt gij maar veel te bedenken de dingen die boven zijn en met uw gedachten boven het stof te zweven, tot dat gij binnenkort een inwoner wordt in de toekomstige stad.

Maar gij die nog onbekeerd zijt! Gij hebt hier geen blijvende stad en gij zoekt ook niet recht naar de toekomstige; och! wijst mij dan eens iemand die in staat is, om uw droevig ongeluk uit te spreken of te beschrijven. Immers, spoedig komt de tijd, dat de aarde u niet langer zal kunnen houden, en dan zal de hemel u niet willen ontvangen; ik vraag u, waar zult gij dan blijven? Op de aarde niet, want die zal met een groot gedruis voorbijgaan; in uw graf ook niet, want *het land zal zijn overledenen uitwerpen*; op de bodem van de zee ook niet, *want ook de zee zal haar doden teruggeven die in*

haar zijn. Waar zult gij u dan bergen, zondaar? Waar zult gij dan een gehele eeuwigheid moeten blijven? Och! wij weten het: bij de duivelen en al de verdoemde mensen in de hel; onder een eeuwige pijn; onder het gevoel van de toorn Gods; onder de toorn van het Lam, wiens roepstemmen gij verwaarloosd en wiens bloed gij vertrapt het. Omdat dit lot, dit allerrampzaligst lot, u boven het hoofd hangt als gij niet bekeerd wordt, daarom hebben wij zielsmedelijden met u en daarom geef ik u nog deze vriendelijke raad.

Ten eerste. Och! leert ook nog eens zoeken naar de toekomstige stad, maar zoekt vooral eerst Jezus, die het grote vermaak van die stad zal zijn, en die u ook alleen in die stad kan binnen brengen.

Ten tweede. Vraagt aanhoudend aan de Heere om Zijn genade, om ontdekt te worden aan uzelf, en aan uw gans verloren en verdoemelijke staat, opdat gij moogt ophouden van langer uw burgerrecht op die toekomstige stad te zoeken in uw eigen deugden, plichten, gebeden en voornemens, en dat gij nog eens arm en jammerlijk, blind, naakt en gans verdoemelijk tot Jezus mocht komen om gereinigd te worden door Zijn dierbaar bloed.

Ten derde. Och! denkt er toch gedurig aan, dat gij hier geen blijvende stad hebt, maar dat spoedig uw plaats op aarde zal ledig staan, en dat een ander uw ambt, uw eer en uw geld zal nemen; en dat er hier ook niets is, dat u immer ware rust en troost verschaffen kan, maar dat gij Jezus en Zijn volheid volstrekt nodig hebt.

Ten vierde. Houdt u gestadig onder de middelen der genade en leest biddende uw Bijbel in uw huis. En dan hoop ik, dat de Heere de middelen op Zijn tijd aan uw zielen zal vruchtbaar maken tot een waarachtige bekering tot zaligheid; en als gij komt te sterven, dat Gods volk u dan eenmaal zal terugvinden in de toekomstige stad, en dat wij daar samen heilig en vrolijk zullen leven voor de troon Gods. Amen.

16. EEN MOEILIJKE WEG NAAR EEN HEERLIJKE PLAATS

OEFENING OVER PSALM 71: 20 en 21

Gij die mij veel benauwdheden en kwaden hebt doen zien, zult mij weder levendig maken: en zult mij weder ophalen uit de afgronden der aarde. Gij zult mijn grootheid vermeerderen, en mij rondom vertroosten.

VOORAFSPRAAK

Gods gunstgenoten, die reeds in de hemel zijn, komen ons ergens voor, als zulken die daar bekleed zijn met lange witte klederen, die palmtakken in hun handen dragen, die God dienen dag en nacht in Zijn tempel, die niet meer zullen hongeren noch dorsten, die door geen hete zon of andere hitte meer gekweld worden, maar die geweid en geleid zullen worden door het Lam, dat in het midden van de troon is, dat hen leiden zal tot de levende fonteinen der wateren, en alle tranen van hun ogen zal afwissen. Maar als er dan gevraagd wordt: dezen, die bekleed zijn met lange witte klederen, wie zijn zij, en van waar zijn ze gekomen? Dan is het antwoord: deze zijn 't die uit de grote verdrukking komen. Het is dus met Gods volk, eerst de strijd en dan de kroon; eerst de schemering of ook wel eens dikke duisternis en daarna het eeuwige licht; eerst moeite en arbeid, dan een eeuwige rust; eerst een bedelaarsstaat, daarna een eeuwig koningsleven; hier wel eens droefheid en verdriet, maar daarna eeuwige vertroosting en zaligheid.

En zou ook de zaligheid niet des te zoeter zijn, als men vooraf een menigte van moeilijkheden heeft moeten doorworstelen? Als iemand van kindsbeen af een groot en aanzienlijk heer is geweest, dan kan hij onmogelijk beseffen wat een voorrecht het is, om alles in de ruimte te hebben tot zijn gerief en gemak, en hij is menigmaal bij al zijn overvloed nog een knorrig en ontevreden mens. Zijn de wegen rondom zijn paleis wat slijkerig, of heeft hij een al te tochtige zaal aan zijn kasteel, of heeft hij een rijtuig dat wat stoot, of een paard dat niet fel genoeg draven kan, dan is hij soms dagelijks uit zijn humeur en heeft menigmaal een nog verdrietiger leven dan de dagloner die achter zijn kruiwagen loopt. Maar als een mens uit de drek verhoogd wordt, van de nijpendste armoede in de grootste rijkdom wordt gebracht, uit een moeilijke slavernij wordt gevoerd, of met Jozef uit een tuchthuis op een troon gezet wordt; dan is hij beter in staat om de grote verandering te beseffen, en zijn schone voorrecht te waarderen.

O! mij dunkt ook voor Gods arme volk, zal het eeuwige licht des te zoeter en de hemelse rust des te aangenamer zijn, naarmate zij hier met donkerheid en menigvuldige moeilijkheden te worstelen hadden.

Hier moeten de vromen wel eens met tranen zaaien; maar zij zullen met gejuich maaien. En de Heere slaat in al hun zorg en kommer steeds Zijn oog op Zijn volk, ziet in gunst en liefde op hen neer en neemt een liefderijk deel in al hun noden en benauwdheden, die Zijn eeuwige wijsheid hier over Zijn volk brengt; daarom lezen wij dat er op een zinnebeeldige wijze gezegd wordt, dat de Heere de tranen van Zijn volk in Zijn flessen verzamelt en derzelver getal in Zijn register bewaard. En dat Hij in alle hun benauwdheden met hen benauwd is en eenmaal zullen zij uit dit aardse jammerdal verlost en naar het hemelse vaderland overgebracht worden.

Deze twee zaken, namelijk: de verdrukking hier en de zaligheid hierna, hopen wij thans nader te overdenken.

TEKST: PsALM 71:20 en 21

Gij die mij veel benauwdheden en kwaden hebt doen zien, zult mij weder levendig maken: en zult mij weder ophalen uit de afgronden der aarde. Gij zult mijn grootheid vermeerderen, en mij rondom vertroosten.

Deze psalm is wel zonder opschrift, maar wordt toch door de geleerden, (die ik hierover heb kunnen nazien) vrij algemeen geoordeeld, gemaakt te zijn door David en wel bij gelegenheid van zijn vlucht voor Absalom. En het blijkt ook uit de inhoud van dit lied, dat het is opgesteld terwijl de dichter in grote nood verkeerde, en toen hij klagen moest: O God, bevrijd mij van de hand des goddelozen. Want mijn vijanden spreken van mij, die op mijn ziel loeren, beraadslagen tezamen, zeggende: God heeft hem verlaten, jaagt na, grijpt hem, want daar is geen verlosser. Voorts blijkt het ons, dat deze psalm niet gemaakt is in des dichters jeugd, maar in zijn ouderdom, toen hij moest zeggen: verwerp mij niet in de tijd des ouderdoms; verlaat mij niet terwijl mijn kracht vergaat. O God, terwijl de ouderdom en grijsheid daar is, verlaat mij niet. En hieruit dunkt mij dan ook, dat het genoegzaam zeker is, dat David deze psalm gemaakt heeft, en dat hij die gemaakt heeft bij gelegenheid van zijn vlucht voor zijn ontaarde zoon, toen hij reeds oud zijnde over bergen en dalen door bossen en velden moest vluchten; maar toen hij ook zeer wel mocht ondervinden, wat hij aan zijn God had, gelijk uit de inhoud van deze ganse psalm, en ook bijzonder uit onze tekst te zien is.

- A. Wij beschouwen eerst de dichter in de benauwdheden en kwaden, die hem gedurig in zijn leeftijd overkomen zijn;
- B. Dan zien wij hoe hij in dit alles het hoge en heilige Godsbestuur erkent;
- C. En ten derde letten wij op het blijde vooruitzicht van redding en vertroosting, dat hij onder alles hebben mocht.

A. Wij beschouwen dan eerst David in de benauwdheden, zorgen, kommer en tegenspoed, die hem in zijn leeftijd overkomen zijn.

David was een man, die waarlijk bij bevinding zeggen kon: *vele zijn de tegenspoeden der rechtvaardigen*. Vele benauwdheden en kwaden hadden hem ontmoet en al menigmaal had hij in nijpende noden verkeerd. Toen hij eerst aan Sauls hof kwam, genoot hij de gunst van de koning, die evenwel spoedig in nijd en vijandschap veranderde, zodat de koning hem met zijn spies zocht om te brengen, hetwelk hem zeker gelukt zou hebben, indien de Voorzienigheid niet bijzonder over David gewaakt had. Hierop nam David de vlucht naar het land der Filistijnen en kwam bij de koning Achis, waar hij als de overwinnaar van Goliath bekend werd en in grote nood en levensgevaar kwam. Vandaar, door de hand zijns Gods gelukkig ontkomen, vluchtte David naar Kehila, een stad in de landpalen Israëls, en werd daar door Saul gezocht, terwijl ook de burgers van die stad hem in Sauls hand meenden over te geven. Het gevaar, het kwaad en de benauwdheid omringden David en deden hem zijn God aanroepen, die hem verhoorde en verlost. Toen hij dit kwaad, deze benauwdheid ontkomen was, zocht hij zijn veiligheid in de woestijn Zif en later in de woestijn Maon; maar op de eerste plaats zochten de Zifieten hem verraderlijk aan Saul over te leveren, en op de andere plaats werd hij door het leger van Saul ingesloten en bijna gevangen. Toen hij dor de goede hand Gods ook dit kwaad ontkomen was en zestien maanden vrij rustig in het land der Filistijnen, in de stad Ziklag gewoond had, zo deed zich alweer een nieuwe nood, een nieuwe benauwdheid voor hem op. Hij had namelijk met zijn manschappen enige tijd Ziklag verlaten, terwijl zij daar hun

vrouwen en kinderen, vee en goederen in gelaten hadden; toen zij nu tot die stad wederkeerden, vonden zij wel een puinhoop, maar de stad niet meer. De Amalekieten hadden in Davids afwezigheid de stad ingenomen, al de huizen verbrand, en de buit, naast de vrouwen en kinderen, meegenomen. Dit was een vreselijke benauwdheid voor David. Hier zag hij een kwaad, groter dan ooit tevoren. Hij zag de stad verbrand; van de vrouwen en kinderen moest hij vrezen, dat zij door het zwaard van Amalek verslagen waren en dus reeds waren aangeland in de eeuwigheid. Hierbij kwam nog, dat de ziel van het volk zo verdrietig en kwaadaardig werd, dat men sprak van David te stenigen en om te brengen. Maar David had gelukkig een God, die hem ook hier bewaarde, in die God sterkte hij zich, en die God bewaarde en verlost hem ook.

Nu, indien wij dit alles eens samenvatten, was Davids leven dan niet met veel benauwdheden en kwaden als doorweven geweest? Moest hij dan niet ondervinden, dat de mens kort van dagen is en zat van onrust? Doch eindelijk nam de Heere de vijand Saul, die Davids ziel zocht, weg en deed David Israëls troon beklimmen, en bekleedde hem met eer en heerlijkheid. Maar was het toen gewonnen? Had David toen rust? Waren toen de benauwdheden en kwaden over zijn hoofd gewaaid? Welnee! Behalve Michal en Bathseba lezen wij, dat David nog zes andere vrouwen had, en dan had hij ten minste nog tien of meer bijwijven, zodat David ten minste 18 vrouwen had, en deze zaak zal voor de vrome koning ook al telkens benauwdheden en kwaden veroorzaakt hebben, terwijl het waar is dat toch elk huis zijn kruis heeft. Temeer, omdat dit een zaak was tegen de instelling van de Heere, en de wetgever aan Israëls koningen bevolen had, om voor zich de vrouwen niet te vermenigvuldigen. Mogelijk had David er onder zijn vrouwen, met wier godsdienstig gevoelen zijn teer gemoed niet kon instemmen. Mogelijk diende de grootste helft van deze 18 vrouwen de zonde en de wereld. Mogelijk zag hij er verscheidene van dit grote getal onbekeerd sterven en naar de groeve der vertering dragen. Mogelijk heeft hij reeds vele kinderen in hun tere jeugd verloren door de dood. Denkelijk was zijn zeer grote huis al telkens een Bethesda, een ziekenhuis, waarin de ene nauwelijks hersteld was, of een ander werd weer door een zware ziekte aangetast. Doch gissen kan missen, en maar weinig van dit alles is ons met zekerheid bekend. Maar dit weten wij, dat David droevig veel verdriet van zijn kinderen heeft moeten uitstaan; denk maar eens aan Amnon, die een schandelijke daad beging met zijn halfzuster Tamar. Denk maar aan Absalom, die twee jaar later zijn broeder Amnon liet vermoorden, en dat nog wel op een tijd toen Amnon dronken was, zodat deze ontaarde zoon van de vrome David, midden in zijn dronkenschap naar de eeuwigheid werd weggerukt. En nog meer benauwdheden en kwaden moest David van die Absalom zelf ondervinden, toen hij hem van de troon jaagde en zijn leven zocht aan te tasten. Toen deze benauwdheid weer wat opgeruimd was (die nochtans met Absaloms rampzalige dood een einde nam), toen kwam er weer een andere benauwdheid, door de opstand van Seba. Eindelijk kwam er ter oorzaak van Davids zonde een pest in Israël, waarin in een korte tijd 70,000 mensen naar het graf werden gesleept.

Neemt nu dit alles eens samen, denk eens aan zijn benauwdheid der ziel, toen Ziklag verbrand was, hoort hem eens moedeloos kermen, *ik zal nog een der dagen in de hand van Saul omkomen!* denk eens aan zijn naar gejammer bij de verschrikkelijke dood van Absalom, en aan zijn bange klacht, toen 70.000 mensen aan de pest gestorven waren; en toen David de engel boven Jeruzalem zag staan met zijn uitgetrokken zwaard, en toen uitriep: *ik, ik heb gezondigd! maar wat hebben deze arme schapen gedaan?* Ik zeg, denk eens aan al deze en meer andere treurige ontmoetingen die David in zijn leven gehad heeft, dan moet gij immers zeggen: David wist wel wat hij

zei toen hij sprak van *vele benauwdheden en kwaden* die hem in zijn leven ontmoet waren.

B. Wij gaan in de tweede plaats over, om te zien, hoe de dichter in dit alles het hoge en heilige Godsbestuur erkent.

Hij zegt in de tekst, dat hij de kwaden en benauwdheden *gezien* had, en dat zien is een Hebreeuwse manier van spreken die eigenlijk ondergaan of ondervinden te kennen geeft; zo lezen wij bij voorbeeld van het kwade zien, van het zwaard en de honger zien en van de dood zien. Maar opmerkelijk is het, dat de Dichter hier tot de Heere zegt: *Gij hebt mij die kwaden en benauwdheden doen zien*. Het is doorgaans zo in de wereld, als de mensen tegenspoed hebben dan kijken zij op anderen. En is en blijft men wat langdurig ziek, dan is men genegen te zeggen: „ach hadden wij een betere dokter. „De man die wij tegenwoordig gebruiken, schijnt bijna niets van de kwaal te weten!" Gaan de zaken in het beroep wat achteruit, dan is men genegen te zeggen: Hier zijn de mensen afzetters! Ik had hier niet moeten wonen! Ik wenste dat ik nooit dit huis gekend had! Of, hier zijn te veel winkels en teveel ambachtslieden! Het is de schuld van de grote kooplieden dat wij zo arm worden! Of, zou de overheid wel goed regeren? Ziet, zo is men genegen om met de hond op de steen te bijten, zonder op te zien van waar hij komt. En als de mensen voorspoed hebben, dan danken zij het aan zichzelf, en schrijven het aan vlijt en overleg toe. David niet alzo; hij erkent het hoge Godsbestuur in al zijn voor- en tegenspoed. Hij wist dat er gezegd moet worden: is er een kwaad in de stad dat de Heere niet doet? Gaat niet uit de mond des Allerhoogsten zowel het kwade als het goede? Het verhogen komt niet uit het oosten, of uit het westen, of uit de woestijn; maar God is Rechter; Hij verhoogt deze, en Hij vernedert gene. De Heere maakt arm, en hij maakt rijk; hij vernedert, ook verhoogt hij. En ook de erkenning van dit hoge en heilige Godsbestuur, hetwelk over alle zaken gaat, doet de Dichter hier zo eerbiedig zeggen: Gij, Heere Jehova, Gij, mijn God, aan Wie ik mij met lot en weg heb overgegeven en toevertrouwd, Gij hebt mij vele benauwdheden en kwaden doen zien. Hij zegt niet: Saul heeft mij de weg zo bang gemaakt; de Amalekieten en Filistijnen hebben mij zo in 't nauw gezet; Absalom, Simei, Seba en Joab hebben mij zo vijandig behandeld. Maar hij klimt hier gelovig en eerbiedig op tot de Opperbestuurder van aller mensen lotgevallen, die in Zijn toelatende en besturende voorzienigheid hem vele benauwdheden en kwaden had doen zien.

Maar nu is hier de vraag: waarom brengt de Heere toch zo vele benauwdheden en kwaden over zijn volk? En op deze vraag, kunnen wij de volgende vier dingen zeggen:

Eerst moeten wij zeggen, dat wij niets kunnen zeggen. De Heere heeft Zijn volk lief, liever dan de hele wereld, ja zo lief, dat Hij om hen zalig te maken, Zijn dierbare lieve Zoon aan de vervloekte dood des kruises overgaf. En toch bezoekt Hij de Zijnen met vele kwaden en benauwdheden, die soms zwaar zijn en lang duren. En waarom toch? Och! wij moeten niet te veel vragen. De eeuwigheid zal alles opklaren. De Heere heeft er Zijn wijze en gewichtige redenen voor. Wij zijn te laag en te nietig, te boos en te vuil, om God ter verantwoording van Zijne daden voor onze vierschaar te dagvaarden. Mochten wij in elke lange dag van tegenspoed maar recht onder God zijn, als de aarde onder de ploeger. Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in Zijn ogen.

Ten tweede. Soms brengt God kwaden en benauwdheden over Zijn volk om hun zonden. Hij kastijdt degenen, die Hij lief heeft, en geselt een iegelijke zoon, die Hij aanneemt. Evenwel moeten wij niet te wijs zijn, en ons wachten voor de verwaandheid die maar al te veel de vrienden van Job beheerste, die meenden dat Job aan een verborgen kwaad schuldig stond, omdat God zulke zware en moeilijke wegen

met hem hield. Wij moeten geen kind van God te hard beoordelen, als wij zien dat er vele kwaden en benauwdheden over hem komen, want God doet dit soms wel om de zonde, maar soms ook naar Zijn onbepaalde vrijmacht om verborgen redenen die Hem alleen bekend zijn. De achttien mensen, op wie de toren van Siloam viel en de Galileers, die door Pilatus bij het altaar gedood zijn, waren toch geen grotere zondaars dan de anderen; en daarom, hoewel God soms de zonde van zijn volk *met de roede bezoekt en hun ongerechtigheid met plagen*, zo zouden wij evenwel te wijs zijn, als wij een vroom mens van enig verborgen zondenkwaad verdachten; als wij zien dat hij in kruis en tegenspoed verkeert.

Ten derde. Kwaden en benauwdheden brengt de Heere, denk ik, hier wel over Zijn volk, opdat zij hier omlaag in dit vreemdelingenland niet te veel wennen zouden. De vrome mensen willen evenwel niet sterven, en hoe vast zouden zij dan wel geworteld raken in de aarde als zij hier nimmer tegenspoed hadden. De woestijn moet een weinigje hobbelig en zanderig zijn, anders wil Israël maar niet naar Kanaän toe. Kunnen Gods beloften Israël niet genoegzaam begerig maken om de Jordaan over te trekken, dan moeten de boosaardige Amalek, het bittere water van Mara, en de vurige slangen daartoe meewerken.

Ten vierde. De Heere laat zijn volk hier wel eens vele benauwdheden en kwaden zien, opdat zij uit de nood tot Hem zouden leren roepen, en opdat zij dan ook krachtig mochten ondervinden wat ze aan hun God hebben, dan, als alles buiten Hem hun begeeft en verlaat. Dit had David ondervonden als er in- en uitwendige kwaden en benauwdheden waren die zijn gemoed terneer bogen, en als hij dan nog met zijn God kon over een muur springen. En zo ondervinden het ook nog Gods kinderen weleens. De moed van de arme wereldlingen moet altijd door iets uitwendigs worden staande gehouden, maar Gods erfdeel springt wel eens van vreugde in de Heere op, als er geen rund in de stallen is.

C. Laat ons nu in de derde plaats letten op het blijde vooruitzicht van redding en vertroosting, dat de dichter onder alles mocht hebben. Hiervan zegt hij drie dingen. Ten eerste, de Heere zou hem weer levendig maken, en uit de afgronden der aarde ophalen. Ten tweede, de Heere zou zijn grootheid vermeederen. En ten derde, de Heere zou hem rondom vertroosten.

Ten eerste, zegt hij dan: *Gij zult mij weer levendig maken, en mij ophalen uit de afgrond der aarde.* Zware vervolgingen en grote tegenspoeden, of ook wel inwendige donkerheid, worden in de Schrift menigmaal bij de dood vergeleken, en bij het liggen in een graf; zo lezen wij bij voorbeeld: mijn ziel is der tegenheden zat, mijn leven raakt tot aan het graf: ik ben gerekend met degenen die in de kuil neerdalen. Verlossing uit zulke noden en zware rampen, wordt wel eens genoemd een opstaan uit de dood, of een uitgaan uit het graf. Zo zegt de kerk: Heere, zult gij ons niet weer levend maken? Nu, dan zal David in onze tekst zeggen willen: al is het dat vriend en vijand mij verloren acht; al ben ik gelijk geschat met degenen die reeds begraven liggen, nochtans vertrouw ik op die God, die mij geleerd heeft van mijn jeugd af, en Wiens wonderen ik tot nog toe mag verkondigen; en ook die God zal mij redden en uit de nood verlossen.

Ten tweede, zegt hij: *en gij zult mijn grootheid vermeederen.* Hij verwachtte dan, dat de Heere hem nog weer in zijn koninkrijk herstellen zou, en hem zijn macht en grootheid weer zou geven te Jeruzalem op zijn troon, ja, dat de Heere zijn grootheid nog zou doen toenemen en vermeederen, zodat er dan bij zijn dood nog zou kunnen gezegd worden: En David stierf, oud en zat van dagen, zat van rijkdom, zat van eer. Maar ook zou de Heere zijn inwendige grootheid vermeederen, zodat de weg van

kruis en tegenspoed zijn geestelijke wasdom zou bevorderen en nuttig zijn om om op te wassen in de genade, zodat hij zou mogen zeggen: het is mij goed verdrukt te zijn geweest. Eer ik verdrukt werd dwaalde ik, maar nu betracht ik uw geboden.

Ten derde, zegt hij: *Gij zult mij rondom vertroosten*; dat is: om en om zult gij mij vertroosten, zeer overvloedig met tijdelijke, geestelijke en eeuwige vertroosting. Met tijdelijke; want de Heere zou hem wederbrengen in zijn huis, en op zijn troon, en bij zijn vrienden. Met geestelijke, want de Heere zou gedurig zijn hart versterken door genade, en hem het zalige van Zijn nabijheid doen ondervinden, zodat Gods inzettingen zijn gezangen konden zijn, ter plaatse zijner vreemdelingschap. Maar de vrome David zag ook verder dan binnen de palen van deze tijd; hij zag over dood en graf, tot in de zalige eeuwigheid. Dan eerst, dan zal het volkomen waar zijn, dat de Heere Zijn volk rondom vertroost. De zaligheid wordt een vertroosting genoemd; en een vreugde des Heeren. Nu, daar zou de Heere dan Zijn verdrukte knecht rondom vertroosten. Hier zou hij het ook wel eens zeer goed voor zijn hart hebben, maar toch zou er zelfs op de beste tijden nog wel iets te wensen overblijven, maar daar zou alles volkomen gewonnen zijn, en hij zou een zaligheid genieten die zo groot is, dat niemand van de grootheid een genoegzaam denkbeeld maken kan; gelijk David nu die vertroosting reeds vele honderden jaren ondervonden heeft, op die plaats waar Saul hem niet meer benijdt, waar Absalom hem niet meer vervolgt, waar Simei hem niet meer vervloekt, en waar de satan niet meer tegen hem opstaat, en de zonde hem niet meer bijligt tot in alle eeuwigheid.

TOEPASSING

De volgende leerzame opmerkingen zullen wij uit het verhandelde zoeken voor te stellen:

Ten eerste. Als de weg voor des Heeren volk hier menigmaal zo zwaar en moeilijk is, wat zal het dan in de eeuwigheid zwaar en vreselijk zijn om met God te doen te krijgen. Ten tweede. Des Heeren kinderen moeten hier opmerken, dat de wereld voor hen hier altijd een tranendal zal blijven. Ten derde. God is hen menigmaal een redder uit zware en diepe wegen. En ten vierde. Eenmaal komt de tijd, dat de Heere de Zijnen rondom vertroosten zal.

I. In de eerste plaats zei ik: als de weg voor 's Heeren volk hier menigmaal zo zwaar en moeilijk is, wat zal het dan in de eeuwigheid voor de zondaar vreselijk zijn om met God te doen te krijgen! David, die beminde des Heeren, die man naar Gods hart, die gunst- en bondgenoot van Israëls God, moest hier klagen: *Gij hebt mij veel benauwdheden en kwaden doen zien!* Al des Heeren volk moet door wegen van verdrukking ingaan in de rust, en hun zonde wordt met de roede bezocht; en hoe zal het dan eenmaal met u gaan, o zondaar? In de stad, die naar mijn Naam genoemd is, begin Ik te plagen, zeide de Heere, en zoudt gij dan enigszins onschuldig gehouden worden? Ziet, de rechtvaardige wordt vergolden op de aarde, hoeveel te meer de goddeloze en zondaar. Hoor dit, o zondaar! Misschien zijt gij een voorspoedig man, die alles voor de wind gaat, en behoort dan wellicht ook tot de zorgelozen en roekelozen, die weinig om God of Zijn gebod denkt, maar volop uw vermaak zoekt in de wereld.

Ach, bedenk toch, indien gij zo blijft, gij zult geen vrede hebben in de dood, nee, in dat ontzaglijk ogenblik zult gij geen vrede hebben als gij niet bekeerd wordt. Hoor wat een vroom man uit de vorige eeuw tot u zegt: „Velen van u zijn reeds in jaren zo hoog geklommen, dat uw verblijf op deze aarde voorts zeker kort zal zijn, en nochtans zorgt en bekommert gij u zo weinig over het naderende en ontzaglijk einde. Wie van u geeft

er toch recht acht op het denkbeeld der eeuwigheid? Een mier bereidt haar spijze voor de aanstaande winter in de zomer, en weet zo de bekwame tijd waar te nemen, gelijk de wijze man ons leert; maar gij die een redelijk schepsel zijt, acht de lange winter der eeuwigheid in 't geheel geen voorzorg waardig. Niets is u beminnelijk, als hetgene, dat vergankelijk is en bij de dood eindigt. Alles wat u wordt voorgesteld van een dierbare en gewillige Jezus, en van een zalige hemelse erfenis, dat vliegt u over het hoofd, of het wordt zonder lust en zonder beweging aangehoord. Een gering tijdelijk goed kan de begeerte uwer ziel in volle vlam zetten; maar bij de levendige afbeelding en aanbieding van een duurzaam en eeuwig goed blijft uw hart koel, slaperig en dood; en de meesten weten niet eens, waarin de liefde tot een arme onsterfelijke ziel bestaat. Hoe wordt niet aan het sterfelijke lichaam, hetwelk als een bloem des velds is, in alles de voorrang gegeven! Wanneer dit slechts fraai en aanzienlijk is, dan mag de arme ziel het beeld des duivels dragen zonder kommer; wanneer dit slechts prachtig gekleed is, dan mag de ziel maar naakt blijven; wanneer dit maar overvloed heeft, dan mag de arme ziel wel gebrek lijden en vergaan. Ja, hoeveel duizendmaal wordt de eeuwige welvaart der ziel aan de wereld en de zonde opgeofferd. O vrienden! Is dit de ziel meer dan het lichaam liefhebben? Is dit niet veel meer de ziel haten, ombrengen en vermoorden? Is dit niet zijn eigen vijand, beul en duivel te zijn? Och, dat gij nog uit uw zorgeloosheid mocht ontwaken! Wat voor een einde zal het anders met u nemen, wanneer alle tijdelijke schijngoederen zullen ophouden; wanneer de arme naakte ziel in wanhoop zal wensen dat God haar mocht sterfelijk geschapen hebben; wanneer niets meer haar verdoemenis zal vergroten, als haar zo lang verachte onsterfelijkheid. Och, kom dan zondaar! veracht niet langer de rijkdom van Gods lankmoedigheid en verdraagzaamheid; waagt er niet langer uw arme ziel aan, die voor een onherroepelijke eeuwigheid bestemd is, maar begint eens de naam des Heeren aan te roepen en om Zijn Geest te smeken, opdat die de banden uwer zonde verscheure en u mocht leiden tot Christus.

Maar mogelijk wilt gij onder de roekelozen niet gaarne gerekend worden; mogelijk leeft gij wel burgerlijk, maar denkt toch om geen dood noch eeuwigheid, hel noch oordeel. Misschien brengt gij elke rustdag uw lichaam onder de middelen, maar zijt tevens zeer gerust en wel tevreden, al blijft uw ziel dood en onaangeroerd. Misschien zoekt gij uw rust in uw werken; misschien hebt gij hoop op de hemel omdat gij vroeger of later wel eens kloppingen, onrust en vrees voor de hel gehad hebt. Hoe het ook mag zijn, uw hart moet veranderd worden; de zonde moet uw last, de hemelweg uw lust, en Christus moet uw hoop worden, of anders gaat gij verloren, en hebt een ijselijk lot te wachten in de eeuwigheid.

David had vele kwaden gezien, en gij hebt nog nooit uw zondig en boosaardig hart gezien, David had vele benauwdheden ondervonden, en gij zijt nog nooit eens benauwd geweest, omdat gij God beledigd hebt en leeft op de rand der hel; David had de hoop dat de Heere zijn ziel rondom zou vertroosten; en uw ziel zal Hij rondom verschrikken; verschrikken op uw doodsbed, als de tijd, de schone tijd der genade voor eeuwig voorbij is; verschrikken in het oordeel, als gij de lang versmade Jezus zien zult; en verschrikken in de eeuwigheid, als gij uzelf zult geworpen bevinden in de eeuwigdurende pijnbank der hel, in de eindeloze gevangenis van al de rampzaligen.

O zondaar! Mocht dit u nog een aansporing zijn om u naar Christus uit te drijven eer het voor eeuwig te laat is. Ach! haast u nog, want Jezus kan u nog redden uit de mond der hel. Uw eeuwig belang vordert dat gij haast en spoed maakt, want na deze tijd zal er geen tijd meer zijn. Er is maar een zoekentijd, en mogelijk is die voor u bijna ten einde gelopen; en daarom bid ik u, rust niet voordat gij u aan Jezus voor eeuwig kwijt bevindt.

II. In de tweede plaats zei ik, dat des Heeren kinderen hier moeten opmerken, dat de wereld altijd voor hen een tranendal zal blijven. David had veel benauwdheden en kwaden gezien, en zo ligt de weg hier met al des Heeren volk.

Abraham beleed zich hier maar een vreemdehng te zijn, toen hij kwam om een graf te kopen van Efron voor zijn overleden vrouw Sara; Izak bad zeer om kinderen in de tegenwoordigheid van zijn huisvrouw, en God liet zich van hem verbidden en gaf hem zijn begeerte; toen hij kinderen had, trouwde Ezau met twee heidense vrouwen, en die waren Izaak en Rebekka een bitterheid des geestes. En eindelijk dreigde Ezau zijn broeder Jacob dood te slaan, hetwelk een nieuwe bitterheid des geestes was voor de oude blinde Izak. Hierom moest Jakob door zijn vader worden weggezonden naar een vreemd land, dan waar men zich niet met zekerheid kon voorstellen, dat zij hem immer zouden weerzien. Ziedaar dan, ook Izak kon met onze tekst zeggen: Gij hebt mij veel benauwdheden en kwaden doen zien. Evenzo was het met Jakob, wiens veelvuldige treurige lotgevallen ons bekend zijn en die aan het einde van zijn leven moest belijden, dat zijn dagen, de dagen zijner vreemdelingschappen, weinige waren en kwaad. Job wist bij eigen ervaring, dat een mens van een vrouw geboren kort is van dagen en zat van onrust. Van Petrus zei de Heere: toen gij jonger waart, gordde gij uzelf en ging waar gij wilde; maar als gij zult oud geworden zijn, zal een ander u gorden en u brengen waar gij niet wezen wilt. Dus moest hij mede ook al veel benauwdheden en kwaad ondervinden. Johannes noemt zich der gelovigen broeder en medegenoot in de verdrukkingen, die verbannen was op het eiland Patmos, om het woord Gods, en om het getuigenis van Jezus Christus. Paulus getuigt van zichzelf, dat hij was overvloedig geweest in noden, in slagen, in gevangenissen en in doodsgevaar. Vijfmaal had hij van de joden veertig slagen min een ontvangen, en driemaal was hij met roeden geselsd. Hij had schipbreuk geleden, en honger, en kou en naaktheid; hij was gestenigd, had menigte gevaren uitgestaan in de zee, in rivieren, in woestijnen, onder de joden en onder de valse broeders. Ziedaar verscheidene van Gods beste heiligen, die veel benauwdheden en kwaad moesten zien. Doet hier nog bij een Hizkia, die zelfs moest getuigen, dat in vrede de bitterheid hem bitter was geweest; en denkt aan een Daniel, aan een Elia, aan een Jeremia en meer anderen, die allen het hunne moesten ondervinden van de benauwdheden en het kwaad, die in dit kwade jammerdal moeten ondervonden worden; en gelooft dan, o vromen! dat ook voor u de zuidenwind niet altoos zacht waaien zal. Die naar de hemel zet zijn voet, heeft niet te wachten enkel zoet. In de wereld zult gij verdrukking hebben. Daarom, indien tot heden toe uw weg tamelijk effen en glad geweest is en gij voor het zien van zware benauwdheden en kwaad bewaard zijt gebleven, laat niet na de Heere daarvoor te danken; en voorts, belooft u hier geen gouden bergen, want dan wordt gij in uw verwachting teleurgesteld. Er blijft een rust over voor het volk Gods, maar dit land zal de rust niet zijn, omdat het verontreinigd is.

III. In de derde plaats zeide ik: God is hier menigmaal een genadige uitredder uit zware en diepe wegen. Dit had David menigmaal ondervonden, en ook nu kon hij gelovig zeggen: *Gij zult mij weer levend maken en mij ophalen uit de afgronden der aarde*. Nu vromen, denkt slechts uw weg eens terug en gij zult u kunnen voorstellen, dat de Heere ook u menigmaal uit diepe wegen en grote noden verlost heeft, zowel in- als uitwendig. Menigmaal was het inwendig zo donker, dat we bijna alle hoop en moed verloren gaven; en ziet, dan deed de Heere het licht opgaan uit de duisternis, zodat wij met David konden zeggen *in de benauwdheid hebt gij mij ruimte gemaakt*. Ook uitwendig heeft de Heere ons van gevaarlijke krankbedden opgericht, en van de

mond des grafs teruggebracht, en geleid door wegen die ons zo zwaar toeschenen, dat wij in dezelve meenden te bezwijken. En voorts heeft de Heere beloofd: Ik zal de blinde leiden door wegen, die hij niet geweten heeft; Ik zal hem doen treden door paden die hij niet geweten heeft, de duisternis zal ik voor zijn aan gezicht tot licht stellen en het kromme tot recht. Deze dingen zal ik hem doen en ik zal hem niet verlaten.

Vromen! in elke weg en zware omstandigheid waarin Gods wijsheid u brengt, zal Zijn almacht en liefde u ook doorleiden, uitredden en dragen, u nimmer begeven of verlaten.

Eindelijk: als gij hier Gods raad zult hebben uitgediend en uw werk zult hebben afgemaakt, wat uw hemelse Meester u had voorgeschreven, dan moet gij sterven en in de groeve der vertering neder dalen; maar ook dan zal Hij u eenmaal weer levend maken in de grote dag, u ophalen uit de afgronden der aarde, om u dan rondom te vertroosten en met lichaam en ziel volkomen zalig te maken.

Hier op aarde blijft alles ten dele, en menig een is er onder des Heeren lieve volk, die maar weinig troost geniet en al dikwijls de traan in het bedroefde oog draagt; maar eenmaal zullen al die tranen worden afgedroogd en de Heere zal al de Zijnen rondom vertroosten, hun vrijmaken van alle moeilijkheden van dit aardse jammerdal, hen verlossen van alle donkerheid, bestrijdingen en ongeloof, en ook hun verlossen van die nare zonden, die zo menigmaal een scheiding maakten tussen God en hun zielen; en hen inlaten in het paleis Zijner heiligheid, om daar eeuwig bij de Heere te zijn en Hem in volmaaktheid te dienen en eeuwig blijmoedig te verheerlijken.

Houd dan moed, volk van God! Vele duizenden ongelukkige onbekeerde mensen reizen langs een aanzienlijke weg naar het eeuwige verderf; maar gij reist langs een weg die hier wat slijkerig is, daar weer wat zanderig, en op een andere plaats met doornen en distelen begroeid, waar gij doorheen moet worstelen; maar drie dingen zijn hier zeer troostelijk en zijn alleszins in uw voordeel.

Ten eerste: Gij behoeft geen acht- of negenhonderd jaren daarop te wandelen. Uw reis zal maar kort zijn, en het grootste gedeelte daarvan hebt gij mogelijk reeds achter uw rug.

Ten tweede: Gij hebt een onfeilbare gids en leidsman op die weg, die u voor dol en afvallen zal bewaren, en u nimmer alleen zal laten wandelen; die altijd uw wankelende gangen zal onderschragen, en u menigerlei zoete verkwikkingen en dierbare hartsterkingen zal toedienen, zodat gij op uw moeilijke weg weleens zult kunnen huppelen van zielenvreugd.

Ten derde: De weg, waarop de zonde gediend wordt, en waarop deszelfs wandelaren geen banden hebben, of tenminste schijnen te hebben, die daalt af naar de gapende afgrond; maar uw weg brengt u regelrecht in het hemelse vaderland. De Heere is goed; de weg is goed; het einde is goed; gij wordt eindelijk langs deze weg ook goed en leeft eeuwig in de hemel zonder zonde en ook zonder smart of rouw.

Amen.

17. ISRAËLS BEKERING IN HET LAATSTE DER DAGEN.

OEFENING OVER HOS. 3: 3 EN 4.

Want de kinderen Israëls zullen vele dagen blijven zitten zonder Koning, en zonder Vorst, en zonder offer, en zonder opgericht beeld, en zonder Efod en Terafim. Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren, en zoeken de Heere hun God en David hun Koning; en zij zullen vrezende komen tot de Heere, en tot Zijn goedheid, in 't laatste der dagen.

VOORAFSPRAAK

Heere, bekeer ons tot u, zo zullen wij bekeerd zijn! zo bad oudtijds Israël in zijn verdrukking. Een ziel die van harte en in waarheid zo bidden zal, moet van de volgende dingen overtuigd zijn:

Ten eerste. Dat de bekering een zeer noodzakelijke zaak is voor elk mens. Zonder bekering toch kan de mens niet wel getroost en vrolijk leven. Al was hij een koning of aanzienlijk heer die vruchteloos zijn troost in aardse schatten en gemakkelikheden zoekt; of een predikant, die alleen ambtshalve een Christus verkondigt die hijzelf niet kent; of een boer, die alleen zijn schone tijd doorbrengt om in het stof te wroeten, of een dagloner, die met zijn hart aan het stof der aarde is vastgenageld; zónder bekering, zonder God in de wereld kan niemand een echt vrolijk uur op deze wereld hebben, want de ware en enige troost is toch maar alleen in de dienst van de zalige God te vinden. Zonder bekering kunnen wij ook niet blijmoedig sterven en zalig worden, want *tenzij iemand wedergeboren wordt, hij kan het koninkrijk Gods niet zien.*

Ten tweede. Zulk een bidder moet overtuigd zijn dat God wel recht heeft om de bekering van de mens zelf te eisen, maar dat zij het nochtans niet doen kunnen wegens de grootheid van de zaak en de onmacht waarin de mens gezonken ligt door de zonde. Daarom wenden zij zich tot God en roepen: „Och Heere, doe Gij toch hetgeen ik niet kan, en werk in mij het willen en het volbrengen, naar Uw welbehagen!”

Ten derde. De waarachtige bekering heeft een halfzuster; haar naam is zedelijke verbetering, maar zij is van de echte moeder niet, maar is onecht; daarom, die op de rechte wijze het bovenstaande gebed doen zal, die moet overtuigd zijn dat een zedelijke verbetering, een bekering van de herberg tot de kerk, en van de zonde tot de deugd niet genoeg is tot zaligheid. Nee, zij moeten tot God bekeerd zijn; daarom bidden zij: *Heere bekeer ons tot U, dan (en niet eerder) zullen wij bekeerd zijn.*

Ten vierde. Als nu zulk een gebed uit het hart mag voortkomen, en gedurig tot God mag opgaan, dan behoort zulk een mens niet tot de gerusten en zorgeloozen te Sion; dan stelt hij prijs op het behoud van zijn arme ziel, dan heeft hij lust om voortaan als een dienaar des Heeren te leven, en zoekt bij elke gelegenheid te tonen dat hij een onberouwelijke keus gedaan heeft, die hij moet doen blijken in zijn omgang met zijn medeschepselen, omdat hij wel overtuigd is, dat ons Christendom niet gelijk mag zijn aan een rok, die wij naar ons believen aan- en uittrekken kunnen, naardat de omstandigheden zich voordoen.

Maar hoe staat het nu tussen God en uw zielen, mijn vrienden? Wilt gij ook bij aanvang en voortgang bekeerd zijn of niet? Hebt gij zin of tegenzin in de dienst van God? Is de zonde nog uw lust, of hebt gij lust in de ware godsvrucht? Indien gij nog

met vermaak de wereld dient, en een tegenzin in de dienst van God hebt, en ook geenszins veel van Zijn arme volk houdt, en niet graag bekeerd wilt zijn, dan waarschuw ik u om het hier bovenstaande gebed niet te bidden, want dan drijft gij de spot met de Almachtige, dan verzwaart gij uw oordeel, dan is uw gebed een gruwel voor de Heilige Israëls, en voor Hem nog veel hatelijker dan het huilen van een onreine hond. Maar indien gij enige prijs stelt op het heil van uw onsterfelijke ziel, indien gij gaarne een bekeerd mens zoudt willen zijn, indien gij waarlijk verlost wilt worden uit uw ellendige staat, en indien de Heere Jezus u maar enigszins dierbaar is; wie gij dan ook zijt, hoe oud gij dan ook in de zonde geworden zijt, en aan welke zonden gij dan ook vroeger schuldig stond, dan mag ik u evenwel met vrijmoedigheid aanprijzen om veel te bidden: *Heere, bekeer mij tot U, dan zal ik bekeerd zijn!* Ja, met vrucht zult gij dan deze bede tot God opzenden, want de Heere heeft nooit tot het zaad van Jakob gezegd, zoekt Mij tevergeefs!

Heere, bekeer ons tot U, dan zullen wij bekeerd zijn. Ziedaar, dit is dan een voordelige en nuttige bede. Het is evenzeer ook een noodzakelijke bede voor van elk ons; trouwens, bekeerd, *tot* de Heere bekeerd, en *door* de Heere bekeerd moeten wij zijn, of wij gaan zeker verloren; elk mens heeft dit nodig, hij zij dan een bedelaar of een koning, een jongeling of een grijsaard, een roekeloos of een zedig mens.

Ik wens thans eens te handelen over de bekering der Joden, doch zo, dat wij ook de bekering der Christenen niet uit het oog verliezen.

TEKST: Hos. 3:4 en 5

Want de kinderen Israëls zullen vele dagen blijven zitten zonder Koning, en zonder Vorst, en zonder offer, en zonder opgericht beeld, en zonder Efod en Terafim. Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren, en zoeken de Heere hun God en David hun Koning; en zij zullen vreemde komen tot de Heere, en tot Zijn goedheid, in 't laatste der dagen.

Aangaande de profeet Hosea weten wij weinig meer te zeggen, dan dat hij was een Profeet des Heeren, en een tijdgenoot van Jesaja en Micha, hetwelk uit de eerste verzen der eerste hoofdstukken van al deze drie profeten te zien is. Voorts was onze Profeet een zoon van Beerî; maar uit welk geslacht of stam, is ons onbekend. In zijn boek vind ik vele zaken zo hoog en diep, dat mijn verstand er geenszins bij reiken kan. Dit alles daar latende, wensen wij ons alleen bij onze tekst te bepalen, waarin wij vinden:

- A. Vooreerst, een bedreiging aan Israëls volk in het vierde vers;
- B. En dan, een belofte van hun bekering in het vijfde vers.

A. In het vierde vers worden dan de volgende dingen aangaande de kinderen Israëls gezegd:

Ten eerste. De kinderen Israëls, of de nakomelingen van Jakob, of het Joodse volk, zouden vele dagen of een zeer lange tijd blijven zitten *zonder koning*; en dus zouden zij geen vrij en onafhankelijk volk meer zijn, hetwelk door hun eigen koningen geregeerd werd, maar zij zouden verstrooid worden over de gehele wereld en moeten buigen onder de macht van andere koningen.

Ten tweede. Zij zouden ook blijven zitten *zonder vorst*. Vorsten zijn lagere overheden, gelijk wij zo lezen van de koning van Juda en zijn vorsten. Het zijn dus zulke personen, die wij in onze dagen zouden noemen prins, hertog, graven, heren of

staten. Nu, zij zouden in hun koninkrijk zo verdelgd en gesloopt worden; zij zouden zodanig onder de macht van anderen raken en verstrooid worden, dat zij niet alleen geen eigen koning hadden, maar ook geen vorsten of lagere regeringen.

Ten derde. Er wordt verder van hun gezegd, dat zij ook zouden blijven zitten *zonder offer*. Het offeren was oudtijds onder Israël het voornaamste deel van hun godsdienst, en zag op Christus, die eenmaal als het ware slachtoffer is opgeofferd voor de zonde van Zijn volk, waarom de Apostel ook zegt, dat Hij eenmaal geofferd is om veler zonden weg te nemen. Aan dit offer van Israël had de Heere reeds in de tijd van Jesaja, die ook van de tijd van Hosea was, geen welgevallen; daarom zegt de Heere bij de eerstgenoemde profeet: Ik ben zat der brandofferen, en heb geen lust aan het bloed der varren, noch der lammeren, noch der bokken. De Heere had er geen behagen in, omdat het niet door 't geloof, niet ziende op Christus geschiedde, en zegt daarom ook elders: uw brandofferen zijn Mij niet behaaglijk, en uwe slachtofferen zijn Mij niet zoet! Maar nu zou er voor Israël een tijd komen, gelijk het ook nog in onze dagen is, dat zij geheel en al zouden zitten zonder offer. Dat dus het slacht- en spijsoffer zou ophouden; en dat de priesters zouden worden uitgeroeid.

Ten vierde: zou Israël zitten *zonder Efod*. De Efod was een linnen lijfrok van de Hogepriester, waaraan de borstlap was vastgehecht, waarin twaalf kostelijke stenen met goud waren ingezet, beschreven met de namen van de twaalf stammen Israëls, die de Hogepriester op zijn hart moest dragen, als hij verscheen voor het aan gezicht des Heeren. Door middel van deze borstlap en Efod was de Heere gewoon Zijn verborgenheden te openbaren, als Hem gevraagd werd in zware en duistere gevallen. Als nu hier gezegd wordt dat de kinderen Israëls zonder Efod zouden zitten, dan geeft dit te kennen, dat hun godsdienst zou teniet lopen, en dat de Heere zou ophouden van hun langer Zijn verborgenheden bekend te maken. Het zou met hen zijn gelijk als er van Saul staat: en Saul vraagde de Heere, maar de Heere antwoordde hem niet, noch door dromen, noch door de Urim, noch door de profeten Of, zoals elders van het ganse volk gezegd wordt: Israël is vele dagen geweest zonder de ware God, zonder lerende priesters, en zonder de wet.

Ten vijfde. Maar was nu Israël zo zonder ware godsdienst, het zou ook zonder afgodendienst zijn; daarom staat er ook in onze tekst, dat zij zouden zitten *zonder opgericht beeld*. Oudtijds was Israël zeer genegen om heidense afgodsbeelden te aanbidden en te eren, zodat de Heere van hen moest klagen, dat zij hem de nek toekeerden, en dat zij de afgoden dienden, zeggende tot een hout: gij zijt mijn vader; en tot een steen: gij hebt mij gegenereerd. Dit ging zelfs zover, dat Israël zijn welvaart en voorspoed aan de afgoden toekende, en zich ernstig beklagde dat het ooit van de dienst der afgoden was afgegaan. Maar in de tijd, waarvan Hosea in onze tekst spreekt, zou Israël ook geen beelden meer eren, en zich voor de afgoden van het heidendom of pausdom niet willen neerbuigen.

Eindelijk staat er op te merken, dat zij ook zouden zitten *zonder Terafim*. Het schijnt dat de Terafim beelden waren, waardoor de heidenen waarzeggerij pleegden, en die ze om raad vroegen in hun verlegenheid. Laban had Terafim, die door Rachel gestolen werden, en die deze arme, dwaze en blinde man, evenwel *zijn goden* noemde, niettegenstaande deze wijze, sterke en rijke goden hadden moeten gedogen, dat ze door een arm, zwak vrouwtje werden meegepakt, en wellicht in een mand of zak gestopt. Ach! indien het toch waar is, dat een redelijk mens zoals Laban goden kan eren; en op goden kan vertrouwen die door een vrouw gestolen kunnen worden; dan moet het toch ook wel waar zijn, dat de arme mens in het Paradijs alles verloren heeft, en een dwaas zinneloos voorwerp geworden is, die de verlichting door des Heeren Geest alleszins benodigd is, zal hij immer terecht komen. Maar nu, zulke Terafim had

ook de koning van Babel, die hij om raad vroeg; en elders wordt gezegd: de Terafim spreken ijdelheid. Als er nu van Israël gezegd wordt, dat zij zonder opgericht beeld en zonder Terafim zouden zitten, dan wil dit zeggen, dat zij de afgoden niet zouden dienen, en bij hen ook geen raad zouden vragen, maar dat zij van de heidense afgodsdienst zeer afkerig zouden zijn, hoewel zij de ware godsdienst ook zouden missen; en dus zouden zij zitten als een arm, ellendig, gehaat en verlaten volk.

En hiermee zullen wij van de verklaring van het vierde vers afstappen, en merken alleen dit nog op, dat de voorzegging van Hosea in de tekst in onze dagen letterlijk aan de kinderen Israëls vervuld is.

Wij zien in onze dagen de arme joodse natie van God verstoten en verlaten. Hun tempel en heiligdom is verwoest. Zij zijn overal zonder koning en zonder vorst; nergens hebben zij enige vorm van burgerlijke regering; over de ganse aarde verstrooid, moeten zij overal bukken onder vreemde heren en wetten. Nergens hebben zij tempel of altaar, of priester, of verbondsark, of tafel der toonbroden, of wat het ook zijn mag, dat zij vroeger te Jeruzalem hadden, maar nu geheel verloren hebben. Alleen hebben zij armelijke samenkomsten in hun synagoge, waar zij door hun rabbijnen worden verleid. Doch aan de andere kant: hoezeer zij ook van de ware godsdienst verstoken zijn, zo leven zij nochtans ook zonder opgericht beeld en Terafim, en zijn zeer afkerig van de afgodendienst van het heidendom en pausdom. In Portugal en Spanje heeft men hun zoeken te dwingen om rooms te worden, maar zij hebben zich liever bij honderden, ja bij duizenden, de vreselijkste wreedheid en vervolging willen getroosten, dan zich met de afgoderij van het pausdom te besmetten. En zo leven zij nog tot op de dag van heden, als een arm en veracht volk, dat door velen wordt gehaat en bespot. Alleen des Heeren volk heeft medelijden met hen, en roept voor hen tot de Heere om hun bekering.

C. Maar kom, laat ons eens zien of zij nog immer bekeerd zullen worden. Laat ons eens zien wat de Heere van en aan hen belooft in het tweede deel van onze tekst. Hoort dan wat de Heere zegt: *Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren, en zoeken de Heere hun God, en David hun koning; en zij zullen vrezende komen tot de Heere, en Zijn goedheid in het laatste der dagen.* Eerst wordt dan hier gezegd, dat zij zich zullen bekeren. God zal hun dan de bekering geven ten leven, zodat zij tot de Heere zullen wederkeren en zeggen: ziet, hier zijn wij, wij komen tot U! Zij zullen zich door de genade des Heeren bekeren en berouw krijgen; zich schamen en schaamrood worden. Al wat voorheen hun last was, zal hun lust worden, en wat hun lust was zal in een last veranderen; op oprechtheid en waarheid in het binnenste zullen zij bovenal gezet worden, en toch zal het ook hun keus en behoefte worden, om voor het uitwendige met al hunne daden te tonen, dat zij inwendig nauw en oprecht aan God verbonden zijn.

Ten tweede. Deze oprechte bekering zal voor hen dat gevolg hebben, dat zij de Heere zullen zoeken, en erkennen, dat zij Hem in het paradijs verloren hebben, en dat zij tot zo lang zonder God in de wereld geleefd hebben, en ook erkennen, dat Hij hun hoogste, enig en zielverzadigende goed is, zonder wie zij het niet langer kunnen stellen, en dat zij van harte willen afzien van langer de zonde en de wereld te dienen.

Ten derde. Zij zullen dan ook *David hun Koning zoeken*; dat is Christus, die menigmaal in het profetische woord David genoemd wordt, omdat Hij Davids ware zaad, en Davids grote tegenbeeld is. Deze David hebben zij lang verworpen, en verwerpen en verachten Hem ook nog, maar eindelijk zullen zij Hem zoeken en uitroepen als hun Koning; zich onder zijne machtige bescherming begeven, aan Zijn rechtmatige wetten onderworpen zijn, en zo zijn zacht en liefelijk juk op zich nemen.

Ten vierde. *Zij zullen vrezende komen tot de Heere en tot Zijn goedheid.* Zij zullen vrezende komen, bekommerd over hun zonde en beducht voor de vervolgingen van de satan, met zorg over hun kostelijke zielen; zo zullen zij komen om bij de Heere Christus te schuilen, zij zullen vrezende komen, als een vogel uit Egypte, en als een duif uit het land Assur. Zij zullen vrezende komen, niet met een slaafse vrees, die hen van God zou afdrijven, maar met een kinderlijke vrees en heilige eerbied voor de Heere, gewillig om Hem te dienen. Zij zullen vrezende komen tot de Heere en *tot Zijn goedheid*; tot die God, die zij zo lang getergd hebben door hun zonde, en die hen nochtans uit louter goedheid tot Hem heeft willen roepen en krachtdadig trekken; tot die God, die uit louter goedheid de schulden van een arm komend zondaar wil vergeven, al zijn die ook tot de hemel hoog geklommen; tot die God, van wie Asaf zeide: immers is God Israël goed, dengene die rein van harte zijn Ja, tot die God, die eeuwig Zijn goedheid en genade aan Zijn volk zal openbaren in de reine en zalige hemel.

Ten vijfde. Maar nu is de vraag, wanneer zal dit geschieden? En Hosea geeft daarop tot antwoord: het zal zijn *in 't laatste der dagen*. Zo zegt ook Mozes: in 't laatste der dagen zult gij wederkeren tot de Heere uw God! En elders lezen wij: de hittigheid van des Heeren toorn zal zich niet afwenden, totdat Hij gedaan, en totdat Hij daargesteld zal hebben de gedachten Zijns harten: in het laatste der dagen zult gij daarop letten. Hoewel het nu waar is, dat de ganse tijd van Christus' eerste verschijning af, tot Zijn wederkomst op de wolken toe, weleens de laatste dagen genoemd worden, zo geloof ik evenwel zeker, dat deze belofte haar vervulling nog te wachten heeft, en dat alzo de joden nog tot het Christendom bekeerd zullen worden.

„De ongewone zorg, die God voor dit volk draagt, dat het niet wordt uitgeroeid, noch zich vermengt met andere volken, niettegenstaande een verstrooiing van meer dan achttienhonderd jaren, geeft reeds alle reden om te denken, dat God met hetzelfde nog iets goeds en groots voorheeft,” zegt een zeker geleerd man. En hier komt dan bij, zo vele klare Godsspraken en beloften die van een aanstaande algemene bekering der joden gewagen. Zo zegt de Heere bij voorbeeld: Ik zal mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun harten schrijven, en Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. En zij zullen niet meer, een iegelijk zijn naaste, en een iegelijk zijn broeder, leren, zeggende: kent de Heere; want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinsten af tot hun grootsten toe, spreekt de Heere; want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hun zonde niet meer gedenken. Doet hierbij, hetgeen ons de Apostel leert, zeggende: Indien hun val de rijkdom is der wereld, en hun vermindering de rijkdom der heidenen, hoeveel te meer hun volheid? Want indien hun verwerping de verzoening is der wereld, wat zal de aanneming wezen, anders dan het leven uit de doden? Want ik wil niet broeders, dat u deze verborgenheid onbekend zij, (opdat gij niet wijs zijt, bij u zelf) dat de verharding voor een deel over Israël gekomen is, tot dat de volheid der heidenen zal ingegaan zijn. En alzo zal geheel Israël zalig worden. Zo zijn zij wel vijanden aangaande het Evangelie, om uwentwil, maar aangaande de verkiezing zijn zij beminden om der vaderen wil. Zij zullen gevankelijk weggevoerd worden onder alle volkeren, en Jeruzalem zal van de heidenen vertreden worden, (maar hoe lang?) totdat de tijden der heidenen vervuld zullen zijn.

Voorts raad ik elk van u aan, om over de **bekering der joden eens aandachtig na te lezen, hetgeen daarover geschreven is door de grote W. a Brakel**, in zijn *Redelijke godsdienst*, waar hij niet alleen breedvoerig en duidelijk handelt over de bekering van dat volk, maar ook uit wel 7 of 8 plaatsen uit des Heeren Woord aantoot, dat zij nog weer uit alle landen naar Kanaän zullen terugkeren, de stad Jeruzalem zullen herbouwen, en in vrede in hun land wonen zullen. Over deze laatste zaak, kan

inzonderheid worden nagezien: Amos 9:11-15; Deut. 30:1-6; Zef. 3:19 en 20; Jes. 61:1-9 en andere plaatsen meer.

TOEPASSING

De volgende zaken wenste ik nu wel, dat wij ter onzer lering en vermaning mochten opmerken:

Ten eerste zien wij hier, dat het ons geen raadsel behoeft te zijn of de joden bekeerd zullen worden of niet. Zeker, er zal nog eenmaal een tijd komen, waarin God het oordeel zal afwenden, hetwelk nu nog op hen rust. Er zal nog eenmaal een tijd komen, waarin dat verharde en blinde volk tot de Heere zal bekeerd worden en de geestelijke en tegenbeeldige David als zijn Koning zal erkennen en uitroepen. En ofschoon het er nu nog zeer weinig naar gelijkst en ofschoon wij nu nog reden hebben om uit te roepen: Och! wie zal leven als God dit doen zal? zo is Hij nochtans getrouw die het beloofd heeft, en wij zullen goed doen als wij er maar veel om bidden, en ook maar veel vragen om de komst van Jezus' koninkrijk in 't algemeen. De joden moeten nog toegebracht worden; maar wat hebben wij ook nog vele arme kindertjes, en anderen onder onze betrekkingen en burens, die hetzelfde nog nodig hebben; die ook zonder bekering niet zalig kunnen worden. Bidt gij daar wel om? De joden verkeren tegenwoordig nog in een toestand, waarin wij genoodzaakt zijn, die tekst, die wij bij Jesaja vinden, letterlijk om te keren en te zeggen: Het volk dat eertijds een groot licht zag, wandelt nu in de duisternis; het volk, over hetwelk eertijds een groot licht scheen, woont nu in een land der schaduw des doods En nu, wordt gij nog niet door duizenden omringd waar het evenzo mee gesteld is? Hoe maakt gij het daarmee? Kunt gij al met Paulus zeggen: de toegenegenheid mijns harten en het gebed tot God, dat ik voor Israël doe, is tot hun zaligheid? Het is uw roeping en plicht, en tevens zal het uw voorrecht en zaligheid zijn dit te doen, indien gij een levend mens zijt; en indien gij dit nog mist, wat zijt gij dan nog meer dan een arme jood? Ofschoon gij mogelijk zo ontaard zijt om met dit arme verlaten volk te spotten, die u nochtans zeer wel kunnen voorgaan in het koninkrijk Gods.

Ten tweede. Wij moeten allen gewaarschuwd zijn, om door een los, ijdel en zondig leven geen aanstoot te leggen voor het aan gezicht van dit blinde joodse volk. Ongelukkig is het, dat de christenen meestal evenzo weinig christen zijn als de joden. Een godzalig Engels heer, die vroeger ook een jood geweest is, deed enige jaren geleden eens een reis naar de puinhopen van Jeruzalem, en voorts naar het gehele land Kanaän, dat de woonplaats van zijn vaderen was. Op zijn reis naar dat land, kwam hij op een plaats, waar vele zogenaamde christenen en ook vele joden woonden. Hij begaf zich daar, bij zijn oude volk en broeders naar het vlees en sprak daar bijzonder met een zeer verstandige jood, die hem vriendelijk behandelde, tenminste geen vijandschap toonde; hij sprak met hem over de lang verwachte Messias, en wees hem op Jezus Christus, zijn Heer en Koning, en zei onder meer andere dingen: „ik wenste wel dat er naar deze plaats zendelingen mochten gezonden worden, om de joden tot het Christendom te bekeren." Hierop antwoordde de jood: en ik wenste wel dat er hier zendelingen mochten gezonden worden, om de christenen tot het Christendom te bekeren, want ik ken hier geen volk dat zo losbandig en roekeloos leeft als de zogenaamde christenen." Waarlijk, hetzelfde mag van vele, ja van duizende christenen van onze dagen wel gezegd worden, die in het Christendom leven als gedoopte heidenen, en van wie hun lot ook in de eeuwigheid zwaar en vreselijk zal zijn, te meer omdat zij in het Christendom hun zielen rijp maken voor een nimmer-eindigende rampzaligheid.

Wat de burgerlijke eerlijkheid en het betrachten van recht en billijkheid betreft, dan denk ik dat de protestanten zich wel voor vele eerlijke roomsgezinden behoorden te schamen; en wat het viere van de Sabbat aangaat, dan zijn wij in onze treurige tijd veel dieper dan de hedendaagse joden gezonken. O! indien wij in onze dagen acht geven op de vreselijke schelmerijen, hoererijen, zuiperijen, het lasteren en ontheiligen van des Heeren dierbare naam en dag, en op vele andere gruwelen, die wij rondom ons zien gebeuren, dan moeten wij zeggen: ja waarlijk, de christenen moeten tot het Christendom bekeerd worden, of wij hebben gevaar dat ons vaderland eerlang onder het zwaar gewicht zijner gruwelen verzinken zal en met Sodom zal worden gesteld. Mochten onbekeerde overheden en onderdanen, rijken en armen, dienstbaren en vrijen nog voor de God onzer vaders in de schuld leren vallen, en van hun verderfelijke wegen terugkeren! En mochten er meer zulke mensen in ons land zijn, als waarvan de Heere bij Ezechiël zegt: teken een teken op de voorhoofden der lieden die zuchten, en uitroepen over alle die gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden.

De christenen moeten tot het Christendom bekeerd worden, of zij gaan verloren; de christenen moeten tot het Christendom bekeerd worden of ons vaderland gaat te gronde. De kermessen, komedies, tentoonstellingen en volksfeesten, waardoor Nederland inzonderheid in deze zomer God zodanig getergd en Zijn dag ontheilgd heeft, moeten in boete- en bededagen veranderd worden; het ruim gezegende en ook ruim met oordelen bezochte Nederland moet tot de God zijner vaders wederkeren; de op de straten struikelende waarheid moet algemeen hersteld worden; de twist en scheuring, haat en vijandschap, heerszucht en hoogmoed, die onder het beste deel van Nederlands inwoners bestaat, moet haastig worden bijgelegd en weggenomen; de hoogheid der mannen moet gebogen en de hoogmoed der mensen moet vernederd worden; de dwaze verwaande pauwen van onze zinneloze en verbasterde eeuw moeten zich in zak en as voor God vernederen; de vloekers moeten bidders worden, en wij samen moeten in ernst en oprechtheid God leren zoeken bij aanvang of voortgang. Anders hebben wij over land en volk niets goeds te hopen, maar toenemende oordelen en onheilen te vrezen.

Of gij het geloven wilt of niet, het is een algemene en treurige waarheid, in Nederland wordt in het algemeen *slecht geleerd, slecht geloofd en slecht geleefd* !

Ten derde. Wij hebben thans gezien, dat, volgens onze tekst, de joden zullen bekeerd worden, dat zij de Heere zullen zoeken, en dat zij de betere David zullen zoeken, en Hem als hun Koning zullen erkennen en uitroepen. Maar nu past het ons om eens met deze zaak tot onszelf in te keren, en eens te vragen: ben ik ook al bekeerd? Ben ik al vrezende gekomen tot de Heere en tot zijn goedheid? Heb ik het al geleerd wat het is de Heere te zoeken en David als mijn Koning uit te roepen? Heb ik al afstand gedaan van mijn Terafim, van al mijn opgerichte beelden? Och! waarlijk de meesten dienen de opgerichte beelden nog; de meesten weten er nog niets van wat het is vrezende tot de Heere te komen en tot zijn goedheid; de meesten hebben nog nimmer behagen gehad in de dienst van deze goddelijke en grote David.

Zeg mij eens, mijn vriend of vriendin! kent gij het wel vrezende tot de Heere te komen in uw binnenkamer? Zoekt gij de Heere wel; buigt gij uw knieën wel voor die heerlijke Koning Jezus? Zo niet: Ach! wat zijt gij dan nog ongelukkig! want dan zult gij eenmaal als een christen moeten verloren gaan; en dan zal voor u de vurige oven zevenmaal heter zijn dan voor een arme heiden of blinde jood; en dan zal over u komen hetgeen de Heere zegt: velen zullen komen van het Oosten en van het Westen, om met Abraham, Izaak en Jakob aan te zitten in het koninkrijk der hemelen; en de kinderen des koninkrijks zullen buiten geworpen worden in de buitenste duisternis, daar zal zijn weining der ogen en knersing der tanden Daarom o mens! komt nog eens

vrezende tot de Heere en tot Zijn goedheid, al was het dan ook in het laatste uwer dagen; want die de Heere zoeken, en David tot hun Koning uitroepen, die zal het welgaan voor nu en voor eeuwig; maar die de opgerichte beelden van deze wereld dienen, of zich voor het beeld van eigen deugd en vroomheid neerbuigen, en hun zaligheid buiten Christus zoeken, die zullen eeuwig verloren gaan.

Ten vierde. Nu heb ik nog een woord aan dat arme volk, dat vrezende tot de Heere komt, dat gaarne David als Koning wil uitroepen en erkennen, en ook even zo gaarne de Terafims en opgerichte beelden wil afschaffen en wegwerpen.

Het was oudtijds een voorrecht dat zulke Israëlieten, die benauwd van ziel waren, en die een schuldeiser hadden, dat die bij David schuilplaats en verbergingsplaats mochten vinden. Maar hier is meer dan een aardse David; hier is de Hemelse David en zijn goedheid; zijn goedheid waardoor Hij u tot Zich roept en nodigt, hoewel Hij u geenszins nodig heeft; Zijn goedheid, waardoor Hij het talloos getal van uw zonde genadig wil vergeven, en eeuwig de uwe zijn met al zijn hemelse rijkdom; Zijn goedheid, waardoor Hij u bij de hand wil leiden, en waardoor Hij nimmer zal verlaten een arme ziel die Hem zoekt. Komt dan gij, die een zondaar in gevoel geworden zijt, uzelf niet redden kunt, en Jezus in alles nodig hebt! Komt maar gedurig tot de Heere en zijn goedheid, en gaat met vrijmoedigheid toe tot de troon der genade; Hij zal u niet wegstoten, dat gedooft zijn goedheid niet; Hij zal uw zielen verlossen en in de ruimte stellen op zijn eigen tijd en wijze. Al wat u nog ontbreekt, zal Hij u uit zijn zalige volheid schenken, tot dat gij eenmaal met al Gods gunstgenoten in de rust zult ingaan.

Ten vijfde. Vromen allen tezamen! Gij kent David, en zijt menigmaal ondervinder geweest van zijn goedheid en onbezweken trouw. O! verblijdt u toch, omdat deze David Koning is en eeuwig blijven zal. *Hij zal over het huis Jakobs koning zijn in der eeuwigheid en aan zijn koninkrijk zal geen einde nemen.* Laat dan komen alle aards en hels geweld, Jezus is Koning op Zijn troon en Hij zal het eeuwig blijven, en daarom zal het u ook eeuwig wel gaan, want Hij zal op de teerste wijze voor al zijn volk zorgen.

Bidt gij nu maar veel om genade om die Koning David lief te hebben, die u reeds lief had eer gij geboren waart, die u liever had dan de gehele wereld, ja liever dan zijn eigen bloed en leven.

Zoekt Jezus als Koning te eren, en Zijn beeld en livrei te dragen in een boze wereld, waarin gij leeft en waarin Jezus zo weinig liefhebbers heeft. Vertrouwt uzelf aan deze Koning toe met lot en weg. Gij hebt immers niets over Hem te klagen? Hij heeft het immers tot vandaag toe wel gemaakt? Welnu, Hij verandert niet, Hij verarmt niet, Hij verlaat u niet, en dus hebt gij ook voor de toekomst geen wezenlijk kwaad te vrezen, en Hij zal u nooit begeven of verlaten.

Eindelijk, volk van God! bidt veel om de bekering der Joden, om de uitbreiding van Jezus' rijk op aarde, en om de bekering van uw huisgenoten, vrienden, burens en betrekkingen. Och, mochten uw huisgenoten ook nog eens vrezende komen tot de Heere en zijn goedheid; mochten zij allen de Heere ook nog eens zoeken en David tot Koning over hun zielen leren uitroepen! Mochten wij samen met Jozua kunnen zeggen: *ik en mijn huis, wij zullen de Heere dienen!* En dat wij in de grote dag, met onze dierbare ouders, echtgenoten, kinderen, broeders en zusters mochten staan aan de rechterhand van David, om zo samen in te gaan in de eeuwige heerlijkheid.

Nu, dit wens ik, schenke ons de Heere naar de rijkdom zijner genade, tot ons heil en eindeloze zaligheid, om zijns Zoons wil.

Amen.